Ey Hayat

(THKP-C – Acilciler Anıları)

İbrahim Yalçın

Ey Hayat İbrahim Yalçın

Kibele Yayınları: 60
Anı: 11

Ey Hayat!
THKP-C (Acilciler) Anıları
İbrahim Yalçın

Genel Yayın Yönetmeni: Salim Turgut
Kapak Tasarımı: Süleyman Balcı
Sayfa Düzeni: nkk

Baskı-Cilt
Sonsuz Matbaa Kâğıt Mücellit Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.
Davutpaşa Caddesi, Güven San. Sit., C Blok, No: 291
Topkapı – İstanbul
Tel: 0212 674 85 28 – Faks: 0212 674 85 29

Birinci Baskı: Nisan 2014

ISBN: 978-9944-339-84-1

KİBELE YAYINLARI
Rıhtım Caddesi, Tayyareci Sami Sokak,
Demirli İş Merkezi, No: 18, Kat: 4
Kadıköy – İstanbul
Tel/Faks: 0216 450 65 00

www.kibelegrup.com.tr – kibele@kibelegrup.com.tr

İbrahim Yalçın

Ey Hayat!

(THKP-C – Acilciler Anıları)

kibele

2014

İbrahim Yalçın

21 Mart 1951 tarihinde Elbistan Küçükyapalak Köyü'nde dünyaya geldi. İlkokulu köyünde, lise son sınıfa kadar Elbistan'da okudu. 1969-70 öğretim yılında Kahraman Maraş Lisesi'nden mezun oldu. Liseden sonra Eskişehir'de Gökçekaya baraj inşaatında iki yıl çalıştı. 1973-74 öğretim yılında, bugün Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi olan Galatasaray İşletme Yüksekokulu'na girdi. Aynı yıl, kalmakta olduğu Atatürk Öğrenci Sitesi (AÖS)'nde sağcı öğrencilerle devrimciler arasında çıkan bir kavgada yaralı yakalandı ve 45 gün Sağmalcılar Cezaevi'nde yattı.

1977 yılında, son sınıf bitirme sınavları sırasında devrimci bir eylemde THKP-C (Acilciler) militanı olarak yeniden yakalandı ve TCK'nın 146/1 maddesinden idam talebi ile yargılandı ve Aralık 1979 tarihinde tahliye oldu. Bir yıl sonra, 12 Eylül 1980 askeri faşist darbesinden kısa süre sonra yeniden tutuklandı ve tekrar idam talebi ile yargılandı, 1986 yılının ilk yarısına kadar tutuklu kaldı.

27 senedir Paris'te yaşayan İbrahim Yalçın'ın, Kasım 2000 yılında Ütopya yayınlarından çıkan "Eylül Portreleri" adında bir şiir kitabı, Şubat 2013 yılında Nokta Kitap'ın yayınladığı "Sol İçi Şiddet ve Nebil Rahuma Olayı" ile İrfan Dayıoğlu ile birlikte hazırladığı Kibele yayınlarından çıkan "Bir Örgüt Bir Yaşam Mehmet Koç" adında kitapları bulunuyor.

İbrahim Yalçın

Ey Hayat!

(THKP-C – Acilciler Anıları)

Devrim, demokrasi ve Sosyalizm mücadelesinde
kaybettiğimiz yoldaşlarımızın anısına...

Önsöz

Bu kitabı neden yazdım?

Unutmamak için, unutulmasın diye yazdım.

Yaşadıklarımı, içerisinde yaşadığım dönemin bende bıraktığı izlenimleri yazdım.

Sadece kendi yaşadıklarımı yazmakla yetinmedim. Sırası geldikçe ve gerekli gördüğüm yerde devrimci arkadaşlarım ve yoldaşlarımla ilgili gözlemlerime de yer verdim.

1974'lerden başlamak üzcrc, dcvrimci mücadelenin artan oranda yükselişine tanık olduğum bir tarih kesitinde yaşadım.

Demokratik öğrenci hareketi içcrisinde olsun, örgütlü yaşam içerisinde olsun, climden geldiğince gücüm oranında ve yapabildiğim kadarıyla sosyalizm mücadelesine katkı sunmaya çalıştım.

Bu kavgada artılarım da oldu eksilerim de.

Aralıklarla toplam dokuz seneye yakın cezaevinde kaldım.

12 Eylül askeri faşsit darbesinin zulmüne binlerce yurtsever devrimci gibi bende muhatap oldum.

Eylül hapishanelerinde insanlık dışı muamele gördüm. Kısa ve uzun süreli açlık grevlerinde bulundum.

Tek Tip Elbise (TTE) direnişlerine katıldım. Toplu dayaklar, sıra dayakları gördüm.

İçerde yüzlerce insan tanıdım ve hepsinden de bir şeyler öğrendim.

Devrimciler arası birlik ve dayanışmanın önemini içerde iliklerime kadar hissettim.

Birlik ve birlikte mücadelenin vazgeçilmez önemine olan inancım daha çok pekişti.

Gereksiz inatlaşma ve anlamsız tartışmalarla kaybettiğimiz yılların acısını duydum içerde.

Devrim ve sosyalizm mücadelesinde inat ve ısrarın, başarmak için olmazsa olmazına olan inancım daha da arttı.

Mücadelede samimi olanla samimiyetsiz olan ayrımını koşar adım yürüttüğümüz illegal koşullarda fark etmenin zorlukları bilinir. İçerde daha kolay fark ediliyor. Bunu gördüm.

Anı yazmanın önemli bir uğraş olduğunu biliyorum.

Örgütsel yaşama ilişkin anıların yazımı çok daha önemlidir. Spekülasyona açık ve riskler taşıyabilir olması açısından önemlidir. Üçüncü kişileri incitebilir kırabilir ve yanlış yorumlanmalara neden olabilir.

Kimseyi incitmek, kırmak ya da karalamak gibi bir niyetim olmadığı gibi, met etmek, olduğundan farkı göstermek gibi bir sorunum da yok. Bununla birlikte kimse incinmesin, kırılmasın diye orta yolcu bir tavır takınmayı da asla düşünmedim.

Elinizdeki kitap bir örgüt tarihi değil elbette. Örgütsel tarihimizin kendimle sınırlı küçücük bir bölümü ile ilgilidir. Bu kitap, THKP-C (Acilciler) örgütü içerisinde tanığı olduğum, bizzat yaşadığım kimi olayların objektif anlatımının birinci bölümüdür.

Evet, objektif bir değerlendirme olduğunu iddia ederek kaleme aldığım anılarımın, yanlı, yanlış ya da abartma olduğunu iddia edenler de olabilir. Bir şartla saygı duyarım. Şartım, açık ve net. Yazdığım her bir cümlenin arkasındayım. Aksini iddia edenlerle (olursa eğer) istenilen yerde ve platformda tartışmaya hazırım. Kendileri de hazır olanları ciddiye alır, hazır olmayanları muhatap bile almam.

Elinizdeki bu kitap, 1974'den başlamak üzere,1986'nın ilk yarısı ile sınırlıdır. İlerde çıkacak olan ikinci cilt, Ortadoğu ve Avrupa süreci ile ilgili olacaktır.

İbrahim YALÇIN
17 Şubat 2014 Paris

1. Bölüm

1974'ten 1980'lere Doğru Acilciler

"Ülkede yoksulluğun arttığını, halkın işsizlikten perişan olduğu"nu dahi söylemenin, "milli güvenliği bozduğu" gerekçesiyle yasaklandığı 12 Mart darbesinden çıkan siyasal sistem, hiçbir soruna çare bulamadığı gibi var olan krizi daha da derinleştirmişti. 1973 genel seçimlerine doğru, işçi oyları, solun tek partisi görünümündeki CHP'ye yönelmiş, CHP, "Ak günlere" adlı seçim bildirgesinde, "özgürlükçü toplum yararının kişisel çıkarlardan önde gözetildiği, hiç kimsenin devlete ve servete de kul olmadığı hakça bir düzen gerçekleştirecek olan "halk iktidarı" kurma çağrısı yapıyordu.

Bülent Ecevit'in, Ahmet Taner Kışlalı ile birlikte hazırladığı bildirgede, devamla "Ne yoksulluk ne baskı, ne ezen ne ezilen, insanca hakça bir düzen. Emeğin yarattığı değer emeği verenlerde biriksin, çalışanlar elele ülkeyi yüceltsin, insan insanı yabancılar ülkeyi sömürmesin" denilmekte, Genel af vurgusu özellikle yapılmaktaydı.

İşçi sınıfının sendikal örgütü, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK) '73 genel seçimlerinde işçileri, Karaoğlan Ecevit başkanlığındaki CHP'ye oy vermeye çağırdı.

"Anayasal özgürlükleri ve demokratik hakları, uygarlıkçı bir anlayışla savunan tek parti olduğu için işçileri, köylüleri, esnafı, memuru ve tüm dar gelirlileri CHP'ye oy vermeye çağırıyoruz" diye açıklamalar yaptı.

Hâlbuki Bülent Ecevit'in 1966 yılında yazdığı, "Ortanın Solu" broşüründe "Aldatılan, ezilen sömürülen halk topluluklarının, bunun farkına varınca duyacakları isyan duygusuyla kendilerinin bile farkına varmadan ansızın aşırı sola kayma ve komünizmin kucağına düşme" tehlikesinden bahsetmesine karşın, hiç kimse bunu hatırlamıyor, hatırlamak istemiyordu. Bununla birlikte, aynı Ecevit, 12 Mart rejimini "sertçe" eleştiriyor, "Ne ezen ne ezilen, insanca hakça bir düzen" sloganı ve "genel af" da ısrar eden tavrıyla, solun en hassas duygularını pervasızca kullanmaktan da geri durmuyordu.

Öte taraftan, 12 Mart darbesinin ekonomi-politiği, ithal ikameci sanayileşme, burjuvazinin yükselen kârlarını arttırırken, işçi sınıfı ücretlerindeki düşüş devam ediyor. Aynı dönemde başlayan 'petrol krizi', işçi-işveren arasındaki dengeyi büyük oranda bozuyordu.

CHP'nin, bu dönemde önerdiği "toplumsal uzlaşma" çağrısı, işçi sınıfı örgütleri, sendikalar tarafından kabul görmedi.

Krizin, ulusal boyutta seyreden derinliği devam ederken, sınıflar arası çelişkiler de aynı oranda keskinleşmekteydi.

Paramiliter güçler, tam da bu dönemde devreye sokuldu.

Yükselen toplumsal muhalefeti bastırmak, toplumun dinamik kesimlerine korku salmak adına, devlet destekli şiddet eylemleri bu dönemde başlatıldı.

1966'dan başlamak üzere, Alpaslan Türkeş ile birlikte Milli birlik komitesi (MBK) üyeliği görevinde bulunan ve Alparslan Türkeş'le beraber, Ahmet Tahtakılıç başkanlığındaki "Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi" (CKMP)'ni, ele geçiren Rıfat Baykal aracılığı ile, komando kamplarında gençlere "paramiliter" eğitim yaptıranlar, vakit geçirmeden bu gençleri toplumsal direniş hareketlerine karşı "dalgakıran" olarak kullanmaya başladılar.

Fabrikalardaki direnişlere saldırı ve grev kırıcılığının yanı sıra, öğrenci gençliğinin akademik demokratik hak ve taleplerine karşı, "ülkücü-milliyetçi, vatansever"(!)ler olarak sokağa salındılar.

1974 sonrası dönemde, karşı-devrimin görünürdeki vurucu gücü bunlardı.

"Türk'lük gurur ve şuuru" ile hareket ettiklerine inandırılmış, çoğunlukla kırsal kesimlerden şehirlere göç etmiş, öğrenim seviyesi düşük işsiz gençlerden oluşturulan ülkücü gençlik aracılığı ile, "Türk'ün titreyerek kendine gelmesi" ve "son Türk Devleti'nin ilelebet payidar kalacağı" propagandası yapılıyordu.
Uzun sürmedi. Tez, anti-tezini yarattı. Devrimci-demokratik güçlerin, "savunma" amaçlı örgütlenme zorunluluğu da esasen bu temelde başladı.

Emek-sermaye, demokrat-anti-demokrat güçler arasındaki saflaşma derinleşirken, emek cephesinin kendi içerisindeki yeniden yapılanma süreci de aynı hızla sürmekteydi. 12 Mart darbecilerinin yerinden oynattığı taşlar bir kez daha ve yeniden yerli yerine oturtulmaya çalışılıyordu.

Darbe sürecinde geri çekilmek zorunda kalan DİSK'in, 12-13 Şubat 1973 tarihleri arasında 4.Genel Kurulu, 28 Mayıs 1973'tarihinde'de Türk-İş'in 9.Genel Kurulu yapıldı.

Türk-İş içerisinde bulunan sosyal-demokrat sendikalar, ayrı listelerle katıldıkları genel kurulun da seçimleri kaybetti ve Türk-İş yeni bir kopuşmanın eşiğine geldi.

Ocak 1974 tarihinde ölen federasyonun genel başkanı Seyfi Demirsoy'un yerine, partilerüstü siyasetin mimarlarından Halil Tunç getirilmişti. Aynı tarihlerde de, Türk-İş içerisinde yer alan sosyal demokrat eğilimli sendikalar Türk-İş'ten ayrılarak DİSK'e katıldılar.

Mayıs 1974'de bazı sendikalar ve demokratik kitle örgütlerinin de içinde bulunduğu 27 kuruluş "Faşizme Karşı Güç Birliği" oluşturdular. Haziran ayında, İstanbul Spor ve Sergi Sarayı'nda "Özgürlük ve demokrasi' konulu bir panel yapıldı. Panele konuşmacı olarak davet edilenler arasına Türk sinemasında yeni bir çığır açan Yılmaz Güney'de bulunuyordu.

1974 yılının ilk yarısında, Türkiye işçi sınıfı, DİSK, Türk-İş, MİSK ve Türkiye-İş arasında bölünmüştü. (1976'da MSP'ye bağlı Hak-İş kurulacaktı).

DİSK, 1974 yılının 20 Temmuz'unda, Kıbrıs'ın işgal edilmesi üzerine, işgali destekleyen bir bildiri yayınladı. 'Savaş Fonu'na birer yevmiye vererek, işgalde, işçileri 'suç ortaklığı'na katılma çağrısı yapma talihsizliğinde bulundu.

Buna rağmen, Kıbrıs'ın işgal edilmesinden hemen sonra ilan edilen sıkıyönetimle beraber grevler yasaklandı.

1975'de yapılan 5.DİSK Genel Kurulu'nda ise, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi (TSİP) ve Türkiye İşçi Partisi (TİP) denetimindeki sendikalar ve sosyalist olarak bilinen isimlerin, DİSK yürütme kuruluna girememesi, Türk-İş'te olduğu gibi, DİSK'te de yeni bir dönem başlatmış oldu.

İbrahim Güzelce'nin Genel Sekreter, Aydın Meriç'in de Genel Sekreter Yardımcılığı'na seçildiği kurultayda, Genel Başkan Kemal Türkler, "Barış, demokrasi, toplumsal ilerleme" sloganını kullanmaya başladı. TSİP ve TİP'lileri, "CHP'nin oylarını bölenler" olarak eleştirirken, devrimci örgütlerin bazılarını ise "Maocu" ve "Goşist"ler olarak suçlama dönemi de yine bu kurultay sonrasında başlayacaktı.
20 Eylül 1975'de Taksim'de, DİSK'in tertiplediği 'Demokratik Hak ve Özgürlükler İçin Mücadele Mitingi'nde, Genel Başkan Kemal Türkler'in kürsüde konuşma yaptığı esnada, Kürt halkının taleplerine ilişkin slogan atan grubun üzerine, DİSK üyesi ve

TKP taraftarı bir gurup işçi saldırıya geçti ve olaylar güçlükle önlenebildi.

Anayasa Mahkemesi'nin, 11 Ekim 1975'de iptal ettiği Devlet Güvenlik Mahkemeleri (DGM) yasası, Milliyetçi Cephe (MC) iktidarı eliyle 1 yıl içerisinde yeniden yasallaştırılmak istenmesi üzerine, 1976'da, Türkiye işçi sınıfı tarihinin en büyük işçi eylemleri başladı.

DGM'leri "sınıf mahkemeleri", "sıkıyönetimsiz sıkıyönetim" olarak niteleyen DİSK, Eylül 1976'da "Genel Yas" ilan etti. 26 Haziran1973 tarihinde kurulan DGM'ler Ekim 1976 tarihinde sona erdirildi.
1974 yılından itibaren Kürt cephesindeki hareketlilik de yavaş yavaş kendisini hissettirmeye başlamıştı.
İstanbul'da (Laleli) Diyarbakır Öğrenci Yurdu, Doğu Devrimci Kültür Dernekleri (DDKD)'nin elindeydi. Adı geçen dönemde, Kürtler denildiği zaman ilk akla gelen DDKD idi.

1976 başında Cumhuriyet gazetesinden İlhan Selçuk, kendi köşesinde "Barzani ve Türkeş" başlıklı bir makale yazdı. Barzani ve Türkeş'i aynı kefeye koyan bu yazı Kürt aydınları tarafından tepkiyle karşılandı ve kimi Kürt yazarları tarafından kaleme alınan "ezen ulus milliyetçiliğinin ırkçı şoven karakteri" adlı bir yazıyla, İlhan Selçuk ve onun gibi düşünenleri kıyasıya eleştirdi.

Kürtler, "birden fazla ulusun bir arada yaşadığı ve bir ulusun egemenliğine dayanan, kapitalizmin bir üretim biçimi olarak yerleştiği toplumlarda, burjuvazinin elinde gerici bir silah haline gelen milliyetçiliğe ezen

ulus milliyetçiliği diyoruz" diyorlardı. Ve devamla, "ulusal kurtuluş savaşları, çok uluslu toplumlarda ezen ulus milliyetçiliği olarak ortaya çıkan burjuva milliyetçiliğinin gericiliğine karşı, sömürge halkların çağdaş milliyetçiliğini oluşturur" diyerek çağdaş milliyetçiliğin "ezilen ulus milliyetçiliği olduğunu" ve dünya devrimci pratiğinin de tartışmasız olarak ortaya koyduğu üzere, ilerici devrimci ve anti-emperyalist anti-faşist niteliği nedeniyle "çağdaş ulusçuluktur" diye savunuyorlardı.

Tamda bu dönemde, Türk devrimcileri olarak, "gücümüzü bölmemek" ve "ortak düşman'a karşı ortak mücadele" adına, Kürtler'in de Türkler'le birlikte örgütlenmesi ve ortak düşmana karşı birlikte mücadele edilmesi gerektiği konusunda ısrar ediyorduk.

12 Mart 1971 karanlığında kurtulmaya çalışan sosyal demokratların kimi bölgelerdeki taban örgütleri de dahil, devrimciler, demokratik kitle örgütleri ve Kürtler açısından yeni bir dönem başlıyordu.

Dönemin en güçlü kitle örgütlerinden birisi olarak bilinen "Tüm Öğretmenler Birleşme ve Dayanışma Derneği" (TÖB-DER), demokrat polisler tarafından kurulan polis derneği (POL-DER) ve Köy-Kop'un da içerisinde yer aldığı, sendikalar, dernekler ve meslek örgütlerindeki hareketlenmeye gençliğin duyarsız kalması elbette düşünülemezdi.

Devrimci Gençlik ve Tarihsel Evrimi

1974'lere gelindiğinde, demokratik kitle örgütlerinde görülen hareketliliğin, gençliğe, özelliklede yükseköğrenim gençliğine yansıması çok daha farklı olmuştur.

1971 direnişinde THKO, THKP-C ve TİKKO isimleri adı altında bayraklaşan örgüt ve önder kadrolarına duyulan büyük sempati en fazla öğrenci gençlik kesiminde yankı buluyordu.

İstanbul'da, İstanbul Yüksek Öğrenim Kültür Derneği (İYÖKD), Ankara'da, Ankara Yüksek Öğrenim Kültür Derneği (AYÖKD ve bir süre sonra da, Erzurum'da, Erzurum Yüksek Öğrenim Kültür Derneği (EYÖKD) bu dönemde öne çıktılar. Bu üç dernek, yükseköğrenim gençliğinin büyük kesimini temsilen, akademik-demokratik hak ve istemlerin dile getirildiği her eylemi örgütlemeye çalıştı ve aktif olarak içerisinde yer aldı.

Kasım 1973'de, bir yıl sonra benim de üyesi olduğum, İYÖKD kurulmuştu. Yönetimde, Cepheciler, Kıvılcımcılar ve Mihriciler vardı.

"Biz devrimciler olarak, emperyalizme ve faşizme karşı, kanımızın son damlasına, tüfeğimizin son mermisine kadar, bıkmadan usanmadan savaşacağımıza ant içeriz. Bu uğurda ölüm, nereden ve nasıl gelirse gelsin, savaş naralarımız kulaktan kulağa yayılacaksa, silahlarımız elden ele geçecekse ve başkaları mitralyöz sesleriyle ve zafer ve savaş naralarıyla cenazelerimize ağıt yakacaksa, ölüm hoş geldi, sefa geldi!" diye mücadele yemini ederek, her türlü devrimci eylemde öncü rolü üstlenmek için elinden gelen tüm fedakârlığı kararlılıkla yapmaya çalıştı.

18 Aralık 1974 tarihinde Şahin Aydın ve bir ay sonra 23 Ocak 1975 tarihinde Kerim Yaman adlı devrimci öğrencilerin faşistler tarafından öldürülmesi, başta İstanbul Üniversitesi olmak üzere, birçok fakülte, binlerce devrimci öğrenci tarafından işgal edilerek olay protesto edildi.

1 Aralık 1976'da İstanbul Mühendislik Mimarlık Akademisi (İDMMA) öğrencisi Cezmi Yılmaz'ın Kocamustafapaşa'daki cenaze törenine katılan 10 bin kişilik öğrenci kitlesi saatlerce polisle çatıştı.

7 Nisan 1976'da Ankara'da Hakan Yurdakul öldürüldü, 8 Nisan'da İstanbul'da 5 bin kişilik protesto eylemi yaparak ve olayı kınayan sloganlar atarak devrim andı içildi.

Esari Oran ve Burhan Barın cinayetlerinde de aynı kalabalıkla protesto eylemlerinde bulundu.

0cak 1976 tarihinde İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) öğrencisi Özer Elmas'ın aynı şekilde faşist katiller tarafından katledilmesi üzerine İTÜ Maden Fakültesi kalabalık bir öğrenci grubu tarafından işgal edildi.

İYÖKD, sadece öğrenci gençliğin akademik-demokratik taleplerine sahip çıkmadı. Kitlesel direnişin bulunduğu her alanda aktif rol üstlendi. Grevlerde işçilerle kol kola oldu. Grev gözcülüğü yaptı. Grev kırıcısı sivil faşistlere karşı grev çadırlarında sabahlara kadar silahlı koruma görevleri üstlendi. Gerektiği yerde ve zamanda grev kırıcılarına karşı devrimci şiddet uygulamaktan geri kalmadı. Adı geçen dönemde kamuoyunda ses getiren işçi direnişlerinde (Sungurlar, Profilo ve Ambarlı grevleri) onlarla omuz omuza dayanışma içerisinde oldu.

İYOKD bu ve benzeri eylemleri organize ettiği için "cezalandırıldı" 1975'de kapatıldı ve yöneticileri tutuklandı.

İstanbul'da on binlerce devrimci öğrenci kitlesini örgütleyen ve eylemlerini organize eden İYÖKD yönetim kurulunun salt çoğunluğunun, daha sonra "Acilciler" olarak adlandırılan örgütümüz taraftarı oldukları ve siyasallaşan gençlik kesiminin Acilciler kanadında yer aldıklarını burada özellikle belirtmek durumundayım.

İYÖKD 2.Başkanı olarak tutuklanan Alişan Özdemir başta olmak üzere, Genel Sekreter Yusuf Doğan adlı arkadaşlarımızın, öğrenci gençliğin akademik

demokratik talepleri uğruna verilen mücadeleye olan katkılarını da bu vesile ile hatırlatmak isterim.

Yukarda sıraladığım gençlik eylemleri içerisinde birlikte yer aldığım Yusuf Doğan'ın, 1976'nin ilk aylarında, Elbistan Küçük Yapalak köyünde ziyaretime gelerek, Acilciler adına bu örgüte katılmam konusunda yaptığı öneriyi olumlu bularak "Acilciler örgütü içerisinde" birlikte çalışma kararı aldın.

1976 yazında, kapatılan İYÖKD'nin yerine, İstanbul Yüksek Öğrenim Derneği (İYÖD) kuruldu.

Militanlaşma Yolunda İlk Adımlar

1974'de, Bülent Ecevit başkanlığındaki CHP-MSP koalisyon hükümeti döneminden kısa bir süre önceydi. Fındıkzade'de bulunan Maraş Öğrenci Yurdu'ndan ayrılarak, Merter Cevizlibağ'da, yeni açılan Atatürk Öğrenci Sitesi'nde (AÖS) kalmaya başlamıştım.

AÖS, 10 bloktan oluşan, kız ve erkek öğrencilerin birlikte kaldıkları, 1.800 2.000 kişi kapasiteli, Kantin, yemekhane, kütüphane, sinema, spor salonu, tenis kortu başta olmak üzere hemen her türlü imkâna sahip modern bir öğrenci yurduydu.

AÖS'de, Türkiye'nin hemen her köşesinden İstanbul'a okumak için gelen yeni arkadaşlar edinmiştim. 5. blokta kalıyordum. Oda arkadaşlarımdan biri, daha sonra aynı örgütte uzun süre birlikte olacağım A. Ziya Erdönmez idi.

Yeni tanıştığım devrimci öğrenci arkadaşlarımla birlikte, Diyarbakır, Elazığ ve Vezneciler'de ki Site Öğrenci Yurtlarına gidiyor, seminer ve panellere katılıyordum.

Feriköy'de bulunan Elazığ Öğrenci Yurdu adı geçen dönemde oldukça hareketliydi. Devrimci öğrenciler genellikle burada toplanır, sabahlara kadar, öğrencilerin akademik-demokratik mücadele ve yöntemleri üzerine hararetli tartışmalar yapılırdı.

Bu tartışmalar, bir bakıma dönemin "radikal sol"u açısından, örgüt, devrim ve çalışma tarzının belirlenmesi için bir ön hazırlık gibiydi. Var olan ve yeniden kurulması düşünülen öğrenci derneklerinin işlevleri, örgütlenme yapısı ve programları üzerine yoğunlaşan tartışmalar, çoğunlukla tam bir kargaşa ve kaosa dönüşür, kararlar bir sonraki toplantıya bırakılarak ertelenirdi

Tartışmaların seyri, esas olarak benim de içerisinde yer aldığım "Devrimci Gençlik" grubu ile Sovyetler Birliği'ni "sosyal-emperyalist" olarak değerlendiren, Mao'cu olarak da tanımlanan gruplar arasında geçiyordu. Uzayıp giden tartışmaların, gençliği geri dönüşü mümkün olmayan bir ayrışmaya doğru sürüklediğini o an için görmemiz elbette mümkün olmadı.

Kıbrıs İşgal Ediliyor

12 Mart 1971 askeri faşist darbesinden bir kaç sene sonra (1974 sonlarından itibaren) Devrimci - Gençlik hareketinin ilgi alanlarından biri, belki de en önemlisi, ada'nın işgali ile ilgilidir.

Atatürk Öğrenci Sitesi (AÖS)'nde, faşistler ve devrimci öğrenciler arasındaki sürtüşmeler genellikle bu temelde yürüyordu.

1967 tarihinde Yunanistan'da, sosyal demokrat ve sosyalistlerin birlikte katılacakları yaklaşan genel seçimlerdeki mutlak iktidarını engellemek adına yapılan ve "prometheus"kod adı verilen faşist Albaylar Cuntası'nın yönlendirmesi ile, 1974 tarihinde, Kıbrıs'ta "hermes"planı adı altında, Kıbrıs Başpiskopos'u Makariosa'a karşı Sampson darbesi gerçekleştirmişti.

Türkiye bu durumu fırsat bilerek adanın Kuzeyi'ni işgal ederek milliyetçi duyguları ayağa kaldırmış, Karaoğlan Ecevit'in yelkenleri milliyetçi rüzgârlarla habire şişiriliyordu.

Devrimciler ve milliyetçi - ülkücü öğrenciler arasında, özellikle de AÖS içerisinde, neredeyse her gün gece

yarılarına kadar "Kıbrıs Türk'tür, Türk kalacaktır" sloganları ve "Yaşasın bağımsız birleşik Kıbrıs, Kıbrıs da işgale hayır" sloganları atılır oldu. Karşılıklı atılan sloganlar ve sataşmalara karşın olayların fiili bir çatışmaya dönüşmemesi için de son derece dikkatli davranıyorduk.

Hürriyet

YILDIRIM BASKI

MEHMETÇİK KIBRIS'TA..

Harekât, sabaha karşı saat 5'de başladı

Türk paraşütçüleri Yeşil Ada'ya indi

KARARI ECEVİT AÇIKLADI

"Kıbrıs'a barış için gidiyoruz.."

Kıbrıs'ın işgali Hürriyet Gazetesinde 'Mehmetçik Kıbrıs'ta' manşeti ile verilmişti.

Dikkatli davranıyorduk çünkü 15 Mayıs 1974 tarihinde çıkartılan "genel af" yasasından 1971 direnişinin devrimci tutukluları yararlandırılmamış, af kapsamı dışında tutulmuşlardı. CHP bu duruma itiraz etmiş, genel aftan herkesin yararlanması gerektiği savı ile "Anayasa Mahkemesi"nde yasanın iptaline ilişkin dava açmıştı. Devrimci öğrenciler olarak, gözümüz kulağımız anayasa mahkemesinin bu konuda vereceği karara çevriliydi.

Faşistlerin tüm kışkırtmalarına karşın, provokasyon olur ve Anayasa Mahkemesi bu provokasyondan etkilenerek af yasasını iptal etmeyebilir kaygısıyla son derece temkinliydik.

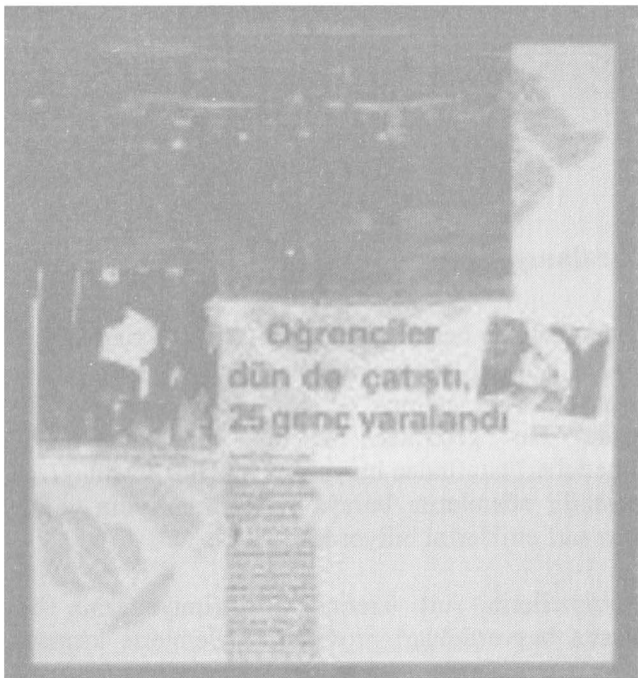
Olanca dikkatimize karşın, şu an tarihini hatırlayamadığım bir gün, aniden yurdu basan faşistlerin saldırısına uğradık.

Yaralanıyorum

Daha önce de belirttiğim gibi, Atatürk Öğrenci Sitesi (AÖS) açıldığı günden itibaren faşistlerin ilgi odağı olmuştu. Yeni açılmış ve her yönüyle modern bir yurdu ele geçirmek elbette önemlidir. MHP yöneticileri tarafından bu yurdun dikkatle izlendiği, en güvenilir adamlarını buraya yerleştirmek için yoğun çaba sarf ettiklerini biliyorduk.

Devrimcilerin yurt üzerindeki hakimiyetlerini, her fırsatta başvurdukları provakatif eylemlerle kırmaya çalışan ülkücüler, devlet güçlerinin de göz yummasıyla, öğrencilikle ilgisi bulunmayan militanlarıyla yurt çevresini kuşatıp devrimci-demokrat öğrencileri huzursuz etmek ve yurttan uzaklaştırma politikası izliyorlardı.

Yurt içerisine en güvenilir adamlarını bu nedenle yerleştirmişlerdi. Yıllar sonra, MHP İstanbul Milletvekili olacak olan Mehmet Gül, MHP Genel Başkan Yardımcısı olacak olan İstanbul Milletvekili Mustafa Verkaya ve şehit ailelerinin avukatlığını yapacak olan Fethi Yıldız bunların başındadır.

Öğrenciler
dün de çatıştı,
25 genç yaralandı

Ögrenci olaylarının gazetelere yansıyışı

Tüm kaygılarımıza rağmen, tahriklere daha fazla dayanamadık. Mehmet Gül adlı faşistin Yurt Müdürlüğü önünde üzerime saldırarak sırtımdan bıçakla yaralaması, bardağı taşıran son damla olmuştu.

Ok yaydan çıkmıştı artık. Faşist öğrencilerin elebaşlarından Mehmet Gül'e, yakın mesafeden 5-6 el ateş edilmesine karşın vurulamamış olması, daha sonra, devrimciler arasında epeyce bir süre espri konusu bile olmuştu.

1978'de, İstanbul Üniversitesi önünde okullarından çıkan öğrencilerin üzerine bomba atarak katliam yapanların elebaşı da olan Mehmet Gül bu olaydan şans eseri kurtulmuştu.

Mehmet Gül, Mustafa Verkaya ve Fethi Yıldız ile devrimci öğrencilerden, Lütfü Yavuz ve ismini şu an hatırlayamadığım Elazığlı Kürt Ercan (daha sonra avukat oldu) olmak üzere toplam 6 kişi tutuklanarak Sağmalcılar Cezaevi'nde hapsedildik.

45 gün sürecek olan ilk hapishane hayatım böyle başladı.

Ömer Erim Süerkan, Necati Sağır, Nezihe Bahar'la Tanışıyorum

THKP-C davası sanıklarında Ömer Erim Süerkan ve Necati Sağır ile Sağmalcılar'da tanıştım. Cezaevine geleceğimizi haber alan Ömer Erim Süerken, kapı altı denen bölümde, cezaevi başgardiyanı ile birlikte bizi bekliyordu. İlk sorusu "hanginiz solcusunuz?" oldu. Mehmet Gül öne atılarak bizleri gösterdi. Ömer Erim, ciddi bir yüz ifadesiyle yanımıza gelerek elimizi sıktı ve "geçmiş olsun, eşyalarınızı açmayın gidiyoruz" dedi.

Eşyamız yoktu. Hep birlikte "kapı altı" denilen pislik yuvasından çıktık. Faşistler arkamızdan gıpta ile bize bakıyorlardı. Kocamustafapaşa Karakolu'nda bizler aç susuz beklerken, polisler ve karakol komiseri ile birlikte kebap yiyen ve bizlerle dalga geçen Mehmet Gül, hapishanede yalnız kalmış insanların yüz ifadesiyle zavallı bir görünüme bürünmüştü.

Keyfimiz yerindeydi.

Hapishaneye öğleden sonra getirilmiştik. Ömer Erim'in koğuşuna yerleşmemiz akşamı buldu.

Bulunduğumuz koğuş, trafik suçlularının kaldığı cezaevinin en temiz koğuşlarından biriydi.
Cezaevindeki ilk akşamı, karşı koğuşta bulunan ve aynı avluda volta attığımız dönemin meşhur "baba"larından Dündar Kılıç'ın misafiri olarak geçirdik. Dündar Kılıç, Ömer Erim Süerken'a karşı son derece saygılı idi. Herkes Dündar Kılıç'a saygılı davranırken, Dündar Kılıç da aynı şekilde Ömer Erim'e saygıda kusur etmiyordu. Dündar Kılıç'ın misafiri olmamız, Dündar'ın, Ömer Erim'e duyduğu bir saygı ifadesi olmalıydı.

Sağmalcılar'da geçirdiğimiz ilk gecenin sabahında, saat 7.30'da Ömer Erim tarafından uyandırıldık. "Hadi bakalım burası yurt değil" diye bizleri tek tek uyandırmış, hazırladığı sabah kahvaltısına buyur ediyordu. Daha sonra öğrendik. Ömer Erim her gün aynı saatte uyanıyor, yarım saat sabah jimnastiği yaptıktan sonra saat 11.00'e kadar kitap okuyordu. Saat 12.00'ye kadar her hafta annesinin sefer tası ile getirdiği yemekleri ya da o gün cezaevinde çıkan karavanayı, eğer ele-avuca sığan bir yönü varsa, yeniden "terbiye" ediyordu (cezaevinde yemeklerin terbiyesi, yemeğin ana maddelerini alarak, yağını ve suyunu değiştirdikten sonra yeniden pişirilerek servis edilmesidir). Öğleden sonra saat 14.00'e kadar dinlenen Ömer Erim, bu saatten sonra yeniden kitap okumaya başlıyor ya da özel işlerini yapıyordu.
Cezaevinde bulunan bir insanın, "hiç zamanım yok" diye şikayet(!) ettiğini, daha fazla kitap okumak için zamana ihtiyacı olduğunu söylemesini ilk kez Ömer Erim'den duydum.

Ömer Erim ilk günkü programını, kalkış saati dışında bizler için değiştirmişti. Öğleye doğru, cezaevinin müşahedeye bölümünde kalmakta olan, kendisi gibi THKP-C davası hükümlü sanığı Necati Sağır'ın yanına gidecek, Necati ile tanışacaktık.

Necati Sağır ile Ömer'in neden aynı koğuşta birlikte kalmadıklarını daha sonra öğrendik. Aralarında görüş ayrılığı vardı. Bunu bizim yanımızda hiçbir zaman konuşmadılar. Sorduğumuz zaman da kaçamak cevaplar vermelerine rağmen olayın özü buydu. Necati, Niğde Cezaevi'ne sevk edilmesi için cezaevi yönetimine dilekçe vermiş, sevk edileceği günü bekliyordu. Niğde Cezaevi, o zaman THKP-C ve THKO davası sanıklarının çoğunluğunun kaldığı bir yerdi. Necati oraya giderek kendisi gibi düşünen ve THKP-C davasından yargılanmasına rağmen artık bu hareketin görüşlerine katılmayan 1971 dönemi devrimci mücadele anlayışını, küçük-burjuva maceracılığı olarak değerlendiren ve SSCB'ni sosyal-emperyalist olmakla suçlayan arkadaşları ile birlikte olmak istiyordu.

Ömer Erim, Necati'nin bu görüşlerine karşı olmakla birlikte kendisi de bize, eski anlayışı savunup savunmadığına ilişkin ayrıntılı bir açıklama yapmamıştı.

Cezaevi'nde bulunduğumuz 45 gün içerisinde ve her fırsatta Ömer Erim'den '71-72 döneminin önde gelen THKP-C ve THKO militanları hakkında bilgilcr alıyorduk. Özcllikle Mahir Çayan ve Ulaş Bardakçı'yı soruyor, söyledikleri her şeyi can kulağı ilc dinliyorduk.

Bir keresinde bizlere, Ulaş Bardakçı'nın eline aldığı bir tel parçası ile istediği arabanın kapısını hiç zorlamadan açabildiğini söylemişti. Gülerek de, "Herhangi bir eylem için araba lazım olursa THKO'lular gibi zorla almazdık, Ulaş istediğimiz arabayı hiç zahmetsiz bulurdu" diye anlattığı kimi anekdot'ları dinlerken o günleri yaşar gibiydik.

Bu arada, zaman zaman, 54 kişilik koğuşta tek başına kalan TİKKO davası kadın tutuklularından, İbrahim Kaypakkaya'nın yoldaşı Nezihe Bahar ile koğuş kapısının mazgal deliğinde saatlerce süren sohbetlerimiz oldu.

Ömer, Necati ya da Nezihe kendilerinden sonra siyasi nedenlerden dolayı cezaevine düşen bizlere özel bir ilgi gösterirken, bizler de aynı şekilde kendilerini örnek devrimciler olarak görüyor, saygıda kusur etmiyorduk.

İlişkilerimiz son derece saygın bir ortamda geçti. 45 gün sonra tahliye edildik. Bizden kısa bir süre sonra, Anayasa Mahkemesi'nce, anayasanın eşitlik ilkesine aykırı bulunarak af kapsamının genişletilmesi üzerine, Ömer Erim Süerken ve Necati Sağır da tahliye oldular.

Tahliyeden sonra yeniden Atatürk Öğrenci Sitesi (AÖS)'ne dönmüştük. Yurtta kalan öğrenci arkadaşlarımız tarafından büyük bir coşku ile karşılandık. Herkes içerdeki THKP-C davası sanıklarını merak ediyor, ne düşündüklerini öğrenmeye çalışıyorlardı.

O dönemde, yurtta kalan öğrencileri arasında Mahir Çayan'ın, "Devrim yolu sarptır, engebelidir, dolambaçlıdır" sloganlı posterleri elden ele dolaşmakta, Mahir'in fotoğrafı bile yüzlerce öğrencinin "Cepheci" olması için yeterliydi.

"Kesintisiz Devrim II-III" adlı broşüre ulaşabilmek kolay değildi. Bu bakımdan sınırlı sayıdaki bu broşür yurt odalarında öğrenciler tarafından guruplar halinde nöbetleşe okunarak notlar alınmakta, hatta satır satır ezberlenmeye bile çalışılmaktaydı.

9 Mayıs 1974 yılının gece yarısında ülkücülerle aramızda çıkan ve kimi ağır olmak kaydıyla 25 ülkücünün yaralandığı kavganın ardında, AÖS bir bütün olarak ülkücülerden temizlemiş ve devrimci öğrencilerin eline geçmişti.

İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan'la Görüşüyorum

Hapishaneden çıktıktan bir süre sonra AÖS'de öğrenci temsilcisi olmuştum. Ülkücü öğrencileri yurttan temizlemiş, Ortadoğu'nun ve balkanlarırn en modem öğrenci yurdu nu ele geçirmiştik.

5 Aralık 1977 tarihinde MHP yöneticilerinden Nevzat Köseoğlu'nun aşağıdaki sözleri adı geçen dönemde, böyle bir yurdu kaybetmiş olmalarının ne demek oldugunu anlatması açısından önemlidir. "... İktidarın yolu okullardan geçer. Biz MHP olarak önce okullarda ve devlet dairelerinde kendi kadrolarımızı yetiştirdik. Türkeş'e önce herkes güldü. 3-5 çocukla mı iktidarı alacak dediler. Ama biz sabırla çalıştık. Okullarda ve devlet dairelerinde kadroları ele geçirdik..." (5 Aralık 1977 Cumhuriyet gazetesi).

Öğrenci temsilcisi sıfatıyla ilk olarak, yurt müdürü ve mahalle muhtarı ile birlikte dönemin İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan'la görüşecektim.

Görüşme öncesi, öğrencilerin İstanbul sokaklarında kitlesel gösterileri vardı. İETT idaresi, öğrenci

pasolarına zam yapmıştı. Zammı protesto etmek için bin kişilik bir öğrenci kitlesiyle, Aksaray Meydanı'nda korsan gösteriyle zamların geri alınmasını talep ediyor, siyasi kimliğimizi de öne çıkartan "Zamların sorumlusu oligarşidir" biçiminde sloganlar atıyor, duvarlara aynı içerikli yazılar yazıyorduk. AÖS öğrencileri olarak yurdun hemen yakınında bulunan E5 karayolunu trafiğe kapatarak eylemlerimizi aralıksız sürdürüyorduk. Bu ve benzeri eylemler, 12 Mart sonrası öğrenci gençliğin ilk kitlesel eylemleriydi. Devrimci öğrencilerin kararlı oluşu karşısında, İstanbul Belediye Başkanlığı, olayların ilerde daha da büyüyeceği kaygısından hareketle "zamları geri aldığını" ilan etti. Taleplerimizin bir kısmı karşılanmış olsa da bitmemişti.

Yurt civarında, İETT otobüslerinin azlığı nedeniyle okullara gidiş - dönüşlerde sorunlar yaşanıyordu. Bu durumdan mahalle halkı da şikâyetçiydi. Diğer taraftan yurtta çıkan yemekler pahalı ve kalitesizdi. E-5 karayolundan karşıdan karşıya geçerek yurda gelebilmek son derece tehlikeliydi. Daha önce üç kişi bu nedenle trafik kazasında hayatını kaybetmişti. Sorunlarımızın çözümü yurt müdürünün yetkisini aşıyor ve doğrudan İstanbul Belediye Başkanlığını ilgilendiriyordu.

Yurt Müdürü'ne yaptığımız yoğun baskı sonucu Belediye Başkanı Ahmet İsvan'dan randevu alındı.
Belediye binasından içeriye adımımızı atar atmaz gördüğüm ilk manzara karşısında şaşırmıştım.
İlk kez devlet bürokrasisi ile karşılaşmanın şaşkınlığını yaşadım. Bizleri kapıda karşılayan kişi, o

dönemin Oleyis Sendikası Marmara Bölge Temsilcisi Ali Kocaman idi. Kocaman, bizleri Belediye Başkanı'nın birinci katında bulunan başkanın makam odasının yanında bulunan kendi odasına buyur etti. Hal hatır sorma faslından sonra bana dönerek, "Başkan ile mümkün olduğu kadar az ve öz konuşmam" için inceden inceye uyarılarda bulunuyordu. Öğrenci olmam nedeniyle başkanla konuşurken agresif davranacağımı ve saygılı olmayacağımı(!) sanarak tedirgindi. Görüşme saati geldiğinde, aynı kişi "hadi göreyim seni" diyerek sağ elini omuzuma koydu ve bizi içeriye davet etti.

Başkan'la saygılı bir şekilde tokalaşmak için elimi uzattım. Başkanı Ahmet İsvan öne doğru kaykılarak elini iğreti bir şekilde uzatıp tokalaştı. Bu durum, sorunlarımıza karşı ilgisizliğinin açık belirtisiydi.

Ali Kocaman, başkanın sağ tarafında ayakta ve ellerini önünde birleştirmiş vaziyette beklerken, mahalle muhtarı ve yurt müdürü ezile büzüle sorunlarımızı anlatıyorlardı. Ali Kocaman müdür ve muhtarın sözlerini ikide bir kesiyor ve "Sayın başkanım zat-ı devletlünüze şöyle demek istiyorlar ki" diye, konuşmaları başkana tercüme ediyordu. Konuşma sırası bana gelmişti ama yarım saatlik süremiz de dolmuştu. Ali Kocaman, her iki konuşmacının söylediklerini tekrar ederek bana zaman bırakmamıştı. Aniden ayağa kalkarak, "Sayın başkan, biz buraya beyefendiyi dinlemeye gelmedik, sorunlarımızı anlatmaya geldik" dedim. Bu sözlerim karşısında Ali Kocaman şaşırdı. Yüzü bana dönük olduğu halde, kaş göz işaretleri yaparak susmamı işaret ediyordu. Aldırmadım, kendisini görmemiş gibi

davranarak sorunlarımızı tek tek sıralamaya başladım. " Nedenini bilmiyorum ama yurt müdürümüz ve mahallemizin muhtarı sorunlarımızın hiçbirine değinmediler, isterseniz ben baştan yeniden sıralayayım" diyerek ve ayakta dimdik durarak sorunları sıraladım. Başkan öne doğru eğildi ve "Tamam evladım uzatma, ama en can alıcı iki şeyi söyle" diyerek masadaki saate baktı. "Sayın başkan bizim sorunlarımız çok fazla, öyle iki kelimeyle özetlenecek kadar az değil, isterseniz geldiğimiz gibi gidebiliriz, konuşmaya gerek yok" sözlerime başkan Ahmet İsvan, eline kağıt kalem alarak, "Seni dinliyorum evladım" dedi ve gevşek bir halde bedenini masaya bırakıp dinlemeye başladı. Böyle olunca da yarım saatlik pazarlığın sonunda, Taksim'den, yurt istikametine gelen bir kaç otobüs gerektiğini ve sabah akşam seferlerinde fazladan birer otobüs daha hata koymanın aciliyetinden söz ettim. Ayrıca E-5 karayolu üzerindeki Cevizlibağ otobüs durağının hemen önüne bir üst geçit yaptırılması konusundaki ısrarım üzerine başkan İsvan'dan, "en kısa zamanda... kaydıyla" söz alarak görüşmeyi bitirdik.

Ali Kocaman, bizleri adeta iterek(!) dışarıya çıkarttı. Başkan'ın odasından çıkar çıkmaz "ohh!" diye derin bir nefes aldığı anı hiç unutmam. Konuşmalarıma kızmış olduğu her halinden belli olmasına karşın belli etmemeye çalışıyordu. Nerede okuduğumu sordu, çalışmaya ihtiyacım varsa mutlaka sendikaya uğrayıp kendisini görmem gerektiğini söyledi. Belediye'den ayrılıp yurda giderken yurt müdürü, yurdun yemekhanesi ve kantini hakkında yaptığım eleştiriden dolayı tek kelime konuşmuyordu. Mahalle muhtarı

ise, “Üst geçit” konusunda başkandan aldığım “en kısa zamanda...” sözünden dolayı çok memnundu. Yanımızda oturan yurt müdürüne hissettirmeden omuzlarımı sıkıyordu.

İstanbul Belediye Başkanı Ahmet İsvan’la ikinci karşılaşmamız 12 Eylül Darbesi’nden sonra Metris Cezaevi’nde oldu. Bu karşılaşmamızda her ikimizin de statüleri aynıydı(!). Ne Ahmet İsvan başkan, ne de ben öğrenciydim. İkimizde tutukluyduk. Ahmet İsvan Barış Derneği davasından, ben THKP-C (Acilciler) davasından “idam istemiyle” yargılanıyorduk. Bir mahkeme dönüşünde karşılaştığımız Metris Cezaevi avlusunda, “merhaba, nasılsınız” sözleriyle yanına yaklaştım ve yukarıda bahsettiğim görüşmeyi kısaca hatırlattım. Hatırlamadı ama, “Görüştüğümüze sevindim evladım, kendine iyi bak” diyerek beni uğurladı. O güne kadar bahsettiğim görüşmenin bende bıraktığı olumsuz etkisi nedeniyle hoşlanmadığım Ahmet İsvan’I sevmeye başladım. Cezaevi avlusundaki duruşu hoşuma gitmişti. Başı dimdikti.
Ali Kocaman ile bir daha karşılaşmadım. 1977’de örgütümüz tarafından 1 Mayıs 1977 katliamını protesto amacıyla, Taksim’de bulunan ve bugün “The Marmara’ olarak adı değiştirilmiş İntercontinantel Oteli örgütümüz tarafından kurşunlanmıştı. Eylemden sonra otel müşterilerinin hemen tamamı oteli terk ettiği için otel boşalmıştı. Otel yöneticileri paniğe kapılmış olmalı ki, Oleyis Sendikası aracılığı ile şu an kime geldiğini ve kimden duyduğumu hatırlamadığım, örgütümüze bir teklif gönderdiklerini duymuştum. “Ne istiyorlarsa verelim de bir daha otele yönelik eylem yapmasınlar” deniyordu. İntercontinantel oteli çalışanları Oleyis Sendikası’na bağlıydı ve sanırım

teklifi getiren de bu sendika idi. Nedenini hatırlamıyorum, ancak bu teklifi(!) duyduğum zaman, acaba Ali Kocaman mı, diye düşündüm.

1971 Devrimciliği, "Küçük Burjuva" Maceracılığı Mı?

1974 -1975 yılları, öğrenci gençliğin mücadelesi ve faşist saldırılara karşı yapılan protesto eylemlerinin doruğa çıktığı yıllardır.

Dönemin en büyük öğrenci eylemlerinden, Kocamustafapaşa'da faşistler tarafından öldürülen Cezmi Ersöz adlı devrimci öğrencinin cenaze töreni ve Viranşehir'de, 20 Kürt köylüsünün öldürülmesi nedeniyle yapılan protesto (DDKD öncülüğünde) eylemlerini sayabilirim.

Öğrenci gençlik bazında yaşanan yoğun siyasallaşma, dalga dalga işçi ve gecekondu mahallelerine doğru yayılmaktaydı. Özellikle İstanbul'da, toplumsal muhalefetin bulunduğu her alanda gençlik vardı. Devrimci gençlik; akademik-demokratik hakları uğruna mücadele bir yana, İETT zamlarını protesto eylemlerinden tutun da, Ambarlı, Sungurlar ve Profilo direnişlerine varıncaya kadar her tarafta ve tüm eylemlerde boy gösteriyordu.

1974 yılının sonunda ve 1975 yılının başında devrimci gençliğin kendi içinde siyasal tartışmaları olmasına karşın eylem anlayışı daha ağırlıklıydı. 1975 sonrasında ise, iktidar hedefinin yakın olmadığı

görülmesine karşın, yine de mutlaka bir yerlerden başlanması konusunda yoğun çaba bulunuyordu.
1974 yılı ikinci yarısından, 1975 sonlarına doğru, devrimci üniversite gençliği içerisindeki ideolojik-politik tartışmalar, "Sosyal - emperyalizm", "küçük - burjuva devrimciliği" ya da "maceracılığı" üzerine de yoğunlaşmıştı.

'71 devrimciliğini "küçük-burjuva maceracılığı" olarak değerlendirenler, (bunlar SSCB'yi sosyal emperyalist olmakla da eleştirenlerdir) ile "Mahir Hüseyin Ulaş, Kurtuluşa Kadar Savaş" slogan atarak, kendilerini Cepheciler (THKP-C ideolojisini savunanlar) olarak ifade eden gurup, adı geçen sürecin belirleyici iki tarafı olmuştur.

Birinci grubun başını, uzun süre THKP-C davasından yargılandıktan sonra, "74 Genel Af"ından yararlanarak tahliye olan Ömer Güven çekiyordu. O güne kadar, Doğu Perinçek'çiler tarafından savunulan kimi tezler, gençlik kesiminde yankı bulmaz iken, Ömer Güven'le birlikte yoğun olarak tartışılır oldu.
Ömer Güven çağrılı olsun ya da olmasın her toplantıya katılarak '71 devrimci direnişini "küçük-burjuva maceracılığı" olarak eleştiriyor ve Sovyetler Birliği'nin "sosyal-emperyalist" bir ülke olarak, ABD'den daha da tehlikeli olduğu propagandasını yapıyordu. Yoğun tepkiye, yer yer fiili müdahalelere rağmen bu yöndeki çabalarına aralıksız devam etti.

Doğu Perinçek'çiler, Yoldaş Dergisi

THKO (Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu) taraftarları ile THKP-C taraftarları ilk başlarda "kardeş örgütler" olarak hareket etmelerine karşın, kısa bir süre sonra THKO içerisinde yeni bir kopuş yaşandı. Bunlar, "THKO Merkez Yayın Organı" imzasıyla "Yoldaş" isminde illegal bir yayın organı çıkartıyorlardı. "Yoldaş"ın 3. sayısına kadar, Cephecilerle araları gayet iyi iken, şu an tam olarak hatırlamamakla beraber, 3. ya da 4. sayısından itibaren ilişkiler bozulmaya başladı. Yoldaş'ın bu sayısında yapılan değerlendirmeler bizleri şok etmişti. Tıpkı Doğu Perinçek'çiler gibi, onlar da '71 devrimci geleneğini eleştiriyor, Mahir ve Deniz'lerin mücadele anlayışlarını, "küçük-burjuva maceracılığı" olarak gördüklerini ilan etmişlerdi. Ayrıca, Sovyetler Birliği için yapılan sosyal-emperyalizm saldırganlığına da aynen katılıyor ve savunuyorlardı.

Yoldaş'ın bu sayısından sonra Cepheci'ler olarak, Yoldaş taraftarlarını "Deniz'leri terk etmek, onların mücadelelerine ihanet ederek Doğu Perinçek'in kuyruğuna takılmak"la suçlayıp ilişkilerimizi büyük oranda kestik. Bununla da kalmayarak, Deniz'in kişiliğini savunmaya kalktıkları her yerde onları

susturmaya çalışarak, Deniz ismini ağızlarına almamaları gerektiği konusunda uyarmaya başladık. '71 isyanı; 50 yıllık kulağı üzerine yatan bir harekete olan tepkinin patlamasıydı aslında. Buna rağmen, 50 yıllık sessizliğin geleneğini savunanların da, '71 direnişçilerine karşı söz söylemesi, bunların pısırık ve korkak tutumları nedeniyle bizlerin haklılığına olan inancı arttırıyordu. Örneğin, "Türkiye Sosyalist İşçi Partisi" (TSİP) merkez yayın organı İlke'de Türkiye'de "sol sapma" adlı eleştiri yazısında Mahir'i eleştiriyor olmasına rağmen hiç kimse tarafından ciddiye alınmıyor, üstelik de, onlar eleştirdikçe Mahir'ciler çoğalıyordu.

12 Mart 1971 karanlığını yaşayan ülkemizde, '74 başından itibaren 80'lere doğru toplumsal muhalefet her alanda çığ gibi büyürken, 50 kusur yıldır kulağı üzerine yatan ve her eylemi "provokasyon" olarak görüp, "oyuna gelmeyelim" mantığıyla yadsıyan "sol" gruplar marjinalleşirken, militanlaşan devrimci gençlik hareketi, mücadelesini akademik - demokratik bir platformda sınırlamadan, işçi eylemlerinin yanı başında onlarla omuz omuza dayanışma içerisinde bulunuyordu.

Demirdöküm'de Grev Kırıcılarına Karşı Şiddet

1974 yılının ilk yarısı olmalı. Feriköy'de, Elazığ Öğrenci Yurdu'nda İYÖKD tarafından düzenlenen "Emperyalizm" konulu bir seminerden sonra, şu an ismini hatırlamadığım bir arkadaşın uyarısı üzerine, yurtta kaldım. Lütfü Yavuz ve benimle birlikte dört kişilik bir arkadaş grubuyla önemli bir konunun konuşacağı söylenmişti.

Konunun, Ambarlı'da bulunan Demirdöküm fabrikasında uzun süredir devam eden grevle ilgili olduğunu daha sonra öğrendik. Grevci işçilerin direnişini kırmak için, faşistlerin de yardımıyla otobüslerle dışardan kiralık "işçi" toplanıyor ve üretim devam ediyordu. Bu durumun devam etmesi halinde, Demirdöküm işçilerinin grevi etkisini yitirecek ve hiçbir kazanım elde edilmeksizin grev sona erecekti. Eylemin başarısızlıkla sonuçlanması, bundan sonraki eylemler için de olumsuz bir havanın doğmasına neden olacaktı.

Ne yapılması gerektiği son derece açık...

Grevci işçilerle ilgili dayanışma eylemi yapılacak. Dışardan getirilen "grev kırıcı işçiler"in fabrikaya gitmeleri engellenecekti.

Bu nedenle, sabah saat 5-6 civarında kaldığımız yurda yakın bir mevkiden kalkan ve grev kırıcı işçileri fabrikaya götüren otobüsü durdurarak ateşe vereceğiz ve grev kırıcı işçilerin elebaşlarına da gerekirse zor kullanacağız.

Meselenin tartışacak bir yönü yoktu. Kararlaştırdığımız gibi sabah saat: 5 civarında, toplam 25-30 kişilik bir arkadaş grubuyla Feriköy mezarlığı içerisinde mevzilendik ve mezarlığın hemen yanından geçecek olan otobüsü beklemeye başladık. Otobüs görülür görülmez içimizden bir arkadaş yolun ortasına dikilerek önceden hazırlanmış olan molotof kokteyli otobüsün altına atarak otobüsü durdurdu. Gizlendiğimiz mezar taşlarının arkasından çıkarak otobüsün tüm camlarını aşağı indirdik ve grev kırıcı işçileri de, bundan böyle fabrikaya gitmemeleri, grevi engelleyici tavırlardan uzak durmaları konusunda uyararak hepsini geri yolladık. Bu arada sanırım birkaç kişi direnmeye kalktı ve içimizdeki bir arkadaş havaya ateş ederek bunları geri püskürttü. 15 dakika kadar süren bu eylemden sonra herkes bir tarafa dağılarak izini kaybettirmişti. Ben, Balıkesir Öğrenci Yurdu'ndan tanıdığım İktisat Fakültesi öğrencisi Bursalı Lütfü Yavuz ile birlikte Aksaray'a, Lütfü'nün daha evvel tanıdığı ve benim ilk kez karşılaşacağım Aksaray-Laleli civarında oturan İbrahim Çenet'in evine gittik.

İbrahim'in iki eli bileğinden ve ayakları da diz kapağından itibaren yoktu. 12 Mart döneminde, Deniz'lerin idamlarını engellemek ve verilen idam kararlarını protesto için bir eylem anında bombanın elinde patlaması üzerine ellerini ve ayaklarını kaybetmişti. Eve geldiğimiz zaman İbrahim yataktan yeni kalkmıştı. Bize kavun ikram ettiğini hatırlıyorum. Önceden kesilmiş olan kavunu, İbrahim'in nasıl yiyebileceğini düşünüyordum ki, sağ bileğine, bilezik gibi geçirdiği bir lastiğe sıkıştırdığı çatalla rahatça kavunu yemeye başladı. Eylemden haberi olduğu anlaşılıyordu, "Geçmiş olsun, nasıl geçti?" diye sordu. Olduğu gibi anlattık.

Ertesi günü gazeteler manşetten ve krokiler çizerek haberi büyük puntolarla veriyordu. Bu olayın ardından, benimde aralarında bulunduğum birkaç kişinin, bundan böyle yapılacak olan dar kapsamlı ama yarı legal eylemlerdeki yerimiz sabitlenmiş oluyordu.

Devrimci gençlik eylemleri devam ediyordu.

1975-76 döneminde, hemen her siyasi eğilim kendi gençlik örgütlenmesini yarattı. TKP'nin İGD, TİP'in Genç Öncüsü, TSİP'in GSD'si, Kurtuluş'un DÖB'ü ve Mao'cu olarak bilinen sosyal-emperyalizm tezini savunanların örgütledikleri Yurtsever Devrimci Gençlik Dernekleri Federasyonu (YDGF) bunların başlıcaları idi.
Devrimci öğrenciler tarafından kurulan ve yönetilen bu örgütler, gençliğin, mücadeleci ve militan ruhuyla hareket etmelerine karşın ellerinde bulunan potansiyeli Leninizme evrimleştirdiklerini söylemek

oldukça zor olsa gerek. Sınıf adına yola çıkıldığının iddia edilmesine karşın, sınıfsız aydın tiplerinin peşi sıra kanalize olduklarını ileride yaşayarak görecektik. Her şeye karşın, devrimci gençliğin, dönemin öznel koşulları içerisinde büyük fedakârlık ve samimiyetle mücadele ettiğini ve bu uğurda ağır bedeller ödemekten geri kalmadığını da belirtmek durumundayım.

Devrimci Gençlik, Kemalizm ve Anti-Tekelci Mücadele

Bilim tarih analizi tek yönlü olmuyor. Tek yönlülük, bütünden kopmak parçalarla uğraşırken doğrulardan sapmak anlamına geliyor. Sınıflar savaşımının yönelimini kavrayabilmek, uğrak noktalarını önceden tespit edebilmek, öncü sınıfın kimlerle nereye kadar ve hangi ilkelerle yürüyebileceğini kaba hatlarıyla da olsa saptayabilmek, toplumsal devrim sürecimizin bir kez daha önünün kesilmesini önlemede kesin gereklilik oluyor.

Merkezi feodal Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihsel gelişim sürecinde yerini doldurmasıyla birlikte, yıkıntıları üzerinde kurulan TC'nin doğuşu ve Kemalist burjuva ideolojisinin yoğrula yoğrula bugünlere gelmesi, toplumsal evrimleşme sürecimizin sancılı olduğunu gösteriyor.

Biliniyor. Kapitalistleşme sürecine batıdan yüzlerce yıllık gecikmeyle giren ve Osmanlı'dan arta kalan toplumsal evrimleşme sürecimiz var. Sürece gecikmeyle girerek çağın gerisine düşenler, başkalarının peşi sıra yürümek zorunda kalıyor. İnsiyatif ve iradenin dışardan yönetilmesi, gelişmenin

de ağır aksak olmasını beraberinde getiriyor. Kapitalistleşme sürecine geç giren toplumsal yapımızın modern sınıflar yaratabilmesi de ağır aksak ve gecikmeyle oluştu. Bununla kalmadı, gecikmeyle de olsa yaratılan modern sınıflar, sağlı sollu yalpalayarak her alanda çarpık bir görünüm sergiledi.

Burjuvazi açısından ciddi bir sorun olduğu söylenemez. O, daha rüşeym halindeyken bile uluslararası bağlantıların tecrübesiyle doluydu. Prolaterya açısından böyle bir tecrübeden elbette söz edilemez. İşçi sınıfı adına hareket edenlerin burjuva ideolojisiyle tam bir kopuşma sağlayamadı.

TC'nin kuruluşuyla birlikte süratle netleşen çizgide burjuvazi hep belirleyici oldu. Gelişimine engel olduğunu gördüğü Osmanlı'dan kurtulmak istedi. Jön Türkler'e sarıldı. Jön Türk evrimleşti, İttihat ve Terakki doğdu. Burjuvazi temsil yetkisini İttihat ve Terakki'ye devretti. Osmanlı tarihten çekildiğinde, İttihat ve Terakki de çekildi. Osmanlı TC'ye, İttihat ve Terakki'cilik Kemalizm'e evrimleşti. Burjuvazi kendini Kemalizm'de buldu.

Toplumsal evrimleşmenin tüm kesitlerinde yeni bir kılığa bürünen burjuvazi, TC'nin kuruluşuyla birlikte iktidar oldu. TC, Kemalizm'le anılmaya başlandı.

Burjuvazi, "Kemalist ideoloji" söylemleri ile kavramları bulanıklaştırdı. Kavramlar içerisinde boğulanlar, "sınıf hareketinin temsilcisi" oldukları(!) iddiasında bulunurken, Kemalizm'in "sınıfsız imtiyazsız kaynaşmış bir toplum" olduğumuz yönündeki propagandalarının özünü kavrayamadı.

Sosyalist birikimi olmayanlar, Kemalizm'in sosyalizm olduğunu sandılar. Kemalizm "sol"dur dediler.

Kemalist burjuvazi, belli bir evrimleşmenin ardından "halkoyu"na gitmeyi denedi. Kendi kendisini denemek istiyordu. "Serbest Fırka"yı kurdurttu. Toplum, zincirlerinden boşalırcasına "Serbest Fırka"ya koştu. Düzenin oturmadığına karar veren Kemalizm "Serbest Fırka"yı kapattı.

İşçi sınıfı adına hareket edenler her seferinde yanlış ata oynadılar.

Kemalist burjuvazi fırsatını bulur bulmaz, uluslararası bağlantılar kurmada tereddüt etmedi. Kapitalist-emperyalist dünya sistemiyle bütünleşmeye başladı.

Ülkeye giren uluslararası sermaye, ilk fırsatta el değmemiş kırsal alanlara yöneldi ve önceki dönemin üretim ve mülkiyet ilişkilerini kökünden sarsmaya başladı. Özellikle, Demokrat Parti (DP) iktidarı döneminde, emperyalist sermayenin artan oranda girdiği kırsal alanlarda başlayan ve yukardan aşağıya çözülen pre-kapitalist ilişkiler sonucu ekonomik alt yapıda tam anlamıyla bir kaos ortamı yaşandı.

Topraktan kopartılan yoksul, az topraklı ve topraksız köylülerin akın akın büyük şehirlere göçü bu dönemde yoğunluk kazandı.

Bin bir umut ve sosyal yaşam hayali ile şehirleri dolduranlar, iş ve refah beklerken, aynı nedenlerle mülksüzleşmiş esnaf-zanaatkâr vb. küçük imalatçıların hoşnutsuzluğuyla karşılaştılar.

Yarınından umutsuz ve güvencesiz olma sorunuyla yüz yüze gelen ve birbirini daha yeni(!) tanıyan yoksullar ordusunun hoşnutsuzluğunu yüksek sesle dile getirmeye çalışan öğrenci gençlik hareketi, toplumsal dinamizmin anti-tekelcilik temelinde yükselen bilinçsiz tepkisinin bir ifadesi olarak doğdu. Buna karşın, kendilerini proletaryaya bilinç taşıyıcı unsurlar olarak gören bu kesimin kendisi bile, proleter bilinçle yoğrulmamıştı. Bu durum, gençlik ve sınıf hareketinin aynı kulvarda, omuz omuza, uzun erimli yoldaşlığını engelleyen asıl nedendir.

Devrim - Karşı Devrim

Kemalist burjuvazinin yoğurarak evrimleştirdiği toplumsal sürece duyulan tepkileri halk güçlerinin tümü adına dile getirmeye çalışan öğrenci gençlik, tüm çabasına karşın ana halkayı yakalayamadı. Zaten yakalaması da olanaksızdı.

1950 seçimleriyle iktidar olan Bayar-Menderes diktatörlük dönemini "karşı-devrim" olarak görenler, emperyalist tekellerle her alanda bağlaşıklık kurulan dönemi "devrimci dönem"(!) olarak gördüler. Bu bakımdan, anti-tekelci tepkilerin içeriği ta o dönem (1955-1965 dönemi) bulanıklaştırıldı. Sonuçta da, kitleselleşen gençlik eylemleri, burjuvazinin işbirlikçi kanadına (DP) karşı, iktidar olamamanın verdiği dezavantajla, işbirlikçileşemeyen CHP kanadının yörüngesine girdi. Bu dönemin gençlik lider kadrosunun birçoğu, yakın geçmişte CHP sıralarında milletvekili ve bakanlık koltuğuna kadar yükselerek uzun süre popülaritelerini korudular. Bugün bile, aynı safta politika yapanlar bulunuyor.

Sonuç olarak; '68 dönemi devrimci gençlik hareketleri gibi, '74 dönemi gençlik hareketleri de, eylem anlayışı, mücadele biçim ve yöntemleri anlamında olmasa bile, düşünsel açıdan burjuva ideolojisinin

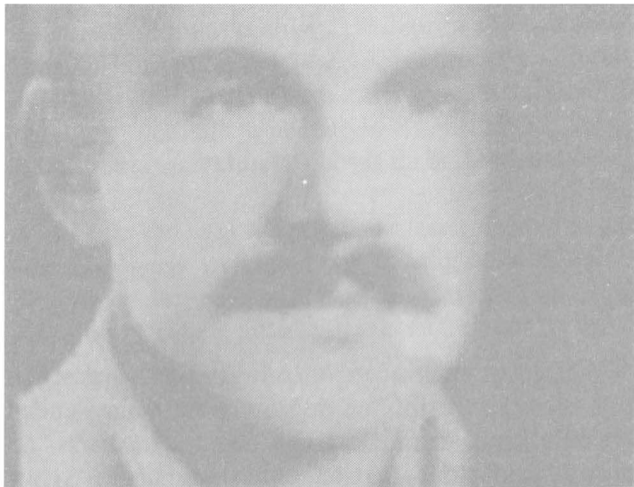
kuşatması altında kaldılar, kendilerini tam olarak bu kuşatmadan kurtaramadılar. Kimi değerlendirmeler, devrimci gençlik mücadelesini, sınıf bilinçli bir partinin yokluğu nedeniyle "zorunluluk" gibi kavramlarla izah etmeye çalışsa da bu böyledir.

Aynı şekilde, işçi sınıfının kitlesel örgütleri yada sosyalist grup ve partilerin, gençliğin heyecanlı ve dinginlenemez spontane hareketlerini "sorumsuzluk" ve "samimiyetten uzak" olarak değerlendirmeleri de mevcut durumu doğru izah etmekten uzaktır.

Sağırlar Diyaloğu

1974-1980'li yılların en önemli özelliği, her siyasi grup ya da çevrenin, "en doğru benim" anlayışından hareketle kendi dışındaki siyasi oluşumlara karşı "ön yargılı" yaklaşımla hareket etmesi olmuştur. Siyasi parti, örgüt ya da çevreler, aynılıklarını değil, ayrılıklarını öne çıkartarak yer yer "sağırlar diyalogu"na dönüşen "tartışma"larla zaman tüketmişlerdir.

Bazı gruplar arasındaki ayrışmalar veya birliktelikler, ideolojik-politik yaklaşımdan öte, kişisel ahbaplıklar temelinde şekilleniyor. Hoşgörü ve samimiyetten uzak tartışmalarla, kendi içerisinde bile, neredeyse atomlarına kadar bölünüp parçalanarak çoğalıyordu(!). THKP-C'yi savunduğunu iddia eden gruplar arasındaki parçalanma, bu bakımdan son derece ilginçtir. Sayıları bir düzineyi bulan bu örgütler arasındaki ayrılık nedenleri bugün bile yeterli biçimde izah edilemiyor. Örnek olması açısından yazıyorum. Devrim Savaşçı'ları adlı örgütün bizim (Acilciler) içimizden çıktığını ve bu ayrılığın nedenlerini bilen kaç kişi var?

Devrim Savaşçı'larının kurucularından Hamdullah Erbil

HDÖ - Acilciler ayrılığının nedenlerini bugün bile pek çok militan tam olarak bilmemektedir. Dışımızdaki örgütlerde de durum pek farklı değildir. Hemen hemen tüm örgütsel ayrılıklarda, tarafların konumlanışını çoğunlukla kişisel ve bölgesel ilişkiler belirlemiştir. Devrim sonrası gündeme gelmesi muhtemel sorunlar, hemen çözülmesi gereken acil sorunlarımız olarak dayatılmış ve bu temel üzerinde ayrılıklar yaratılmıştır.

Bunun da ötesinde, 1980'lere doğru kimi örgütler ideolojik anlamda tıkanmanın eşiğine gelip dayandı. Tıkanmanın maddi temeli, 1960'lı yıllarda görülen köylülüğün toprak talebi uğruna yaptığı mücadelenin bu dönemde olmamasıydı. Buna rağmen, kimi örgütler "kırlar temel alanlarımız" diye diye şehirlere çakılıp kalmışlar ve bir türlü kırlara çekilememişlerdi. Teorik tespitleri ile pratikleri arasındaki uyumsuzluk

her geçen gün büyüyerek, kendi içinde sorunlu örgütleri çoğalmıştı.

THKP-C (Acilciler)

"Siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının bir aracı olarak silahlı propaganda" formülasyonu, Mahir Çayan'ı emsallerinden ayıran en önemli özelliktir. Silahlı propagandayı bu anlamıyla, özüne uygun olarak kavradığımız inancındaydık.

Mahir Çayan'ı kendi emsallerinden, Acilciler'i de diğer THKP-C savunucusu örgütlerden ayıran asıl farklılık da zaten buydu. Faşizme karşı mücadelenin, salt faşistlere karşı mücadele olmadığını söylerken, bu formülasyondan hareket ediyorduk ve haklıydık da. Eylemlerimizin yöneldiği hedefler, eylemlerin yapıldığı siyasi ortam ve yapılan açıklamalar dikkatle incelendiği zaman ne yapmak istediğimiz çok daha iyi anlaşılacaktır.

Acilciler olarak, çok sayıda askeri eylem yaptığımız söylenemez. Eylem sayısı bakımından, diğer THKP-C savunucusu örgütler içerisinde belki de en az askeri eylem yapan biz olduk. Buna karşın, yarattığımız etki diğerlerinden kat kat etkili olmuştur. Sorunun özü, askeri eylem sayısının az ya da çok olması değil, politik yönelimiyle ilgiliydi.
Silahlı mücadele, "iki ağızlı keskin bıçak" gibidir. İyi kullanıldığında düşmanı, iyi kullanılmadığı taktirde kullananı keser. Silahlı propagandayı temel mücadele biçimi olarak ele alan örgütün, siyasi ortamı tahlil

kapasitesinin son derece yetkin olması bu bakımdan önemlidir.

Siyasal mücadelenin, hangi araç ve yöntemlerle sürdürüleceği, yaşanılan dönemin doğru tahlil edilmesiyle anlamlı olacağı, yankı uyandıracağı, çığır açıcı olacağı şüphesizdir. THKP-C Acilciler'in,12 Eylül öncesi dönem itibariyle eylemlerine yön veren anlayışın aynen böyle olduğunu düşünüyorum.

Teori ile pratiğimiz arasında zaman zaman ortaya çıkan uygunsuzluk elbette tartışılır. Taktik hatalarımız, genel mücadele anlayışımızı değiştirmeyecektir.

1977 tarihinde örgütümüzün ülke çapında eylemleri artmıştı. Eylemlerimizin genel muhtevası bombalama ve kurşunlama biçimindeydi. Bununla beraber kamulaştırma eylemlerimizde aralıksız devam ediyordu.

Bombalama ve kurşunlama eylemleri özellikle MHP ve ülkücü kuruluşların yanında tekelci sermayenin kurumlarına yönelikti. MHP ve ona bağlı ülkücü kuruluşlar, belirtilen dönemde iyice azmışlar ve pervasızca tüm devrimci kurum kuruluş ve demokrat diye bilinen tanınmış herkese saldırıyorlardı. Özellikle üniversite hocalarına karşı o dönemde girişilen suikast eylemlerinde birçok demokrat öğretim üyesi ve yurtsever-devrimci sivil faşistlerin silahlarından çıkan kurşunlara hedef oluyordu. Katlediliyorlar ya da ölüm tehditleriyle sindirilmek isteniyorlardı.

Acilciler olarak amacımız, "kuzu postuna bürünmüş kurtların" gerçek yüzünü açığa çıkartmak, insanlık düşmanı tavır ve eylemlerinin muhtevasını halka anlatabilmekti. Bu amaçla, örgütlenmeye çalıştıkları dernek ve parti binalarına karşı, yıkıcı olmayan ama ses getirebilen, canileri deşifre edecek şekilde dikkat çekici eylemler yapıyorduk.

Örgütümüzün, maddi olarak zayıf olmasına karşın, ideolojik olarak güçlü bir öncü müfreze olduğunu biliyorduk. Hedeflerimizi ve kullanacağımız yöntemi özenle seçiyorduk. Mücadelenin başlangıç aşamasında, düşmanın maddi olarak yıpratılması yerine, psikolojik yıpratma yönünün ağır basması gerektiği tezinden hareket ediyorduk.

Türkiye'nin değişik bölgelerinde yapılan eylemler kimi zaman niyetlerimizi aşarak maddi yıpratma amacıyla yapılıyormuş gibi görülse de, hiçbir zaman böyle bir anlayışımız olmadı.

Şunu çok iyi biliyorduk. "Başlangıçta küçük bir askeri gücün, kendinden her bakımdan kat kat güçlü olan düşmana karşı askeri yönü ağır basan, maddi yıpratmayı hedef alan eylemlere girişmesi, bu gücün sonunu getirir". Öncü Savaşının Politik Sanatı adlı broşürün özü de zaten buydu. Bu bakımdan psikolojik yönü ağır basan eylemlerimizle halka ulaşmayı ve halkın dikkatlerini düşman hedeflere çekerek, bunların aslında kimler olduklarının ve amaçlarının ne olduğunu halka açıklamaktı.
Yaptığımız her eylemi bu nedenle üstleniyor, eylemin nedenlerini ve amacını yayınladığımız bildirilerle izah etmeye çalışıyorduk.. Eylemlerimiz genellikle

sempatiyle karşılanıyordu. Yeri ve zamanını iyi seçilmiş eylemlerin ciddi etkileri oluyordu. İstanbul Ankara Adana gibi büyük metropollerde, adımız hızla yayılıyor, ülkenin her yerinde eylemlerimizden bahsediliyordu. Sokaktaki sıradan insanlar bile, haksızlığa karşı koyan her kişiye "Acilci" yakıştırmasında bulunuyordu. Basın-yayın organları, Türkiye'nin herhangi bir yerinde meydana gelen her devrimci eylemi "Acilciler"e mal ediyor. Eylemi yapan devrimci örgütün, eylemini üstlenmesine rağmen görmezlikten geliyor, "Acilciler" adını özellikle kullanıyordu. Günlük gazetelerde sıkça rastlanan ve birbirlerine "hasım" olan kişilerin, birbirlerini bizim adımızı kullanarak tehdit ettiklerini duyuyorduk.

Bu dönem; önümüzün, gerçek gücümüzden kat kat üstün olduğu bir dönemdi. Bir yandan yoğun bir ilgi, öte taraftan yoğun bir eleştiri bombardımanı altındaydık.

Özellikle, '74 affından dışarı çıkan ve genellikle Ankara'da üstlenmiş bulunan Dev-Yol yöneticileri, örgütümüze karşı geniş çaplı bir karalama kampanyası açmışlardı. Malatya Beylerderesi'nde katledilen yoldaşlarınız (İlker Akman, Hasan Basri Temizalp ve Yusuf Ziya Güneş) için "şizofren" diyebilecek kadar acımasız davranmaktan çekinmiyorlardı.

Türkiye Devriminin Acil Sorunları (TDAS) adlı broşürün yayınlandığı günden itibaren yarattığı etki hayli çarpıcı olmuştu. Mahir Çayan'ın, "Kesintisiz Devrim" teorisini güncelleştiren TDAS'ın emperyalizm tahlili, özellikle dönemin en çok

tartışılan yazısı konumundaydı. Devrimci Yol yöneticilerinin başını çektiği grup tarafından "Troçkizm"le suçlanan TDAS, bizim bulunmadığımız yerlerde aynı örgütün militanları tarafından seminer konusu olarak başka örgütlere karşı savunuluyordu.
Aynı dönemde, Uğur Mumcu Cumhuriyet gazetesindeki kendi köşesinde "Hemen devrim" başlıklı bir yazı ile bizleri "Aceleci" olmakla eleştirenler kervanına katıldı.

İstanbul, Ankara gibi büyük şehirlerde Devrimci Gençlik dernekleri içerisinde yer alıyor, kendimize yasal statü kazandırmaya çalışıyorduk. Buna rağmen Dev Yol yöneticilerinin kendi tabanına "içinizde Acilcileri tespit ederek deşifre edin" talimatı nedeniyle, devletten gizlendiğimiz yetmiyormuş gibi "devrimciler"den de gizlenmeye çalışıyorduk. Devrimci Gençlik taraftarları, "Acilci" olarak şüphelendikleri herkesi "bunun boyu uzamış 184'lük olmuş" diye bizleri deşifre ediyorlardı. TDAS'ın 184 sayfa olması nedeniyle bir ara 184'lükler olarak anılıyorduk.

Paşa Güven ve Emperyalizm Konulu Seminer

19 Ağustos 1977 operasyonu ve tutuklanmamdan kısa bir sure önceydi.

İstanbul Paşabahçe'de kalıyordum. Çubuklu'da, Devrimci Gençlik taraftarlarının talepleri üzerine "Emperyalizm" konulu bir seminer verecektim. Seminerin başlamasına 15 dakika kala, o zaman İstanbul Devrimci Gençlik önderlerinden arkadaşım Paşa Güven salona girdi. Paşa, benim "Acilci" olduğumu bilmese bile en azından tahmin ediyordu. Seminer başladı ve ben, o güne kadar Devrimci Gençlik taraftarlarının söylemleri dışında herhangi bir şey söylememeye özellikle özen gösterdiğim halde, Paşa Güven ben ne söylersem karşı çıkıyor ve bu tezlerin "184'lükçüler tarafından dile getirilen Troçki'nin tezleridir" diye itiraz ediyordu. Semineri dinlemeye gelen taraftarlar ne olup bittiğini, Paşa'nın benim söylediklerime niçin karşı çıktığını anlamıyorlar ve şaşkın şaşkın bize bakıyorlardı. Seminer bittikten sonra Paşa'nın yanına gittim ve bir köşeye çekerek," neden böyle davrandığını" sordum. Verdiği cevap ilginçti. "Senin ne söylediğin önemli değil, ben buraya senin Acilci olduğunu deşifre etmeye geldim" oldu.

Örgütlenme Anlayışımıza Bir Örnek: Karamürsel eylemleri

İzmit Yalova arasında bir sahil kasabası olan Karamürsel bizim için önemli bir alandı. Karamürsel'de, bizlere sempati duyan önemli sayılabilecek feodal çevremiz ve bu çevre etrafında ciddi bir devrimci taraftar kitlesi bulunuyordu. Büyük şehirlerde yaptığımız eylemlerin etkisi ile ismimizin bu bölgede de sempatiyle anıldığını biliyorduk. Karamürsel'in bir başka özelliği daha vardı. "Amerikan askeri tesisleri" burada bulunuyordu. Bu tesisler, sık sık kamuoyu gündemine giriyor ve eleştiri konusu oluyordu. Karamürsel'e olan ilgimizin artması da esasen bununla ilgiliydi.

Amacımız, Karamürsel - Yalova karayolu üzerinde ve Karamürsel çıkışında sahilde konumlanmış olan Amerikan tesislerine karşı ciddi ve ses getirici bir eylem yapmaktı. Kalaşnikof ve el bombalarıyla, özellikle akşam saatlerinde, bahçede dolaşmaya alışkın Amerikan askerlerini tarayarak olay yerinden uzaklaşacaktık. Karamürsel ve işçi yoğunluklu çevre il ve ilçelerde, bu eylemin yaratacağı etki ile örgütlenme faaliyeti başlatacaktık.

Düşünce bazında kalan bu eylem gerçekleşmedi. Daha doğrusu, Karamürsel'deki taraftar kitlesinin talebi üzerine, yeni kurulan ve bölgede örgütlenmeye başlayan Ülkü Ocakları Derneği'ne yönelik bir eylemin aciliyetinden hareketle, Amerikan tesislerine yönelik eylem planı geriye çekildi, Ülkü Ocakları'na yönelik eylem öne alındı.

Bölgede, bana aktarılan bu önceliği, İstanbul'da Engin Erkiner'e aktardım. Kabul etti ve anlaştığımız gün ve saatte, İstanbul Radyo Evi'nin karşı kaldırımında buluştuk. Engin, elinde taşıdığı naylon bir poşet içerisinde, eylemde kullanacağım malzemeleri getirmişti. Daha önceden hazırladığı bir adet saatli bomba düzeneği, bir adet el bombası ve çift şarjörlü Arjantin yapımı 14'lü olarak tabir ettiğimiz tabancayı Taksim'e doğru yürürken bana verdi. Daha önce tek başıma saatli bomba kullanmamıştım. Engin, elindeki poşette bulunan saatli bombanın nasıl monte edileceğini kaldırımda yürürken ayaküstü teorik olarak anlattı ve 'tamam' diye yola çıktım.

Akşam saatlerinde Karamürsel'deydim. Akrabam ve sempatizan ilişkimizin olduğu bir eve eşimle beraber misafir oldum. Eylemi gerçekleştireceğim yerin konumunu öğrendikten sonra hazırlığa başladım. Saatli bomba düzeneğini ilk kez kuracaktım ve bütün uğraşmalarıma rağmen yapamadım. Daha doğrusu, Engin'in sabah bana anlattığı biçimde kurmanın tehlikeli olacağını düşünerek el bombasıyla bu işi halletmeye karar verdim.

Eşimi de yanıma alarak eylemi gerçekleştireceğim yere gittim. Mahalle kalabalık ve sokakta insanlar

dolaşıyordu. Biraz beklemek için dolaşırken el bombasının pimini çekerek attım ve maşasını elimle tutarak hazır şekilde yeniden olay yerine gelmeme rağmen kalabalık dağılmamıştı. Tekrar dolaşmaya başladık. Aradan üç saat geçmişti. Pimi çekilmiş el bombasıyla sekiz aylık hamile olan eşimin yanında sokaklarda dolaşıyordum. Elimde sıkı sıkı tuttuğum el bombası beni tedirgin ediyordu. Yorulmuştum. Tekrar olay yerine geldiğimizde, eşime uzaklaşmasını söyleyerek ben arkada kaldım ve zaten hazır olan el bombasını camdan içeriye fırlattım. Koşarak az ilerdeki eşimin koluna girerek geldiğimiz eve doğru hızla uzaklaştım.

Bu olayın ardından, oğlum Ulaş'ın doğumu hayli gecikti. Daha sonra öğrendik. Anne karnında şiddetli gürültü nedeniyle rahatsız olan bebek erken veya geç doğabilirmiş. Oğlum Ulaş bu nedenle neredeyse 10 aylık olarak dünyaya geldi.

O geceyi birkaç kişilik taraftarla beraber, bundan sonrası için bölgede neler yapılabileceği ve nasıl bir kitle çalışması yapmak gerektiği üzerine sohbet ederek geçirdik.

Eylem başarılı olmuştu. Taraftarlar memnundu ve sabahleyin Karamürsel'deki "tepkiler"i merak ediyorlardı. İçlerinden bir arkadaş, tanıdığı birkaç faşistin yarınki suratlarını görmeyi çok istiyordu(!). Eylemin, Karamürsel'deki faşistlerin yüreğine korku salacağı ve bundan böyle ortalıkta pervasızca dolaşamayacakları konusunda herkes hemfikirdi.
Birkaç gün sonra, şehir merkezi ve İzmit - Yalova karayolu üzerine, herkesin görebileceği şekilde,

"Yaşasın Öncü Savaşı, Yaşasın Halk Savaşı, Kurtuluşa Kadar Savaş" ve "Kahrolsun Faşizm" içerikli sloganlar yazarak, Karamürsel'de olduğumuzu halka ilan etmeye karar verdik. Öyle de yaptık.

Sırası gelmişken bir konuya dikkat çekmek istiyorum. Bu dönemde, duvar yazılarında, örgüt imzası yerine "Yaşasın Öncü Savaşı" diye yazmak bizim için yeterliydi. Bu sloganı bizim dışımızda kimse kullanmıyordu. Her örgütü belirleyen özel sloganlar vardı. Örneğin; "Kurtuluşa Kadar Savaş" tüm THKP-C kökenli örgütlerin ortak sloganı iken, "Yaşasın Kurtuluşa Kadar Savaş" sadece "Kurtuluş" örgütüne aitti. Bu bakımdan, kimi ortak imzalı bildirilerde, "Kurtuluşa Kadar Savaş" sloganının baş tarafına "Yaşasın" yazılıp yazılmaması konusunda saatlerce süren tartışmalara tanık oluyorduk.

Karamürsel sokaklarına "Yaşasın Öncü Savaşı" yazmamızın bir başka nedeni de, dışımızdaki sola karşı "burada biz de varız" mesajı vermekti.

Karamürsel'deki bombalama eyleminin etkisi büyük oldu. Faşistler tedirgindi ve kapı kapı esnafı dolaşarak maddi zararlarının karşılanması için para topluyorlardı. Öte taraftan, dışımızdaki sol çevreler kendi tabanlarına bir başka açıdan karşı-propaganda yapıyor. "Acilciler'in Karamürsel'de tabanları yok, bu eylemi yapanlar mutlaka dışardan gelmiştir" diyorlardı. Bunun doğru olmadığını, Karamürsel'de eylem yapabilecek kadromuzun bulunduğunu göstermek için yeni ve öncekinden de etkin ikinci bir eylem zorunlu olmuştu.

Engin Erkiner ile yaptığımız durum değerlendirmesi sonucu ikinci bir eylem kararı aldık. Hakkımızda yapılan olumsuz propagandayı boşa çıkartmak ve Karamürsel'de kalıcı bir yapımız olduğunu göstermek istiyorduk. Bize verilen bilgilere göre, bombalanarak dağıtılan ülkü ocakları bir başka binaya taşınmış, tüm faşist dernekler aynı apartmanda toplanmışlardı.

Ülkücü Gençlik Derneği, Ülkücü Öğretmenler Derneği ve Ülkücü İşçiler Derneği, İzmit istikametinden gelen karayolu üzerinde, Karamürsel girişinde şehir merkezine sapan kavşağın sol tarafındaki beş katlı bir apartmanda bir aradaydılar.
Bu apartmanın havaya uçurulmasına karar verdik. Engin Erkiner, ben ve bir kadın yoldaşla beraber İstanbul'dan Karamürsel'e geldik. Zaman ayarlı saatli bombanın etkili olması için demir çubuklarla dinamit lokumlarının çevresini güçlendirdik. Bombayı 8-10 dakika gibi kısa zamanda patlayacak şekilde ayarladıktan sonra evden çıktık. Ben apartmanın karşı tarafında güvenliği sağlarken, Engin ve kadın yoldaş içeriye girerek toplantı halindeki faşistlerin beşinci katta bulunan toplantı salonunun kapı önüne, bir çocuk arabası içerisine bombayı koyarak dışarı çıktılar. Bombanın hemen patlamasını beklerken, beklediğimiz gibi olmadı. Teknik bir sorun olmuştu ve 8-10 dakika sonra patlaması gereken bombayı patlatacak olan çalar saatin akrep ve yelkovanının ters bağlanması sonucu 10 saat sonra patladı. Buna rağmen beş katlı apartmanın tüm merdivenleri çökmüş bina kullanılamaz hale gelmişti. Bu eylemden sonra, faşistlerin Karamürsel'deki örgütlenmeleri büyük oranda sekteye uğradı, dışımızdaki solun, "bunlar

dışarıdan geliyorlar, burada yoklar" diye yaptıkları propaganda etkisiz kaldı.

Karamürsel - Yalova hattı üzerinde ciddi bir fabrika yoğunluğu bulunuyordu. Fabrika çalışanlarının büyük bölümü civar köylerden gelen tarımla ilişkisini tam olarak kesmemiş işçilerdi. Geçim kaynaklarını esas olarak bağ bahçe gibi işlerden temin ediyorlardı. Fabrika işçiliği pek çoğu için ikinci veya ek iş gibiydi. Sınıf bilinçleri gelişmemiş, sendikalaşma oranı düşük ve iş yeri sendikacılığı esasına göre çok zayıf bir örgütlenmeleri vardı.

Eylemlerimizin bir başka amacı da; 1977 yılında hızla tırmanan faşist hareketin niteliklerini gözler önüne sermek ve bölge halkının dikkatlerini faşist harekete karşı savunma amaçlı örgütleyebilmekti.

Amerikan Üssü'ne karşı girişeceğimiz eylemin ardından, silahlı eylemlerden ziyade, yaptığımız silahlı eylemlerimizin yarattığı olumlu etki temelinde ağırlığı örgütlenme çalışmalarına verecektik. Erken yakalandığımız için, Amerikan üssüne karşı yapacağımız eylem hazırlık aşamasında kaldı. Buna rağmen, aynı bölgede örgütsel çalışmalar bizden sonra da devam etti.

Aksu Fabrikası'ndaki kamulaştırma eylemi, fabrika işçilerinin içerden verdikleri istihbarat üzerine, bizden çok sonra, yoldaşlarımız tarafından gerçekleştirildi.
1974'ten 1980'lere doğru Acilciler derken, anlaşılacağı gibi yaşadıklarım ve içerisinde yer aldığım kimi olaylar ve bu süreci birlikte paylaştığımız kimi yoldaşları yazıyorum. Bu sürecin

ortak paylaşımı içerisinde onlarca yoldaş olmasına karşın hepsini anlatmak mümkün değil. Buna karşın bazı yoldaşları anmadan geçmenin de haksızlık olacağı kesin. Bunlardan bir tanesini (Hasan Hami Gönen) özellikle yazmam gerekiyor.

Hasan Hami Gönen

GS İşletmecilik Yüksek Okulu'na girdiğim zaman ilk tanıştığım kişilerden biri Hami oldu.

Uzun boylu, iri bedenli, hafif şişman ve kaba bıyıklıydı. Benden iki sınıf öndeydi. Devrimci öğrenciler arasında "cepheci" olarak bilinmesine karşın, "cepheci" öğrencilerin dışında, diğer siyasi gurupların bile sempatisini kazanmıştı. Okulda herhangi bir eylem olmadan önce Hami'ye mutlaka danışılır, onayı alınırdı. Hami'nin karşı çıktığı hiçbir eylem kesinlikle yapılmazdı. Olgun tavrı, sakin mizacı, devrimci öğrenciler arasında güven unsuruydu. Teorik olarak hepimizden daha yetkindi. En önemlisi de konuşma biçimi ve hareket tarzı, ilişkilerinin sadece okulla sınırlı olmadığını, okul dışarısında da önemli illegal ilişkileri bulunduğu izlenimini uyandırıyordu.

Okulun gece bölümü olması nedeniyle akşamları daha sık görüştüğüm Hami ve diğer arkadaşlarımla ilişkilerim kısa zamanda bayağı ilerledi. Hami ile tanışmamız üzerinden birkaç ay gibi kısa bir süre geçmiş olmasına rağmen, zaman zaman dışarda buluşuyor. Devrimci öğrencilerin kaldığı Site ve

Kadırga yurtlarında veya Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı (TMGT)'da, diğer cephe taraftarı öğrencilerle toplantılar yapıyorduk.

1976'nın Mart - Nisan aylarıydı. Hami, Okmeydanı mahallesinde bir gecekondu da kalıyor ve bölge örgütlenmesinde çalışıyordu.

Bir gün bana geldi ve mahallesinde yazılama yapılması gerektiğinden bahisle, kendilerine yardım etmem gerektiğini söyledi. Kabul ettim. Yazılama eyleminden sonra, daha önce hazırlandığı belli olan saatli bombanın bağlantısını yaparak mahallenin MHP bürosunu da havaya uçuracağımızı söylememişti.
Hami'nin evine girdiğimde, öğrenci evinden ziyade yoksul bir işçi evi ile karşılaştım. Etkilenmiştim. Yıkık dökük bir oda ve küçücük bir mutfaktan ibaret olan evde, lüks denebilecek hiçbir şey yoktu. Evini bana özellikle göstermek istedi gibi bir izlenim edindim. Küçük bir tüp ve üzerinde çaydanlık vardı. Birkaç parça kap kacak dışında yerde kilim bile yoktu. Kapının girişinde, hemen karşıya yer yatağı serilmiş, üzerinde Lenin' in bir iki kitabı ve birkaç parça kağıda elle yazılmış seminer notlarını andıran karalama notları vardı. Evde, öğrencilikle ilgili hiçbir şey gözüme ilişmedi.

Daha çayımız bile kaynamadan içeriye, 20-25 yaşlarında iki işçi arkadaş girdi. Yıllar sonra bu arkadaşlardan birisiyle (Ali Kılıç) Metris Cezaevi'nde birlikte aynı koğuşta yattık. O zaman başka bölgeden bir arkadaş olarak tanıştırılmış, Hami ile aynı okulda okuduğumuzu söylememiştik. Eve gelen arkadaşların bana bakışları ve Hami'yle ilişki biçimlerinden, bizi

kendilerinden farklı ve daha bilinçli gördükleri anlaşılıyordu. Saygılı tavırları, sıcak ve samimi hareketleri kısa zamanda aramızdaki soğukluğu yok etti. Samimi bir havada yoldaşça sohbete başladık.

Akşam olmasını, havanın kararmasını bekliyorduk. Gece yazılamaya çıkmak için her şey hazırdı. O gece mahallenin tüm göze çarpan duvarlarını sloganlarımızla donattık. Duvarlara, "Yaşasın Öncü Savaşı, Yaşasın Halk Savaşı, Kurtuluşa Kadar Savaş" ya da, "Katil Oligarşi, İlker Ziya Hasan Savaşa Devam" yazdık. O zamanki adıyla Halkın Devrim Öncüleri (HDÖ) örgütlenmesinin bu bölgede var olduğunu duyurduk.

Yazılama eylemi bittikten sonra, işçi arkadaşlar bizden ayrılarak evlerine gitti. Hami ile işimiz bitmemişti. MHP bürosunu bombalayacaktık. Evde, daha önce hazır olan saatli bombayı, kısa zaman sonra patlayacak biçimde kurduktan sonra, MHP binasının kapı aralığına yerleştirerek oradan uzaklaştık. Patlama ve duvar yazılarının aynı gün içerisinde olması, bu eylemi HDÖ'lülerin yapmış olduğu izlenimini vermesine yetmişti.

Hasan Hami Gönen yoldaşla uzun yıllar sonra Paris'te karşılaştık, Norveç'te yaşıyordu ve Paris'e gezmek için gelmişti. Yeniden buluşmak için sözleştiysek de bu mümkün olmadı. Uzun yıllar kendisinden haber alamadım. Yıllar sonra öldüğünü duydum. Acilciler örgütünün İstanbul örgütlenmesinde önemli emeği bulunan sevgili yoldaşımın anısı önünde saygıyla eğiliyorum.

Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı (TMGT)

1975'den itibaren, İstanbul Tünel'de bulunan Türkiye Milli Gençlik Teşkilatı (TMGT), devrimci öğrencilerin ileri gelenlerinin toplantılar yaptığı ve eylem kararları aldığı önemli bir uğrak yeriydi. İYÖKD, daha sonra da, İYÖD adını alacak olan öğrenci derneği yöneticileri genellikle burada bir araya gelirlerdi. Dursun Karataş, Paşa Güven, Bülent Uluer, Celalettin Can, Abdullah Meral ve daha pek çok arkadaşla burada tanıştım.

Çok ilginçtir, 12 Eylül 1980 darbesinden sonra, siyasi partiler başta olmak üzere, sendikalar, dernekler, meslek odaları ve tüm demokratik kitle örgütleri kapatıldığı halde, TMGT kapatılmamıştı. TMGT, İstanbul'da gerici öğrencilerin örgütlü oldukları Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) ile birlikte kapatılmayan iki dernekten biridir. Bu derneğin kapatılmamış olması, isminin Milli(!) olmasından kaynaklandığı sanılmaktadır.

Bugün cumhurbaşkanı ve başbakan konumunda olan zatların o dönem MTTB militanları olduklarını da burada hatırlatmak gerek.

Site Öğrenci Yurdu, Abdi Gönen Öldürülüyor

İstanbul Vezneciler'de bulunan Site Öğrenci Yurdu devrimci öğrencilerin denetimi altındaydı. Faşistlerin bu yurdu ele geçirmek için yaptığı her türlü saldırı ve provokasyonlara karşın, devrimci öğrenciler bu yurttan sökülüp atılamadı. İstanbul Üniversitesi'nin yanı başında bulunan yurt, stratejik konumu gereği, dönemin hükümetleri tarafında da her türlü baskıya maruz kalmasına karşın statüsünü değiştirmeleri mümkün olmamıştı. Yurttun tam karşısında Sivas Öğrenci Yurdu vardı ve faşistlerin devrimcilere karşı saldırı üssü konumundaydı. Sivas Öğrenci Yurdu: yıllar sonra, MHP'den ayrılarak Büyük Birlik Partisi (BBP)'ni kuran ve 28 Mart 2009 tarihinde bir helikopter kazasında ölene kadar adı geçen partinin genel başkanlığını yapan Muhsin Yazıcıoğlu gibi dönemin faşist militanlarını barındıran bir öğrenci yurdu idi.

Nisan 1975'de Sivas Öğrenci Yurdu'ndan Site Yurdu'na yapılan saldırı ve yurt çalışanlarından Abdi Gönen adlı işçinin öldürüldüğü çatışma sırasında bu yurtta bulunuyordum. Sanırım bir seminer vardı. Faşistler tarafından yurdun taranmasına ve Abdi Gönen'in öldürülmesine rağmen polis, Sivas

Yurdu'na değil de Site Yurdu'na baskın düzenleyerek birçok öğrenciyi gözaltına aldığı operasyonda birkaç arkadaşla birlikte pencereden atlayarak kaçıp kurtulmuştum.

Site Öğrenci Yurdu, geniş katılımlı seminerlerin yapıldığı, dönemin en popüler öğrenci yurduydu. 1974 affından faydalanarak tahliye olan THKP-C'lilerden Mahir Sayın ve Ömer Güven tarafından verilen seminerler ilgiyle izlenir ve saatlerce tartışmalara neden olurdu.

Buna karşın, dar ve yarı illegal denilebilen toplantıların merkezi TMGT idi.

1974'ten başlamak üzere 1978'lere gelinceye kadar, İstanbul öğrenci gençlik içerisinde özellikle miting, yürüyüş ve üniversite işgalleri gibi protesto eylemlerinde, Bülent Uluer'in ismi elbette anılmalıdır. Güçlü bir hitabet gücü ve yetenekli bir ajitatör olarak, devrimci gençliği coşturan kitlesel eylemlerin vazgeçilmez konuşmacısı Bülent Uluer ile ta o zamanlardan kalan dostluğumuz halen devam etmektedir. Bir araya geldiğimizde, eskiye dönük sohbetlerimizin tadını çıkartır, o günlerin heyecanını dün gibi yeniden yaşarız.

Haydar Yılmaz

Haydar Yılmaz'la nerede, nasıl ve kim tarafından tanıştırıldım hatırlamıyorum. Haydar da hatırlayamıyor. Balıkesir Öğrenci Yurdu'nda Lütfü Yavuz tanıştırmış olabilir diye düşünüyoruz.

Haydar 1972'de Ankara'da THKP-C İşçi Davası'ndan yargılanmış ve bir buçuk sene hapis yatmıştı. Hapisten çıktıktan sonra, içeride tanıştığı bir ilişki vasıtasıyla, İstanbul Gümüşsuyu'nda, dönemin en gözde turizm işletmesi İrem-Tur'da rehberlik yapıyordu. Bugün bile Türkiye'nin en ünlü seyahat firması konumunda olan bu işletme sayesinde, ülkenin en ünlü kişileri ile rahatlıkla tanışma ve bu kişiler hakkında önemli bilgiler elde edebilme imkânı vardı.

Haydar Yılmaz'la tanıştıktan sonra ilişkilerimiz kesintisiz devam etti. Zaten bir süre sonra da, Gümüşsuyu'nda, Kolçak Sokak, Kolçak apartmanında bulunan öğrenci evimize taşınmış birlikte kalmaya başlamıştık. İkimiz de THKP-C hareketine sempati duyuyor, ortak yazılama yapıyor, kitap okuyor, kitlesel eylemlere birlikte katılıyorduk.

Hiç unutmuyorum, bir gece kaldığımız evin çevresinde yazılamaya çıkmıştık. Yanımızda benimle aynı okuldan, Adıyamanlı Halil Hullet de vardı.

Mahallenin gece bekçisi yazılama sırasında Halil'i yakaladı. Bütün ısrarlarımıza rağmen silahını Halil'e doğrultarak, "yanıma yaklaşmayın, yoksa arkadaşınızı öldürürüm" diye bağıran bekçiyi ikna edemedik. Yapabileceğimiz bir şey yoktu, Halil'i bırakarak yazılamaya devam ettik. Halil'i karakola götüren Bekçi'nin, olayı karakol komiserine anlatış biçimi o zaman bizi çok güldürmüştü. "Komiserim, bunlar duvarlara, kötü hökümet yazıyorlardı, hepsi silahlıydı ancak bunu yakaladım" dedikten sonra baş komiserden aferin alıyor. Ama nezarethanenin kapısını kilitlemeyi unuttuğu için, açık bırakılan kapıdan, bizim Halil kaçarak kurtuluyor.

1975-1976 yıllarında polis ekipleri, gece devriyeleri sırasında, ciddi bir olay olmadan duvar yazılarına karşı toleranslı davranırlar, görmezlikten gelirlerdi. Bekçiler öyle değildi. Başarılı bekçilerin, kıdemlerinin arttırılarak polis yapıldığı bu dönemde, gece bekçileri olabildiğince gayretkeş oluyorlardı.

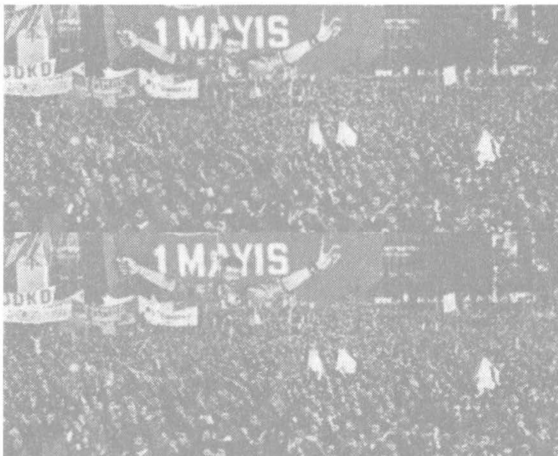
1 Mayıs 1977, Mehmet Karaca, Ahmet Muhtar'la Delikanlılık(!) Raconu

1977'nin kanlı 1 Mayıs öncesiydi. Ben Paşabahçe'de, Haydar Yılmaz Beşiktaş Ihlamur Sokak'ta Partizan ve Halkın Kurtuluşu'ndan bazı öğrenci arkadaşlarla birlikte kalıyordu.

Engin Erkiner'le daha önce tanışmıştık. Engin belli aralıklarla Beşiktaş'taki eve gelirdi. Kafamıza takılan kimi konuları Engin'e sorar, güncel sorunlar üzerine sohbet ederdik.

33 kişinin katledildiği 1 Mayıs 77 öncesi, Taksim'de Atatürk Kültür Merkezi inşaatında çalışan işçilerin grevi vardı. Devrimci Yapı İşçileri Sendikası'na bağlı işçilerin grev çadırlarını biz bekliyorduk. Sendika, Devrimci Kurtuluş ve bizim denetimimizdeydi. 1 Mayıs'dan birkaç gün önce, DİSK'in baskısıyla grevcilerin tüm istekleri kabul edilmişti. Grev çadırının kaldırılması gerekiyordu ama biz kaldırma yanlısı değildik. Çadırın çevresinde daha önce yazdığımız sloganlarımız vardı. 1 Mayıs nedeniyle Taksim'de toplanacak yüzbinlerce işçinin bu sloganları görmesini istiyorduk. DİSK, bu sloganların ve grev çadırının görülmemesi için işverene bask

yaparak grevin bitmesini sağladığı için çadırın da sökülmesi konusunda ısrar ediyordu.

1 Mayıs 1977 Taksim

DİSK ve TKP'liler tarafından günler öncesinden abluka altına alınan Taksim ve civarında kendilerinden başka hiç bir siyasi hareketin yazı yazmasına müsaade etmiyorlardı.

Haydar Yılmaz'la birlikte bunu bildiğimiz için tedbirimizi daha önceden almış, grev çadırına günler öncesinden yeteri kadar boya ve duvar yazıları için gerekli olacak tüm malzemeleri stoklamıştık.

1 Mayıs günü saat sabahın 04'üne doğru grev çadırındaki işçilerle birlikte, Taksim Meydanı'nı yazılamaya başladık. Fransız Konsolosluğu duvarına slogan yazarken, TKP'liler, başlarında Maden İşçileri Sendikası Başkanı Mehmet Karaca ve İlerici Gençlik Derneği (İGD) Başkanı Ahmet Muhtar olduğu halde,

önümüzü keserek yazdığımız sloganları silmemizi istediler. Tartışmaya başladık. Kalabalıklardı ve bizi hırpalamaya niyetli oldukları anlaşılıyordu.

Bu sırada yoldan geçmekte olan bir grup, yanımıza geldi, tartışmalarımızı dinlemiş oldukları anlaşılıyordu. DİSK'lilere dönerek "utanmıyor musunuz lan lavuklar, bu yazıları silemezsiniz, silmeye kalkanın karnını deşeriz" vb. şeyler söylemeye başladılar. DİSK'liler ve İGD'liler kadar biz de şaşkındık. DİSK'liler, bu kişileri bizim arkadaşlarımız zannederek geri çekildiler. Bir süre sonra bu kişilerin meyhaneden çıkan ve evlerine dönmekte olan mahallenin delikanlı bıçkınları olduğu anlaşıldı. Adamlara teşekkür ederek uzaklaştırmaya çalıştıkça, onlar halâ "abicim, delikanlılık raconu"nda, 50 kişinin 3-5 kişiye saldırması yazmaz" diye söyleniyorlardı.

Beşiktaş'taki evde, özellikle Partizancı arkadaşlarla nöbetleşe yazılamaya çıktığımız olurdu. Bazen Haydar'la ben onların adına, bazen de Partizancı arkadaşlar bizim adımıza, yazılama yapardık. Partizan çevresinden Ali Kepez adında bir arkadaşımız vardı. Ne zaman Acilciler adına yazılamaya çıksak, nerde güzel bir duvar görse, "Ben buraya İbo'lar Ölmez" yazacağım diye ısrar ederdi. Haydar da her seferinde "olmaz, sıranı bekle" diye karşı çıkardı.

1977'nin ilk yarısında, İstanbul örgütü çalışmalarını sürdürürken, Antakya'dan İstanbul'a, askeri eylemlerde yer almak için Ali Sönmez ve Nebil Rahuma yoldaşların dışında bir kişi daha geldi. Mihrac Ural tarafından "profesyonel militan" olarak,

eylemlerde şoförlük yapması için gönderilen bu kişi, Zühtü kod adlı Ali Ölçer'di.

Ali Ölçer'in, yani nam-ı değer "Zühtü"nün kim olduğunu, Nebil ve Ali de bilmediklerinden, Cihangir'deki örgüt evinde beraber kalmalarında sakınca görmemişlerdi. Uzun sürmeyecek., kısa sure içerisinde,, "profesyonel militan" Ali Ölçer'in kim olduğu anlaşılacaktı.

Ali Ölçer, Cihangir'deki örgüt evinde, Nebil Rahuma ve Ali Sönmez'le birlikte kalırken, kimsenin evde olmadığı bir gün, alt kattaki eve hırsızlık maksadıyla giriyor. Evde bulunan değerli eşyaları toplarken, Albay emeklisi ev sahibi tarafından suçüstü edilerek yakalanıyor. Albay, üst katta kalan kişilerin öğrenci olduklarını zannederek polis çağırmayarak Ali Ölçer'in kulağından tutarak yukarıya çıkartıyor ve kapıyı açan Nebil'e, "evladım, arkadaşınız evime girip hırsızlık yapıyordu yakaladım. Sizler öğrenci gençlersiniz, böyle şeyler size yakışmaz. Herhangi bir şeye ihtiyacınız varsa bana söyleyin" diyor.

Nebil ve Ali Sönmez bu olay üzerine Ali Ölçeri evden atıyorlar. Bu olaydan sonra Ali Ölçer, Haydar Yılmaz'ın Partizan ve Halkın Kurtuluşu (HK) taraftarlarıyla birlikte kaldığı, Beşiktaş'taki öğrenci evine geldi. Ali Ölçer, hırsızlık yapmadan duramıyor. Haydar Yılmaz'ın evinde de boş durmadı. HK'den bir öğrenci arkadaşın cebinden para çalmaya başladı. Birkaç defa tekrarlandığı için arkadaş dayanamıyor ve çekinerek de olsa Haydar Yılmaz'a olayı anlatıyor. Haydar, önce inanmıyor. Bu durumu kendisine

söyleyen arkadaşa çok kızıyor. "Hayır, benim yoldaşım böyle şey yapmaz" diyor.

Haydar bu olayı bana anlattı. İnanmadık tabi. Yine de, Engin'e anlatmaya karar verdik. Engin de; Ali'ye ve Nebil'e soruyor ve Ali'nin nasıl bir tip olduğunu böylece hepimiz öğrenmiş olduk ve Ali Ölçer İstanbul'dan uzaklaştırıldı.

Ali Ölçer'in bundan sonraki hikâyesi de karışık. Önce İzmir'e gidiyor. İzmir'de, Devrimci-Yol'dan arkadaşlarla birlikte, onların öğrenci yurtlarında kalıyor. Orada da kim olduğu anlaşılıyor ve memleketi Antakya'ya dönüyor. Dolaştığı her yerde, "ben Acilciyim, banka soygunlarına karıştım'" diye hava attığı için aranıyor. Antakya'da abileri tarafından polise götürülen Ali Ölçer'i ciddiye almayan polisler, serbest bırakıyorlar. Askere gönderiliyor. Ali Ölçer, nam-ı diğer Zühtü, askerden sonra Hollanda'ya gidiyor. Orada da boş durmuyor. Yeraltı dünyasına karışıyor ve bir sure sonra da bir su kanalına atılmış cesedi bulunuyor.

Selimiye Akbank Şubesi Kamulaştırılıyor

1976 yılında, Paşabahçe'de Tekel İçki Fabrikası'ndan emekli ev sahibim koyu bir Erbakan'cıydı. Öğrenci olduğum için "komünist" olabileceğim kuşkusuyla bana hep tedirgin yaklaşır ama bunu belli etmemeye de özellikle dikkat ederdi.

Ne zaman okuldan eve gelsem, bir bahaneyle evin önünde durur, göz ucuyla elimdeki gazetelere bakar, hangi gazeteyi okuduğumu merak ederdi. Alışmıştım artık.

Cumhuriyet gazetesini görülmeyen bir yere koyar, Tercüman gazetesini elime alır görebileceği şekilde sallaya sallaya eve girerdim. İki katlı evin üst katında, iki kızı ve hanımı ile birlikte oturuyordu. "Günah" olduğu gerekçesiyle evine televizyon almazdı. Bu bakımdan, televizyon haberlerini bizim evde seyretmeyi alışkanlık haline getirmişti. Milli Selamet Partisi (MSP) Genel Başkanı Necmettin Erbakan'ın konuşmalarının olduğu her akşam, kızları ve hanımıyla birlikte mutlaka bize gelirdi. Bir yandan, Erbakan'ın konuşmalarını dinler, öte yandan bana Erbakan propaganda(!)sı yapmayı da kesinlikle ihmal etmezdi. Seçimlerde oyumu kime vereceğim konusu her seferinde mutlaka sorulur, öğrenilmek istenirdi.

Evdeki kitapları göz ucuyla süzer ve laf arasında "İbrahim efendi evladım, bunlar komünist kitapları değil mi?" diye sorardı.

Okulda komünist(!) hocaların, ödev olarak bunları verdiklerini ve mecburen almak zorunda kaldığımı söylerdim. Kimseyle hiçbir siyasi bağımın olmadığına inanmış olacak ki, evde olmadığımız zamanlar, zorunlu olmadıkça dışarıya çıkmalarına müsade etmediği ve çarşaf giymelerini zorunlu kıldığı yetişkin kızlarını, "Allah rızası için yardım" diye, temizlik yapmaları ve varsa bulaşıkları yıkamaları için bize göndermeye başladı. Her seferinde, "Ayrımız gayrımız yok, kızlar evde boş oturuyor, hoca hanım yorgun oluyor, sevaptır" dediği için sesimi çıkartmazdım. Bu ilgiden rahatsız olmama karşın, yeni bir ev buluncaya kadar mecburen katlanmam gerekiyordu. Evin yedek anahtarı kendisindeydi ve birkaç kere anahtarımı kaybettiğimi bahane ederek istememe rağmen, mutlaka kendisinde yedek bir anahtar bırakıyordu.

1977'nin Mart ayı sonlarıydı. Engin Erkiner eve geldi ve güvenilir bir şoföre ihtiyaç olduğunu söyledi. Böyle bir kişi tanıyıp tanımadığımı sordu. Tanıdığımı söyledim. O sırada evimde misafir olarak kalan örgütümüz sempatizanı bir hemşerim (K.Y.) bulunuyordu. İyi araba kullandığını bildiğim için kendisine danışma ihtiyacı bile duymadan olumlu cevap verdim. Örgütün paraya ihtiyacı vardı ve bu nedenle Selimiye Akbank Şubesi'nin kamulaştırılması gerekiyordu.

3 Nisan 1977 tarihinde gerçekleştirilen bu eylemden bir gün önce, gece yarısına doğru, Engin'le beraber Selimiye'ye giderek, sabah kamulaştırılacak olan banka şubesi önünde bulunan kulübedeki telefon kablosunu bıçakla keserek, eylem anında veya eylem sonrasında buradan polise telefon edilerek yardım istenmesini engellemek için tedbir aldık. Engin de bu arada alarm kablosunu keserek iptal etti.

İstanbul ve İzmir'de
dün 2 banka soyuldu

3 Nisan 1977 öğleye doğru, hem TV haberlerini, hem de eyleme giren yoldaşları evde beklemeye başladım. Haydar ve Ali Sönmez, Selimiye Akbank Şubesi'nde el konulan para ve eylemde kullanılan silahlarla birlikte geldiler.

Paranın ne kadar olduğunu merak ediyorduk. İlk başta Haydar oturuyordu. Haydar, saydığı parayı Ali Sönmez'e, Ali de bana veriyordu. Sonunda, 900 bin lira olarak saydığımız para ve silahları teslim alarak yatağın altına koyduktan sonra, hep birlikte evden ayrıldık. Ben okula, Haydar ve Ali de evlerine gitti. Akşam erkenden eve döndüm. Haberleri dinlerken şok oldum. Selimiye Akbank Şubesi'nden el konulan paranın 300 bin lira civarında olduğu söyleniyordu. Oysa, bana teslim edilen para 900 bin liraydı. Yerimden kalktım ve odaya geçip bana emanet edilen parayı yeniden saymaya başladım. Evet, bendeki para, 300 bin liraydı. Gece yarısına kadar değişik kanallardan tüm haberleri dikkatle dinledim ve her seferinde de aynı şeyler söylendikçe ben yeniden ve yeniden para sayıyordum. En az 20 defa saydım diyebilirim. Gözüme uyku girmiyordu. Sabah ilk işim doğru Beşiktaş'a giderek Haydar'ı bulmak oldu. Durumu anlattım. Haydar da durumun farkındaymış. Haberlerde aynı şeylcri kendisi de duymuş ve o da şaşırmış.

Aslında, bu tür eylemlerden sonra, gencllikle el konulan paraları, az değil, daha fazla gösterirler. Banka çalışanları ya da müdürler, bu tür eylemlerden sonra kendi açıklarını da alınan paraların üzerine ekleyerek açıklarını kapatırlar. Bizdeki durum, bunun tam tersiydi.

Bir süre sonra, yaptığımız yanlışlığın farkına vardık. Haydar, paraları sayıp Ali'ye verirken, Ali de Haydar'dan aldığı parayı, yeni baştan sayacağına, devraldığının üstüne katlayarak devam edip bana veriyor. Ben de aynı şeyi tekrarladığım için, 300 bin

lira üçe katlanarak 900 bin lira oluyor. Yanlışlık ortaya çıktıktan sonra derin bir nefes alarak rahatladım.

Niçin Sosyalist Olunur?

74-80 devrimci kabarış döneminin nedenleri arasında, bir değil, birden fazla unsurun bulunduğu bilinmektedir. Mahir Çayan'lardan Deniz'lere ve İbo'lara duyulan sempatinin, kabarışa olan etkisi biliniyor. Kırdan kente göçün, kent varoşlarında öfkeye dönüştüğü de biliniyor. Fabrika işçilerinin, tekelleşen ekonomik yapı altında, her geçen gün artan alım güçlerindeki düşüşün, hayatı işçiler için çekilmez kılan sıkıntıları da bilinmektedir. Bütün bunların ötesinde, Deniz, Mahir ve İbo tarafından başlatılan, ceberut devlete karşı başkaldırının yarattığı sempati ve kişinin kendisine olan güvenin etkisi de önemli bir rol oynamıştır.

Kişinin o dönemde beğenmediği düzene başkaldırısında tek alternatifi vardı. Alternatifin adı, sosyalizmdi. Kişi bu nedenle "sosyalistim" diyebiliyordu. Sosyalizmin ne olduğunu bilmese bile, sosyalist olduğunu söyleyebiliyordu.

Sosyalist olmak kişilik bulmak demekti. İnisiyatifi elinden alınmış bireyin, ayrıcalık kazanmak istemesi, en azından bunu arzu etmesi kadar doğal ne olabilir ki? Ayrıcalıklı olmak güvenle doğrudan ilişkilidir.

Sosyalizm kişiyi ayrıcalıklı kılıyor, başkalaştırıyordu. Yalçın Küçük'ün çok yerinde bir değerlendirmesini burada tekrarlamak gerekiyor. Yalçın hoca; "eskiden genç kızlar devrimcilere aşık olurlardı, 12 Eylül'le birlikte mafya babalarına aşık olmaya, onlarla gözükmeye özen gösteriyorlar" derken, tam da bu noktaya işaret ettiğini düşünüyorum.
12 Eylül öncesi dönemde bugün yoktu, gelecek vardı. İdealizm esastı. İnsanlar, günlük hedefler için değil, gelecek güzel günlerin hayaliyle yaşıyorlardı.

12 Eylül sonrası yaşananlar, bu kavrayışı tam tersine çevirdi. Gelecek değil, günü kurtarmak önemli olmaya başladı. Günün bile, gelecek kadar uzak olduğunu düşünenler, anların peşine düştüler.

Başkalaşmak isteyen birey için güven önemlidir. Sosyalist olmak demek, başkalaşmaya özen duymak demekti. Kişiler ayrıcalıklı olmak istiyorlardı ve bu nedenle de sosyalist olduklarını dillendiriyorlardı.
Günü değil, geleceği kazanmak için hayatlarını seve seve ortaya koyan insanların, birbirlerine karşı güvensizliklerinden söz etmek zordur. 30 sene sonra geriye dönüp bakan insanların "biz ne safmışız" diye hayıflanması, bu bakımdan doğru olmasa gerek. "Biz ne safmışız" diye hayıflanan devrimcilerin, aslında "ne sıkı idealistlermişiz" demelerinin daha doğru olacağına inanıyorum.

2. Bölüm

Eylül Hapishaneleri

Eylül hapishanelerini, mahpus yıllarımda tuttuğum günlük notlardan yararlanarak yazmıyorum. Adı geçen dönemde böyle bir şansımızın olmadığını o dönemin mahpusları iyi bilirler. Unutmamak, sırası geldiğinde hatırlamak ve gerektiğinde gelecek kuşaklara aktarmak için, daha sonraları bir köşeye kaydettiğim kısa notlardan yararlanarak yazıyorum. Elinizdeki bu kitabın bundan sonraki sayfalarını, bir dönemin belgeseli olarak da okuyabilirsiniz.

Okuyabilirsiniz çünkü bu bölümde anlatılan her bir olayın, bir değil, onlarca, yüzlerce canlı tanığı bulunuyor.

Toplam dokuz yıla yakın hapis yattım. 12 Eylül terörünün büyük bir kısmını içerde geçirdim. Dışardaki baskı ve korku politikasını içerde birebir yaşadım. Beynimde, bedenimde hissettim. Sadece ben değil elbette, on binlerle birlikte yaşadık.

Hapishaneler, zulmün kaleleridir. Egemen sınıfların korku salarak yıldırmak, susturarak caydırmak maksadıyla inşa ettiği ıslah etme(!) yuvalarıdır. Aykırı düşünceyi sindirmek, aykırı düşünenleri boğarak yok etme mekanlarıdır.

Eylül öncesi ve sonrası dönemin sivil ve askeri cezaevlerinde, ülke genelinde yaşanan siyasal atmosferin içeriye nasıl yansıdığının canlı tanıklarından sadece birisiyim.

Hapishanelerde binlerce devrimci ve sivil halktan insanlar tanıdım.

Bir dönemin "mafya babası" olarak tanınan bazı "ünlü" isimlerle tanıştım.

Yalçın Küçük'le Sultanahmet, Yılmaz Güney'le Toptaşı, Ahmet İsvan'la Metris, Aydın Engin'le Selimiye Cezaevi'nde bulundum. Hapishanelerde dostlarım da oldu, düşmanlarım da.

Dışarıda olduğu gibi içerde de faşistlerle yer yer silahlı çatışmaya varan kavgalarımız oldu.

Askeri cezaevlerinde askerlerle birbirimize girdiğimiz günler oldu.

Siyasal iktidarların eğilimlerine göre, özellikle sivil cezaevlerindeki politika değişikliklerine tanıklık ettim.

Adli tutuklu ve hükümlülerin, cezaevi yönetimleri tarafından iliklerine kadar acımasızca sömürüldüklerinin gördüm. Bu gibi yöneticilerin kontrolünde, içerde, esrar-eroin gibi uyuşturucu ticareti yaptırılmadığını kimse iddia edemez.

Sübyanlar diye anılan çocuk tutuklu ve hükümlülerin cinsel istismarına da tanığım. Karşı çıktım. Bu konuda

eylemler organize ettim ve hapishane arkadaşlarımla/yoldaşlarımla birlikte, çocuk mahkûmlara yönelik istismar edici girişimlere karşı, idare ya da başka hükümlülere yönelik caydırıcı sert tepki gösterdim.

Askeri ve sivil cezaevlerinde idarenin keyfi uygulamalarına karşı isyanlar organize ettim. Sürgünlere yollandım. Disiplin cezaları aldım. Hücrelerde kaldım. Kaba dayaklar yedim, Falakalara yatırıldım.

Toplam 6 aydan fazla süren açlık grevlerinde bulundum. Eylül hapishanelerinde tek tip elbise (TTE) direnişleri ve askeri statüye tabi tutulmak istendim. Kabul etmedim. Baskılara karşı direnişlerde bulundum. Sıra dayakları, toplu dayaklar gördüm. Sabah akşam sayımlarında "hazır ol'da dur, önünü düğmele, komutanım de, tekmil ver" buyruklarına karşı çıktım. Hazır ol'da durmadım, önümü düğmelemedim. Ne tekmil verdim nede yemek duası okuyup, 'tanrımıza hamdolsun' dedim. Hiçbirini yapmadım.

Aylarca değil, yıllarca ziyaretçilerimle görüştürülmedim. Hapiste bile yeniden sorgulanmak üzere siyasi şubeye götürüldüm. Yıllarca televizyon seyretmedim, radyo dinleyemedim, gazete okuyamadım. Yediğim dayaklar sonucu, günlerce hücremde baygın yattığım zamanlar oldu.

Çayıma işediler hapiste, yemeklerime tükürdüler.
Tam on kez, firar girişiminde bulundum, tünel kazdım, duvar deldim, yakalandım. Saatlerce falakaya

çekildim. Aylarca kulaklarımdan kan geldi, duyu organlarımı yitirdim. Haftalarca kulaklarım duymadı. Ellerimle kaşık tutamaz, yemeğimi yiyemez hale geldiğim anlar oldu. Haftalarca yürüyemedim.

İnat ettim. Tek başıma değil, arkadaşlarımla yoldaşlarımla birlikte inat ettim. İnat etmeyenleri gördüm. "Tamam!" diyenler yanımızdan alındı. Bağımsızlaştırıldı, ya da öbür tarafa savruldu. "Bağımsızlaştım, özgürleştim(!)" diyenler sessiz kaldı. "Döndüm" diyenlerden küfür işittim.

Don gömlek dolaştığım aylar oldu hapiste. Atlet, şort ve terlikle mahkemelere çıktım.

1983 yılının bir kış ayında, Metris'ten Bakırköy Adliyesi'ne, Filistinlilerin firarı ile ilgili olarak tek başıma getirildiğim mahkemede, askerlerin arasında beni yarı çıplak gören yaşlı bir amcanın, askerlere dönerek, "Tımarhaneden mi evladım?" sorusuna, sivilde Emeğin Birliği sempatizanı olduğunu söyleyen Adıyamanlı çavuşun, "hayır amca, siyasi" diye cevap vermesi üzerine, ihtiyar amcanın "ne olmuş siyasi olmuşsa, bu soğukta gomüniste bile bu yapılmaz evladım!" diye cevap verirken bana fırlattığı bakışı, bugün bile hatırladıkça gülümsediğim oluyor.

Tekrar ediyorum. Okuyucu, kitabın bu ikinci bölümünü, 1977 Ağustos'undan başlamak üzere (Aralık1979 – Aralık 1980 dönemi hariç) 1986 Mart-Nisan ayına kadar geçen dönemin, sivil ve askeri ceza evlerindeki yaşamımın, kısacık da olsa, iddiasız bir belgeseli gözüyle görmeli ve öyle okumalıdır.

Harbiye Akbank Şubesi Kamulaştırılıyor

Ağustos 1977 tarihinde, bugün Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi olan Galatasaray İşletmecilik Yüksek Okulu son sınıf bitirme sınavlarına giriyordum. Harbiye Akbank Şubesi'nin günlük hasılatına el konulması eylemi nedeniyle, 19 Ağustos gecesi, saat 01 civarında, Paşabahçe'de evimi basan polisler tarafından gözaltına alındım.

Evde iki tane misafirim de vardı. Bunlardan biri, Haydar Yılmaz'ın kardeşi Halis, diğeri, örgütümüzle hiçbir alakası olmayan Nevzat isminde genç bir hemşerimdi.

Evde yapılan aramada, mermi ve dinamit lokumu bulundu. Ben meselenin bundan ibaret olduğunu düşünerek rahattım. Evi arayan polislerin, tutanağa, "Harbiye Akbank Şubesi soygunu faili..." diye yazdıklarını duydum ve şaşırdım.

Şaşırdım. Çünkü o güne kadar benim Acilci olduğumu bilen insan sayısı yok denecek kadar azdı. Paşabahçe'de bulunan Devrimci Gençlik taraftarı arkadaşlar bile, beni kendilerinden biri olarak görürlerdi. Çevremde, İllegal bir örgütle ilişkisi

olmayan Devrimci Gençlik taraftarı bir öğrenci olarak bilinirdim.

Devrimci Gençlik Dergisi o dönem, Ankara ve İstanbul olmak üzere ikiye bölünmüştü.

Nasuh (Mitap) ve Oğuzhan (Müftüoğlu)'ların başını çektiği Ankara gurubu, Dev-Yol olarak anılırken. Dursun Karataş'ın öncülük ettiği İstanbul grubu ise, Dev-Sol olarak anılmaya başlanmıştı.

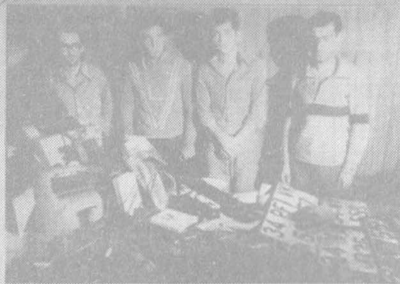
Genellikle, devrimci gençlik içerisinde faaliyet gösteren bizlerin kim olduğunu, üst düzey devrimci gençlik sorumlularından başka kimse bilmezdi. Bunlar bile bizden şüphelenirler ama açık açık "Acilci" olduğumuzu söylemekten çekinirlerdi. Kaldı ki, adı geçen dönemde gençlik içerisinde aktif rol oynayan hemen herkes için, "Acaba Acilci mi oldu?" diye araya mesafe bile konulurdu.

Polis tutanağına adımın, "Akbank Harbiye Şubesi soygunu faili" olarak yazılmış olmasına bu nedenle şaşırmış olsam da belli etmemeye çalıştım.

Evdeki arama bitip tutanak tutulduktan sonra, dışarıya çıkartıldığım zaman, mahallenin çelik yelekli timler tarafından tamamen kuşatılmış olduğunu ve telsiz konuşmalarından, Akbank eylemi nedeniyle gözaltına alındığıma emin oldum. Kapıda bizleri bekleyen ekip arabasına girer girmez dört bir taraftan soru yağmuruna tutulmuştum.

Polis, 4'ü kız 21 «Acilci»yi yakaladığını açıkladı

Polis, Inter Continental Oteli'ni kurşunlayan, banka soyan, bomba atan sanıkların yakalanmasıyla THKP-C'nin «Acilciler» grubunun ortadan kaldırıldığını bildirdi. Sanıklardan 20'si tutuklandı

YÖNETİCİLER

THKP ve Cephesi'nin yönetici kadrosunu oluşturanlar (soldan sağa) Engin Erkiner, Muharrem Kaya, İbrahim Yalçın ve Ali Koca, ele geçirilen silahlarla birlikte görülüyorlar.

EYLEMCİLER

"Acilciler" grubunun [illegible]

KADINLAR

"Acilciler" grubunun kadın elemanları (soldan sağa) Hilal Orkunoğlu, Selma Gürdal, Zeynep Arzu Sayman ve Neşe Çakmak. (ALİ BOSTANCI)

İSTANBUL Emniyet Müdür Yardımcısı Salih Bora, dün yaptığı açıklamada, yapılan operasyonlar sonucu, "Türkiye Halk Kurtuluş Partisi - Cephesi"ne bağlı "Acilciler" grubunun militan kadrosunun ele geçirildiğini ve bu durumda "Acilciler" grubunun Türkiye'de ortadan kaldırılmış olduğunu bildirmiştir.

Salih Bora, "THKP-C" adlı illegal örgüte bağlı olarak çalışan "Acilciler" grubunun 21 elemanının yakalandığını ve bu arada örgüt [illegible]

ACİLCİLER'İN EYLEMLERİ

THKP-C içinde Mahir Çayan'ın [illegible]

Devamı S. 10, S. 4'de

Engin Erkiner'i tanıyıp tanımadığımı soruyorlardı. Tanımadığımı ve bu ismi ilk kez duyduğumu

söyledim. Bunun üzerine, Ahmet hoca demeye başladılar. Ben hâlâ tek başıma yakalandığımı sanıyor ve "Hayır tanımıyorum. Ne Engin'i, ne de Ahmet hoca diye birisini tanımıyorum" diye diretiyordum.

Doğruca, Eminönü'nde bulunan 2.Şube'ye getirilip 6. Kat'a çıkartıldım. Falaka ve kaba dayak faslı başladı. Kimseyi tanımadığım konusunda ısrar etmem üzerine, beni sandalyeye oturtarak göz bantlarımı açtılar. Arkadan kendilerini göremeyeceğim bir şekilde ellerindeki fotoğrafları teker teker göstermeye başladılar. Attığımız her adımda fotoğrafımız çekilmişti. Engin Erkiner, Ali Sönmez, Nebil Rahuma, ben ve Muharrem Kaya başta olmak üzere tanıdık tanımadık onlarca kişinin resimleri vardı. Yolda yürürken, yakalanmadan bir gün önce, Harbiye Akbank şubesi önünde fotoğraflarımız vardı. Eylemden bir gün önce, Ali Sönmez'in banka içerisinde kasada para bozdururken (içeriyi kontrol için gitmişti) bile fotoğrafı çekilmişti.

Harbiye eylemi öncesi, kamulaştırılmak üzere gidilen her yerde resimlerimizi çekmişlerdi. Nebil Rahuma'nın bu olaydan birkaç gün önce, kamulaştırılmak üzere gidilen bir başka banka önünde, tam içeriye girileceği sırada, ceketinin altına gizlediği otomatik silahının şarjörü kaldırıma düşmüştü. Nebil yere eğilerek şarjörü almak üzereyken bile fotoğraflarını çektiklerini gördüm.

Çok şaşırdım. Türkiye'de ilk kez böyle bir takip olayı oluyordu.

Fotoğrafları gördükten sonra, "Evet, bu kişileri tanıyorum, ama banka soygunu ile alakam yok" demeye başladım. Bana gösterilen fotoğraflardaki şahısların nerede kaldıklarını bilmediğimi söylediğim zaman, "Az bekle, nerde olduklarını öğrenirsin" demeye başladılar. Ve bir süre sonra, Engin Erkiner'le, ardından da yanılmıyorsam Mete Altan'ın odasında Ali Sönmez'le yüzleştirildim. Ali ve Engin'le yüzleştirme yapılırken gözlerimizi aynı şekilde açtılar ve fotoğrafları bir kez daha gösterdiler. Her şey açıkça ortadaydı. İnkâr etmekten vazgeçtik ve Ali ile birlikte, Akbank Harbiye Şubesi eylemini üstlendik.

“Hepinizi Öldürecektik”

Harbiye Akbank Şubesi’nin kamulaştırılması eyleminden kısa süre önce, Taksim Meydanı’nda bulunan ve bugün “The Marmara” olarak ismi değişen, İntercontinantel oteli örgütümüz militanlarınca kurşunlanmıştı. Meydanın en kalabalık olduğu iş dönüşü saatinde gerçekleştirilen eylem, aynı saatlerde, az ilerde bulunan Sheraton otelindeki, MİT Marmara Bölge Başkanları toplantısı ile alakalı olmamakla birlikte, bu toplantıya katılan sivil ve askeri istihbarat şeflerinin korkmalarına ve yerlere yatarak siper almalarına neden oluyor. Eylemi, kendilerine karşı yapılıyor zannederek fena halde panikliyorlar. Kurşunlama eyleminin Sheraton’a değil de 1 Mayıs 1977 katliamının merkez üssü olarak kullanılan İntercontinantel oteline yapıldığını daha sonra anlıyorlar. Buna rağmen, paşaların ve MİT’in öfkesi dinmemiş olacak ki, İstanbul polisine kesin talimat vererek “Mümkün olabilecek en kısa zamanda ölü veya diri ele geçirilmemize” karar veriliyor. Taksim Meydanı’nda binlerce kişinin gözü önünde yapılan bu eylemde kullanılan arabanın plakasını bile tespit edemeyen İstanbul polis teşkilatı, verilen bu talimat üzerine seferber oluyor.

Harbiye Akbank şubesi eyleminin bir gün sonra yapılacağını, eylemden bir gün önce olay yerinde yaptığınız tatbikatı fotoğraflayarak tespit eden polislerin hesap edemedikleri tek şey, eylemin başlayacağı saat olmuştur. 19 Ağustos sabahı Gayrettepe'deki birinci şubeden yola çıkan vurucu tim, Şişli Karakolu'nun önüne geldiği zaman yolun tıkalı olması nedeniyle ve "henüz erken" diye düşündükleri için, Şişli Karakolu'nda çay molası veriyorlar. Henüz çaylarını bitirmeden banka alarmının karakolda çalması üzerine "eyvah, erken girdiler" diyerek doğruca Harbiye'ye gelmelerine rağmen, eylem yerinde kimseyi bulamıyor ve mecburen akşam saatini bekleyerek, önceden tespit edilen evlere baskın yapmaya başlıyorlar.

Eylem saatinin en erken 08.45'de başlayacağını düşünerek, ona göre mevzilenen vurucu timin 15 dakikalık gecikmesi nedeniyle sağ kurtuluyoruz. Yakalandığımız zaman, birinci şubede "çok şanslıymışsınız" diyen polislerin bize anlatımı buydu. "Şişli Karakolu'nda bir çay molası vermeseydik, saat tam 08.30'da bankanın karşı kaldırımında mevzilenecektik. Banka'dan dışarıya çıkar çıkmaz hepinizi öldürecektik, iş üzerinde ölmekten kıl payı kurtuldunuz" diye açık açık konuşuyorlardı.

Kalaşnikof

2. Şube'nin polisleri, kalaşnikof'u ilk kez görmüş olmalılar ki, operasyon da, hücre evlerimizde ele geçirilen bu silahlara dehşetle bakıyor, bunların nasıl kullanıldığını sorup öğrenmeye çalışıyorlardı. Özelliklede, çelik yeleği delip delemeyeceğini merak konusuydu. Ali Sönmez'in, "Bu silah 500 metreden çelik yeleği deler" dediği için, fazladan bir sopa daha yediğimizi hatırlıyorum.

Sorgulamaların seyri, kimin kimle ne zaman tanıştığı ve örgüte ne zaman katıldığı üzerine yoğunlaşmıştı. Site Öğrenci Yurdu'nda bu olaydan bir hafta ya da on gün kadar önce "Emperyalizm" konulu bir seminer veren Engin Erkiner'i, Ahmet hoca olarak tanıdığımı söyledim ve kayıtlara bu şekilde geçirttim. Elbette doğru değildi, ne Engin Erkiner böyle bir seminer vermişti, nede ben Engin Erkiner'le Site Öğrenci Yurdu'nda tanışmıştım. Engin'le tanışıklığımız çok daha eskiye dayanıyordu.

İnsanların toplu olarak bir araya geldikleri, seminer ya da miting alanlarında tanışıyor olmaları, araya üçüncü bir kişiyi dahil etmemek için, en güvenilir tanışma

yöntemidir. Engin'i bu şekilde tanıdığını söylemekle, "Kim tanıştırdı?" sorusunu atlatmış oldum.

1977 Ağustos operasyonunda toplam 19 kişi gözaltına alınmamıza rağmen, bunların büyük bir kısmı sorgudan sonra serbest bırakıldı. Tutuklanan kişiler içerisinde, benim evimde yakalanan ve örgütle alakası bulunmayan 2 kişi gibi, alakasız birkaç kişi daha vardı. Bu arkadaşların tamamı zaten kısa zamanda tahliye oldular.

Bayrampaşa Cezaevi

Yakalandığımız tarihte (19 Ağustos 1977) gözaltında kalma süresi bir hafta idi. İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi Nöbetçi Hakimliği'nce tutuklanarak, 26 Ağustos günü Bayrampaşa (Sağmalcılar) Cezaevi'ne getirildik.

Yakalanmamız ülke çapında sansasyonel bir haber olarak ulusal basın tarafından manşetten verilmişti. Türkiye'de, ilk kez fotoğraflar çekilerek geniş çaplı bir takip sonucu yakalanmıştık. Kalaşnikof, devrimci bir örgütte ilk kez ele geçirilmişti. Bu bakımdan olsa gerek, fotoğraflarımızın altına "attıklarını vuran, keskin nişancılar" diye yazıyor, olayı mümkün olduğunca büyütmeye çalışıyorlardı.

Öte yandan, o günün gazete başlıklarına bakıldığında çok daha iyi anlaşılacağı gibi, takip edilerek fotoğraflarımızın çekilmiş olmasından söz edilmiyor ve "konuştular, her şeyi anlattılar" diye propaganda yapılıyordu. Oysa, polisin bildiği ve fotoğraflarla tespit ederek belgelediği şeylerin dışında ciddi bir çözülme olmamıştı. Operasyonun nasıl geliştiğini, takip olayının nerede ve ne zaman başladığını yıllar sonra öğrenebildik. O günkü gazetelerin verdiği tüm haberlerin asparagas olduğunu ve hedef şaşırtmak

amacıyla özellikle yapıldığını tüm çıplaklığı ile 30 sene sonra ortaya çıkarttık. Bugün, her yönüyle ortaya çıkan bir gerçeği o zaman görmemiz elbette kolay değildi. Örgüt içerisinde Mihrac Ural'ın önünün açılması ve meydanın boş bırakılması için yürütülen sinsi bir oyun oynandığını fark edememiştik.
Bayrampaşa Cezaevi'ne adımımızı atar atmaz, gardiyanlar tarafından büyük bir saygı ve hürmetle karşılandık. Gazetelerde hakkımızda çıkan yazıların etkisi olsa gerek, insanlar üzerinde korku ve hayranlıktan kaynaklanan farklı yaklaşmalara muhatap oluyorduk.

Normal prosedüre göre, ilk tutuklanan kişilerin birkaç gün müşahedeye olarak adlandırılan yerde bekletildikten sonra normal koğuşlara verilmesi gerekirken, bizler, doğrudan siyasi koğuşa verildik. Siyasi koğuşta bizleri, daha önce başka bir eylem sırasında karnından vurularak yaralı yakalanmış ve sahte kimlikle yatan Haydar Yılmaz yoldaş bekliyordu.

Engin, Ali, Muharrem ve ben, Haydar'la sarılıp kucaklaştık.

Nasıl yakalandık?

Kim ya da kimler ne söyledi?

Polis örgütümüz hakkında ne biliyor?

Bütün bunları günlerce enine boyuna tartışarak durum değerlendirmesi yaptık. Fotoğraflarımızın çekilmiş olmasına ve uzun bir süre takip edilmiş olduğumuzun

bilinmesine rağmen, bu konu üzerinde derinlemesine bir araştırma da yapmadık. O gün için bildiğimiz tek şey, Ankara'da Ömür Karamollaoğlu yoldaşın evinde patlayan bombadan yaralı olarak kurtulan Zeynep Arzu Sayman yoldaşın, hastaneden taburcu edildikten sonra polis tarafından izlendiği ve Ankara'dan İstanbul'a, Engin Erkiner'in evine geldiğinde de, Engin'in tespit edilerek takibe alındığı ve buradan bizlere ulaşıldığı idi.

Polisteki sorgulanmalarımız sırasında edindiğimiz izlenim bu yöndeydi. Bu bakımdan 19 Ağustos operasyonunu, buradan hareketle değerlendiriyorduk. Bu bilgilerin şaşırtmaca olduğunu bugün çok iyi biliyoruz. Polis, bizleri özellikle bu yöne doğru bilinçli olarak yönlendirmiş ve takip olayının Güney'den (Antakya'dan) başladığına ilişkin gerçek bilgiyi saklamıştı.

Bayrampaşa'da Alınan Karar

Baştan da söylediğim gibi, Cezaevi'ne geldiğimizin birinci gününden itibaren sürekli konuştuk. Engin Erkiner, Haydar Yılmaz, Ali Sönmez, Muharrem Kaya ve ben, yani, İstanbul merkezi eylem kadrosu olarak bir karar aldık.

Buna göre, "Yakalanan veya cezaevine düşen yoldaşlar, kim olursa olsun, sorumluluk sıfatını kaybetmiş olacak. Dışarıya talimat veremeyecek, kimseyi yönlendirmeye çalışmayacak, dışarının aldığı kararları tartışacak ama, uymak zorunda olacak.

Esir düşen veya dışardaki mücadelenin içinde fiilen yer almayan yoldaşlar, ideolojik politik konularda dısarıya perspektif sunacaklar ve örgütümüzün savunduğu politik hattın önünü açıcı teorik yazılar üzerinde yoğunlaşacaklar. THKP-C çizgisini savunan diğer gruplarla olan ayrılıklarımızın netleşmesi için çaba sarf edecekler. Bir an önce firar etmenin yollarını arayacak, mücadeleye kaldığımız yerden devam edecek ve geçmişe takılıp kalınmayacak"

Bu karardan sonra, Engin Erkiner diğer devrimci örgütlerle girdiğimiz tartışma toplantılarının hemen tamamında örgütümüzü temsil etmeye başladı.

Yapılan tüm tartışma toplantılarında diğer örgütler üzerindeki ideolojik etkinliğimizin hissedilir derecede artmakta olduğu açıkça belli oluyordu

İsyan

Bayrampaşa Cezaevi'nde devrimcilerle faşistlerin zaman zaman kavga ettiklerini biliyorduk. İçerde de olsak sürekli tedbirli olmak zorundaydık. Her an faşistler tarafından koğuşumuza baskın düzenlenebilir ve yeni bir çatışma çıkabilirdi.

Düşündüğümüz gibi de oldu. Olaylar beklediğimizden çok daha hızlı gelişmişti. Cezaevi'ne gelişimizin üzerinden henüz 3 hafta gibi kısa bir zaman geçmişti ki, sağcıların kaldığı blokta devrimci bir arkadaşımızın dövülmesi üzerine başlayan gerginlik isyana neden oldu. Sağcıların koğuşuna yönelik saldırılarımız ve onların da buna silahla karşılık vermesi üzerine hava iyice gerginleşti.

Bizimle birlikte tutuklanan ve kısa süre sonra tahliye edilmesi beklenen Müslüm adlı arkadaşımız bu çatışma esnasında bir gözünü kaybetti. Sabaha kadar süren çatışma ve bu arada askerlerle yürütülen pazarlık sonucu, olaylar yatıştı. Askerin koğuşlara girerek arama yapmasına izin verildi.

Fakat, sonraki gelişmeler, sadece arama yapılmasıyla bitmedi. Koğuşlara giren jandarmalar hepimizi tek tek

kelepçeleyerek 25'er kişilik iki guruba ayırdı. Bayrampaşa Cezaevi serüvenimiz kısa sürmüştü. Sürgüne gidiyor ama nereye gittiğimizi bilmiyorduk.

Eskişehir ve Isparta Cezaevleri

İlk defa sürgüne gidiyordum ve ilk kez İstanbul dışında başka bir cezaevi görecektim. Kolay değildi elbette, tedirgindim. Yol boyunca cezaevi arabası içerisinde, Türkiye'deki siyasal gelişmeleri değerlendiriyoruz.

1977 yılı Türkiye'sinin tepeden tırnağa tam bir kriz içinde olduğu tespiti herkes tarafından kabul görüyor. Ordu ile hükümet, Hükümet ile Cumhurbaşkanı arasındaki sürtüşme, kapalı kapılar arkasında değil, açıktan yapılıyordu.

Demirel hükümeti, Ordu Komutanı Ali Fethi Esener'i Kara Kuvvetleri Komutanı (KKK) olarak atamak istemesine rağmen, Cumhurbaşkanı Fahri Korutürk'e bunu kabul ettiremiyordu. Korutürk'ün, komutanlık sırasının Ali Fethi Esener'de değil, l. Ordu Komutanı olan Adnan Ersöz'de olduğunu ileri sürerek Süleyman Demirel'in istemini reddetmiş olması, tartışma konusu oluyordu. Bunun nedenlerini konuşuyor, ne anlama geldiğini anlamaya çalışıyoruz. Demirel hükümetinin de, Adnan Ersöz kararnamesini Cumhurbaşkanlığı'na göndermemesinin doğuracağı sorunların nereye varacağı konusunda yorumlar yapıyoruz.

30 Ağustos geldiğinde, hem Ersöz ve hem de Ali Fethi Esener emekli edilmişlerdi. 12 Eylül'ün mimarı Kenan Evren, bu fırsattan faydalanarak, Ege Ordu Komutanlığı'ndan Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na atanmasının anlamını bulmaya çalışıyoruz. Kenan Evren'in siyasi kişiliğinin CHP eğilimli olduğunu söyleyen arkadaşlarımız, bunun iyiye işaret olduğu konusunda yorumlar yapıyorlardı.

Kenan Evren'in Kara Kuvvetleri Komutanı olduğunu 26 Ağustos 1977 tarihinde, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi Nöbetçi Hakimliği'ne çıkarak tutuklandığımız gün polislerden öğrenmiştik.

1977 yılının Ağustos ayı başında, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mezunları Cemiyeti'nde "gelişmekte olan ülkelerde demokrasi sorunları" konulu bir panelde konuşan Prof. Rostow (Carter'in danışmanı),

"...Türk demokrasisi ilerde çok ciddi olağanüstü durumlarla, hatta ciddi tehlikelerle karşı karşıya gelecektir" diyor (Cumhuriyet Gazetesi).

Dikkat ettiniz mi? "gelebilir" demiyor, "gelecektir" diyor. Carter'in danışmanı Prof. Rostow'un bu sözünün anlamını göremedik. 12 Eylül'e giden askerlerin ayak seslerini o zaman fark edemedik.

Sağmalcılar'dan yola çıkan 25 kişilik grup içerisinde, Haydar Yılmaz ve Muharrem Kaya dışında hepimiz aynı arabadayız. Haydar'ın ve Muharrem'in Afyon Kapalı Cezaevi'ne götürüldüğünü daha sonra öğrendik. Yanımızdakilerin büyük bölümü, 1 Mayıs

1977 katliamı sırasında sokakta rast gele toplanarak "katliama sebep olmakla suçlanan" devrimci arkadaşlardı.

Bunlardan başka, bizimle aynı dönem başlayan TKP-ML TİKKO operasyonunda (Kadıköy'de, Cemil Oka'nın öldürüldüğü operasyon) yakalanan Mehmet Ali Kırdök, Rızgari davasından tutuklu Maşuk Doğan adlı bir Kürt arkadaş, ve Devrimci Sol (DS) davasından Ali Sarıözlü, DY davasından Derya ve Adanalı Tevfik. Ayrıca, Proleter davasından, tecrübeli bir arkadaş olan Ömer Ülgenci var.

“Evet Beyler Yolculuk Buraya Kadar”

Yol boyunca süren tartışma ve değerlendirme devam ederken arabanın durduğunu fark etmedik bile. Cezaevi arabasının kapısını açan jandarma komutanının, “Evet beyler, yolculuk buraya kadar!” dediği ana kadar nereye geldiğimizi bilmiyorduk.

Arabadan teker teker indirildik. Gardiyanlar, Cezaevi İnfaz Savcısı ve Müdür bizi bekliyordu. Cezaevi Müdürü olduğunu daha sonra söyleyen şahsın, “Eskişehir Cezaevi’ne hoş geldiniz arkadaşlar” diyerek bizleri güler yüzle karşılamasına rağmen, bizi gördüğüne memnun olmadığı her halinden belli oluyordu. Bakanlık emriydi ve itiraz edecek durumda değildi.

Müdürü’nün, usulen de olsa, “geçmiş olsun arkadaşlar, hoş geldiniz” diye karşılamasına bakılırsa, her şeye rağmen bizlerle iyi geçinmek istediği anlaşılıyordu. Başka türlü davranmaları da zaten mümkün değildi. Siyasi tutuklunun adli tutukludan farklı bir özelliği var ve bunu tüm cezaevi yöneticileri ve gardiyanlar gayet iyi bilirler.

Siyasi tutuklular, gittikleri şehirde, onlara sempati duyan devrimciler tarafından ziyaret edilir ve her türlü

ihtiyaçları karşılanırdı. İçeride kötü muameleye tabi olurlarsa, bunu yapan yöneticiler veya gardiyanlar mutlaka karşılığını dışarıda görürdü. Bunu bildikleri için, siyasilerin yüzüne karşı çok iyi davranır ve tutuklu haklarını kısıtlamaya çalışırken bile dikkatli olurlardı.

Eskişehir'e gelişimizin geç vakitte olması bahanesiyle, o geceyi müşahedeye bölümünde geçirmemiz gerektiğini, ertesi gün koğuşlara verileceğimizi, sabah olur olmaz koğuşlarda yeni düzenleme yaptıracağını söyleyen müdür, rahat etmemiz için elinden gelen her türlü kolaylığı sağlayacağına söz verdi.

Kabul etmek zorundaydık. Geceyi müşahedeye bölümünde geçirmeye razı olduk. Bizim geldiğimizi duyan adli tutuklu ve hükümlüler küçük kâğıtlara yazdıkları 'hoş geldiniz, geçmiş olsun' mesajlarıyla birlikte bir demlik çay gönderiyorlardı. Gelen mesajlar ve ısmarlanan çayların fazlalığından, bu cezaevinin iyi bir yer olmadığı ve adli mahkûmlara kötü muamele yapıldığı anlaşılıyordu. Cezaevlerinde genellikle bir kural vardır. Adli mahkûmların bulunduğu cezaevlerinde idarenin koyduğu kurallar geçer. Siyasi tutukluların bulunduğu cezaevlerinde ise tersi olur. Bu nedenle adli mahkûmlar siyasilerin bulunduğu cezaevlerinde rahat ederler.

Eskişehir'e geldiğimiz gece sabaha kadar uyumadık. Sabahın erken saatlerine kadar türküler, marşlar söyledik. Bizim neşeli tavrımız tüm cezaevini sarmış olmalı ki, diğer koğuşlardan da toplu şekilde bize eşlik edildiğini duyuyorduk.

Yönetim bu durum karşısında sabah erkenden Adalet Bakanlığı'nı arayarak bizim orada bulunmamızın sakıncalı olduğunu, cezaevinin yeteri kadar güvenlikli bulunmadığını, bu bakımdan bizlerin daha emniyetli bir cezaevine nakledilmemiz gerektiğini rapor etmiş. Isparta'ya naklimize karar verilmiş.

Eskişehir Kapalı Cezaevi'nden, koğuşlara verilmeden iki gün kaldığımız müşahedeye bölümünden üçüncü günün sabahı "eşyalarımızın hazırlanması" istendi ve Bakanlık emri ile Isparta'ya sevk edileceğimiz bildirildi.

Isparta Cezaevi

1977 yılı Eylül sonu Ekim ayı başlarında geldiğimiz ve bir yıla yakın bir zaman kaldığımız Isparta Cezaevi'nin ilginç bir özelliği vardı. Siyasi mahkûm görmemişler ve "siyasi" sözcüğünden son derece rahatsız oluyorlardı.

Burası, başka cezaevlerine oranla çok daha disiplinli bir yerdi. Türkiye'nin diğer cezaevlerinde "iflah olmaz" gözüyle bakılan tutuklu ve mahkûmlar seçilerek buraya getirildiğinden bahsediliyordu.

Başgardiyanından ser gardiyanına, müdüründen infaz savcısı'na kadar tüm personel sağ görüşlü veya apolitik idi. Sabah ve akşam sayımları, Askeri Cezaevleri'nde olduğu gibi, tam bir tören kıtası denetleme biçiminde geçiyordu.

Gardiyanlara "Başefendi", müdüre "Müdür Bey" demek zorunlu idi. Başefendi diye hitap edilmeyen gardiyandan hakaret ve dayak yemek, neredeyse kural haline getirilmişti.

Uslanmaz diye buraya getirilen adli tutuklu ve hükümlüler, kurallara sıkı sıkıya uyuyor, uymayanlar

ve uymama eğilimi taşıyacağından şüphe edilenler hakkında derhal cezai işlem yapılıyordu. Disiplin ve hücre cezası, ya da müşahedeye bölümünde tecrit edilmesi her an mümkün olan mahkûmlar tamamen sindirilmişti. Sıkı denetim ve katı kuralların egemen olduğu bir yerdi.

“Bunlar Ne Lan Bunlar”

Cezaevi’nin kapısından içeriye adımımızı atar atmaz, karşımızda eli sopalı gardiyanlarla karşılaştık. Başlarında, Nazi subayı edasıyla duran ve adını daha sonra öğrendiğimiz müdür Enver Bolat ve başgardiyan Musa vardı.

Eşyalarımızın bir odaya konulması, arandıktan sonra herkesin kendi eşyasını alması istendi. Çantalarımız sere serpe ortalığa saçılarak aranmaya başlandı. Bayrampaşa Cezaevi’ndeki koğuşumuzun kalabalık olması nedeniyle karışmaması için, özellikle terliklerin üzerine, her örgüt kendi adını yazmıştı. Terliklerin üzerinde, DS, Dev-Yol, Acil, TİKKO, Rızgari gibi yazılar vardı.

Başgardiyan Musa, tekmeyle terliklere vurarak “Bunlar ne lan, bunlar!” diye bas bas bağırmaya başladı. “Bu cezaevinde siyasi miyasi yoktur, siyasilik yapanları hücreden çıkartmam, yasaktır!” diye gözdağı vermeye çalışıyordu. Tek sıra halinde dizilmiş ve bizi çembere almış gardiyanlar, coplarını sallayıp dişlerini sıkıyor “görürsünüz” dercesine tehditkâr bakışlarla tetikte bekliyordu.

Ciddi bir tepki göstermedik. İstenileni yaparak biran önce içeriye girmek ve içerinin havasını öğrenmek istiyorduk. Doğruca koğuşlara verileceğimizi düşünürken tam tersi oldu. Hep beraber müşahedeye denilen ve üç katlı hücrelerden oluşan bir bölümde, birer hücre aralıklarla teker teker hücrelere konularak kapılarımızı kilitlediler.

Demir parmaklıklı hücrelere konulmamızdan bir süre sonra, cezaevi infaz savcısı, müdür ve gardiyanlar topluca bulunduğumuz yere geldiler. Uymamız gereken kuralları bir kez daha anlatarak gözdağı vermeye devam ettiler. Cezaevi İnfaz Savcısı "Her cezaevinin kendine göre bir raconu var, bu cezaevinin de bir raconu var ve sizler bu racona uymak zorundasınız" diyordu.

Silah Sesleriyle Uyanmak

Müşahedeye olarak adlandırılan tecritte geçirdiğimiz ilk gecenin sabahını hiç unutamam. Sabah saat 06 dolaylarında büyük bir gürültüyle uyandığımızı hatırlıyorum. Arka arkaya patlayan silah sesleri ve "yandım anam" naralarıyla yataklarımızdan fırladık. İlk aklıma gelen jandarma baskınıydı. Yataktan fırlamamla birlikte, silah sesleri arasında, "yandım anam ve Aliiimmm" diye bağıran bir kadın çığlığı ortalığı doldurmuştu. Şaşkınlığım daha da arttı. Ortada, ne jandarma vardı, ne kadın. Kısa süre sonra, diğer arkadaşların kahkahaları arasında olayın iç yüzü anlaşıldı.

Tam bir curcuna!

Meğer idarenin genel hoparlöründen, "kader mahkûmlarını eğlendirmek" için müzik yayını yapılıyormuş. Sabahın kör karanlığında, avaz avaz bağıran bir cırtlak ses ve ne idüğü belirsiz bir saz eşliğinde, sevgilisini görmeye gelen Ali'nin, durumu anlayan kız babası tarafından kıçından vurulması ve kızcağızında yaralanan Ali'sinin arkasından bağırmasıyla başlayan sözüm ona hüzünlü bir aşk öyküsü dinliyormuşuz.

Müşahedeyede üçüncü katta en son hücrede yatmakta olan Rızgari örgütü davasından tutuklu Maşuk Doğan bas bas bağırmaya başladı, “Arkadaşlar çabuk kalkın, Ali’yi vurdular!..”. Ben böyle bir türküyü ilk kez dinliyordum. Maşuk daha önce biliyormuş. Sabahın erken saatinde güler misin, ağlar mısın?

Bütün ısrar ve ricalarımıza rağmen, müşahedeye bölümünde kaldığımız hemen her gün bu ve benzeri müzik eşliğinde erken saatlerde uyandırıldık. Bir nevi işkenceydi.

“Sayım Nizamına Geçiniz!”

Isparta Cezaevi’ne gelişimizin üzerinden üç hafta geçmişti. Tecrit bitmiş, İkişer kişilik guruplara ayırarak ayrı ayrı koğuşlara verilmiştik. Ben, TİKKO davasından yargılanan M. Ali Kırdök’le birlikte aynı koğuştayım.

Yeni koğuşumuz, tecrite göre daha rahattı. En azından havalandırmaya çıkıyor, volta atıyor, başka insanlarla yüz yüze konuşabiliyoruz. Güneş görüyor ve istediğimiz an çay içebiliyorduk.

Bir kaç parça eşyamız vardı. İstanbul’dan yola çıkmadan önce tüm giyeceklerimiz karışmış, birçoğu da zaten kaybolmuştu. Bulabildiklerimizle yetinmiştik.

Yeni koğuşumuzda, “Hoş geldiniz, geçmiş olsun yeğenlerim” diye bizi ilk karşılayan ve “amca” diye hitap ettiğimiz Maraşlı Mehmet isimli bir mahkûmla karşılaştık.

Maraşlı Mehmet’in sorduğu ilk soru, “Hangi örgüttensiniz yeğenlerim, Acilci mi, TİKKOcu mu?” oldu. Birimizin Acilci, diğerimizin de TİKKO’cu olduğunu söyledik. O dönemde Acil ve TİKKO

isimleri kamuoyunda en fazla duyulan isimlerdi. Sanıyorum, bizim Maraşlı Mehmet de bundan etkilenerek bu iki ismi söylemişti.
Akşam olup da, havalandırma kapandığı zaman, herkes gibi bizlerde koğuşumuza çekildik.

Hoparlörden, başgardiyan Musa'nın emreden sesi duyuldu. "Dikkat, Dikkat! Bütün mahkûmların dikkatine! Sayım başlamıştır, sayım nizamına geçiniz!"

Anonsu duyan mahkûmlarda ani bir tedirginlik ve telaş başladı. Herkes kendi yatağının üzerinde, namaz kılar gibi oturup, ellerini dizlerinin üzerine bitişik vaziyette koyarak beklemeye başlamıştı.

M. Ali ve ben, birbirimize bakıyorduk. Konuşmadan göz göze bakışarak anlaştık. Böyle durmayacak, Adli mahkûmların verdiği biçimde sayın vermeyecektik
Çok geçmeden başgardiyan Musa başta olmak üzere tüm gardiyanlar koğuşa girdiler. İlk sıradaki mahkûma başla işareti verildikten sonra mahkûm, başı dik bir şekilde "biiir" diye başladı ve kafasını sert bir şekilde sağındaki mahkûma çevirdi. "Birrr.." işaretini alan ikinci sıradaki mahkûm da aynı şekilde, "ikiii." diyerek üçüncüye döndü. Ben yedinci M. Ali dokuzuncu sıradaydı. "Altıııı…" diye bana dönen mahkûma hiç bakmadan yavaş bir sesle "Yedi" dedim. "Olmadıııı, tekrar baştan…" diyen başgardiyan Musa'nın talimatıyla sayım yeniden başladı ve aynı şekilde sıra bana geldiğinde kımıldamadan yine "Yedi" dedim.

Bütün gardiyanlar önüme geldi. Musa'nın vereceği talimatı bekliyorlardı. Mahkûmlar da aynı şekilde "ne olacak" dercesine, kuşkulu gözlerle olacakları beklemeye başladılar. Başgardiyan bir an ne söyleyeceğini şaşırdı. "Sayım almıyoruz!" diyerek sert bir şekilde dışarı çıktı. Arkasından da gardiyanlar çıktı. Koğuşta çıt çıkmıyordu. Herkes sayımdan sonra gardiyanların beni alıp hücreye kapatacağını söylemeye başladı. M. Ali ile ben, "böyle bir sayım vermeyeceğimizi, kimsenin de böyle vermemesi gerektiğini" konuşmaya başladık. Kimse yorum yapmıyordu. Ama koyduğumuz tavırdan da memnun olduklarını belli oluyordu.

Sabah öğrendik ki, diğer tüm koğuşlarda bulunan arkadaşlarımız da aynı şekilde davranmışlar. Bizim yaptığımızı yapmışlar ve hiçbir koğuşta sayım alınmamış.

Devam eden günlerde aynı biçimde davranmaya devam ettik. Bizim bu tavrımızı gören kimi mahkûmlar ilk dönem ses çıkartmasalar bile oturuş biçimlerini yavaş yavaş değiştirmeye, eğri büğrü kaykılarak oturmuş vaziyette sayım vermeye başladılar. Sayım disiplini laçkalaşmıştı. Bir süre sonra da tamamen kaldırıldı. İsteyen istediği yerde dolaşıp otururken bir gardiyan tarafından sessiz sedasız sayılır olduk.

Başbuğ Hayranı Maraşlı Memet

Koğuşa ilk girdiğimiz gün, "Hoş geldiniz geçmiş olsun" diyerek bizi karşılayan Mehmet ile hemşeri olmam, bize olan ilgisini daha da arttırmıştı. Her akşam sayım sonrası sohbet etmek için bizi kendi ranzasına davet ediyordu. Cinayetten müebbette mahkûmdu. On senedir hapiste yatıyormuş. O bize, "yeğenlerim" diyor, biz de ona "abi" diye hitap ediyorduk. Bir akşam her zamanki gibi sohbet ederken, eski fotoğraflarını göstermeye başladı. Maraş Cezaevi'nde çekilmiş bir fotoğrafı görünce, M. Ali ile ben birbirimize baktık. Hemşerim Memet'in bıyıkları aşağıya doğru sarkmış, başucunda Alpaslan Türkeş'in büyük boy fotoğrafı var, Mehmet bu fotoğrafın önünde kurt işareti yapar haldeydi. İçimden "Eyvah." dediğimi hatırlıyorum.

Aklıma gelen ilk şey, "biz bu dostluğu nasıl bozacağız" oldu. Üstüne üstlük, "Abi!" diye hitap ettiğimiz Mehmet'in yaşı da bizden küçük çıkmaz mı!.

M.Ali Kırdök ve ben günlerce bu konuyu konuştuk. Bu adamla ilişkimizi nasıl keseceğiz? Adam bizden ayrılmak istemiyor. Soğuk davranıyoruz, olmuyor. Bahane uydurarak ısmarladığı çayı içmiyoruz,

olmuyor. Koğuş içinde ve havalandırmada görmezlikten geliyoruz, mümkün olduğunca uzak durmaya çalışıyoruz, olmuyor, olmuyor.

“Ve Çeliğe Su Verildi”

Isparta Cezaevi oldukça ilginç bir yerdi. Hemen her koğuşta, idarenin mutlaka bir ya da birkaç tane ispiyoncu elemanı vardı. Başka cezaevlerinde olduğu gibi bunlar gizli falan da değildi. Yerli mahkûmların bir bölümü açıktan açığa ispiyonculuk yapıyor ve kimse de bunlara karşı ciddi tavır alınıyordu. O yüzden olsa gerek, yerli ve yabancı mahkûmlar birbirini sevmezdi.

Hapishaneye geldiğimiz ilk günden itibaren bizimle ilişki kurmak isteyen birçok mahkûm oldu. Şu veya bu şekilde bir yolunu bulup bizimle tanışmak istiyorlardı. Bunların bir kısmı, daha önce başka cezaevlerinde siyasilerle tanışmış ve devrimcilere sempati duyan insanlardı.

Bulunduğumuz koğuşun bitişiğinde bulunan ve mazgal delikleri aracılığı ile ilişki kurabildiğimiz genç bir arkadaşla tanışmıştık. İsmini şimdi hatırlayamadığım bu arkadaş, Yılmaz Güney’le aynı hapishanede bulunduğunu ve Güney taraftarı olduğunu söylüyordu. Okuyacak kitap bulamadığından yakınarak bizden kitap istedi. Nikolay Ostrovski’nin “Ve çeliğe su verildi” adlı kitabını, okuduktan sonra geri vermesi şartıyla

kendisine verdik. Cezaevi'nde iki günde veya en fazla üç günde okunabilecek kitap, bir aydan fazla zaman geçtiği halde iade edilmedi.

Kitabı isteyen başka arkadaşlar da vardı. Okuyup okumadığını sordum, okuduysa kitabı vermesini söyledim. Güney taraftarı olduğunu söyleyen arkadaş, "okudum abi, okudum da vermeyi unuttum" diye koşar adım gitti ve kitabı getirdi. M. Ali Kırdök, arkadaşa dönerek kitabı nasıl bulduğunu sordu. "Müthiş buldum abi, çeliğe çok güzel su veriyorlar" demez mi, ikimizde dona kaldık.

Bir şey söylemedik ama kendisine bir daha kitap da vermedik.

Cezaevi'nde siyasi tutukluya yakın olmak, ayrıcalıklı konumda olmak demektir. İçerde, yalnız olan mahkûm güçsüzdür. Siyasilerle birlikte olmak, güçlü olmak anlamına gelir.

Cezaevi'nde, maddi durumun iyi değilse, üstelik ziyaretçin de yoksa, gariban sayılırsın. Garibanlar genellikle birilerine sığınarak yaşamak zorunda kalırlar. Kimse tarafından ciddiye alınmaz, başkalarına hizmet ederek hayatını ikame ettirmek zorunda kalırlar. Ayak işlerine koşturan, meydancılık yapan genellikle gariban denilen mahkûmlardır.

Cezaevi'nde yatmış devrimcilerin çoğu tanık olmuştur. Her cezaevinde mutlaka, Deniz Gezmiş ya da Mahir Çayan'la hapis yatan, onlara dışarıda yardım eden, su taşıyan, dağda yiyecek götürdüğünü söyleyen biri mutlaka vardır. Bunların çoğu iyi niyetli ve

devrimcileri seven sayan insanlar olmasına karşın bazıları da işin kurnazlığına kaçan kendince uyanık geçinen tiplerdir.

Bunların en ilginç olanı ile Isparta'da karşılaştık.

Mahir Çayan'a "Ekmek Taşıyan" Oğlancı

İstanbul'dan birlikte geldiğimiz 25 kişilik arkadaş grubundan birçoğu kısa sure içerisinde tahliye olmuş, sayımız 7-8 kişiye kadar düşmüştü.

O dönemde, Ecevit hükümetinin Adalet Bakanı Mehmet Can, yeni bir kararname ile cezaevi temsilcilik sistemi diye bir uygulama başlatmıştı. Buna göre, her cezaevinde mahkûmlar tarafından kendi içlerinde bir temsilci seçilecek ve idare ile ilişkiler seçilmiş temsilci aracılığıyla yürütülecekti. Isparta Cezaevi Temsilcisi ise ben oldum. Temsilci olmamla birlikte, cezaevi içerisinin kontrolü yavaş yavaş bizlerin denetimine girmeye başladı.

O güne kadar cezaevi idaresine çalışan çay ocağı, kantin ve berberhane'ye, neredeyse zorla el koyarak, çay ocağı, kantin ve berberhane çalışanlarını değiştirdik. Eski çalışanların hepsini "muhbirler koğuşu" olarak adlandırdığımız bir koğuşa kapattık. Yerlerine, bizim belirlediğimiz mahkûm ve tutuklulardan yeni insanlar koyduk.

Bu işyerlerinin günlük hasılatları, her akşam kasa kapatıldıktan sonra bana teslim ediliyordu.

Cezaevindeki tüm koğuşların mümessillerini de değiştirmiş, onların yerlerine yenilerini seçtirmiştik. Bütün koğuş temsilcilerini bizim koğuşta topladık. Her koğuşta, kimin ziyaretçisi gelmiyor, kimin maddi durumu iyi değil, kimin neye ihtiyacı var, gerçek durum ne ise belirlenerek bize liste halinde verilmesini istedik.

Cezaevi'nde ne kadar ziyaretçisi gelmeyen ve maddi durumu iyi olmayan varsa, hepsinin listesini çıkarttık. Bu kişilerin, haftalık zorunlu ihtiyaçlarını biz karşılamaya başladık.

Her akşam bana devredilen, çay ocağı, kantin ve berberhane gelirlerini bir deftere yazıyor, haftalık gelir belli olduktan sonra, daha önce ihtiyaçları tespit edilmiş olan mahkûmlara bu gelirden yardım yapmaya, zorunlu ihtiyaçlarını bu bütçeden karşılamaya başladık.

Tüm cezaevi, neredeyse tek bir komün hayatı yaşamaya başladı. Başka bir cezaevinde, o güne kadar böyle bir uygulama oldu mu, bilmiyorum. Ben bu güne kadar duymadım. Sanırım bu bir ilk oluyordu. Herkes memnundu.

Koğuşlar arası yer değiştirmeler benim onayımla oluyordu. Kimse benden habersiz koğuş değiştirmiyordu. Her hafta tüm koğuş temsilcileriyle ortak toplantılar yaparak sorunlarımızı görüşüyor bir sonraki haftaya ilişkin doğabilecek sorunların neler olabileceğini ve nasıl bir tavır takınacağımızı bile tespit ediyor, hazırlık yapıyorduk.

Mahkûmların içinde yaşlı bir amca vardı. Bize "yeğenlerim" derdi. Biz de kendisine "amca" veya "dayı" diye hitap ederdik. Yanılmıyorsam, Sivaslı bir alevi idi. Mahir Çayan'a su ve ekmek taşıdığını söylerdi. Yalan söylediğini bildiğimiz halde anlattıklarını dinler, yalan söylediğini yüzüne vurmazdık. Yaşlı olduğu için idare ederdik.

Bir gün bana geldi ve "karşı koğuşta genç bir delikanlı"nın adını söyleyerek, kendi koğuşlarına "meydancı" olarak verilmesini istedi. Hiçbir sakınca görmedim ve bahsi geçen delikanlının bulunduğu koğuş temsilcisine, "o gencin karşı koğuşa gönderilmesini" söyledim. Koğuş mümessilinin memnun olmadığı her halinden belli oluyordu ama, nedenini de sormadım.

Birkaç gün geçti geçmedi, aynı koğuş mümessili bana geldi, yüzü kireç gibi bembeyazdı. Ne olduğunu sordum ve aldığım cevap karşısında adeta şok olmuştum.

"Mahir Çayan'a ekmek taşıyordum yeğenlerim" diye bizim çevremizde dolaşan ve "dayı" diye koruyup kolladığımız yaşlı amca, koğuşuna aldığı genç delikanlıyı her akşam taciz ediyor, cinsel ilişkiye zorluyormuş

İnanamadım. Çocuğu çağırdık, dinledik, doğruydu. Derhal, Recep Güregen'in de içerisinde yer aldığı bir mahkeme kurduk. Ali Sönmez de savcı olarak bu mahkeme heyeti içerisinde yer aldı.

Yargılama sonunda bizim ihtiyar dayıya 30 falaka cezası verilmişti. Müşahedeye koğuşuna götürülerek verilen cezanın orada uygulanması kararlaştırılmıştı. Aradan yarım sat geçti geçmedi, Mihrac Ural koşarak geldi ve "adamı öldürüyorlar" dedi. Koşarak olay yerine vardık, gerçekten de, 30 değil belki de 300 falaka yemiş bir adamla karşılaştık. Muhbirler koğuşuna gönderdiğimiz ihtiyar dayıya ayrıca, 3 ay da zaruri ihtiyaçları dışında ranzada oturma cezasını uygulamaya koyduk.

Cezaevi'nin "Süllümcü" ve "Aynacı" Konukları

Isparta Cezaevi benim için, sokakta sıradan insan tipleriyle ilk karşılaşma yeridir. Sıradan insan tiplerini ben bu cezaevinde tanıdım.

Süllümcü nedir bilmezdim. Süllümcü'nün, hırsızlık yapmak için kapıdan değil, pencereye merdiven dayayarak kimsenin olmadığı evlere giren kişi olduğunu ilk defa duydum.

Mustafa Püsküllü diye bir koğuş arkadaşım vardı. Süllümcü idi. Mehmet Tarım da süllümcü idi. Mustafa yaşlıydı. Mehmet Tarım genç ve uzun boylu biriydi, güzel voleybol oynardı. Bir akşamüzeri, ikinci katta bulunan bir evin penceresine merdiven dayayıp giriyor. İçerde değerli eşyaları torbasına doldurup geldiği yoldan gitmeye yöneldiğinde, birde ne görsün, merdiven yok. Olayın farkına varan mahalleli, Mehmet Tarım içerde evi soyarken, pencereye dayalı merdiveni çekiyor ve durumu polise bildiriyorlar.

Aynacı'lığın da ne demek olduğunu Isparta'da öğrendim. Aynacılık, süllümcülüğe benzemiyor tabi. Çok daha tehlikeli ve bir o kadar da cezası ağır hırsızlık oluyor.

Aynacı diye adlandırılan hırsızlar genellikle yaz aylarında çalışır. Aynacılar için, yaz ayları hasat mevsimidir. Karayolları, aynacıların iş alanıdır. Aynacılık öyle rast gele kişilerin yapabileceği bir iş'de değil. İncelikleri olan, hesap kitap gerektiren, işi bilen eğitimli(!) kişilerin yapabileceği bir meslek koludur.

Ben, Hayati Taş'ın yalancısıyım.

Aynacılık Hayati Taş'ın mesleği. Aynacılık, karayolları üzerinde keskin virajda takla atabilecek arabanın bir süre sürüklenmesi ve içerdekilerin ölmeyecek şekilde yaralı bereli baygın olabileceği kazaya uygun yerin tespit edilmesiyle başlıyor.

Aynacılıkta yer tespiti çok önemli. Uygun bir yer tespitinden sonra, ikinci aşama çok basit. Yüzünü güneşe verip bekleyeceksin. Karşıdan gelecek olan minübüs veya otobüs olsun fark etmez, arabanın viraja gireceği bir anda, elinde bulunan aynayı şoförün gözüne tutarak, görme yetisi büyük oranda kaybolan şoförün kullandığı arabanın takla atmasını bekleyeceksin. Üçüncü ve son aşamada, takla atmış arabaya "yardım etmek bahanesiyle yanaşıp, yarı baygın haldeki yaralı yolcuların değerli eşyalarını alarak olay yerinden hızla uzaklaşıyorsun.

Ben bütün bu anlatımları adeta masal gibi hayretler içerisinde dinlerdim.

Bir ara, "Yahu insanlar ölürken, sen nasıl onların cüzdanlarını alıyorsun?' diye sorduğumda, aynacı Hayati, gayet sakin bir şekilde, "Ben hiç bir işimde

yanlışlık yapmadım. Yer tespitini iyi yaparsan, kimseye bir şey olmaz. Ufak tefek sıyrıklar da kimseyi öldürmez. Eee, o kadarı da olacak elbette" dedi. Kaldı ki, Hayati'nin yakalanması bile iyi niyetinden olmuş. "Aman kan akmasın" diye özen gösterdiği son işinde, mevzilendiği virajın keskin olmaması ve arabanın da sadece bir tek takla atarak durması üzerine, "yardım etmek istediği" yolcular tarafından derdest edilerek yakalanmış. Anlaşılan, yolcular arasında aynacılığı bilen varmış.

Ali Demir Kaskalan adında yaşlı biri vardı. Hırsızlık konusunda eğitimi ve belli bir alanda uzmanlaşmış falan da değildi. Ne bulursa "kalk gidelim" yapan düz hırsızlardan olduğunu söylerdi. Bu yaşlı ihtiyar, kendisinden sonra hırsızlığa devan eden aile bireylerinin çaldığı bazı malları içeride mahkûmlara satarak geçimini sağlardı. Hasta bir TV seyircisiydi. Ne zaman ekranda, mini etekli güzel bir kadın görse, yatmakta olduğu, üst kat ranzadan fırlar ve TV'nin altında durur, program bitinceye kadar kımıldamazdı. Aşağıdan bakarsa, kadının bacaklarını daha iyi görebileceğini zannederdi. Bu tavrıyla koğuşumuzun alay konusu olur ama, aldırış falan da etmezdi

Gökyüzünde Uçan Kuşlar ya da "Culp" Ne Demek?

1950'li yılların "eski tüfek"ler diye tabir edilen komünistlerin anılarında vardır. Eski hapishanelerde kumar, "bit yarışı" yapılarak yapılırmış. Devir değişti, günümüzde çok farklı yöntemler uygulanıyor.

Gökyüzünde uçan kuşun, cezaevindeki kumarla ne alakası var, denilebilir. Gözümle görmesem ben de inanmazdım ve aynı soruyu sorardım. Ne alaka?

Isparta cezaevinin, iflah olmaz diye bir araya getirilen seçme mahkûmların sürgün yeri olduğunu daha önce söylemiştim. Bizim kaldığımız 7. koğuşta, bu cezaevinin, en ilginç tiplerinin bir arada olduğu koğuştu.

Kerim Peşkirci adında Antalyalı genç bir koğuş arkadaşımız vardı. Küçük yaşlardan beri içeriye girip çıkmaktan sünnet olmaya fırsat bulamamış, fırlama bir çocuktu. Sünnetsiz olduğu için cezaevinde alay konusu olmasını onuruna yediremediği bir gün, tıraş olduğu jileti kaptığı gibi doğru tuvalete giriyor ve kendi kendisini sünnet ediyor. "Ohhh be kurtuldum" diye koğuşa dönerek el alemin dedikodusundan,

"gavur" 'muamelesi görmekten kurtulduğunu anlatıyor.
Bir gün, Kerim Peşkirci'yi, Mehmet Tarım'la birlikte pencerenin önünde, ranzalarının üzerine çömelmiş vaziyette kıpırtısız oturduklarını gördüm.

Saatlerce öyle oturmaları ve arada bir yüksek sesle tartışmaları dikkatimi çekti. Yanımda bulunan bir kişiye, "bunlar ne yapıyor" diye sordum. Güldü. "Hiçbir şey yapmıyorlar, kumar oynuyorlar" dedi. Havada dolaşan kuşları sayıyorlarmış. Mehmet sağ taraftan gelecek olan kuşlara, Kerim'de sol taraftan gelecek olanlara "yatırım" yapıyormuş. Bir saatlik bir süre koymuşlar, Bir saat içerisinde, sağ taraftan sol tarafa geçen kuş sayısı, sol taraftan sağ tarafa geçen kuş sayısından fazla olursa, Mehmet Tarım kazanıyormuş. Tersi olursa, Kerim kazanıyormuş. Tabi bu arada yukardan aşağıya doğru süzülüp gelen kuşların, konumu aralarında anlaşmazlığa neden olduğundan aralarında, ara sıra yüksek sesli tartışma da, çıkıyormuş.

Kumar olayında sadece kuşlar değil başka türlü araçlarda kullanılırdı.

Harflerden kelime türetme oyunu bunlardan en meşhur olanıdır. Harflerden kelime türetme oyunu ne zaman oynansa, istisnasız her seferinde de oyuncular arasında kavga çıkar ve kabak da her seferinde Engin Erkiner'in başına patlardı.

Nasıl mı? Anlatayım: Oyun için, önce bir harf seçilir. Örneğin "C" harfi. "C" harfinden sırayla kelime

türetmek zorundasınız. Kelime türetemeyen oyunu kaybeder.
Bu oyun genellikle akşam sayımından sonra oynandığı için, bazen geç saatlere kadar sürer, hepimizin ilgisini çekerdi.

"C" harfinin anahtar harf olduğu bir gün, oyunculardan biri, kelime türetmekten tıkandığı için "culp" dedi. Haydaaa, culp diye bir kelimenin olup olmadığı konusunda şiddetli tartışma başladı ve en sonunda "hakem"e başvurma kararı verdiler. İstemese de Engin bu oyunun her zaman hakemi olurdu. Her iki taraf da Engin'i uyandırmaya karar verdi. Engin, yarı uykulu bir şekilde soruyu anladıktan sonra ne diyeceğini şaşırdı. "Culp" diye bir kelime var dese de olmayacak, yok dese de, Biraz durdu ve bu kelimeyi türeten kişiye döndü, "Culp ne demek?" dedi. Cevap çok basitmiş. "Taşı suya atarsın ya. Taş suya değdiğinde culp diye bir ses çıkarır. O ses demek!"miş. Engin fazla dayanamadı bu işe "beni karıştırmayın" diyerek hakemlikten istifa etti.

Hapishanede tek başına yaşamanın zorluklarına daha önce değinmiştim. Yalnız ve parasız bir mahkûmun, gariban sayıldığından söz etmiştim. Garibanlar, ya koğuş meydancısı olarak temizlik ve getir götür işlerini yapar, ya da koğuş ağasının yanında hapishane terimiyle "çakal" olurlar. Hepsi değil elbette.

Bunları yapmayan veya yapmak istemeyen kişilik sahibi olanları da az değil. Bunlar, genellikle devrimci demokrat eğilimli insanlardır. En azından gazete kitap okurlar. Günlük siyasal olayları takip ederler. Şöyle

veya böyle güncel sorunlar üzerine kendilerince duyarlı kimselerdir.
Cezaevinde devrimcilere en yakın olan, bunlardır. Devrimcilerin çevresinde toplanır ve birlikte hareket etmeye çalışırlar.

Isparta Cezaevi'nde de aynı şey oldu. Bizlerle birlikte hareket eden bunlardı.

İlerde anlatacağım, Recep Güregen yoldaş bu insanların en ileri olanıdır. Coşkun diye başka bir arkadaş vardı, yanlış hatırlamıyorsam hırsızlıktan içerdeydi, çok yetenekli ve becerikli bir kişiydi, Engin'in yanından ayrılmazdı.

Bunun dışında, Osmaniye'de bir pavyon kavgasında bir kişiyi yaralayarak hapse düşen ve Konya Cezaevi'nde örgütlenen Zafer Gündoğdu gibi arkadaşlar da vardı

Eskort Eşliğinde İstanbul'a

İstanbul'dan, Isparta'ya getirildikten bir süre sonra, İstanbul Cumhuriyet Savcılığı tarafından 3 No'lu Ağır Ceza Mahkemesi'nde, Engin Erkiner, Ali Sönmez, Muharrem Kaya ve benim hakkımda idam istemiyle dava açılmıştı. Normal (!) bir prosedürdü ve biz bunu bekliyorduk.

1977 Kasım veya Aralık ayı olmalı. Hava soğuktu ve biz Isparta'dan İstanbul'a mahkemeye götürülecektik. Mahkemeden bir gün evvel, Isparta'dan yola çıktık. Dışarda, olağanüstü ve hiç alışık olmadığımız bir güvenlik önlemi vardı Engin, Ali ve benim içinde bulunduğum cezaevi arabasının önünde ve arkasında en az on tane askeri jemse ile birlikte ve konvoyun en önünde de yolun trafiğe kapanmasını engellemek için sürekli siren çalan bir trafik polisi arabası eşliğinde ilerliyorduk. Isparta - İstanbul yolu üzerindeki hemen hemen tüm kavşaklara askeri ekipler yerleştirilmişti. Yolda durmak, mola vermek kesinlikle yasaktı. Zorunlu bir ihtiyaç durumunda Isparta-İstanbul arasındaki en yakın şehrin garnizon komutanlığına uğruyor, ihtiyaçlarımızı giderdikten sonra yola devam ediyorduk. Yolda hangi il sınırından içeri girdiysek,

güvenliğimizden o ilin garnizon komutanlığı sorumlu oluyordu. Bizi oraya kadar getiren konvoy il sınırından geri dönerken, bizi devralan konvoyla yola devam ediyorduk.

Son olarak, İzmit İstanbul il sınırında yapılan devir teslim töreniyle birlikte, İstanbul Alay Komutanlığı tarafından Sultanahmet'te bulunan İstanbul Adliye binasına getirildik ve hücrelere kapatıldık. İstanbul Alay Komutanı'nın bizzat eşlik ettiği hücreye yerleştirilme işi bittiği halde, ellerimizdeki kelepçeler çözülmedi. Kelepçelerin bileklerimizde kalmasına itiraz ettik. Buna rağmen, "emir böyle!" denilerek tüm gece boyunca, mahkeme saatine kadar kelepçeler çıkartılmadı.

24 saattir ellerimiz kelepçeliydi. Uzun ve yorucu bir yolculuktan sonra, hücrede ellerimizde kelepçe olduğu için uyuyamamıştık. İlk mahkemeye bu halimizle çıkartıldık. Sorgumuz yapılacak iddianame yüzümüze karşı okunacaktı.

Hiç birisi olmadı.

Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı'nın sorduğu isim ve doğum tarihi tespitlerinden sonra, bir gün önceki durumu anlattık. Gece boyunca hücrede bile kelepçelerimizin çıkartılmamasını protesto ederek ifade vermeyeceğimizi söyledik. İfade vermedik. Mahkeme bir başka güne ertelendi.

Burada ilginç bir şey oldu. Daha önce tutulan tutanaklarda Engin'in doğum tarihi yanlış yazılmış. 22.07.1950 yazılması gerekirken, kayıtlara 07.22.1950

olarak geçmişti. Mahkeme başkanı bunu düzeltmek istedi ve Engin Erkiner'e dönerek, "Evladım senin doğum tarihin 07.22.1950 mi?" dedi. Engin de "hayır, 07.22 diye bir tarih olmadığına göre, 22.07' olmalı" dediği zaman, mahkeme başkanı kadın hakimin "elbette ya" dediğini hatırlıyorum.

Beş dakika bile sürmeyen mahkemeye, bir günde getirilmiş, şimdi de aynı şekilde, konvoy ve eskort eşliğinde, yüzlerce jandarma tarafından tekrar götürülecektik. Güvenlik sorunu daha da sıklaştırılmış olduğu halde akşama doğru Isparta Cezaevi'nde idik. Kapıda Müdür Enver Bolat, Cezaevi İnfaz Savcısı ve gardiyanlar "tam tekmil" bizi bekliyorlardı. Müdür çok sinirliydi. Bizim ifade vermediğimizi duymuş, küplere biniyor. "Bu kadar asker, bu kadar masraf ve bu kadar zahmet ettik, siz ifade bile vermediniz. Bu devlet size bu kadar masraf yapıyor, sadece doğum tarihlerinizi söylemek için mi gittiniz?" diye söylenip duruyordu. Aldırmadık.

Bundan sonra bir kez daha aynı şekilde İstanbul'a götürülmemize rağmen cezaevindeki baskıları gerekçe göstererek yine ifade vermedik.

Mahkememiz Isparta Ağır Ceza'da

Isparta'da bulunduğumuz süre içerisinde, gerek yerel basında, gerekse de ulusal basında sık sık hakkımızda yazılar çıkıyordu. Özellikle Isparta yerel gazeteleri, "Acilci komünistler içeri de şöyle yaptılar, böyle yaptılar" cinsinden yazılar yazıp tekrar tekrar resimlerimizi basıyordu. Bu durum, cezaevini olduğu kadar kamuoyunu da mutlaka etkilemiş olmalı ki, güvenlik sorunu bahane edilerek, davamızın İstanbul'dan Isparta'ya kaldırıldığını, 26.04.1978 tarihli Milliyet gazetesinde çıkan "THKP-C (Acilciler) davası güvenlik nedeniyle Isparta'ya alındı" haberiyle öğrendik.

İstanbul Bayrampaşa Cezaevi'nden, Engin Erkiner'in yazmış olduğu "cezaevinden nasıl kaçabileceğimiz"e ilişkin bir mektubun, Avukat Cemil Orkunoğlu'nun evinde, yastığının altında yakalanması bu kararın alınmasında etkili olmuştu. Cemil Orkunoğlu, kendisine verilen mektubu ilgili yerlere vermeyerek 2 ay gibi uzun bir süre evinde tutmuş ve yakalatmıştı.

Davanın Isparta Ağır Ceza Mahkemesi'ne devredilmesinden kısa zaman sonra, Sağmalcılar'da

bulunan kadın arkadaşlarımız Belma Gürdil ve Hilal Orkunoğlu, Mihrac Ural ile birlikte Isparta'ya getirildiler. Muharrem Kaya Afyon'da, biz hepimiz Isparta'daydık.

THKP-C üyesi 10 sanık Isparta'da yargılandılar

Muhbirler Koğuşu

Cezaevi içinde yönetim tamamen elimizde idi. Bu durumu içine sindiremeyen ve yer yer güç gösterisi yaparak provakatif davranışlara yeltenen Musa başgardiyana dışarda iyi bir ders verilmediği takdir de ilerde sorun çıkabilirdi. Bu sorunu da hallettik. İstanbul'dan beraber geldiğimiz Proleter davasından Ömer Ülgenci, tam da bu sırada tahliye oldu. Sorunun çözümünü Ömer'e havale ettik. "Kısa zamanda hallederim, siz rahatınıza bakın" diyen Ömer, verdiği sözü gerçekten de kısa zamanda yerine getirdi.

Başgardiyan Musa, evinde falakaya çekilmiş ve on gün iş göremez raporu almıştı. Bütün gardiyanlar korku içindeydi. Haberi tüm cezaevine yaydık. Gardiyanlarla dalga geçmeye başladık. "Musa başgardiyana selam söyleyin, geçmiş olsun" diyorduk. Bu olaydan sonra gardiyanların kendi aralarındaki dayanışma da çözülmeye başladı. Birbirlerini bize şikayet eder oldular. Böylece hangi gardiyanın ne yaptığını anında öğrenebiliyorduk. İçeriye uyuşturucu ve kesici alet getiren ve satan gardiyanları bu şekilde tespit ettik ve bunların kapıaltı denilen bölümden,

koğuşların bulunduğu kısma geçerek mahkûmlarla temasta bulunmalarını yasakladık.
Çocuk mahkûmlara karşı kötü davranan, çocukları cezaevinde angarya çalıştıran ve kendi işlerini bu çocuklara zorla yaptıran gardiyanları sert bir şekilde uyararak "bir daha asla" diye söz aldık.

Koğuşlarda tespit edilen tüm muhbirleri aynı koğuşta topladık, dışarıya çıkmalarını ve mahkûmların arasına karışmalarını engelledik.

Bu konuda haksızlıklar da yaptık. Örneğin, daha önce sözünü ettiğim hemşerim Mehmet'i de muhbir olmadığı halde, "muhbirler koğuşuna gönderdik". Cinayetten yatan ve on yılını içerde devirmiş, kendince "delikanlı" geçinen bir mahkûma yapılacak en ağır hakaret bu olsa gerek.

Muhbirler koğuşuna gönderilecek olanları, koğuş mümessilleri ile birlikte tespit ettiğimiz sırada, hemşehrim Memet'in de muhbirler koğuşuna gönderilmesini önerdim. Koğuş temsilcileri, "yazıktır. O muhbir değil" dediler. Ben ısrar ettim. "Ne fark eder, o faşist" dedim. Hemşerim Memet, koğuşundan alınırken bas bas bağırıyor. "Beni öldürün ama oraya göndermeyin" diyordu. Dışarıya çıkmadım. Karşı karşıya gelmekten utandım. Bize karşı çok dürüst davranmıştı. Her gün çayını içtik. Hürmetten başka bir kötülüğünü görmedik. Diğer arkadaşlar tanımıyorlardı ama, M. Ali Kırdök ile ben tanıyordum. Adamcağız, muhbirler koğuşuna gidinceye kadar bağırdı durdu. M. Ali ile ben, ikimiz de yazık oldu diye hayıflandık ama yapacak bir şey yoktu. Bugün olsa nasıl

davranırdım? Aynı şeyi yaparmıydım bilmiyorum ama, sanırım daha dikkatli olurdum.

Uyuz İlacından İçki, Karpuzda Rakı, Zeytin Tanesi Sapında Cıgaralık

Cezaevi'nde her gün yeni bir sorunla karşılaşıyoruz. Sabah ve akşam sayımlarında, cezaevi temsilcisi olarak gardiyanların yanında bulunuyorum. Ben olmadan ne gardiyanlar sayım alıyor, ne de mahkûmlar sayım veriyorlar. Ziyaret günlerinde bir arkadaşımızın getirilen yiyecekleri denetlemesi gerektiğine de karar vermiştik Gardiyanlar tarafından içeriye sokularak pazarlanan uyuşturucuyu büyük oranda engellememizc karşın yeni bir sorun çıkmıştı. Uyuşturucu ve alkol, ziyaretçiler tarafından içeriye sokuluyordu. Recep Güregen yoldaşı bunun için görevlendirdik. Ziyaret günleri içeriye sokulan eşyaları kontrol edecekti.

Recep yoldaş bir gün, içeriye verilmek istenen karpuzdan şüpheleniyor. Kontrol edilince anlaşılıyor ki, karpuza iğne ile rakı şırınga edilmiş.

Aynı şekilde bir başka gün, cezaevi doktoru koğuşumuza geldi, sohbet sırasında "arkadaşlar içerde uyuz salgını var, kendinize dikkat edin" dedi. Şaşırdık, "hayır biz öyle bir şey duymadık" dedik. Doktor ısrarla, "Olur mu? İçerde herkes kaşınıyor ve ben günlerce uyuz ilacı yazmaktan yoruldum" dedi.

Şüphelendik. İçeriyi bir kontrol ettik ki, ne görelim, herkes uyuz ilacı içiyor.

Uyanık mahkûmlardan biri, uyuz ilacı prospektüsünü okuyor ve ne görsün, ilacın karışımının büyük bir bölümü alkolden oluşuyor. Bunun üzerine doktora çıkıyor. "Uyuz oldum, kaşınıyorum" diyor. Doktor ne bilsin, uyuz ilacı yazıyor. İlacı alan mahkûm, ilacın içerisine limon sıkmak suretiyle "terbiye" ederek içiyor. Arkasından tüm cezaevi, hurraaa doktora gidiyor ve "uyuz oldum, ilaç istiyorum" diyor. Genç ve tecrübesiz doktor her gelene uyuz ilacı yazmak istememesine karşın "tehdit" bile ediliyor ve yazmak zorunda bırakılıyor. Buraya da el attık ve 15 günde bir cezaevine gelen doktorun yanında durmaya başladım. "Uyuzum" diye doktorun kapısına dayananları uzaklaştırdım.

Bütün yollar tıkanmıştı. Buna rağmen pes etmediler ve başka yöntemler aramaya başladılar. Buldular da, ziyaretçilerinden siyah zeytin ısmarlayan kimi mahkûmlar, zeytin tanesinin üstündeki sapları teker teker ayıklayarak güneşte kurutuyorlar ve sigara tütününe karıştırarak sarıp içiyorlardı. İçtikleri zeytin tanesi saplarıyla "kafa" bulup bulmadıklarını bilmiyorum. Ama o niyetle içtiklerini biliyorum. Niyet olunca, kafa bulunuyormuş.

Adalet Bakanı Mehmet Can Isparta'da

Ecevit hükümetinin çiçeği burnunda Adalet Bakanı, göreve başladıktan hemen sonra cezaevlerini ziyarete başlamış ve ilk olarak Bayrampaşa'yı, birkaç gün sonra da Isparta'ya gelmişti. (1978 Nisan-Mayıs).

Sinema salonunda toplanmamız için yapılan anonsta, "Bakan beyin tutuklu ve hükümlü tüm mahkûm arkadaşlarımızın varsa sorunlarını dinleyeceği" söyleniyordu.

Bakan, bir grup gazeteci eşliğinde, Cumhuriyet savcıları ve Cezaevi Müdürü'yle birlikte salona girdi. Cezaevi İnfaz Savcısı, Adalet Bakanı Mehmet Can'ın yaptığı kısa konuşmadan sonra söz alarak "İçinizde bir arkadaşınız, hepinizi temsilen, bakan bey"e sorunlarınız varsa eğer, kısaca anlatabilir arkadaşlar" dedi.

Elimi havaya kaldırarak, "evet sorunlarımız var, ben anlatacağım" dedim.

Bakan'ın, içerde hangi nedenle yattığımı öğrenmesi üzerine, "buyur evladım, ama lütfen kısa ve öz olarak anlat, gitmemiz gerek, randevularımız var" demesine aldırmadan yüksek sesle konuşmaya başladım. Ben

konuştukça, müdür ve savcılar geri geri çekiliyor ve bakandan uzaklaşıyorlardı. Gazeteciler sürekli fotoğraf çekiyordu. Bakan'dan çıt çıkmıyor, arada bir "tamam evladım, ilgileneceğim" demesine aldırmadan sesimi habire yükselterek konuşmaya devam ediyordum. "Biz politikacıların nasıl ilgileneceklerini çok iyi biliriz, bu söylediklerimizden bir tanesi yerine getirilmesin, biz burada bütün gazetecilerin önünde açık açık söylüyoruz ki, bu savcı, bu müdür ve bu gardiyanları bu günden itibaren her an öldürebiliriz ve bundan da sorumlu olmayız, bunun sorumlusu siz olursunuz" dedim. Cezaevinde ayrımcılık yapıldığını, işkence edildiğini, içeriye idare tarafından uyuşturucu sokulduğunu, Cezaevi İnfaz Savcısı'nın bütün bunlara göz yumduğunu, bu cezaevinde tam bir mafya pazarının hakim kılınmış olduğunu, mahkûmların insan yerine konulmadıklarını, çocuklara yapılan fena muameleleri anlattım. Bakan bir ara geriye dönerek, "müdür bey nerede, müdür..." diye bakınırken, müdür beyin arkalarda bir yerde sinmiş vaziyette konuşmaları dinlediğini görerek yanına gittim ve kolundan tutarak bakanın karşısına çıkarttım ve "kaçıyor, gizlenmeye çalışıyor efendim" dedim.

Çok kısa kalacağını söyleyen bakan, içerde iki saate yakın bir süre kaldı ve gitmek için hamle bile yapamadı. Konuşmalar bittikten sonra, "şimdi gidiyorsunuz, sizden sonra bu kişiler cezaevi içine girerlerse sorumluluk bize ait değildir, haberiniz olsun" dedim.

Bakan hemen orada ve tüm tutuklu, hükümlü ve gazetecilerin önünde müdür, savcı ve söz konusu ettiğimiz gardiyanları bir araya toplayarak, "benden

yeni bir emir gelinceye kadar, cezaevi içine girmenizi yasaklıyorum" dedi ve en kısa zamanda buraya müfettiş göndererek soruşturma yaptıracağının sözünü verdi.

Bakan Mehmet Can'ın cezaevinden ayrılmasından dört gün sonra, "İbrahim Yalçın, kapı altına!" diye bir anons yapıldı. Beni doğrudan infaz savcısının odasına aldılar. İçerde savcı yoktu. Ankara'dan geldiklerini ve bakanlık müfettişi olduklarını söyleyen üç kişi vardı. Buyur ettiler, oturdum. Bakanı çok etkilemiş olmamdan dolayı üçü de beni tebrik ettiler.

Cezaevi'ndeki sorunları anlattım. Ne söylediysem tek tek rapor ettiler ve içerdeki mahkûmlardan istediğim kişinin ismini vermemi ve onları da dinleyeceklerini söylediler. Verdim.

Müfettişlerin cezaevinden ayrılmasından on gün kadar sonra, Isparta cumhuriyet başsavcısı başta olmak üzere, cezaevi infaz savcısı, müdür ve yedi tane gardiyan Isparta'dan sürgün edildi.

Müdür Enver Bolat, Malatya Cezaevi'ne gönderildi. Cezaevi infaz savcısı, beni odasına çağırdı. "Beni de sürgüne gönderdin, ama evladım ben ne yaptım ki. Olan oldu artık, ama bakan beyle çok iyi konuştun" dedi. Kendisine, "biz buraya geldiğimiz zaman müşahedeye bölümüne girerek bu cezaevinin bir raconu var uyacaksınız demedin mi? Her hafta koğuşumuza gelen ve ben her gün sabah akşam Allah Allah diye dua okurum, isterseniz beni öldürün diyen siz değil miydiniz" dedim. Hiç sesini çıkartmadı.

Başsavcılığa "İhbar Mektubu(!)" Yazıyoruz

Davamızın güvenlik gerekçesiyle İstanbul'dan Isparta'ya kaldırıldığını daha önce yazmıştım. Oysa biz, İstanbul'da yargılanmak istiyorduk. Firar etmek için İstanbul daha uygundu. Davamızı Isparta'dan kaldırtmak için sahte bir ihbar mektubu yazmanın iyi olacağını düşündüm. Düşünce benden, daktiloyla yazmak Engin'den.

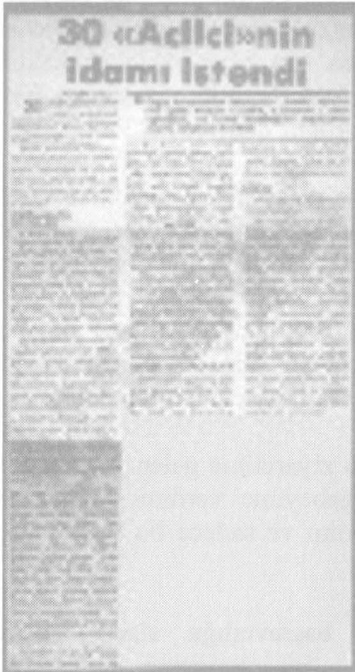
Isparta'daki faşistlerin ağzından, "Acilci komünistler mahkemeye çıktıklarında öldürülecekler, tüm hazırlıklar yapıldı" diye bir ihbar mektubu yazdık. Mektubu yazan kişi, güya bizleri öldürmeye hazırlanan ekipten birisiymiş de, korkudan yapmak istemediği için olayı engellemek istiyormuş gibi bir imaj vererek işin ciddiyetini anlatmak istedik.

Mektubu ziyaretime gelen ve bugün hayatta olmayan İsmet ağabeyime verdim. İçeriği hakkında bir şey söylemedim ve sadece bu mektubu postaya atmasını istedim.

Mektup başsavcılığa ulaşır ulaşmaz, cumhuriyet savcısı doğru cezaevine koğuşumuza geldi. İhbar mektubundan bahsetmedi ama biz anlamıştık. Bizleri sakinleştirmeye çalışıyor, "yakında mahkemeye

çıkacaksınız, hiç merak etmeyin, bütün güvenliğiniz alınacaktır" gibi sözler ediyordu. Biz kendisine, "bizim güvenlik diye bir kaygımızın olmadığını, son derece rahat olduğumuzu" söyleyerek hiçbir şeyden haberimiz yokmuş gibi davrandık.

Mahkeme günü gelip çatmıştı. Yerel gazeteler, birkaç gün önceden mahkemeye çıkacağımız günü ve saati "Acilci komünistler" başlığıyla veriyordu. Burası, zaten küçük bir şehir olduğundan, insanlar ister istemez bizlcri merak eder olmuşlardı.

30 «Acilci»nin idamı istendi

Kim bu komünistler? Nasıl insanlar?

Mahkeme günü, okulların ve devlet dairelerinin boşaldığını, halkın mahkeme salonu çevresinde toplandığını hayretler içerisinde gördük. İnanamadık. Mahkemenin görüleceği adliye binasının çevresi tam bir miting alanı gibiydi. 10-15 bin kişiden bahsediliyordu.

"İhbar mektubu" etkisini göstermişti. Cezaevi çıkışından mahkeme binasına gelinceye kadar, geçtiğimiz yol trafiğe kapatılmış ve yol boyunca sağlı sollu 50'şer metre arayla silahlı askerler yerleştirilmişti.

Mahkeme binası çevresindeki evlerin çatılarında çelik yelekli nişancılar nöbet tutuyor, Genelkurmay'ın olduğu söylenen bir kamera ekibi, karşı binanın çatısında, adliye binasına giriş çıkışları filme alıyordu. Mahkeme bu atmosfer içinde başladı. Mahkeme kâtibi iddianameyi okurken adeta titriyor ve sürekli yanlış okuyordu. THKP-C (Halkın Devrimci Öncüleri) Acilciler derken, Halkın Devrimci Öncüleri yerine, Halkın Devrimci Öcüleri(!) olarak okuduğu için Ali ve Engin tarafından uyarıldı.

Muharrem Kaya, Afyon Kapalı Cezaevi'nde olduğu için mahkemeye getirilmemişti.

Salonda, Engin, Ali, Ben, Mihrac, Belma Gürdil ve Hilal Orkunoğlu vardık. Engin ve Ali siyasi savunma yapıyor, ben, Mihrac, Belma ve Hilal "örgütle alakamız yok" diyerek tahliyelerimizi istiyorduk. Ali Sönmez, daha önce hazırladığımız ve üzerinde örgüt

amblemi olan bayrağı beline sararak mahkemeye getirmişti.

Duruşma sonuna doğru bayrağı belinden çıkarttı ve Engin'le birlikte havalandırmaya başladılar. Başkan, bir süre şaşkınlıkla ne olduğunu anlamaya çalıştı ve "tamam, gördük indirin artık şu bayrağı" demesine rağmen, bayrak bir süre daha Ali'nin elinde kalmaya devam etti. Bu sırada gazeteciler sürekli fotoğraf çekiyorlardı. Çıkan kargaşa sırasında, gazetecilerden birinin ayağı sandalyeye takıldı ve yere düştü. Düşme anında sandalyenin çıkarttığı sesten, zaten tedirgin olan mahkeme heyetinden savcı basbayağı korkmuş, kaçmak için ayağa fırlamıştı. Sesin nereden geldiği anlaşılınca bozuntuya vermemek için bir süre ayakta oyalandı. Ama çok korktuğu gün gibi aşikârdı.

Salondan çıkar çıkmaz, o zamana kadar sesini hiç çıkartmayan Mihrac Ural, "slogan atalım arkadaşlar" diye bağırmaya başlamıştı. Bir yandan bağıra bağıra slogan atıyor, öbür taraftan da slogan atan bizlerin arasında yüzünü saklamaya çalışıyordu. Koğuşa geldiğimizde, biz sormadan kendisi söyledi. "Tahliye olacağım için, hakimlerin slogan attığımı görmemesi için yüzümü saklamaya çalıştım" diye açıklama yaptı.

Belediye İşçileri Grevi,
Şehirde Patlayan Bombalar

Biz içerdeydik ama şehirde herkes bizden bahseder olmuştu. Tanımadığımız insanlar ziyaretimize gelmeye başlamışlardı. Özellikle gazetelerde ismi, bombacı Leyla olarak yazılıp çizilen Belma Gürdil'in her gün ziyaretine gelen insanlar olduğunu haber alıyorduk. Kadınlar koğuşundan aşk mektupları bile alır hale gelmiştik. Kadınlar koğuşu ile bizim koğuş bitişikti. Havalandırma duvarımız da bitişikti. Öbür taraftan bize aşk mektubu atan ve karşılık görmediği için havalandırmada bizi taşlayan kadınlar bile vardı. Kadınlar koğuşundaki istihbaratı Belma'dan ve Hilal'den alırdık. İçlerinden bir tanesinin, gazetelerden çıkan resimlerimizi başucuna astığını ve her gün benim resmime bakarak "Ah ulan kıvırcık!" dediğini, Belma bana gülerek anlatırdı. Şaka bir yana, bayağı meşhur olmuştuk.

Isparta Belediyesi temizlik işçileri bu sırada greve başlamışlardı. Toplu sözleşme görüşmeleri tıkanmış, işçiler işi bırakmıştı. Bir süre sonra şehirde yaygın hastalığın baş gösterebileceği bile söyleniyordu. Her taraf, tüm sokaklar pislik içerisindeymiş.

Çözüm için uzlaşmaya yanaşmayan sendika başkanı tutuklandı ve bizim koğuşa getirildi. Orta yaşlarda hoş sohbet, şakacı bir insandı. "İyi ki tutukladılar, sizi merak edip duruyordum, sizi tanıdığıma sevindim" diyordu. Espride olsa söylediklerinde doğruluk payı da vardı. Tutuklanması umurunda bile değildi. Sonuna kadar direnmek istiyordu. Ne yapabileceğimizi konuştuk. İşçilerin istediği hakları alabilmeleri için belediyeye baskı yapmalıydık. Grev uzadıkça, "Ülkü Ocakları Derneği" gruplar halinde sokaklarda çöp toplamaya başlamıştı. Grevin etkisizleştirilerek taleplerin kabul edilmeme riski artıyordu.

Çöp bidonlarının içine saatli bomba yerleştirerek faşistlerin çöp toplamalarını engelleyebilirdik. Birkaç yerde birden patlama olursa, grev kırıcı ülkücülerin korkacağına ve bu işi bırakacaklarına karar verdik. Başkan, bu fikri çok tuttu.

Isparta ve çevresinde örgütlü olmadığımız için, Antalya'dan Kurtuluşçu arkadaşlara haber yollandı ve bu işi yapabilecekleri haberi alındı. Sanıyorum üç ayrı yerde ve aynı anda çöp bidonları içerisine yerleştirilen saatli bombalar aynı anda patlatıldı. Böyle olunca, bir daha hiç kimse sokaklardaki çöpleri toplamaya cesaret edemedi.

Şehirde herkes, bu işi bizim yaptığımızı biliyordu. Başkan'ın, bizim koğuşta daha fazla kalmasının sakıncalı olduğunun farkına varan mahkeme, birkaç gün sonra, başkanı tahliye etmek zorunda kaldı. Bir süre sonra da işçilerin tüm talepleri karşılandı ve grev sona erdi.

Isparta Cezaevi serüvenimizin sonuna yaklaştığımızı elbette bilmiyorduk. Engin, Ali, Mihrac ve ben aynı koğuşta birlikte kalıyorduk.

Recep Güregen, İstanbul'a mahkemeye gitmişti, "mahkemede örgüt bayrağı açtığı" gerekçesiyle mahkeme dönüşünde içeri alınmadan sürgüne gönderildiği için bizimle birlikte değildi.

Yanımızda, hırsızlıktan cinayete kadar mahkûm olmuş değişik adli davalardan hükümlü ve tutuklular da var. Gündüzleri voleybol oynuyor, akşamları kitap okuyor ve televizyon seyrediyoruz.

Mihrac Ural'ı ilk defa bu cezaevinde tanıdım. Belma ve Hilal'le birlikte İstanbul'dan getirilmişti.

Nasıl yakalandığını anlattı, yarım daktilo sayfası bir polis ifadesi gösterdi ve "hiçbir şey konuşmadım" dedi. Bize gösterdiği polis ifadesi gerçekten de temizdi. Ne Samsun, ne de Bursa'dan bahsediliyordu. Ankara'daki takip ve fotoğraflarının çekildiğinden bile bahsetmedi. Söylediği tek bir söz vardı. "Olan oldu, geçmişi unutarak işimize bakalım"

Nebil Rahuma'nın nasıl yakalandığı konusu gündeme bile gelmedi. Nebil'in yakalanma operasyonu ile Mihrac'ın yakalandığı operasyon arasında bir bağ olabileceği de düşünülmedi. Nebil operasyonunun, Mihrac operasyonu ile ilişkisini bilmiyor, birbirinden bağımsız operasyonlar olduğunu sanıyorduk.

Ankara-İstanbul arasında 21 gün dolaştırıldığı ve işkencede her tarafının param parça (!) edildiğini 30

sene sonra anlatan Mihrac Ural, o gün bunlardan kesinlikle söz etmemişti.

Kendisinin, Ankara'da yakalanmasından birkaç gün önce, Samsun'da ve Bursa'da olduğundan da haberimiz yoktu. Operasyon öncesi buralara gittiğinden kesinlikle söz etmemişti. Verilen görevi son derece profesyonelce oynamış hepimizi aldatmıştı.

İçerde, her akşam televizyon başına geçerek, klasik Türk filmi seyreden heyecanlanan, yastık yorgan yumruklayan ve film bittiğinde kan ter içinde kalan bir adam düşünün.

Çoğumuzun gençlik dönemlerinde seyrettiği, Ediz Hun - Hülya Koçyiğit filmleri vardır ya, hani sokakta şarkı söyleyerek hayatını kazanmaya çalışan güzel ve kör bir kızın aniden karşısına çıkan, zengin ve hovarda oğlanla arasında geçen gönül macerası. Bir süre sonra kızın gözü ameliyatla açılınca oğlan ortadan kaybolur ve kız peşine düşer arar ya. Bu sahneler, Mihrac'ın kan-ter içerisinde kaldığı ve yastığı yerlere fırlatarak bas bas bağırdığı sahnelerdir. Koğuş içerisinde sıradan bir mahkûmun bile "n'oluyoruz abicim, alt tarafı bir filim bee, heyecanlanma gözünü seveyim" diye sakinleştirmeye çalıştığı bir adam olarak tanıdım Mihrac Ural'ı.

Tv'de ne zaman bir Türk filmi oynayacak olsa, bu adamın yaptığı şamatadan dolayı utancımdan yerin dibine girmişimdir. Ve kaç sefer, Engin'in kulağına eğilerek "yahu bu adam ne yapıyor, aslı astarı bir film,

bu kadar kendini paralaması da neyin nesi" demişimdir.

Firar Girişimi

Firar, içerdeki adamın rüyasıdır. Siyasi tutuklu için firar, devrimci eylemdir. Dışarda akıp giden hayata karışmak için her an uğraşılması gereken tutkudur. Mahpusun, olmazsa olmazıdır.

Firar; en az on kere başvurduğum ve her seferinde başarısız olduğum, beceremesem bile hep aklımın bir köşesinde saklı tuttuğum, her teşebbüs edişimde aynı heyecanı yaşadığım eylem.

Isparta Cezaevi'nde yaptığımız firar girişimi, bizim için bu konuda ilk ciddi eylemdir.

Daha önce anlattığım gibi, cezaevi içinde tüm kontrol bizdeydi. Özellikle çay ocağına yerleştirdiğimiz tutuklu arkadaşlar son derece güvenilir ve cezası ağır olan arkadaşlardı. Bizden önce, buralarda çalışan mahkûm ve tutuklular cezası az olan kişilerden seçilmişti. Ağır cezalı olanların buralarda çalıştırılması kesinlikle yasaktı. Biz bunun tam tersini yapmıştık.

Firar eylemi, esasen, Engin Erkiner ve Ali Sönmez'in kaçırılması için organize edildi.

Mihrac kaçmayacaktı. Benim tahliye durumum söz konusuydu. Öyle ki, Isparta Ağır Ceza Mahkemesi hakim ve savcıları bile, avukatlarımıza "İbrahim'e söyleyin, siyasi savunma yapmasın" diye, avukatımız Nizar'ı ve Burhan Apaydın'ı bile uyarmışlardı. Hakkımda hiçbir delil yoktu. Yargılandığım eylemde, banka çalışanı 25 kişiden sadece iki kişi tarafından teşhis edilmiştim. Bu kişilerin ifadeleri bile birbiri ile çelişiyordu. Tanıklardan bir tanesi, benim kasadan parayı alan kişi olduğumu söylerken, ikinci tanık benim dışarda durduğumu söylüyordu. Ali ve Engin'i kesin olarak teşhis eden 23 kişi beni teşhis etmemişti.

Biz, takip edilirken çekilen fotoğraflarımızın kesin delil olacağını sanıyorduk. Fotoğrafların delil olarak mahkemeye sunulamayacağını daha sonra avukatımız Burhan Apaydın'dan öğrendik. Fotoğraflar, kanaat oluşturabilir ama delil olmazmış. Bilmiyorduk, öğrendik. Ayrıca beni teşhis eden iki tanığın da ilk mahkemede, ifadelerini değiştirecekleri ve beni tanımayacakları söz konusuydu. Haydar Yılmaz, dışarda konuyla yakından ilgileniyordu.

Bu bakımdan, firar eyleminde asıl amaç, Engin'in ve Ali'nin kaçırılmasıydı.

Eylemin planlaması şu şekilde yapıldı.

Çay ocağında çalışan arkadaşlar, ocağın kapanacağı saatte (çay ocağı gece saat 24.00'de kapanırdı) kendilerini koğuşlarına götürecek olan gardiyanları rehin alarak etkisizleştirecek ve elbiselerini giyip anahtarlarını da ellerinden aldıktan sonra uygun bir yere bağlayacaklar. Ardından bizim kaldığımız siyasi

koğuşa gelecekler ve hep birlikte kapı altı denen yere gideceğiz. Bu sırada nöbet değişimi için cezaevine gelen gardiyanları da etkisiz hale getirdikten sonra, gündüz nöbetçi gardiyanları gibi kapıdan çıkıp gideceğiz.

Cezaevi kapısındaki askerlerin bizi tanıyabilme olanağı olmadığından, sabaha kadar bizi fark etmeleri imkânsız olacaktı.

Eylemin başarısız olması durumunda, biz geri planda kalacağız, olaydan haberimiz olmamış gibi davranarak, yönetim ve firara teşebbüs eden çay ocağı çalışanları arasında arabuluculuk yaparak olayı büyümeden önlemeye çalışacağız. Çay ocağı çalışanlarını örgütleme ve ikna etme görevi bana verilmişti. Zor olmayacağını biliyordum.

Eylemin günü ve saatine varıncaya kadar her şeyi belirledik. Belirlediğimiz gün ve saatte, (gece saat 24.00'de) çay ocağını kapatarak çalışanları koğuşlarına götürmek için gelen gardiyanları rehin alan arkadaşlar, gardiyanlardan bir tanesini ellerinden kaçırıyorlar. Kaçarak idari bölüme geçmeyi başaran gardiyan, durumu askerlere bildirdiği için olay anlaşıldı. Firar planımız suya düşmüştü.

Önceden planladığımız gibi, rehin alınan gardiyanların boğazlarına bıçakları dayayarak bizim koğuşun mazgal deliklerinden bize göstererek "biz bunları boğazlayacağız" demeye başladılar. Hayır, lütfen yapmayın, gardiyanlara zarar vermeyin diye ısrar ediyor, böyle bir yanlışı yapmamaları konusunda "tehdit" ediyormuş gibi sertçe uyarıyorduk. Sonuçta,

önceden planladığımız gibi gardiyanların bize verilmesi için mahkûm arkadaşları ikna ederek gardiyanları boğazlanmaktan kurtarmış olduk.
Herkesi sakinleştirdikten ve koğuş kapılarını da kitledikten sonra elimizde bulunan gardiyanları idareye teslim ettik. Gardiyanları teslim ederken olayın bu şekilde büyümeden kapanması ve kimseye bir şey yapılmaması konusunda da savcıdan güvence aldık. Gardiyanlar, bir taraftan hüngür hüngür ağlıyorlar, bir taraftan da "savcı bey, siyasi arkadaşlar olmasaydı, hepimizi öldüreceklerdi, hayatımızı bunlar kurtardı" diye bağırıyorlardı. Her şey istediğimiz gibi olmuş, bizim olayla ilgimizin olmadığı sanılıyordu.
Cezaevi İnfaz Savcısı'ndan, "kimseye bir şey yapılmayacak, sürgün veya hücre cezası olmayacak ve olay kapatılacak" sözü aldıktan sonra koğuşa döndüm.

İsyan ve Sürgün

1978 yılı Temmuz sonu Ağustos başları olmalı.

Firar girişimi başarısız olmuş, ortamın gergin olmasına rağmen bunun, geçici olduğunu kısa zamanda her şeyin normalleşeceğini sanıyorduk.

Öyle olmadığı birkaç gün sonra anlaşıldı.

Aradan bir hafta geçti yada geçmedi, gece yarısına doğru tam yatmaya hazırlandığımız bir saatte, koğuş kapısı açıldı ve içeriye giren yüzbaşı, "İbrahim Yalçın hanginizse bizimle gelsin, cezaevinde sayım yapmamız gerek" dedi. Pijama ve terlikle dışarı çıktım. Koridor silahlı askerlerle doluydu. Tuhaf bir durum olduğu anlaşılmıştı. Geri dönüp koğuşa girmek için hamle yaptım. O esnada başımdan belime kadar bir çuval geçirildi. Çuvalın üzerinden, omuzlarımın hizasından ayak bileklerime kadar kalın bir sicimle beni bağ'amaya çalışan askerlerle aramda geçen boğuşmayı duyan içerdeki arkadaşlar, benim alındığımı anlamış olmalılar ki slogan atmaya başladılar.

Slogan sesleri üzerine, zaten tetikte bekleyen diğer koğuşlardan da aynı şekilde protesto sesleri yükselmeye başladı.

Ellerim ayaklarım bağlanmış ve başıma çuval geçirilmiş vaziyette bir odaya kapatılarak üzerim kilitlendi.

İçerden gelen sesleri duyuyor ama yerimden kıpırdayamıyordum.

Gece yarısı bağlanarak kapatıldığım odadan öğleye doğru çıkarıldım. Başımdaki çuvaldan dolayı nefes almakta zorlanıyordum. Öğle üzeri çuval çıkarıldı, ayaklarım çözüldü, yüzüm gardiyanlar tarafından yıkandı, bir taksiye bindirildim. İki yanımda iki asker, önde bir yüzbaşı olduğu halde Isparta'dan yola çıktık.
Nereye götürüldüğümü soruyor ama, cevap alamıyordum. Israr edince "hamama" diyorlardı. Afyon'u Ankara'yı geçtik gidiyoruz. Ben sordukça "hamama" diyor, başka bir şey konuşmuyorlardı.
Küçük tuvaletim gelmişti. Arabanın ön tarafında oturmakta olan yüzbaşı bileğimdeki kelepçe anahtarının, kapalı ve üzeri mühürlü bir zarfta olduğunu, zarfı açmasının da kesinlikle yasak olduğunu söylüyor. Arkadan bağlı olan ellerimi çözme yetkisinin bulunmadığını tekrarlayıp duruyordu.

Sancılanmaya başlamıştım. Yüzbaşı, arabayı yol kenarına çektirerek durmasını söyledi. "Hadi işe" diyordu. Bu halimle küçük tuvaletimi yapmam mümkün değildi. Yüzbaşı askere emir verdi. "Hadi evladım tut şu adamın pipisini de işesin, bir an önce

gidelim" demez mi. İtiraz ediyorum. "Bu durumda işeyemem ellerimi çöz" diye diretiyorum. Yüzbaşı ısrarla karşı çıkıyor ve "işersin işersin, hem tahliye olduğunda, arkadaşlarına, Türk askerinin eline bile verdim diye anlatırsın" diyordu. İster istemez razı oldum. Pantolonumun düğmesini çözen asker, komutanın duyamayacağı bir ses tonuyla hem küfrediyor, hem de, "hemşerim başıma ne işler açtın, ben böyle bir şeyi hayatımda görmedim' diye sızlanıyordu.

Uzun ve yorucu bir yolculuğun ardından Amasya'ya girdik.

Isparta gibi Amasya'yı da ilk defa, jandarmalar arasında, ellerim arkadan kelepçeli olarak görüyordum. Şehir merkezine doğru ilerlerken, sağ tarafımızda, karşıda, kalenin yamacında, kaya mezarlarını fark ettim. İlk defa görüyordum.

Bu mezarlar kayalar oyularak yapılmış ve Amasya'da Pontus Krallığı'nı kurmuş olan İranlı Mitra ailesine aitmiş. 2200-2300 yıllık bir tarihi varmış.

"Evet, hamama geldik" diyen subayın, "dur" işaretiyle birlikte arabadan indirildim. Bir yıla yakın süre devam eden Isparta serüvenim bitmişti.

Amasya Cezaevi

İlk defa tek başınayım. Tedirginim. Tanımadığım bir şehir, benden başka siyasi tutuklusu olmayan bir hapishane. Üstelik de isyandan gelmişim. Sicilim bozuk. Sabıkalıyım. Cezaevi'nin kapısından içeriye adımımı atar atmaz, aklıma ilk bunlar geldi.

Hava kararmıştı. Cezaevi'nde müdür ve savcı yoktu. Başgardiyan ve ser gardiyanlar meraklı gözlerle bana bakıyordu. Özel bir taksiyle getirilmiştim. Bu biçimde getirilmiş olmam bile "tehlikeli" olduğum anlamına geliyordu. Jandarma'dan teslim alınır alınmaz, doğru koğuşa götürüldüm. Kimse bir şey sormadı. Tedirgin olmama gerek yokmuş diye geçirdim içimden. Az da olsa rahatlamıştım. Gardiyanların, "geçmiş olsun hemşerim Allah kurtarsın" demeleriyle birlikte, hiç tanımadığım insanların arasında, 25 kişilik bir koğuşta, ayağımda terlik, pantolon yerine pijama, sırtımda sadece bir gömlekle kalakalmıştım. Üstelik beş kuruş param bile yoktu. Elbiselerim ve param Isparta'da kalmıştı. Hiç bir şeyimi alamamıştım. Elbiselerimi istediysem de, "gittiğin yere göndereceğiz" demişlerdi ama hiçbir zaman göndermediler.

Amasya, Isparta Cezaevi'ne göre daha eski bir yerdi. Yemekhanede bulunan masalar ve sandalyeler taştı. Koğuşlar tıklım tıklım dolu, ranzalar üç katlıydı. "Geçmiş olsun, Allah kurtarsın!" gibi beylik sözlerden sonra, üç katlı bir ranzanın üst katına yerleşip biraz dinleneyim diye düşünmeye kalmadan, gardiyanlar koşar adım koğuşa girdiler. "Çabuk ol, Ankara'dan seni arıyorlar, telefonun var"

Olacak iş değil. Ankara'dan beni kim arayabilir ki?. Hiçbir anlam veremesen de, koşar adım kapı altına kadar gelmiştim. İçerde, Başgardiyan tarafından durduruldum. "Yanlışlık oldu, telefon sana değil" denildi. Tekrar koğuşa döndüm. Koğuş arkadaşlarım, bu saatte Ankara'dan aranan beni merak etmişler. Kim bu adam? Öyle ya, gecenin bu saatinde Ankara'dan arandığıma göre mutlaka "önemli kişi" olmalıymışım. Üçüncü katta, bana ayrılan ranzaya uzandım, Oturmak istedim ama oturamadım. Başım tavana değiyordu. Koğuş arkadaşlarımla tanıştım. Siyasi olduğumu öğrenmeleri üzerine benimle daha çok ilgilenmeye ve iyi ilişkiler kurmaya çalıştıkları her hallerinden belli oluyordu. Ayakkabı, pantolon, gömlek vermek için birbirleriyle yarışıyorlardı. Aşırı ilginin nedenini daha sonra anladım.

Amasya Cezaevinde ilk günümdü. Öğleye doğru, koğuş kapısına gelen bir gardiyan beni görmek istiyordu. Nereli olduğumu soruyordu. Elbistanlı olduğumu söyledim. "Kürt müsün?" dedi. "Hayır!" dedim. Çekinerek alevi olup olmadığımı sordu. "Alevi-sünni ayırımı yapmam, kişinin insan olması benim için yeterlidir" dedim. Sabah sayıma gelen gardiyanlara, akşam nöbetçi olan gardiyanlar

tarafından, benim hangi koğuşta olduğum söylenerek, göz-kulak olmaları tembihlenmiş. "Hemşerim senden çok çekiniyorlar, akşam Ankara'dan telefon gelmiş, genelkurmaydan aramışlar, cezaevine gelip gelmediğini öğrenmişler. Bizim arkadaşlar da telefonun sana geldiğini sanmışlar, seni o nedenle çağırmışlar" dedi. Mesele anlaşıldı. Gece neden apar topar götürüldüğümü merak ediyordum, rahatladım. Daha sonra, ismini hatırlamadığım bu gardiyanla arkadaş olduk. Amasya'nın yerlisi alevi, devrimci bir sempatizan.

Henüz iki gün olmuştu. Isparta Cezaevi'ndeki isyanın devam ettiğini gazetelerden öğrendim. İsyanın sona ermesi için, "yeniden Isparta'ya getirilmem" isteniyordu. Gazetede çıkan bu haber üzerine, cezaevi infaz savcısının odasına çağırıldım. "Isparta'dan disiplin cezası aldığımı ve 15 gün hücrede tecritte kalmam" gerektiği söylendi. Koğuşa gönderilmedim, doğruca hücreye götürüldüm.

Cardon'lar Arasında On Beş Gün

Cezaevinin zemin katında, birkaç metre karelik bir avluya bakan iki ya da üç tane demir kapılı hücre. İçeri yarı karanlık ve soğuktu. Uzun süre burada kalmamın kolay olmayacağı anlaşılıyordu. İçeriyi keskin bir küf ve nem kokusu kaplamıştı. Hücre kapısının zor açılmasından, buranın uzun süreden beri kullanılmamış olduğu anlaşılıyordu. Öbür hücrelerde de ses seda çıkmadığına göre tek başınaydım. Bu beni tedirgin etti. Beni getiren gardiyanlar son derece kibar davranıyorlardı. "Allah kurtarsın hemşerim" diyerek kapıyı büyük bir gürültüyle ve adeta zorla kapatarak çıktıkları zaman, ortalık tam bir ölü sessizliği bürünmüştü.

Korku ve panik içerisindeydim. Hücre kapılarının açıldığı küçücük avludan sızan lamba ışığının, mazgal deliği aralığından hücreye yansıması, ilk bakışta belli olmasa da bir süre sonra, çok az da olsa hücreyi aydınlatabiliyordu.

Ellerimle duvarları yokladım. Nasıl bir yerde olduğumu anlamaya çalışıyorum. Duvarlar nemli, hücre soğuktu. Üşümeye başladım. Birkaç saat önce yaşadığımın farkındaydım. Oysa şimdi, diri diri bir mezara konulmuş gibiydim. Ortalıkta en küçük bir ses

yoktu. Öylesine kalakaldım. Hiçbir şey düşünemiyordum. Ne kadar böyle kaldım, bilmiyorum. Kapıların gürültüyle açıldığını duydum. Ayağa kalktım ve beklemeye başladım. "Belki de beni buradan çıkartacaklar" diye düşündüm. Alevi olduğunu söyleyen Amasyalı gardiyan geldi. Öyle çok sevinmiştim ki, kapı açık olsa boynuna sarılacaktım. "Bir yolunu bulup geldim" dedi. Bana söyleyecekleri varmış. Hızlı hızlı konuşuyordu.

İlk sözü, "gözünü seveyim cardın'lara dikkat et" demek oldu. Hücrelerde kocaman lağım fareleri varmış. Bunlara cardın deniliyormuş. Her yemek saatinde ortaya çıkar beklerlermiş. Ekmeğimin bir kısmını bunlara verdiğim taktirde sorun olmaz, karınları doyduktan sonra geldikleri gibi giderler ve bir sonraki yemek vaktine kadar da kesinlikle rahatsız etmezlermiş. Aksi taktirde, uyuduğum zaman özellikle kulaklarımı yemeleri işten bile değilmiş. Söyleneni yaptım tabi. Ne zaman yemek saati gelse, sanırım kapı gıcırtılarını duyuyorlardı, iki tane kocaman cardın karşıma dikiliyordu. Ekmek ister gibi, bana bakıyorlardı. Ekmeğimin büyük bir kısmını ufaltarak önlerine atıyordum. Hiç çekinmeden iştahla yiyorlar ve ortadan kayboluyorlardı. Buna rağmen, birkaç gün geceleri gözüme uyku girmedi. Korkuyordum. Uyurken, özellikle kulakları kemirirler, farkına bile varamazmışsın. Cardın'ların ağızlarından çıkan salyalar uyuşturucu gibiymiş, kulaklarımı yeseler bile fark edemezmişim. Zaman ilerleyip de günler geçmeye başladıkça alıştım tabi. Her seferinde yemeklerini veriyorum. Bö[illegible]ce ne onlar beni rahatsız ediyordu, ne de ben [illegible]ılardan korkuyordum. Karşılıklı saygıda kusur etr[illegible]uk.

Brejnev'e Mektup Yazıyorum

15 günlük hücre cezasını tamamlayarak yeniden koğuşa döndüm. Her tarafım ağrıyor. Uykusuz ve yorgunum. Koğuş arkadaşlarım tarafından sevgiyle karşılandım. Herkes çay ısmarlıyor, geçmiş olsun diyordu. İlk geldiğim gün, bana pantolon ve ayakkabı vermek için yarışan koğuş arkadaşlarım arasında Antakyalı Ferhat isminde bir delikanlı vardı. 23-25 yaşlarında, uzun boylu, ince yapılı, dal gibi yakışıklı bir çocuk. Yankesici olduğunu sonra öğrendim.

Antakyalı Ferhat, benden ayrılmıyordu. Bir gün havalandırmada volta atarken alçak bir sesle, "abi senden bir istirhamım var" dedi. Ne olduğunu sordum. Bir mektup yazmamı istiyordu. Elbette yazarım, dedim.

Yemekhaneye indik, kalem kâğıt getirdi. Kime yazılacak diye sorduğum zaman ağzım açık kaldı. Mektup Brejnev'e yazılacakmış. "Abi senin kalemin güçlüdür. Rusya Devlet Başkanı'na yazacağız" dedi. Mektubun içeriğini sormadan, "Rusya Devlet Başkanı değil, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği Devlet Başkanı" olduğunu söyledim. "Her neyse abi, işte ona yazacağız" dedi.

Daha önce, İngiltere Kraliçesi Elizabeth'ten Küba Devlet Başkanı Fidel Castro'ya varıncaya kadar yazmadığı devlet ve hükümet başkanı kalmamış. Ama hiç birinden de olumlu bir cevap alamamış. Benim yazacağım mektuba çok güveniyordu. Meselenin ne olduğunu sorduğum zaman şaşkınlığım daha da arttı. Para istiyordu.

Trafik suçundan hapse düştüğünü, işinden atıldığını, iki çocuğu ve hanımının yersiz yurtsuz ortalıkta kaldığını, çocuklarının sokaktan kurtulması için allah rızası için kendisine yardım edilmesini rica ediyordu. Kendisine, Brejnev'in bu konuyla ilgileneceğini sanmadığımı, boşuna bir çaba olacağını söylememe rağmen ısrar ettiği için dayanamadım ve söylediği şeyleri uygun bir şekilde yazdım, verdim. Diğer devlet başkanlarından ne cevap gelmişse, Brejnev'den de hemen hemen aynı cevap geldi. Böyle bir konu için ayrılmış ödeneklerinin olmadığını üzülerek belirtikten sonra, istenirse, İstanbul Başkonsolosluğu'na müracaat edebileceği de tavsiye ediliyordu.

Brejnev defteri kapanmış olmasına rağmen Ferhat peşimi bırakmıyordu.

Amasya Cezaevi'ne, hiçbir yerde rastlamadığım kadar günlük gazete giriyordu. Mahkûm ve tutuklular sabah erkenden uyanıyorlar ve kapı önlerinde gazetelerin gelmesini bekliyorlardı. Her mahkûm en az dört ya da beş gazete birden alıyor ve doğruca ranzalarına çekiliyordu. Kimileri günlük ulusal gazetelerle yetinmiyor, dışardaki aile bireyleri aracılığı ile yerel gazeteleri de sipariş ediyordu. Hiç kimsenin günlük

siyasal olaylarla ilgilendiği falan yoktu. Gazetelerin sadece reklam ve ölüm ilanı sayfaları okunuyordu. Büyük bir şirketin yönetim kurulu başkanı, ya da ne bileyim patronu ölmüşse, ölüm nedeniyle verilen başsağlığı ilanları dikkatle izlenerek notlar alınıyor ve derhal faaliyete geçiliyordu. Ölen kişinin eşine ya da oğluna mektup yazılıyordu. "Yengeciğim ya da abiciğim, başımız sağ olsun. Rahmetlinin yanında uzun yıllar çalıştım, beni tanırsınız" denilerek, şu anda trafik suçundan hapiste olduğu vurgulanıyordu. Eşinin ve çocuklarının perişan oldukları belirtiliyor ve mümkünse rahmetlinin huzur içinde yatması için az da olsa bir yardım ricası ile nokta konuyordu.

Öte taraftan, Türkiye'nin en ücra köylerine, muhtar ve köy öğretmenlerine varıncaya kadar mektuplar yazılarak aynı şekilde yardım isteniyordu. Elbette mektup yazılan yerin siyasi konumları da dikkate alınıyor ve ona göre yazılıyordu. Örneğin, Tunceli'nin herhangi bir köyündeki muhtara ya da öğretmene yazılan mektup "düzen kurbanıyım" diye başlarken, Konya iline yazılan mektuplarda, "kader kurbanı" olduğu özellikle belirtiliyordu. Sözün özü sol eğilimli olduğunu düşündükleri kişi ve bölgelere 'düzen kurbanı'yım darken, sağ eğilimli olunan yerlere de, 'kader kurbanı' olduklarını özellikle yazıyorlardı.

Kıbrıslı Saatçi Nasıl Dolandırıldı?

Amasya Cezaevi'nden sadece ülke içine değil, ülke dışına da yoğun bir mektup akışı vardı. Kıbrıs bu konuda en şanslı (!) bölgelerin başında geliyordu. Koğuş arkadaşım Antakyalı Ferhat, Kıbrıs Türk kesiminin telefon rehberini ele geçirmiş gözü gibi saklıyor, kimseye göstermiyordu. Ferhat, ülke içini bitirmiş dünya (!) ya açılmıştı. İlgi alanının en başında da Kıbrıs Türk kesimi geliyordu.

Bir gün, Kıbrıs Telefon Rehberi'nde adı, adresi ve saatçi dükkânının fotoğrafı bulunan bir kişiye mektup yazmamı istedi. Kırmadım tabi.

Mektup, doğrudan adamın ismine hitaben yazılıyordu. Kıbrıs'ta, çıkartma sırasında askerlik yaptığı ve o günlerde tanıştıkları hatırlatılarak hal hatır sorulduktan sonra, her seferinde olduğu gibi, trafik suçundan hapishane de olduğunu, ailesinin bir lokma ekmeğe muhtaç olduğunu anlatılıyor, geçmiş dostluklarının hatırına mümkünse küçük bir yardım isteniyordu.

Ben bütün bunları acıklı bir dille yazıp gönderdikten kısa süre sonra, Kıbrıslı saatçiden Ferhat adına bir koli ve bir mektup geldi. Kolide çok güzel bir kol saati ile

birlikte gömlek, ayakkabı ve iç çamaşırları vardı. Ayrıca gelen mektupta, Ferhat'ın durumuna son derece üzülmüş olduğunu belirterek, kendisini hatırlayamadığını, mümkünse bir resmini yollamasını rica ederek, Amasya Halk Bankası hesabına 300 lira havale çıkarttığını bildiriyordu. Koğuş arkadaşım yankesici Ferhat bu mektuba çok duygulandı. Bu kadar büyük bir paranın, benim yazdığım mektubun etkisinden olduğuna karar vererek, beş beşlik bir demlik çay ısmarladı.

Mektubun cevabını yazmak gerekiyor tabi. Teşekkür içerikli bir mektup yazarak zarfın içerisine bir de vesikalık resmini koyup zarfı kapatacağım sırada Ferhat kolumdan tuttu. "Dur abi, gözünü seveyim dur. Bu adam biraz fazla kerize benziyor. Ben bundan bir 300 lira daha kopartacağım" dedi. Nasıl yapacağını sordum anlattı. "Abi bu adam 300 papeli Halk Bankası kanalıyla göndermedi mi, gönderdi" diye devam etti. Biz ona, Amasya'da Halk Bankası Şubesi olmadığını, bu bakımdan gönderdiği parayı alamadığını için bu paranın kendisine geri gönderileceğini, mümkünse Amasya'da bulunan İş Bankası Şubesi'ne yollaması gerektiğini yazmamı istiyordu. "Hayır, ben bunu yazmam, çünkü sen o parayı aldın, yazmanı' dememe rağmen, "canın sağ olsun abi, ben yazarım" dedi ve kendisi yazdı. Kısa bir süre sonra, Kıbrıslı saatçiden yeni mektup geldi. Amasya'da Halk Bankası Şubesi'nin olmadığını bilmediğinden yakınıyor ve o paranın kendisine gelmesini beklemeden İş Bankası Amasya Şubesi'ne aynı miktarda parayı havale ettiğinin müjdesini veriyordu. Ayrıca resmi görür görmez Ferhat'ı tanımış(!) olduğunu da anlatıyordu. Şaşırdım. Ferhat'a

"yahu, yoksa sen sahiden Kıbrıs'ta askerlik yaptın mı?" diye sordum. "Ne Kıbrıs'ı be abi, ben sana bu adamın kerize benzediğini söylememiş miydim, bak işte dediğim çıktı" demez mi!

Amasya'da kaldığım iki ay gibi kısa bir sürede, hemen her gün cezaevine on binlerce liralık havale geliyordu. Cezaevi'nde bulunan mahkûmlar, içerden dışarıya her hafta önemli miktarda para yolluyor, ev bark ve araba satın alıyorlardı.

Cezaevi yönetimi, savcı, müdür ve gardiyanlar adeta mahkûmlarla ortak çalışıyor, gelen paradan yüzdelik alıyorlardı.

Rahatım yerindeydi ama yalnızdım. Arkadaşlarımın bulunduğu yere gitmek istiyordum. 1978 yılının Ekim ya da Kasım ayı olmalı. Ziyaretçim olduğu anons edildi. Amasya'da olduğumu kimse bilmiyordu. Merakla ziyaret kabinine gittim. O gün, ilk defa gördüğüm A. Fuat ile karşılaştım. Samsun ve Havza (ya da Suluova) civarında bir işi olduğunu ve buralara kadar gelmişken beni de görmek istediğini söylüyordu.

Kısa bir süre görüştükten sonra gitti. Yıllar sonra, 1986 yılının ikinci yarısında A. Fuat ile ikinci kez Antakya postanesinin önünde karşılaştık. Beni tanıdı ve boynuma sarıldı.

A. Fuat 'in, Amasya'da ziyaretime geldiği tarihte kendisinin de tutuklu olduğunu bilmiyordum. A. Fuat ile üçüncü kez Paris'te K. Bayram'ın iş yerinde karşılaştım. Eşi ile birlikte Paris'e turist olarak

gelmişlerdi. Kendisini tanımadım. Bir süre sonra gülerek bana yaklaştı ve kendisini tanıttı. Sohbet ettik. Orada, Eşi ve K. Bayram'ın yanında kendisine de söyledim. Amasya Cezaevinde ziyaretime geldiğinden bahsettim. "Hayır, ben o tarihte cezaevin idim" demedi. Susmakla yetindi. Geçmiş döneme ilişkin sorunlardan bahsetmek istedim. Paris'e gezmeye geldiklerini eski arkadaşları görüp muhabbet etmek istediklerini, geçmişe ilişkin sorunlarla ilgilenmek istemediklerini" söylediler. A. Fuat yıllar sonra bütün bunları inkâr ediyor. Amasya'da beni ziyarete gelen kişinin kendisi olmadığını söylüyor.

Muhbir Kuşlar(!)

Amasya Cezaevi'nin en önemli özelliklerinden birisi de, cezaevi çatısına yuva yapmış kuşlardı.

Yüzlerce kuş!

Kafayı kaldırıp çatıya bakacak olsan, hepsi birden kanat çırparak havalanıyor. Cezaevi güvenliğinden sorumlu nöbetçi askerler, havalanan kuşların çıkarttığı sese göre çatıda kaçmaya yeltenen mahkûm olup olmadığını anlıyormuş.

Hapisten kaçmak için plan yapan mahkûmların korkulu rüyası ne jandarma ne de gardiyan, kuşlardı. İspiyoncu kuşları sevmeyen mahkûmlar, onlara yemde vermezlerdi. Kuşların bir tek ismi vardı. Muhbir! Amasya cezaevi serüvenim kısa sürmüştü. Bakanlıktan, İstanbul'a naklimin yapılması icin beklenen ödenek gelmişti. İstanbul'a nakledildim.

Bir Kez Daha Sağmalcılar, Nebil Rahuma ve Filistinli Gerillalar

Sağmalcılar Cezaevi'ne bu üçüncü gelişimdi.

50 kişilik siyasi koğuştan içeri girdiğim zaman, Nebil ile karşılaştım. Sürpriz oldu. Geleceğimden habersizdi.

Beni karşısında görünce şaşkınlık içinde boynuma sarıldı. Bana bakıp bakıp gülüyordu. Buraya gelmiş olmamdan dolayı ikimizde mutluyduk.

Yanında, Muzaffer Erdoğan ve Mahmut isminde iki sempatizan yoldaşla birlikteydi. Artık dört kişiydik. Acıkmıştım. Hemen bir çay demledi. Arkasından, alelacele, yumurtalı makarna yaptı. Karnımızı doyurmuş, çayımızı keyifle içmiş koyu bir sohbete dalmıştık. Yoldaşlarımla birlikteydim.

Nebil Rahuma, tek bir konuya kilitlenmişti: Firar! "Mutlaka ve bir an önce kaçmalıyız" diyor, başka bir şey demiyordu. Kaçtığı halde, kısa zamanda tekrar yakalanmış olması zoruna gidiyordu. Her tarafı kolluyor, en küçük ihtimalleri bile kılı kırk yararak değerlendiriyordu.

Cezaevi'nde, ağır ceza alma ihtimali olan, Acilciler davasından ben ve Nebil, TİKKO davasından Kenan Çeçi, Arif Alıç ve DS davasından İbrahim İlci dışında iki tane de Filistinli gerilla vardı.

Sağmalcılar'a gelişimin ikinci gecesi, koğuştakilerin yattığı bir saatte, koğuşumuzun yemekhanesinde, sabaha kadar çay içtik, sohbet ettik.

Bizim yakalanmamızdan sonra tek başına kaldığını, İstanbul'da kalacak yer bulamadığını, Güney'e gittiğini, Adana'da kaldıkları evin basıldığını, mecburen İstanbul'a döndüğünü, buna rağmen yakalanmaktan kurtulamadığını anlattı.

Nebil'in yakalanma biçimi gerçekten de ilginçti. Tek başına yakalanmıştı. Kaldığı ev kuşatılmış, teslim ol çağrısı yapılmış, ateşle karşılık vermesi üzerine, kolundan vurularak ele geçirilmişti. Bu olayı anlatırken, "Adamlar beni vurmaya gelmişler, ilk önce benim silah kullanmamı beklediler. Ben ateş etmeye başladığım zaman, ateşin geldiği yeri yoğun bir şekilde kurşun yağmuruna tutuyorlardı. Olayın farkına varır varmaz, bir el ateş edip hemen yerimi değiştiriyordum" diyordu.

Nebil'in yakalanması ile ilgili polis tutanağında, kaldığı evin nasıl tespit edildiğine ilişkin hiçbir bilgi yok. Oysa, herkesin bildiği bir gerçek var. Polis bir kişiyi yakalamışsa, nasıl yakalandığını ve kim tarafından ele verildiğini, "Tutuklanma Zabıt Varakası"nda açıkça belirtir. Nebil operasyonunda böyle bir tutanak yoktu.

Mihrac Ural, 30 sene sonra, Nebil'i Ahmet Babaoğlu'nun ele verdiğini yazdı. Doğru olmadığı sonradan anlaşıldı.

Ahmet Babaoğlu, Samsun'da, Mihrac Ural ile birlikte Ankara'ya gelmiş ve Mihrac tarafından İstanbul'a gönderilmiştir. İstanbul'da Nebil'in yanına değil, Devrimci Sağlık-İş'e gönderilmiştir. Ahmet ile Nebil İstanbul'da karşılaşmadılar. Ahmet'in ve Nebil'in, ayrı ayrı nasıl yakalandıklarının gizli kodları Mihrac Ural'da saklı(!) olduğunu yıllar sonra öğrenebildik. Nebil'in, Erkan Ulaşan'a "Beni Mihrac Ural yakalattı" diye açıkça belirtmesi de zaten bunu doğrulamaktadır. Nebil Rahuma'nın, Sağmalcılar Cezaevi'nin turist koğuşunda kalan Filistinli iki gerilla (Mehdi Muhammed Zileyle ve Muhammed Reşit Hüseyin) ile arası çok iyiydi. Filistinlileri ben de tanıyordum. Ağustos darbesinden sonra kısa süre kaldığımız Sağmalcılar Cezaevi'nde tanışmıştık.

Nebil, ben buraya gelmeden önce, TİKKO'cu ve Filistinli gerillalarla firar konusunda birlikte hareket ediyormuş. Geldiğim günden itibaren plana bende dahil olmuştum.

Sağmalcılar'da Tünel Kazıyoruz

Cezaevi'nde, tüm koğuşlarda olduğu gibi bizim koğuşun da havalandırmasında, yağmur sularının boşalması için olduğunu düşündüğümüz bir demir kapak vardı.

Demir kapağı kaldırdığımızda gördük ki, iki ya da iki buçuk metre aşağıya inen ve bir insanın rahatlıkla içinde hareket edebileceği büyüklükte bir boşluk var. Duvara monte edilmiş merdivenden aşağıya indiğimiz zaman sevinçten havalara uçacak gibiydik. Boşluğun dip kısmında, cezaevi temelinden dışarıya doğru giden beton bir boru vardı.

Beton borunun çapı dar olduğundan, içinde ilerleme olanağı olmasa bile, cezaevinin temel taşlarını delerken işimiz yarı yarıya azalmış olacak, zamandan tasarruf edeceğiz.

Geceleri, herkes uykuya daldığında çalışacaktık. Akşam sayımı yapılıp da kapılar kapandığında havalandırmaya inmemiz gerekiyordu. Bu sorunu kolaylıkla çözdük. Mutfak penceresi demirlerinden birini, bir kişinin geçebileceği biçimde keserek üzerini eski bir battaniye ile kapattık. Akşam kapılar kilitlenip

herkes uykuya dalınca, buradan havalandırmaya geçerek havalandırma da bulunan kapağı kaldırıp tünel kazacağız. Yaklaşık 30-35 metre uzunluğunda bir tünel bizim işimizi rahatlıkla görür.

Siyasi koğuşun en kalabalık grubu Devrimci Sol'du. DS'den Adanalı Halil koğuş temsilcimiz. Halil'in bizimle, özellikle de Nebil'le, arası çok iyi. Her fırsatta kaçmamız için elinden gelen tüm kolaylığı göstereceğine inanıyoruz. Halil arkadaş, henüz bir kaç ay önce, Nebil'in, Bedri Yağan'ın yerine hapisten kaçması işinde de yardımcı olmuş.

Halil'le oturup konuştuk. Havalandırmada bulunan kapağı kaldırarak aşağıya ineceğimizi ve tünel kazacağımızı anlattık. Hiç düşünmeden, her türlü yardıma hazır olduğunu söyledi.

Başlangıçta, firar ve tünel meselesini dar tutmaya çalıştıysak da bu mümkün olmadı. Kısa zamanda tüm koğuşun tünelden haberi oldu. Bu bakımdan, tünelin kazım işini alenen yapmaya başladık. Bütün koğuş nöbetleşerek ikişer ikişer tünele giriyordu. İki kişiden birincisi tünel kazarken, ikincisi çıkan toprağı poşetlere dolduruyor, geceleyin dışarıya çıkartılacak şekilde hazırlıyordu. Öyle bir dönem geldi ki, neredeyse günün 24 saatinde aşağıda iki kişi tünel kazıyordu.

İşin en zor tarafı, cezaevinin temelini delmekti. Temel taşları alabildiğine büyük ve daha da kötüsü, çok sertti. Küçük bir parça kopartabilmek için bazen günlerce uğraştığımızı biliyorum. Öte yandan, bu

taşlar kırıldıkça, ortalığa korkunç kokular yayılıyordu. Taşın bu kadar pis koktuğunu ilk defa görüyordum. Filistinli gerillalar, başka koğuşta kaldıkları için her sabah koşarak yanımıza geliyor ne kadar ilerlediğimizi soruyorlardı. Çalışmaların yavaş ilerlediğinden şikayet ettikleri bir gün, gündüz gözüne nöbet değişikliği yaparak, içerdekileri çıkartıp iki Filistinliyi tünele soktuk. Birkaç saat sonra kapağı tekmelemeye başladılar.

Kazının başladığı ilk bir ay içinde, temel taşları kırılırken çıkan ses yankı yapıyor ve büyük gürültü oluyordu, bu nedenle geceleri değil gündüz saatlerinde, herkes havalandırmadayken çalışmayı tercih ediyorduk. Aşağıdan gelen gürültüyü boğmak için, yukarda top oynuyor, gürültüyü gürültüyle bastırıyorduk. Bu durumdayken havalandırmaya gelen gardiyan ve müdüre aldırmadan, bir kaç kişi kapağın etrafında sürekli olarak, topu yere vurarak gürültü yapmakla görevliydi.

Gündüz yapılan kazıdan çıkan topraklar, geceleri koğuşa getirilerek lavaboda sabaha kadar suya karıştırılarak yok ediliyordu.

Tünel bitmek üzereydi. Geceleri kazı çalışması devam ederken, yukarda devriye gezen askerlerin ayak sesleri bile duyulmaya başlamıştı. Askerler üstümüzde devriye gezerken, biz altlarını oyuyorduk. Üç ay içerisinde cezaevi bahçesinin duvarına kadar gelip dayanmıştık, yarım saatlik bir çalışmayla yoldan çıkabilecek bir duruma gelmiştik.

Bu arada, Amasya'dan İstanbul'a sevk ediliş nedenim olan, okul bitirme sınavlarına da giriyordum.
Üç dersten sınavım vardı. Bunlardan ikisini vermiş tek dersim kalmıştı. Tünelin bittiği ve o akşam kaçmaya hazırlandığımız gün, "Maliyet Muhasebesi" adlı dersten sınava girmem gerekiyordu. Gardiyan koğuşa gelmiş beni arıyordu. Maliyet Muhasebesi dersinin asistanı beni bekliyormuş. "Gitmeyeceğim, rahatsızım" dedim. Hoca ısrar etmiş, "mutlaka gelsin" diye tekrar gardiyanı yollamış. Ayıp olmasın diye, gittim. Sınava girmeyeceğimi, korkunç bir mide ağrısı çektiğimi söyledim. "Önemli değil, nasıl olsa içerdeyim, bu dersi de önümüzdeki seneye veririm" dedim. Sınava girmeden koğuşa döndüm.

Okulu bitirsem ne olacak, bitirmesem ne olacak. Nasıl olsa birkaç saat sonra firar etmiş olacağız. Silahlı mücadeleyi savunan bir örgütün militanı olarak hapishaneden firar etmiş kişinin, normal yaşama dönmesi zaten söz konusu değildi. Normal yaşama dönmek şöyle dursun, ne kadar yaşayıp yaşamayacağım bile meçhul. Sınava girip okul bitirmek de neyin nesiymiş!

Yağmur'un Azizliği

Terslik bu ya, sabah saatlerinde aydınlık olan gökyüzünü, öğleden sonra kara bulutlar sardı. Akşama doğru da, gök gürültüleri arasında bardaktan boşalırcasına yağmur.

Koğuşta çıt çıkmıyordu. Yağmurun ne zaman kesileceği tahmin edilmeye çalışılırken değişik yorumlar da olmuyor değil hani. Bazı arkadaşlar, yağmur jandarmanın dikkatini dağıtır derken, bazıları da, tünelin çökme ihtimalinden bahsediyordu. O heyecanla geceyi beklemekten başka çaremiz yoktu.
Sabaha karşı saat 02.00 sularında, Nebil ve bir başka arkadaş tüneli görmek için gittiler. Biraz sonra Nebil bembeyaz bir süratle geri döndü.. Mırıldanarak kendi kendine küfrediyordu. "Tünel ağzına kadar su dolmuş" dedi.

Korkulan olmuş, tünel kullanılmaz hale gelmişti. Yapacak bir şey yoktu. Tünel'in çökmemiş olması, umudumuzu koruduğumuz anlamına geliyordu. Bekleyecektik. Yağmur sularını boşaltıp tünelin kurumasını bekleyecektik.

Bir haftalık uğraşı sonunda, suyu boşaltmış tüneli eski haline getirmeyi başarmıştık.
Tünel çalışması devam ederken, herkes kaçmayı düşünüyordu. Tünelin bitmesine yakın, kaçmak isteyenlerin sayısı yarı yarıya azaldı. Tünel bittikten sonra kaçmak isteyen sadece 7 kişi kalmıştık.

Aksilikler peş peşe geliyordu. Son hazırlıkların bittiği gün, Cezaevi savcısının denetiminde koğuşumuz arandı. İçerde hiçbir şey bulunamadı. Gardiyanların arasında bulunan savcı, tam havalandırmayı terk edeceği bir anda gözüne ilişen kapağın kaldırılmasını istedi. Kapağın açılmasıyla birlikte her şey ortaya çıktı. Bütün güvenlik havalandırmaya dolmuş, tünel yakalanmıştı.

Ertesi günü tüm gazeteler bundan bahsediyordu. Tercüman gazetesi köşe yazarı Ergun Göze, "İstanbul metro projesinin bunlara verilmesi yerinde olur" diye dalga geçiyordu.

Filistinli Gerillalar Aydınlıkçıları Esir Alıyor

Sağmalcılar Cezaevi'nin siyasi koğuşu, öğrenci olayları, sokak gösterileri, grev ve direnişler nedeniyle yılın her ayında dolu olurdu.

Filistinli gerillalar, cezaevinin en dikkat çeken ve en popüler tutuklularıydı. İçeri düşen her devrimci bunlarla konuşmak ister ve Türkiye'de hangi örgüte sempati duyduklarını mutlaka sorup öğrenmek isterlerdi.

Gerillalar, Mahir Çayan ve Deniz Gezmiş hayranlarıydılar. Doğal olarak da, önce THKP-C kökenli hareketlerin taraftarlarıyla hareket ediyorlardı. Bir gün, cezaevine iki tane Doğu Perinçek (Aydınlık grubu) taraftarı geldi. Siyasi koğuşta kalmalarına rağmen, koğuş içerisinde tecrit edilmişlerdi. Koğuşun sakin olduğu bir gün, Filistinli iki gerilla, içerde ranzalarında oturmakta olan Aydınlıkçıların yanlarına gidiyor ve Mahir Çayan hakkında ne düşündüklerini öğrenmek istiyorlar. Aydınlıkçılar da, saf saf Mahir'in "küçük burjuva devrimcisi bir maceracı olduğunu anlatmaya çalışıyorlar ve Sovyetler Birliği konusunda bilinen tezlerini tekrar ederek tartışmaya ve

Filistinlileri "ikna" etmeye kalkıyorlar. Bir süre sonra, Filistinli gerillalar ayağa kalkıyor ve "sizin adam olacağınız yok arkadaş" diyerek, Aydınlıkçıların gırtlağına bıçağı dayayarak ellerini kollarını bağlıyorlar. Aydınlıkçıların kollarındaki saatlerine varıncaya kadar da her şeylerine el koyuyorlar. Bununla da kalsalar iyi, çırılçıplak edip yatağa bağlıyorlar. Haber koğuşa yayıldığı zaman Filistinlileri çektik konuştuk, bunu neden yaptıklarını sorduk. Çok öfkelendiklerini, esir alıp, esirlere yapılan muameleyi yaptıklarını söylediler.

Filistinliler bizim gibi değillerdi. Biz, içerde ya da dışarda olalım, davranış biçimimize ve insanlarla olan ilişkilerimize dikkat etmek zorundaydık. Beylik sözlerden önce, hal ve hareketlerimizle insanları etkilemek diye bir sorunumuz vardı. Filistinli gerillaların böyle kaygıları yoktu. Televizyonda gördükleri ve beğendikleri bir sanatçıya, "sana aşık oldum, aşkından geceleri uyuyamıyorum, rüyalarıma giriyorsun" gibi absürt mektuplar bile yazabiliyorlardı. Defalarca uyarmamıza rağmen, gerilla Mehdi Muhammed'in Sezen Aksu'ya böyle birkaç mektup yazmasını engelleyemedik. "Bu mektubun gazeteciler tarafından duyulması ve basına yansıması, Filistin davasına zarar verir" dememize rağmen aldırış ettikleri yoktu.

Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC) Genel Sekreteri George Habbaş'ın özel korumalığını yaparken, Atatürk Hava Limanı'nda, İsrail'den gelen yolcu uçağına yönelik eylem yapmakla görevlendirilmişler ve eylemi, kendi tabirlerine göre de başarıyla yapmışlardı. 2.5 senedir içerde

yatıyorlardı. Davaları bitmiş, önce ölüm cezasına çarptırılmışlar, mahkemedeki iyi halleri göz önüne alınarak TCK'nın 59. maddesindeki iyi hal uygulaması nedeniyle cezaları ömür boyu hapse çevrilmişti. Her ikisi de kısa zamanda Türkçeyi öğrenmiş, özellikle' de Türkçe küfürlerin tüm inceliklerini biliyor, yerinde de kullanabiliyorlardı. Bir gün sohbet sırasında, "uçağa silahları nasıl soktuklarını" sordum. İsrail yapısı Uzi marka iki otomatik tüfek (sökülmüş halde) ve 4 adet şarjörü x ışınlarından koruyacak olan özel bir pakete koyarak içeriye geçirdiklerini anlattılar. Atatürk Hava Alanı'na indikten sonra, ilk işleri doğruca tuvalete gitmek olmuş. Tuvalette, çantalarında parçalanmış halde olan silahı monte ederken, çıkan sesi, tuvalet temizlikçisi duyarak şüpheleniyor. Hüseyin'in anlattığına göre, Filistinliler tuvaletten çıktıkları zaman temizlikçinin gözleri faltaşı gibi açık bunlara bakıyormuş. Filistinliler, hiçbir şey olmamış gibi, gayet soğukkanlı bir biçimde ceplerinde bulunan son 10 doları çıkartıp temizlikçiye vererek bekleme salonuna geçiyorlar. İsrail'den gelecek olan uçağı beklerken Mehdi Muhammed, yorgun olduğunu söyleyerek, "uçak geldiğinde beni uyandırırsın" diyerek, Hüseyin'in kucağına başını koyarak derin bir uykuya dalıyor. Hüseyin, hedef uçak havaalanına inip yolcular salona girmeye başlayınca, Mehdi'yi uyandırıyor ve ikisi birden harekete geçerek İsrailli yolcular üzerine kurşun yağdırmaya başlıyorlar. "Hedef göstermeksizin ateş etmelerinin doğru olup olmadığını" sorduğum zaman, "İsrailli olması yeterlidir. İsrail'in komünisti bile olsa fark etmez" diye cevap verdiklerini hatırlıyorum.

TİKKO'cu Arkadaşlar Bizi Bırakıp Kaçıyor

Tünel açığa çıkmış, firar düşümüz suya düşmüştü. Başka bir yol bulmalıydık. 16 Mart 1978 tarihinde İstanbul Emniyet 1. Şube ekipler amiri başkomiser Uğur Gür'e suikast amaçlı saldırı düzenlemekten tutuklu ve o sırada müşahedeye koğuşunda kalan TİKKO'cu arkadaşların, demokrat bir gardiyanla ilişkileri vardı ve bu gardiyan tarafından önerilen "çöp bidonlarının içine gizlenerek, çöp arabasıyla kaçmayı" hepimiz uygun ve uygulanabilir bulduk.

İki Filistinli, iki TİKKO militanı, Nebil ve ben olmak üzere, 6 kişinin kaçması için hazırlıklara başladık. Bize yardım edecek olan gardiyan arkadaşın, çöplerin toplandığı zemin katta nöbetçi olacağı günü beklemeye başladık. Gardiyan ile ilişkide olan TİKKO'cu arkadaşların bize haber verecekleri gün ve saate göre kendimizi hazırlıyor ve her an haber verilecekmiş gibi heyecanlanıyorduk. Yanılmıyorsam, 1978 yılının Kasım ayı olmalı. "Gardiyan arkadaş, üç gün sonra, çöpte nöbetçi olacak hazırlanın" mesajını TİKKO'cu arkadaşlardan aldığımız zaman mutluyduk ve "işte bu sefer olacak" diye beklemeye başladık.
Haberi aldığımızın ikinci günü, akşam sayımından 5 ya da 10 dakika önce Filistinli gerillalar koşarak bizim koğuşa geldiler. Nebil'i ve beni çağırdılar ve soluk

soluğa, "TİKKO'cular yarın sabah kaçacaklar, sizi bırakacaklar. İstersek bizi de götürecekler. Size haber vermemizi istemediler. Haberiniz olsun" dediler. Söylediklerine inanmadık. "Hayır, onlar size şaka yapmıştır, bunu yapmazlar" dedik. Sayıma sayılı dakikalar kaldığı için, gidip TİKKO'cuları görme imkânımız yoktu. Ama yine de içimize kuşku düştü. Yaparlar mıydı?

Filistinliler iddia ediyorlardı, "şaka değil, sizi bırakıp gidecekler" diye ısrar ediyorlardı. Kendilerine yapılan teklifi kabul etmediklerini, "Acilciler'i almazsanız, biz de gelmiyoruz" dediklerini söylüyorlardı. Sakinleştirmeye çalıştık ama ikna olmadılar. "Göreceksiniz, yarın bu Maocular kaçacaklar" diye söylene söylene koğuşlarına döndüler.

Nebil ile sabaha kadar uyuyamadık. Gerçekten bize bu oyunu oynarlar mıydı? Bizi bırakıp gitmekle ellerine ne geçecekti ki? Yapmazlar diye kuşku içinde sabahı zor ettik.

Sabah sayımıyla birlikte, Filistinliler koşarak bize geldiler ve "gördünüz mü, kaçtılar işte" diye küfrediyorlardı. Gerçekten de kaçmışlardı. Birkaç dakika sonra, yeni bir anonsla, herkesin tekrar sayım nizamına geçmesi ve sayımın tekrarlanacağı duyurusu yapıldı.

TİKKO'cu arkadaşlarımız bizi bırakıp kaçmışlardı.

Ortak Düşmandan Öte, Kendimize Alternatif Oluyoruz

TİKKO'cu arkadaşların, bizim şahsımızda örgütümüze karşı aldıkları bu tavır, aslında, 12 Eylül öncesi devrimci örgütler arasındaki ilişkilerin hangi düzeyde olduğunu göstermesi açısından son derece önemlidir. Ortak düşmanın elinde tutsaklık koşulları altında bile, birbirine tahammül edemeyen solculuk anlayışının, bizi nerelere sürüklediğini bugün çok daha iyi anlıyoruz.

Mücadelenin, kendiliğinden de olsa kızıştığı, toplumsal çelişkilerin hızla antagonizma kazandığı ortamda, kitleselleşmenin tüm imkânları mevcutken, kendisinden başka herkesi yok sayan devrimci hareketlerin yanlışta inat etmeleri, birlikte büyümemiz gerekirken, bölüne bölüne çoğalarak etkisiz duruma gelmemize neden olmuştur. Yanlış yapan öncülerin artçıyı suçlama hakları olabilir mi?

12 Eylül darbesinin üzerinden koskoca 33 yıl geçmiş olmasına rağmen, Türkiye solunun önünde halâ aşılması gerekli koskocaman bir güven sorunu duruyor. 12 Eylül öncesi dönemin "görkemli direniş" ve "kitlesel eylemliliği"ne bin bir türlü güzelleme edebiyatı yapılmasına karşın, Eylül'le birlikte hızla

marjinalleşmenin güven sorunu ile yakından ilgili olduğunu düşünenlerdenim.

Güven veya güvensizlik sorunu, eylem ile söylem arasındaki ilişkinin uyumu ya da uyumsuzluğu ile doğrudan ilgilidir.

'68 kuşağı devrimciliği' ve '78 kuşağı devrimciliği'nin kitleler üzerinde bıraktığı psikolojik etki irdelendiği zaman, ne demek istediğim çok daha iyi anlaşılır.
'68 kuşağı devrimciliğinin, 78'e oranla çok daha dar ve sınırlı bir kadro hareketi olduğu herkesin malumudur. Buna rağmen, toplumsal dokuda bıraktığı iz, '78 dönemine oranla çok daha etkili ve bir o kadarda güven vericidir.

'78 kuşağı, devrimci hareketimizin binlerle ifade edilebilen militan ve eylemselliğine karşın, kendi içinde bir Mahir Çayan, Deniz Gezmiş ya da İbrahim Kaypakkaya çıkartamamış olması düşündürücü değil midir? Bu durumun sorgulanması gerekmiyor mu? Elbette gerekiyor.

Yüz binlerle ifade edilen '78 kuşağı, halâ Mahir Çayan'ı, Deniz Gezmiş'i, İbo'yu aşamamışsa, bu kuşağın dokusunda ciddi arıza var demektir.

Arızanın öz adı güvendir.

Mahir Çayan, Kızıldere'de, başka bir devrimci hareketin, üstelik de kendi alternatifi sayılan bir hareketin, THKO'nun önder kadrolarını kurtarabilmek için örgütsel varlığını ortaya koydu. Yok olmayı göze

alarak devrimciler arası dayanışmanın manifestosunu yazdı.

Kızıldere'de ortaya konan tavır. Eylem ve söylemin uyum tavrıdır.

'78 devrimciliği bunu yapmadı. '71 devrimciliğinin devamıyız' diye yola çıkan '78 devrimciliğinin tavrı, '71 tavrına karşı ve onu sözde savunurken özde yadsıyan bir tavır oldu. Eylem ve söylem birliği yoktu, birbirini dışlamak ve yalnız bırakma çabası vardı.

Eylemleri ile söylemleri birbirini tutmayan solculuğumuzun, güven sorununu aşmadan yoluna devam etmesinin olanaksız olduğu görülüyor.

Bölüne bölüne çoğalanların, birlikte büyümeyi öğrenemedikleri sürece başarılı olunamayacağını ve yollarının moloz taşlarıyla döşeli olduğunu görmeleri gerekiyor. Lafla peynir gemisi yürümüyor.

Filistin'den Gelen Firar Teklifi

TİKKO militanı arkadaşlarımız bize oyun oynamışlar, son ana kadar, elimizde bulunan tüm imkân ve bilgileri paylaşarak ortak hareket etmemize rağmen, son anda bize oynanan bu oyunu anlamakta zorlanıyorduk. Filistinlileri götürmek istemeleri, "Filistinlileri biz kaçırdık" diye propaganda yapma isteğinden kaynaklanıyordu, bunu anlıyorduk. Peki, bizi bırakıp gitmeleri de neyin nesiydi, işte bunu anlamıyorduk. Sanırım, Filistinli gerillaların kaçırılışı ile ilgili propagandaya Acilciler adını karıştırmak istemiyorlardı. Bu konuda, dışardan, kendi yoldaşlarından herhangi bir talimat almış olabilirler miydi? Bilmiyorduk. Ama olan olmuştu, bu saatten sonra yapacak bir şeyimiz de yoktu.

Filistinli gerillaların, "Acilciler gitmiyorsa, biz de gitmiyoruz" diyerek TİKKO militanları ile kaçmayı reddetmeleri bizi duygulandırmıştı ama, üzerimize de önemli bir sorumluluk yıkmıştı. Ne yapıp yapacak bu cezaevinden bir an önce, Filistinli gerillaları da alarak kaçacaktık.

Bu arada hiç beklenmedik bir gelişme oldu. Bir gün Nebil Filistinlilerle beraber ziyaret kabinine gitti ve normalden uzun bir süre kaldıktan sonra döndü. Beni

kolumdan tutarak bir köşeye çekti, keyifliydi. "Pis pis" gülmesine bakılırsa iyi haber almış olmalıydı. "Beni iyi dinle" diye söze başladı ve "haftaya buradan çıkıyoruz" Hiçbir şey anlamadım. Anlatmaya başladı. "Ziyaret kabininde 3 saattir Filistinlilerin ziyaretine gelen Filistinlilerle konuşuyordum. Adamlar kararlı, bunları kaçırmaya gelmişler, bizi de götürecekler. Cezaevi'nin duvarını roket atarla delecekler ve açılan delikten dördümüz de çıkacağız. Tek bir sorun var, bu olayı bizim üstlenmemizi istiyorlar. Kendilerinin ismi bu işe karıştırılmayacak. Türkiye ile aralarının bozulmasını istemiyorlar" dedi. Nebil kararlıydı. İlke olarak karşı çıkmadım. Aslında, ilk anda memnun da oldum. TİKKO'cuların bizi bırakıp gitmelerini içimize sindiremiyorduk. "Öyle kaçılmaz, böyle kaçılır" demeyi çok istiyorduk. Hem, Filistinlilerle kaçmak, hem de onların örgütümüz tarafından kaçırılmış olması, müthiş propaganda olacaktı. İlk anda her şey normal gözüküyordu. Bu konudaki görüşmeler, dışardan gelen Filistinliler, içerdeki Filistinliler ve Nebil arasında devam ediyordu. Bir hafta sonraki ziyarette kaçışın ayrıntıları görüşülecekti.

Görüşüldü de, siyasi koğuşun havalandırma duvarına atılan roketin ardından, yol tarafına bakan cezaevi duvarı boydan boya ateş altında tutulacak ve biz arabalara binip olay yerinden ayrılıncaya kadar nöbetçi askerlerin kıpırdamalarına fırsat verilmeyecekti. Bir süre sonra, içime kuşku düştü. Bu olay kansız olmayacaktı. Filistinlileri de bildiğim için, bunların havaya falan ateş etmeyeceklerini, doğrudan askerleri hedef alarak ateş edeceklerini de tahmin etmek zor değildi. Bunun anlamı en az 10-15 asker

kaybı demekti. Biz bu kadar büyük bir sorumluluğun altından örgüt olarak kalkabilecek miyiz? Olay anında kayıp vermeden kurtulsak bile, polis ve jandarma teşkilatının var güçleriyle örgütümüz üzerine gelecekleri açıktı. Böyle bir baskıya göğüs gerebilecek, savuşturabilecek miydik? Bütün bu kaygılarımı Nebil'le paylaştım. Gülerek, "korkuyor musun? İstersen sen kal, ben gideceğim" dedi. Korkma veya korkmama meselesi olmadığını, olayın ağır sorumluluğunu kaldırıp kaldıramayacağımızı söylemeye çalıştığımı anlattım. Biz bu kararsızlık içinde dışardaki yoldaşlara haber salarak düşüncelerini almaya uğraşırken, birkaç ay öncesinden istediğimiz "demir testereleri", koğuş havalandırmasına atılmıştı bile. Bizimle dışarı arasındaki ilişkiyi, aynı koğuşu paylaştığımız yoldaşlardan Muzaffer Erdoğan ile Mahmut yoldaşların ziyaretçileri aracılığıyla kuruyorduk. Demir testerelerini aldıktan sonra, şöyle bir karara vardık.

İlk önce, ziyaret yeri görüş kabinlerinden birinin cam ve demirini keserek karşı tarafa geçmeyi ve ziyaretçiler arasına karışarak kaçmayı deneyelim" Başarılı olmazsak, Filistinlilerin önerdikleri yönteme başvuralım.

Filistinli Gerillalar Firar Ediyor

Düşündüğümüz gibi oldu. Ziyaret günü sabahı, Filistinli iki gerillanın aylar öncesinden uzattıkları saçı sakalı koğuşta kesilerek traş edildi. Traştan sonra, uzun zamandan beri aynı koğuşta birlikte kaldıkları arkadaşları tarafından bile tanınamayacak derecede değiştiler.

Firar edeceğimiz gün ziyaretimize örgütümüzün İstanbul yöneticilerinden Ahmet Ziya Erdönmez gelmişti.

Ziya, gerekli tüm hazırlıkları daha önce yaptığı için, ziyaret kabininin cam ve demirlerini kesmek uzun sürmedi.

İçerdeki gardiyanları arkadaşlar çay ikram ederek oyalarken, dışardan gelen kalabalık, görüş kabininin içine girerek dışardan içerinin görülmesini engelledi.
Arkadaşlar, görüş kabini cam ve demirini testere ile keserken bir ara kabinden dışarıya çıktım ve kabinin az ötesinde başgardiyanla karşılaştım. Arkadaşların ikram ettiği çayı içiyordu. Beni görünce, "nasılsın Yalçın" dedi. Ben gayet neşeli bir şekilde, "n'olsun başefendi, şu camları demirleri kesip kurtulmak için

bir şeyler arıyorum" dedim. Güldü ve "hadi hadi, beni sevindirmeyin" dedi.

Bir saat içinde camın yarısı ve demirlerin bir tanesi kesilmiş, kaçış yolu hazırlanmıştı.

Filistinli 2 gerilla Bayrampaşa Cezaevi'nden kaçtı

Filistinli gerillaların firarının ardından Milliyet gazetesinin haberi

İlk önce iki Filistinliyi çıkarttık, ardından ben çıktım. Benden sonra Nebil'in çıkması gerekirken, Devrimci Sol (DS) davasından hapis yatan İbrahim İlci'nin "önce ben çıkayım" ısrarı üzerine, Nebil ile İbrahim İlci ve DS temsilcisi Halil arasında çıkan tartışma nedeniyle Nebil gecikmişti. Bu sırada Filistinliler ile cezaevinin bahçesinde Nebil'i bekliyorduk.

Filistinli gerillalara, nizamiye kapısını göstererek "ben Nebil'e bakacağım, siz bizi kapıda bekleyin" diye dışarı gönderip tekrar cezaevine döndüm.

Ziyaret yerine tekrar geldiğim zaman, Nebil ziyaretçiler tarafına geçiyordu. İkimiz birlikte çıkış kapısına doğru yöneldik. Nebil'den sonra çıkması gereken İbrahim İlci'nin acele ederek geçmek istemesi, geçerken de yarısını kestiğimiz camın diğer yarısını düşürmesi nedeniyle meydana gelen gürültüden şüphelenen bir gardiyan alarma basması, çıkış kapısının aniden kapatılmasına neden oldu.

Firar duyulmuştu, bu kargaşa sırasında ben tekrar cezaevi bahçesine çıkmama rağmen Nebil içerde kaldı. Alarm üzerine Jandarmalar cezaevi bahçesini ve dış kapıyı kontrol altına aldıkları için bahçede ziyaretçilerin arasında kaldım. Gardiyanlar, ziyaretçiler arasında gizlenmeye çalıştığım sırada beni tanıyarak jandarmaya haber verdiler.

Elimi havaya kaldırmamı isteyen jandarmaların bağrışmaları arasında, ellerimi havaya kaldırarak nizamiye kapısının dış kısmında bizi bekleyen Filistinli gerillalara el sallayarak gitmelerini işaret ettim.

Tarih, 8 Ocak 1979.

Filistinli iki gerilla kaçtı. Ben cezaevi bahçesinde yakalandım. Nebil, çıktığımız yerden tekrar koğuşa geçti. İbrahim İlci'nin de benim gibi bahçede yakalandığını daha sonra öğrendim.

“Adım İbrahim Yalçın Acilciler Davasından”

Siyasi şubeden, olayı soruşturmak için gelen polisler, ilk başlarda çok rahattı. İsmimi dahi sorma ihtiyacı duymadılar. Kendi akıllarınca benimle dalga geçiyorlar ve “demek kaçacaktınız öyle mi?” diye gülüşüyorlardı.

Siyasi koğuşta eksik olmadığı haberi geldiği için herkesin sakin olması beni tedirgin etmişti. Filistinli gerillaların tarafımızdan kaçırıldığının duyulmasını, haberin Akşam haberlerine yetişmesini ve örgütümüzün propagandasının yapılmasını istiyordum.

Uluslararası yankı uyandıracak bir eyleme imza atmıştık ve bunun bilinmesi duyurulması gerekiyordu. Oturduğum yerden polislere dönerek, son derece sakin bir yüz ifadesiyle oturduğum koltuğa yaslanarak, “Filistinliler kaçtı!” dedim. Ortalık bir anda karıştı, o an adımı ve örgütümü sormaya başladılar.

Hiç unutmuyorum.

“Adım, İbrahim Yalçın, Acilciler davasından” dediğim an polislerden biri iki eliyle dizlerine vurarak

"eyvaaah, şimdi biz bu o. çocuklarını nerden bulacağız, hemen yıkın şunu" diye bağırmaya başladı. Doğru aşağıya, hücrelerin bulunduğu zemin kata indirildim. Bu sırada İbrahim İlci'yi de yakalayarak yanıma getirdiler.

Aşağıya, hücrelerin bulunduğu zemin kata inerken, gardiyanlardan birisi, kafama bir sopa ile vurdu. Döndüm ve bana vuran gardiyana, "bunun hesabını dışarda sana ödettireceğim. Dışarda en az elli kişi var ve sen nasıl olsa bu kapıdan dışarıya adımını atarsın" diye tehdit ettim.

Bu gardiyan, daha bir gün öncesine kadar sayımlarda koğuşumuza girdiği zaman, günaydın ya da iyi akşamlar "yoldaşlar" diye hitap ediyordu. Bizi en fazla döven ve polislere "Bunun dışarda 50 tane arkadaşı varmış, hepsi kapıda bekliyormuş, kim olduklarını söylesin hele" diye polislere öneride bulunan da aynı gardiyandı.

Asıl işkence faslı da zaten bundan sonra başladı. İlginçtir, İbrahim İlci ve bana işkence yapan polis ve gardiyanlar, sanki sözleşmiş gibi sürekli olarak, "gâvurları kaçırdınız, bizi dünyaya rezil ettiniz, keşke hepiniz kaçsaydınız, ama bunları kaçırmasaydınız. Bunlar, Yeşilköy'den ve cezaevinden başka bir yeri bilmezler, tanımazlar, nereye gittiler söyle" diye özellikle bana yükleniyorlardı.

İbrahim İlci benden daha şanslıydı. Filistinlilerin kaldığı turist koğuşunun mümessili de yanımıza getirilmişti. Turist koğuşunun mümessili, Lübnan uyruklu, eroinden ağır ceza almış ve mimar olduğunu

söyleyen biriydi. Filistinliler ile benim ve Nebil'in sürekli birlikte olduğumuzu söylüyor, Filistinlilerin nereye gitmiş olabileceklerini ancak benim ve Nebil'in bilebileceğini iddia ediyordu. Bu nedenle, en çok bana yükleniyorlar, nerde olduklarını hemen söylemem için ne gerekiyorsa yapmaya çalışıyorlardı.

Bu olaydan bir süre önce Kolombiya'da, yanılmıyorsam Filistin Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC) militanları tarafından, başka bir örgüt militanları da olabilir, bir uçak kaçırılmış ve karşılığında İstanbul Sağmalcılar Cezaevi'ndeki gerillaların serbest bırakılması istenmişti. Türk hükümeti, bu talebi reddederek, Filistinlileri koğuşlarından alarak tek tek demir kapılı hücrelere kapatıp, hücrelerinin kapılarını da kaynak makinesiyle kaynaklamıştı. Tam üç ay süreyle kapalı kapılar ardında tutmuş dışarı çıkarmamıştı.

İşkence Kokusunda Tavuk Kokusu

İstanbul Alay Komutanı'nın bizzat gözetiminde işkenceye alındım. Sürekli falaka çekiyorlardı. Yoruldukları zaman az biraz mola veriyorlar ve yere su dökerek bizi döktükleri suda zıplatıyorlardı. Yani fasıl için ayaklarımızın şişmesini önlemek istiyorlardı. Ara sıra dışardan bir polis içeriye geliyor ve "gözümüz aydın arkadaşlar, gâvurlar yakalandı" diyordu. Bu sırada bizi bırakıyorlar ve tepkimizi ölçmeye çalışıyorlardı. Birkaç dakika sonra yeniden falaka faslı başlıyordu.

Sabaha karşıydı ve İbrahim İlci ile hücreye konulduğumuzda, ikimizin de kırılmadık hiçbir yerimiz kalmamıştı. Ellerimiz ayaklarımız korkunç bir şekilde şişmiş ve kulaklarımızda kan geliyordu. Hücrede İbrahim'le yan yana ölü gibi kıpırdamadan yatarken, kapı açıldı, dört beş kişi içeri girdi. Hiç konuşmadan bize baktılar ve çıktılar. Bu kişilerden birinin, İsrail İstanbul Başkonsolosu olduğunu, sabahleyin gardiyanlardan öğrendik.

Filistinli gerilla firarilerin yerini öğrenmek için bize işkence edenler, Nebil'i de siyasi koğuştan almak istediler. Her şeye rağmen bunu başaramadılar. Cezaevi'nde bulunan siyasi tutuklular ayaklanarak

isyan başlattılar ve Nebil Rahuma'yı işkencecilere teslim etmediler.

Kırıklarının acısından gözüme uyku girmedi. İşkence kokusunun sindiği odaya, gece saat 24.00 civarında, gardiyanlar siyasi koğuştan arkadaşların yolladığı bir kızarmış tavuk getirdi. Yememiz için hücreye bıraktı. Acıkmıştık. İbrahim'le aramızda duran kızarmış tavuğun kokusu her yanı sarmıştı. Tavuğu yemek istiyorduk. Ama yiyemiyorduk. Ellerimizin şişmiş olmasından dolayı tavuğu tutamadık. Çenemiz de açılmıyordu. Bundan dolayı, dişimizle ısıramıyorduk. Bir lokma da olsa kopartamıyorduk. İbrahim, başı ile tavuğu sıkıştırarak bir parça kopartabilmem için bana yardım ettiği halde yine de başarılı olamadım.

Nar gibi kızarmış olan o güzelim tavuk, gözlerimizin önünde el değmemiş vaziyette koktu durdu. Bir anlık da olsa hücrenin işkence kokusundan bizleri, kızarmış tavuk kokusu uzaklaştırıyordu. Sadece bakıyorduk. Tehdit eder gibi değil elbette, sitem eder gibi, masumane bakıyorduk.

"Şube'ye Gönderme Beni Öldürürler"

Siyasi polis, beni cezaevinden alarak Gayrettepe'ye götürmek ve orada sorgulamak istiyordu. Aynı şekilde, Jandarma da Alay Komutanlığı'nda sorgulanmam için cezaevi savcılığına baskı yapıyordu. "Bunları burada konuşturamazsınız bize verin" diyorlardı.

Ayaklarım olağanüstü şişmiş ve patlamış olduğundan yere basamıyordum. İki gardiyan kollarından tutarak beni ayağa kaldırmış vaziyette ifademi alıyordu.

Savcı, bir ara gardiyanların yorulduklarını fark etmiş olmalı ki, beni karşısındaki koltuğa oturtmalarını ve kapıda beklemelerini söyledi. Böylece, savcı ile baş başa kaldım. Savcı'ya dönerek, "beni şubeye gönderme, orada beni öldürürler. Eğer gönderirsen, firar eyleminde senin de haberin olduğunu söylerim" dedim. Savcı tek kelime cevap vermedi. Söylediğim bu söz karşısında yüzüme boş boş baktı.

Öyle sanıyorum ki, yaptığım bu tehdit etkili oldu. "Sanık, cezaevi sınırları dışına çıkmamıştır" diyerek sorgumun cezaevinde yapılması gerektiğine karar verdi. Ne polise, ne de jandarmaya, beni teslim etmedi.

Bu arada, Ümraniye'de bulunan evim basılmış, Filistinliler aranmış ve eşim Şube'ye götürülmüş. Radyo haberlerinde kaçtığım ve televizyon haberlerinde yakalandığım ile ilgili iki yalan haber yayınlanmış.

Recep Maraşlı ile şimdi hangi cezaevi olduğunu hatırlayamadığım bir yerde yaptığımız sohbet esnasında, kaçış olayını anlatırken bunu söylemiş olabilirim. Recep Maraşlı, sanırım yanlış anlamıştır. Olayın aslı esası budur.

Toptaşı'na Sürgün

Firar kendi açımızdan başarısızlıkla sonuçlanmış, yakalanmıştım. Aynı cezaevinde kalmam söz konusu olamazdı. İbrahim İlci ile birlikte, "görev ihmali suçu" işlemiş oldukları gerekçesiyle tutuklanan beş gardiyan ve Filistinli gerillaların bulunduğu koğuşun mümessili Lübnanlı mimarla birlikte toplam sekiz kişi Toptaşı cezaevine gönderildik.

İbrahim İlci'yi ve beni siyasi koğuşa, tutuklu beş gardiyanla Lübnanlı mimarı da Yılmaz Güney'in kaldığı "babalar koğuşu" diye hitap edilen koğuşa verdiler.

Dev-Sol davasından yargılanan Ahmet Fazıl Ercüment Özdemir'i ve THKP-C (Eylem Birliği) davasından yargılanmakta olan Kimya mühendisi Hasan Hilmi Sezel'i ilk kez burada tanıdım. Bir süre sonra, Yılmaz Güney yanımıza 'geçmiş olsun' demeye geldi. İbrahim'le ben koğuşa sedye ile getirilmiştik. Ayakta duramadığımız gibi, kıpırdayamıyorduk bile.

Bizim bu halimizi gören Yılmaz Güney'in koğuşunda kalan mahkûmlar, akşam olup da kapılar kapandığında, Yılmaz Güney'e, "abi biz bu

gardiyanları ne yapalım?" diye soruyorlar ve "onları da arkadaşlarımız gibi yapabilirsiniz" cevabını alır almaz, bize işkence yapan gardiyanları koğuş tuvaletine çekerek tıpkı bize yaptıkları gibi falaka çekerek yürüyemez hale getirmişler.

Sabah olup da koğuş kapıları açılır açılmaz, bu gardiyanlar da tıpkı bizim gibi sedye ile koğuşlarından alınarak, faşistlerin kaldığı "Paşakapısı Cezaevi'ne sevk edildiler".

Toptaşı Cezaevi'nde üç ay boyunca ayaklarımızın üzerinde duramadık. Uzunca bir süre kulaklarım duymadı. Devrimci Sol (DS) davasından, Ahmet Fazıl Ercüment Özdemir ve THKP-C(Eylem Birliği) davasından H. Hilmi Sezel'in burada kaldığım süre içerisinde yoğun ilgisiyle kendimize gelebildik.

Toptaşı Cezaevi, diğer cezaevlerine bakarak daha rahattı. Bütün koğuşlar (toplam 5 koğuş vardı) için tek bir havalandırma olduğundan, akşam sayımına kadar tüm mahkûmlar bir arada oluyor, isteyen istediği kişiyle rahatlıkla görüşebiliyordu.

İstanbul Üsküdar'da bulunan Toptaşı Cezaevi'nin en tanınmış mahkûmu şüphesiz Yılmaz Güney'di. Yılmaz Güney'le ilk karşılaştığım zaman, hayalimdeki Yılmaz ile karşımdaki Yılmaz'in farklı kişiler olduğunu görerek şaşırdım. Buraya geldiğim zaman, beyaz perdenin katı kurallı kabadayısı ile karşılaşacağımı sanıyordum. Herkese "abi!" diye hitap eden, sakin ve son derece kibar konuşan, bambaşka bir Yılmaz Güney'le karşılaştım. Siyasiler koğuşunda

değil de, ağalar koğuşunda kalıyor olmasına bir anlam veremedim.

İideolojik-politik birikimi sanıldıgının aksine güçlü olmamakla birlikte son derece samimi ve kararlı bir ruh hali içerisindeydi. Duvar yazılarının (sloganların) düzgün olmadıklarında şikâyet ediyor ve şablon kullanılarak yazılması halinde daha güzel görülebileceğini söylüyordu. Herkese "abi!" diye hitap ettiği için, karşısındaki kişinin de kendisine "abi" demesini bekliyordu. İnsanlar da, ister istemez "Yılmaz abi" demek zorunda kalıyordu. Kendisinden bahsedilirken, "Yılmaz abi" değil de, "Yılmaz" diye bahsedilmesinden hoşlanmadığını, böyle konuşanlara soğuk davrandığına, hatta küstüğüne tanık oldum.
Tarık Akan başta olmak üzere her hafta ziyaretine gelen film yönetmeni ya da oyuncularla, cezaevi müdürünün odasında görüşür, senaryosunu yada yönetmenliğini yaptığı filmleri buradan kontrol ederdi. Yol filminin çekimleri sırasında bütün talimatları Toptaşı cezaevinde bizzat verdiği söyleniyordu.

1979'un Mart sonu veya Nisan başları idi. Sabahın erken saatlerinde cezaevi havalandırması askerle doldurulmuş, koğuşlar tek tek aranmaya başlamıştı. Koğuş penceresinden havalandırmaya bakarken, Sağmalcılar Cezaevi'nin güvenlik komutanı subayla göz göze geldik. Aşağıdan yukarıya doğru, "İbrahim Yalçın, haberin var mı, seninkilerden mektup geldi. Doğruymuş, Aksaray'da bira içmişler" dedi.

Gülüyordu. Filistinlilerden bahsettiğini anladım.

Sağmalcılar'da bana işkence yapan sorguculara bir ara, Filistinli gerillalar "Aksaray'da bira içeceklerini söylüyorlardı. Aksaray'da olabilirler" demiştim. Onu hatırlatıyordu. Benim bu sözüm üzerine gülüşmüşler ve "Sen bizimle dalga mı geçiyorsun" diye işkencenin dozunu daha da arttırmışlardı.
Arama yapan jandarmalar en son bizim koğuşa geldiler. Arama bittikten sonra, Yüzbaşı cebinden bir liste çıkarttı ve "İbrahim Yalçın, eşyalarını topla, sevke gidiyorsun, araba hazır" dedi.

Aynı gün akşama doğru Adapazarı Cezaevi'ne getirildim.

Adapazarı Cezaevi, Rıza Salman'la İlk Kez Karşılaşıyorum

Rıza Salman ismini daha önce duymuştum. Ama karşılaşmamıştık. İlk defa karşılaşacaktık. Ankara'da, iki yoldaşıyla birlikte polisler tarafından çevrildikleri esnada, elinde bulunan el bombasının pimini çekerek polisleri rehin almış ve Kuğulu Park'a kadar çevresindeki polislerle birlikte:

"Hey devrimci, hey devrimci,
Savaş vakti yaklaştı.
Al silahı vur beline
Emperyalizme karşı"

diye marşlar söyleyerek yürüdüklerini, Kuğulu Park'a geldiklerinde, olaydan habersiz olan başka bir polis ekibinin saldırısına uğrayınca, elindeki bombayı atarak 28 polisle birlikte kendisinin de gözünden yaralı olarak yakalandığını duymuştum. O günün gazeteleri bu olayı büyük puntolarla manşetten vermiş ve "pimi çekti polislere attı" biçiminde duyurmuştu. Bunun yanı sıra, Ömür Karamollaoğlu yoldaşımızın eşi ve örgütümüzün Genel Komite üyesi idi.

Yakalanmasından kısa süre sonra, Ankara Kapalı Cezaevi'nden kaçmaya teşebbüs etmiş olmasına

rağmen, Taner Akçam'ın bilinçli ihmali sonucu yakalanması ve yaralı olduğu halde yeniden ağır işkence görmesi, örgüt içinde önemli prestij sahibi olmasına neden olmuştu.

Rıza Salman'ın bulunduğu cezaevine gelmiş olmamdan dolayı memnundum.

Memnuniyetim uzun sürmedi.

Koğuşa girdiğim zaman ilk kez Rıza tarafından karşılandım. Sağmalcılar Cezaevi'nden Isparta'ya sürgün gittiğimiz Rızgari davasından Maşuk Doğan da buradaydı. Rıza ve Maşuk'tan başka tanıdıklarım da vardı, ama isimlerini şu anda hatırlamıyorum.

Rıza Salman'la ilk tartışmamız, Sağmalcılar Cezaevi'nden, firar girişimimizi duyduğu zaman bize kızdığını söylemesiyle başladı. Şaşırmıştım. Firar etmemize karşı çıkıyor, "nereye gidecektiniz? Gidecek yer mi var?" diyordu. İlk tepkim, "sen ciddi mi konuşuyorsun, yoksa dalga mı geçiyorsun?" demek oldu. Ciddi konuşuyordu. Dalga falan geçtiği yoktu. İlerleyen günlerde, birkaç kez sözü edilmesine ve kimi olanakların bulunmasına karşın, kaçmaya niyeti olmadığını görünceye kadar, halâ benimle dalga geçtiğini düşündüm.

Isparta Cezaevi'nde, Engin Erkiner tarafından yazılan "Öncü Savaşının Politik Sanatı" adlı yazıya bakış açısı da son derece olumsuzdu.

Halk Savaşı'nın inkâr edildiğini ve Politik Sanat'ın tam bir pasifizm olduğunu söylüyordu. Karadeniz

bölgesinde kır gerillacılığı başlatma hazırlıkları üzerine hayaller kuruyordu.

Bir yandan hapishaneden firar edilmesine karşı çıkıyor, öte yandan kır gerillacılığı başlatma hayalleri kuruyor. Aradaki çelişkiyi anlamakta zorlanıyordum. Ankara, İzmir ve İstanbul'dan ziyaretine gelen yoldaşlarla benim karşılaşmamı engellemeye çalışıyor olmasına karşın, benim ziyaretime gelen kim olursa olsun hemen yanımıza damlıyordu. Kendine ait ayrı örgüt varmış gibi, sağa sola haber yollamayı ve talimat vermeyi de ihmal etmiyordu.

"Marksizm-Leninizm bir dogma değil eylem klavuzu 2-3" adlı kendi yazısını, Engin'in "Öncü Savaşının Politik Sanatı"na karşı, ziyarete gelen kişilerle dışarıya yolluyor ve her tarafa ulaştırılması için çaba sarf ediyordu.

Rıza Salman, yakalandığı günden itibaren, yoldaşlardan ayrı kalmıştı. Bulunduğu cezaevlerinde örgütümüz militanları yoktu. Buna karşın, Engin ile Mihrac'ın aynı yerde olması ve onların olduğu yere çok sayıda ziyaretçinin gelmesi, Rıza'ya göre daha fazla etkileşim olanağı sağlıyordu.

Bu üçlü arasındaki iletişim eksikliği dikkate alınırsa, bu durumun bilinçli olarak da aşılmadığı kanısındayım. Sanki görülmez bir el tarafından örgüt içinde iki başlı yönetim ve iki ayrı karar organının doğması için uygun ortam hazırlanıyordu.

Ağustos 1977 darbesi, örgütsel yapıda, ciddi bir sarsıntı yaratmıştı. Merkezi eylem kadrosunun 4

militanı ile birlikte hayatta olan tek kurucu üyesi yakalanmıştı.

Bu durumun Mihrac Ural için önemli bir fırsat olduğunu adı geçen dönemde göremedik. Güney bölgesi sorumlusu olarak, Ağustos darbesi ile birlikte tüm bölgeleri dolaşmaya başlayan Mihrac, gittiği her yerde, yerleşik kadroları atlayarak Hatay'dan getirdiği kendi hemşerileri ile yerleşik kadroları dışlamak suretiyle kendine bağlı ayrı bir örgüt yaratmaya başlamıştı. Bu durum, örgüt içerisinde başlayan ve bölünmeyle sonuçlanan sürecin asıl nedenidir.

Acilciler örgütünün parçalanmasına neden olan ve ayrılığın psikolojik alt yapısını hazırlayan sürecin gerisinde yatan komplo ve bu komploda başrolü oynayan Mihrac Ural'ın rolünü o gün itibarıyla göremedik.

Mihrac Ural, sadece ayrı bölgeleri değil, aynı bölge içerisinde bile mevcut yapıdan habersiz ikinci bir örgüt yapısı kurmuş, kendisine bağlı insanları buralara yerleştirmiş, asıl kadrolara yalan söyleyerek ikili oynamış, yoldaşlar ve bölgeler arasında güvensizlik ortamının yaratılmasına neden olmuştur.

Ali Çakmaklı olayı bu konuda belirleyicidir.

Adana ilinde ve güney bölgesinde Ali Çakmaklı yoldaşın militanlar ve halk arasında ciddi bir etkisi varken, üstelik de bölge bazında bilinç düzeyi ve örgütleme deneyimi açısında son derece yetkin bir kişilik olduğu konusunda kuşku yokken, A. Çakmaklı, önce etkisizleştirilmiş, ardından da "polis" olduğu

iddiasıyla katledilmiştir. Ülke içerisinde örgütümüzün en güçlü olduğu Adana, Ali Çakmaklı'nın katledilmesiyle birlikte büyük oranda dağılmış, Mihrac'a bağlı sınırlı sayıda bir sempatizan kitlesi dışında bölgenin neredeyse tüm militanları HDÖ saflarına katılmıştır.

Sadece Adana değil, İstanbul ayrılığının temelinde de bu tür yaklaşımlar esas olmuştur.

HDÖ-Acil ayrılığının alt yapısı, bilinçli olarak bu gibi ayak oyunları ile hazırlanmıştır. Böyle olunca da, bölgeler arası ayrımcılık ve militanlar arasında kayırmacılık esasında yürütülen feodal ilişkiler, zihinlere birlikte olmanın olanaksızlığına ilişkin düşüncelerin yerleşmesine neden olmuştur.

HDÖ-Acil ayrılığında, hiçbir zaman gündeme gelmeyen ve konuşulmayan bu sorun, ayrılığın asıl nedeni iken, yapay tartışma konuları öne çıkarılmış ve ayrılığa ideolojik kılıf giydirilmiştir.

HDÖ-Acil ayrılığının ideolojik boyutu, Engin Erkiner'in "Öncü Savaşının Politik Sanatı" ve Rıza Salman'ın "Marksizm-Leninizm Bir Doğma Değil Eylem Kılavuzu 2-3" başlıklı yazısı ile açıklanmıştır.
Rıza Salman'ın Karadeniz Bölgesi'nde başlatılmasını hayal ettiği ve hiçbir zaman teşebbüs dahi etmediği gerillacılık macerası bu tartışma ortamında dedikodu malzemesi olarak bilinçli şekilde öne sürülmüştür.
Söylenildiği gibi, ayrılık bu iki anlayış temelinde gerçekleşmiş olsaydı eğer, o gün Acil saflarında kalanların HDÖ'den, HDÖ saflarında kalanların da, Acil'den olmaları gerekirdi.

Oysa, pratikte bunun tam tersi bir konumlanış söz konusu olmuştur.

Son derece somut bir örnek veriyorum. “Öncü Savaşının Politik Sanatı” adlı yazıyı pasifizm olarak görüp eleştiren, İstanbul örgütünün büyük bir bölümü, tartışmaların yoğunlaştığı dönemde Isparta’ya gelerek, İstanbul Sorumlusu Haydar Yılmaz’ı “asker kafalı” olmakla ve “sürgit askeri eylem peşinde koşmakla” eleştiriyordu.

Bir süre sonra bizleri, yani “Öncü Savaşının Politik Sanatı”nı savunan arkadaşları, pasifist olmakla suçlayan ve Rıza Salman’ın öncülüğünde bugüne kadar ne olduğu tam olarak anlaşılınayan “kırlarda gerilla savaşı”nı savunan bu arkadaşlar HDÖ olarak ayrılırken, “asker kafalıdır, sürgit askeri eylem peşinde koşuyor” diye “eleştirdikleri Haydar Yılmaz ise Acil saflarında kaldı.

Bir başka anlatımla, HDÖ-Acil ayrılığının yaşandığı güne kadar İstanbul örgütü içinde hiçbir eyleme girmemiş olan ve örgüte yeni katılan keskinler HDÖ olarak ayrıldı. O güne kadar örgütün merkezi eylemlerini yapmış olan kadrolar, pasifist olmakla suçlayarak eleştirilen Acil hareketi içinde kaldı.
HDÖ-Acil ayrılığının ideolojik olmaktan öte psikolojik olduğu yeterince açıktır. Ayrılığın güvensizlikten kaynaklandığı ve bu güvensizlik ortamını yaratanların başında ise esas olarak, Mihrac Ural’ın olduğu son derece açık ve nettir.

Yıllar sonra, Mihrac Ural’ın kim olduğu ve attığı her adımı bilinçli bir yönlendirme ile atılmış olduğunu,

kendi tabiri ile "Acilciler'i ehlileştirmek için" uğraştığı bugün gayet açık olarak biliniyor.

Rıza Salman ise, halâ "kara kutu" olmaya devam ediyor.

Açık konuşmak gerekirse, Adapazarı'ndan Selimiye'ye varıncaya kadar, sürecin ayrılıkla sonuçlanmayacağını ve ortak bir noktada buluşulacağını düşünüyor, her iki tarafa da aynı mesafede duruyordum.

Rıza Salman ile olan sürtüşmelerimizin esas nedeni ideolojik olmaktan öte kişiseldi. Rıza'ın siyasi koğuşta bulunan diğer devrimcilere karşı tutumu ve davranış biçimi beni son derece rahatsız ediyordu.
Koğuşta bulunan diğer devrimciler, Rıza'dan kaynaklanan rahatsızlıklarını bana aktarıyorlardı. Ben de uygun bir şekilde, Rıza'yı uyarıyordum. Lakin, uyarılarım dikkate bile alınmıyordu.

Örneğin, sabah koğuşumuza gelen günlük gazeteleri önce Rıza alıyor ve bir köşeye gidip gazetelerin üzerine oturuyor, önce kendisi okuyor, bitirdiği gazeteyi lütfedip birine veriyor, bir diğerini okumaya başlıyordu.

Koğuşta bulunan 20 kişi sırada beklerken, Rıza'nın gazeteler üzerinde oturup kimseye vermemesi ve teker teker okuduktan sonra vermesi herkesi olduğu kadar beni de rahatsız ediyordu.

Rızgari davasından Maşuk Doğan'ın bana gelerek, "arkadaş bu ne biçim devrimcilik!" diye şikâyet etmesi, beni mahcup ediyordu.

Bunun dışında, Rıza Salman kesinlikle banyo yapmaz, sabahları elini yüzünü yıkamaz ve bahçede volta atmazdı. Kaç kez ikaz ettiğimi hatırlamıyorum bile. Özellikle elini yüzünü yıkaması konusunda yaptığım uyarılar üzerine bazen çeşmeye gidip sadece serçe parmaklarının ucunu ıslatması ve gözlüklerinin altından gözündeki çapakları silmekle yetinmesi beni çıldırtıyordu.

Koğuş içinde, ortaklaşa kullandığımız mutfaktan kendisi için hemen her gün özel sofra kurması ve diğerlerini ciddiye almadan istediği gibi hareket etmesi elbette hoş karşılanmıyor ve eleştiri konusu oluyordu.

Adapazarı Cezaevi'ne geldiğim için memnundum, ama gideceğimi duyduğum zaman daha çok memnun oldum.

Ülke genelinde sıkıyönetim ilan edilmiş, 12 Eylül'ün ayak sesleri duyulmaya başlanmıştı. Isparta'ya kaldırılan davamız sıkıyönetime devredildiği için, İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nde yargılanmak üzere, aynı davadan yargılandığımız yoldaşlar Selimiye Askeri Cezaevi'nde toplanıyordu. Her birimiz ayrı bir cezaevinde idik. Engin Erkiner Aydın'da, Ali Sönmez Afyon'da, Muharrem Kaya İzmit'te, ben Adapazarı'nda, Mihrac Ural Denizli'deydi. Teker

teker İstanbul Selimiye Askeri Cezaevi'ne getirilmeye başlandık.

Selimiye Askeri Cezaevi,
Recep Güregen Yoldaşımız Ölüyor

1979 yılının Haziran ayı ortalarına doğru, Selimiye Askeri Cezaevine getirildim.

Engin Erkiner, Ali Sönmez ve Muharrem Kaya, benden önce gelmişlerdi. Mihrac Ural dışında hepimiz bir aradaydık. Bir süre sonra Mihrac'da getirildi.

Selimiye Kışlası'nın, eskiden büro olarak kullanılan en üst katı, sıkıyönetimin ilan edilmesi ile birlikte hapishane olarak kullanılmaya başlanmıştı. Eylem Birliği ve THKP-C Savaşçıları başta olmak üzere, her siyasetten insanlar vardı. Silahlı mücadeleyi savunan hemen hemen tüm örgütler buradaydı.

Muharrem Kaya ile uzun süredir görüşememiştik. Bir arada olmamıza rağmen, örgüt içindeki hizipleşme nedeniyle aramızdaki ilişkiler biraz soğuk olmasına rağmen yine de aynı komün içinde beraber hareket ediyorduk.

Cezaevi'nin en kalabalık grubu Eylem Birlikçiler idi. Tütünçiflik, Beykoz ve Ege Bölgesi operasyonlarından sonra, başta Hilmi Begümcan olmak üzere, merkezi kadro düzeyindeki tüm

militanları yakalanmıştı. Bu arkadaşlar, genelde THKP-C Savaşçıları ile birlikte hareket ediyorlar, bize karşı yer yer sert tavır alıyorlardı. Mahir Çayan'ı revize ederek, halk savaşı'nı inkâr etmekle eleştiriliyorduk. Bu nedenle, aramızda sözlü sataşmalar ve volta da omuz vurmaya kadar varan hırlaşmalar eksik olmuyordu.

Eylem Birliği'nden Hilmi Begümcan ve THKP-C Savaşçıları'ndan Zeki Yumurtacı (12 Eylül döneminde öldürüldü)'nın organize ettiği, "halk savaşı" konulu bir tartışma toplantısı esnasında, bizim adımıza konuşmacı olan Engin Erkiner'e saldırmaları, bardağı taşıran son damla oldu. Özellikle de bu tartışmadan sonra THKP-C Savaşçı'lardan ayrılarak bize katılan bir arkadaş yüzünden ilişkilerimiz tamamen kopma noktasına gelmişti.

Bu arkadaşlarımızın birçoğu ideolojik politik yetkinlikten yoksundu. Bilinçli bir tercihin sonucu olmasa da, "eylemi her şey, amacı hiçbir şey" olarak gören bir anlayışa sahiptiler. Kaldı ki, 12 Eylül'den bir süre sonra, Metris Cezaevi'nde bu arkadaşlardan bazıları "itirafçı" olarak "hainler koğuşu"na gittiler ve direnen devrimcilere küfür etmeye başladılar.

Selimiye askeri cezaevinde (Temmuz 1979) akşam haberlerini dinlerken, Silifke'de, bir banka şubesinin soyulmasının ardından, "teröristlerle güvenlik güçleri arasında çatışma çıktığı, ölü ve yaralı yakalanmalar olduğu, çatışmanın halen devam ettiği"ne ilişkin haber arasında, ekranda Recep Güregen'in resmi belirdi. Hep beraber habere kulak kesildik. Haberin veriliş biçimi son derece ilginçti. Olayın nasıl gerçekleştiği

teferruatına kadar anlatılmasına karşın, olayın hangi örgüt tarafından gerçekleştirildiği konusunda bilgi verilmiyordu. Ekranda, Recep Güregen yoldaşın fotoğrafı gösteriliyor ve çatışma sırasında nehri yüzerek karşıya geçip kaçmak üzereyken boğularak öldüğü söyleniyordu. Hüseyin Gürgen yoldaşın isminin söylenip söylenmediğini hatırlamıyorum. Ama fotoğrafı gösterilen Recep yoldaşın isminin tespit edilmeye çalışıldığının söylendiğini çok iyi hatırlıyorum.

Recep Güregen yoldaş bilinmeyen bir isim değildi. 36 yıla mahkûm olmuştu ve birçok adli olaydan halâ yargılanıyordu. Yani bilinen bir isimdi.

Fotoğrafı ele geçirilmiş, televizyonlarda yayınlanıyor olmasına rağmen, isminin tespit edilememiş olduğunun söylenmesi düşündürücüydü. Bu konuyu o zaman, haberlerden sonra, yoldaşlarla da konuşmuş ve ilginç bulmuştuk.

Şimdi düşünüyorum da, "bizim" kandırılmış ve ucuza kapatılmış, Beşir Kanmaz ile bu olay arasında nasıl bir bağlantı olabilir?

Bilindiği gibi, Hanefi Avcı'nın meşhur kitabında, isim vermeksizin "bizim" Beşir Kanmaz'dan bahisle, Silifke olayından bir gün sonra Antakya'dan gelerek teslim olduğu anlatılıyor. Beşir Kanmaz'ın, Silifke Ziraat Bankası'nın kamulaştırılacağından haberi var. Olaydan bir gün önce Silifke'ye geliyor. Eyleme gireceğinden değil, eylemde elde edilecek paraları alacak.

Banka basan 1 soyguncu çatışmada, 1 soyguncu ırmakta öldü, 3 kişi yakalandı

● Çalıntı bir taksi ile bankaya gelen soyguncular otomatik silahlarla personeli etkisiz hale getirerek 353.700 lirayı alıp kaçarken Göksu Irmağı kıyısında polisle çatışmaya girdiler

● İlgililer, "Operasyonun son yılların en başarılı polis çalışması olduğunu, soyguncuların kullandığı 4 otomatik tüfek ve 6 bombanın ele geçirildiğini" açıkladı

MERSİN, HAMDİ YURDAKUL bildiriyor

SİLİFKE'de Ziraat Bankası'nı silahlı baskın yaparak soyan ve THKP-C üyesi oldukları söylenen 5 kişiden ikisi öldü, geri kalanlar da sağ olarak yakalanmışlardır.

Soyguncuların polisle giriştikleri çatışma sırasında aralarında Mersin Emniyet Müdürlüğü Cinayet Masası Başkomiseri Nazık Karadeniz'in de bulunduğu 3 polis yaralanmıştır.

● Önce bomba atıldı

Silifke Kaymakamı [illegible] Aydın ve Mersin Emniyet Müdürlüğü yetkililerinin verdikleri bilgiye göre, dün sabah saat 8.30 sularında Silifke Emniyet Amirliği ve Jandarma Karakolu [illegible] bir patlama olmuş, güvenlik kuvvetleri bu olayla ilgilendikleri sırada soyguncular kaçırdıkları taksi ile Ziraat Bankası'na gelmişlerdir. Ellerindeki otomatik silahlarla banka personelini etkisiz hale getiren soyguncular kasadaki 353.700 lirayı alıp kaçmışlardır. Bu arada soyguncuların bankada [illegible] yardımcısı Hüseyin [illegible] adlı kişinin [illegible] öğrenilmiştir.

● Kaçamadılar

[illegible] Göksu Irmağı kıyısında ve THKP-C üyesi [illegible] Ayşel Öztürk'ün [illegible]. Bu baskında olaya karıştıkları saptanan Mürsel Turgut ve Mehmet Arı ele geçirilmiştir. Soyguncularından ikisi de Gazi Mahallesi'nde yakalanacakları sırada polisle çatışmaya girmiştir. Bu çatışma sırasında soyguncular Hüseyin Gürgen adlı örgüt üyesi arkadaşlarının ateşi ile ağır yaralanmış, daha sonra ölmüştür.

● Irmakta boğuldu

Soyguncular Recep Gürgen ise güvenlik kuvvetlerinden kaçmak için Göksu Irmağı'na atlamış ve boğularak ölmüştür. Üçüncü soyguncu [illegible] Dorgal ise burada sağ olarak ele geçirilmiştir. Bu çatışma sırasında Mersin Emniyet Müdürlüğü Cinayet Masası Şefi Nazık Karadeniz ağır, 2 polis de hafif yaralanmıştır. Yaralılar Mersin Hastanesi'ne kaldırılmıştır.

İçel Emniyet Müdürü İbrahim Ulus, "Silifke'deki operasyonun son yılların en başarılı polis çalışması" olarak niteleyerek, "Silifke Ziraat Bankası soygununu yapanların [illegible] yakalandığını, [illegible] ve soyguncuların kullandığı 4 otomatik tüfek, [illegible] ele geçirildiğini" belirtmiştir.

Yakalanan soyguncular ilk sorgularında, "Mersin'de Ağır Ceza Mahkemesi [illegible] Hakimi Halit [illegible] öldürülmesi olayına karıştıklarını, silahı [illegible] de Recep Gürgen olduğunu" söylemişlerdir.

● 5 kişi yakalandı

UŞAK — THKP-C "Devrimci Sol" örgütüne üye oldukları ve çeşitli eylemlere karıştıkları ileri sürülen 5 kişi yakalanarak gözaltına alınmıştır.

Eylemin başarısız olması ve yoldaşlardan bir kısmının yakalanıp iki yoldaşımızın da katledilmesi üzerine kaçarak Hatay'a gidiyor ve bir gün sonra da gidip teslim oluyor. Recep Güregen yoldaşın resimlerinin televizyonlarda gösterilmesine rağmen "ismi tespit edilemedi" diye anons edilmesi bu anlamda bir şaşırtmaca oluyor.

Recep Güregen yoldaş, birçok meziyetleri olmasına rağmen, örgütlenmenin merkezi eylem kadrosunda görev alabilecek, dahası, bölgede askeri sorumlu olabilecek konumda kesinlikle değildi. Politik düzeyi ve örgütlenme içindeki konumunun bile buna uygun olmadığı açıktır.

O halde, Recep yoldaşın konumuna uygun olmayan bir görevle donatılmasını nasıl açıklayacağız?

Bunun için, Recep Güregen yoldaşı biraz daha geriye giderek anlatmak yerinde olur.

İstanbul'dan Isparta Cezaevi'ne geldiğimiz zaman ikişer ikişer koğuşlara dağıtıldığımızı yazmıştım. Recep yoldaş birkaç ay Engin'le aynı koğuşta kalmıştı. Daha sonra, Engin'le fazla konuştuğu için idare tarafından başka koğuşa alındı. Siyasi koğuş kurulunca bizimle birlikte kalmaya başladı.

Sürekli olarak kaçmayı düşünürdü. Engin ile aynı koğuşta kalırken içeriye bir akrabası aracılığıyla testere sokmuş, lavaboda bir demiri de kesmelerine rağmen, üzerlerindeki gözetimin arttığını fark edince vazgeçmişler.

Recep Güregen yoldaş birçok davadan birden yargılanıyordu. En son davası, Cüneyt Arkın'ın yeğenini kaçırmak ve fidye istemekti. Son derece girişken, kararlı ve kelimenin tam anlamıyla gözünü daldan budaktan esirgemeyen biriydi. Çok sigara içerdi, bizim koğuşa geldikten sonra sigarayı bıraktı ve ben orada olduğum sürece bir daha sigarayı eline aldığını görmedim. Burun kemiğinde bir çatlak vardı, bu nedenle burun delikleri zaman zaman tıkandığı için nefes almakta zorlanıyordu. Ameliyatla bu tıkanıklığın açılması gerekiyordu. Okumaya açık ve aydınlık bir kafa yapısı vardı. En çok Ali Sönmez'le sohbet ederdi. Mihrac Ural, Ali vasıtasıyla Recep'e yanaşır ve Recep'e söylemek istediği şeyleri Ali'ye söyletirdi. Dışarı çıktığı zaman her türlü eyleme hazır olduğunu söylemesi ve dediğini yapabilecek karakterde olması Mihrac'ın iştahını kabartıyordu. Mihrac'ın yönlendirmesiyle Ali'nin Hatay'daki örgütlü yapıyı abartılı şekilde Recep'e anlattığına defalarca tanık oldum. Kafasına takılan ideolojik sorunlara ilişkin bir konu oldu mu, Engin Erkiner'le sohbet ederdi. Kaçtıktan sonra da, ne tür eylemler yapacağı konusunda, Ali Sönmez'le uçuk hayaller kurardı. Çoğu zaman "yine nereyi havaya uçuruyorsunuz" diye yanlarına gelir, sohbet eder, hep beraber gülüşürdük.

Recep Güregen yoldaşın, hapishaneden firar ettikten hemen sonra Güney'e gitmesi, Isparta cezaevinde Ali Sönmez'le yaptığı konuşmaların sonucudur.

Sevgili Yoldaşım Muharrem Kaya

Muharrem Kaya'yı 1977 Ağustos operasyonu sırasında tutuklandığımız gün tanıdım. Sağmalcılar'da kısa bir süre beraber olduk, sürgünler nedeniyle ayrı düşmüştük. İki sene sonra Selimiye'de yeniden bir araya geldiğimiz zaman, daha fazla tanıma imkânım oldu. Muharrem, kısa bir süre Bolvadin Cezaevi'nde kalmış ve orada büyük baskı görmüştü. Ne zaman işkence sözü açılsa, hemen Bolvadin'den bahsediyor, orada gördüğü baskıları tekrar tekrar anlatıyordu. Karslı olduğu için bazen "Azeri" lehçesiyle fıkra anlatır ve bizi gülmekten kırar geçirirdi. Selimiye'ye, İzmit Cezaevi'nden, Yılmaz Güney'in yanından gelmişti. Yılmaz Güney'le arasının çok iyi olduğundan bahseder, Yılmaz Güney'in içerde yazdığı bir film senaryosunda, başrol oyuncusunun eline verilecek mavzerin, kendi önerisi üzerine kalaşnikof olarak değiştirildiğini anlatırdı.

Engin Erkiner'i, "örgütsel ayrılığın ideolojik temellerini attı" diye sevmez ama belli de etmezdi. Mihrac Ural'dan "nefret eder"di. Mihrac'ın, "devrimci olmadığını, hemşericilik yaptığını ve Arap milliyetçisi" olduğu konusunda sabit fikirliydi. Her seferinde, "o bir üç kağıtçı" der dururdu. Nebil Rahuma'yı ve Haydar Yılmaz'ı çok severdi. Ali

Sönmez'i sevmesine karşın, Mihrac Ural'ın sözünden çıkmadığını bildiği için mesafeli dururdu. Benimle ilişkileri genelde iyiydi. Düşüncelerini genellikle benimle paylaştığı için, kendisine katılmadığım zaman bana kızar ve "senin yerin bunların yanında değil, bunlar Arap milliyetçileri" derdi. Mihrac Ural'a yönelik eleştirilerini ciddiye almadığıma öfkelenirdi. Devrimci mücadelenin, art niyetsiz, samimi ve dürüst bir militanı olarak tanıdığım sevgili Muharrem'in, tertemiz saflıkları da vardı.

Bir gün, Engin yanıma geldi ve "Muharrem'i görüyor musun! Kitap okuyordu, tuvalete gittiği zaman okuduğu kitabın sayfalarını geriye aldım. Fark etmedi, geldi ve geriye aldığım sayfaları tekrar okuyor" dedi. Bunun üzerine Muharrem'i kollamaya başladım. Biraz sonra tekrar yerinden kalktı ve koridora çıktı. Ranzasında duran kitabı 50 sayfa geriye birde ben çevirdim ve beklemeye başladım. Muharrem geldi ve başladı okumaya. Gülmeye başladım. "Yahu sen ne yapıyorsun, az önce Engin bu kitabın sayfalarını geriye aldı, şimdi de ben geriye aldım, neredeyse kitap başa geldi, ama sen halâ fark etmedin" dedim. Şöyle bir yana döndü ve "anladım, anladım da, acaba bu kitabı daha önce okumuş muydum diye düşünüyordum" dedi.

Bir seferinde, ziyaretten sonra bizi topladı ve önümüze bir tomar fotoğraf koydu. "Bakın bakalım, inanmıyordunuz" dedi. Önümüzde, Muharrem'in ringde, elleri havaya kaldırılmış fotoğrafları duruyordu. "Doğu Anadolu ağır sıklet boks şampiyonu" olduğunu belgeleyen fotoğraflardı.

Yıllar sonra, Paris'te "Fete de l'humanité"de Rıza Salman'la karşılaştığımda Muharem'i sordum. "Attık onu" dedi. "Oligarşi Kemal"i sordum. "Onu da attık" dedi. Daha başkalarını da sordum, hepsini de attığını söyledi. Peki, eskilerden kim kaldı? dedim. Söylemedi.

Mahkememizin başlamasına kısa bir süre kala, Mihrac Ural da Denizli'den Selimiye'ye getirildi.

Kimse tarafından tanınmadığından, kendisini tanıtmak ve dikkat çekmek için, önüne çıkan herkesle tartışmak istiyordu.

Bir gün cezaevi güvenlik komutanı yüzbaşı, elinde bir mektupla koğuşa girdi ve "Mihrac Ural hanginizsiniz?" diye sordu. Mihrac'a dönerek, mektubu gösterdi ve okumaya başladı. Mektupta, "burasının cezaevi değil çiftlik olduğu"nu yazan Mihrac'a "ayıp olmuyor mu böyle yazmak, illa sizi sıkalım mı istiyorsunuz!" dedi. Bozulmuştuk tabi. Yüzbaşı gittikten sonra, herkes bizi eleştirmeye başladı.

30 sene önce "burası çiftlik, çiftlik!" diye övmekle baş edemediği yeri, aradan 30 sene geçtikten sonra "zindan" diye anlatmasına ne demeli? Bilmem ki.

TKEP'le İlk Temas

Emeğin Birliği adıyla anılan örgüt hakkında fazla bir bilgim yoktu. THKO geleneğinden Teslim Töre'nin öncülük ettiği hareketin, o günlerde "Türkiye Komünist Emek Partisi" (TKEP) adı ile partileştiğini gazetelerde duymuştum. İstanbul Gayrettepe'de bulunan 1. Şube'yi hedef alan bir roket atılmış, roket hedefe isabet etmemişti ama olayı TKEP adına üstlenmişlerdi. "Emeğin Birliği" ile ilk temasımız Selimiye'de başladı. Derginin yazı işleri müdürü Reşat Güvenilir ve aynı davadan yargılanan Cuma Şat'la beraber aynı koğuştaydık. Reşat ve Cuma'ya her hafta düzenli bir şekilde gelen "Emeğin Birliği" dergilerini biz de okuyorduk.

Dergide, seri halinde yayınlanan "İşbirlikçi Tekelci Kapitalizm" adlı yazı dizisi dikkatimizi çekmişti. Başta Engin ve Mihrac olmak üzere yapılan tespitlere tamamen katıldığımızı ve doğru tespitler olduğu konusunda görüş birliği içinde olduğumuzu konuşmuştuk.

1982'de TKEP ile Acilciler arasında başlayan ve siyasi birliği hedef alan birlik görüşmelerinin başlatılmasında, bu tespitin önemli etkisi olduğunu düşünüyorum.

Sıkıyönetim Mahkemeleri Başlıyor

Selimiye Kışlası'nda günlerimiz genelde okumakla geçiyordu. Gazeteci Aydın Engin'le aynı koğuştaydık. Aydın Engin'in gazetecilik yaşamından karşılaştığı kimi olayları espiritüel bir dille anlatarak bizleri kahkahaya boğması, cezaevi yaşantımıza renk katıyordu. Arada bir de olsa eşi Oya Baydar'ın ziyaretlerde yapıp getirdiği mantının tadına bakıyorduk. Mantıyı ilk kez burada tattığımı da belirtmek isterim.

Mahkeme tarihimiz belli olmuştu. Uzun bir aradan sonra yeniden, ama bu sefer Askeri Mahkeme'de yargılanacaktık. Avukatımız Nizar Özkaya, 3 No'lu Sıkyönetim Mahkemesi savcısı yüzbaşının, demokrat ve alevi kökenli olduğunu söylüyordu.

Milliyet gazetesi başyazarı Abdi İpekçi'nin katili Mehmet Ali Ağca'nın iddianamesini hazırlayan da aynı savcıydı. İddianamede, Ağca'yı faşist olmakla itham eden çok çarpıcı değerlendirmeler yapmıştı. Askeri savcı ile avukatımız Nizar Özkaya'nın aralarının iyi olması elbette bizim de işimize geliyordu.

Nizar Özkaya, ziyaretimize geldiği bir gün, savcı ile aralarında geçen konuşmayı bize aktararak aynen şunları söyledi. "Askeri savcı İbrahim'in durumunun kritik olduğunu, tahliye ve ağır ceza arasında gidip gelebileceğini, üzerine ifade vermiş olan iki tanığın mahkemede verecekleri ifadeye göre durumunun netleşeceğini" söylediğini anlattı. Kendi yorumunu yaptı. "İbrahim Yalçın'ın tanıkları, poliste verdikleri ifadeleri mahkemede reddederlerse, İbrahim tahliye edilecek, haberiniz olsun"

İddianamede, birden çok eylemden dolayı yargılanıyor gözüksek de, Muharrem dışında, Ben, Engin ve Ali esas olarak "Akbank Harbiye Şubesi"nin kamulaştırılması eyleminden yargılanıyorduk. Diğer hiçbir eylemin tanığı yoktu.

Haydar Yılmaz Devreye Giriyor

Avukatımızdan bu haberi alır almaz, Haydar Yılmaz'a haber gönderdik. Beni poliste teşhis eden iki tanıkla konuşmasını ve ifadelerini değiştirmeleri için ne yapılması gerekiyorsa yapmalarını istedik.

Hiç unutmuyorum. Tanıkların dinleneceği gün, mahkeme salonu kapısında beklediğimiz sırada yanımıza gelen ve beni poliste teşhis eden bir tanık, "abi hanginizi tanıyacağım, hanginizi tanımayacağım" diye bize sorarak öğrenmek istedi. Engin ve Ali tanığa dönerek, "bizi tanıyacaksın, ama bunu tanımayacaksın" diye beni gösterdiler.

Mahkeme esnasında, salona çağrılarak, bizleri tanıyıp tanımadığı sorulunca, aynı tanık, Ali'yi ve Engin'i göstererek "bu ikisiydi efendim" dedi. Mahkeme başkanı beni gösterdi, "bak bakalım, bu da var mıydı?" dedi. "Hayır efendim, yukarda allah var. Bu yoktu, benim gördüğüm şahıs kısa boyluydu, bu kişi çok uzun" diyerek cevap verdi.

Rahatlamıştım.

Sıra benim gösterdiğim tanıkların dinlenmesine gelmişti. Banka eyleminin yapıldığı gün, olaydan

yarım saat sonra okulda, "uluslararası ekonomi" dersinden sınava girmiştim. Sınav kâğıdım, bilirkişi tarafından incelenmiş, yazının bana ait olduğu tespit edilmiş olmasına rağmen, dersin hocası, Prof. Dr. Gülten Kazgan'ın şahit olarak dinlenmesine karar verilmişti. Gülten Kazgan mahkemeye geldi ve beni tanıdığını, o gün yapılan bitirme sınavlarında "iyi" not aldığımı ve benim çalışkan bir öğrenci olduğumu söyledi.

Olay tarihinde, Paşabahçe'de oturuyordum. Olayın olduğu gün, sabah saat 08.00'de, Paşabahçe'de bulunan kırtasiyeci, Troçkist Mehmet Aydın hocayı da tanık göstermiştim. Mehmet hoca mahkemede "İbrahim, o gün sabah saat 08.00 sıralarında dükkânıma geldi ve sınava gidiyorum diye benden kalem aldı" diye ifade vermesi üzerine, avukatımın yaptığı savunmaya karşılık mahkemenin söyleyeceği hiçbir şey kalmamıştı. Olay anında bulunan 25 civarında görgü tanığı beni tanımamış. Olay saatinden çok kısa süre sonra okulda sınava girmiş ve iyi not almıştım. Bütün bunlara karşın, sabah saat 08.00'de Beykoz'da olduğuma dair tanık vardı ve 08.00'de Beykoz'da olan bir kişinin 08.30'da Harbiye'de olması imkânsızdı.

Muharrem Kaya'nın Şanssızlığı

Benimle ilgili tanıklar dinlendi. Tanık ifadelerine savcının hiçbir itirazı olmadı. Bu iyiye işaretti. Poliste verdiği ifadeyi mahkemede değiştiren tanıklara, savcı tarafından çapraz sorular sorularak, ifadesini neden değiştirdiği sorulurdu. Tanığın yalan söyleyip söylemediği araştırılırdı. Burada öyle bir durum olmadı. Askeri Savcı, tanık ifadelerine karşı bir diyeceğinin olmadığını söyleyerek tanık ifadelerinin doğruluğunu tasdik etmiş oldu.

Muharrem, Selimiye Akbank Şubesi kamulaştırma eylemi nedeniyle yargılanıyordu. Bu eylemde, Muharrem'i poliste tanıyan sadece bir kişiydi.

Tanığın heyecanlı olduğu belli oluyordu. Muharrem, kendisine gösterilerek sorulduğu zaman, "benziyor efendim" dedi. Kesin teşhis etmemiş, sadece benziyor demekle yetinmişti. Tanığın "benziyor" demesi Muharrem'in lehine bir durumdu. Askeri savcı buna da bir diyeceğinin olmadığını söylemişti. Tanık salonu terk etmek üzereyken Muharrem ayağa kalktı ve "tanık açık konuşsun, benim olup olmadığımı kesin söylesin" gibi sözlerle itiraz etti. Yanımda oturan Muharrem'in dizlerine vurarak uyarmama rağmen, beni dinlemedi. İtirazını sürdürmeye devam ettin.

Bunun üzerine, mahkeme başkanı dışarı çıkmış olan tanığın tekrar salona alınması istedi. Bir kez daha, Muharrem'i göstererek tanıyıp tanımadığı soruldu. Zaten heyecanlı olan tanık, sanırım paniğe kapıldı ve "evet efendim budur" dedi. Her şey bitti. Muharrem kesin olarak teşhis edilmiş oldu.

Cezaevinde bu konuyu çok konuştuk, ama yapacak bir şey yoktu.

Muharrem Kaya, tecrübesizlikten kaynaklanan, gereksiz itirazı nedeniyle, tahliye olması gerekirken, daha sonra, sırf bu tanık ifadesi nedeniyle müebbet hapis cezası alacaktı.

Özgürlük

19 Aralık 1979 tarihli mahkemede, askeri savcı avukatımın talep ettiği tahliye talebine katıldığını, "içerde kaldığım sürenin de göz önüne alınarak tahliyeme karar verilmesi" yönünde görüş belirtti ve tahliyeme karar verildi.

Benden bir önceki mahkemede (13.08.1979 tarihinde) Mihrac Ural İstanbul davasından tahliye edilerek, hakkında başka bir davadan tutuklama kararı bulunduğu için Niğde cezaevine gönderilmişti.

Tahliye olmam sevindiriciydi. Yeniden sıcak mücadelenin içerisinde olacaktım. Özleme değenler bir yana, özleme değmeyenleri de özleyerek 28 ayı tüketmiş olmama rağmen içimde bir huzursuzluk vardı.

Aralık ayı başında, tahliye olmamdan 15-20 gün önce, örgütümüze yönelik yeni bir operasyon başlamıştı. Ankara'da ve Kayseri'de başlayan operasyon İstanbul'a kadar gelip dayanmıştı.

Tahliye edilişimden birkaç saat sonra eşyalarımı toplayarak Selimiye Kışlası'nın kapısından dışarıya adımımı atar atmaz, karşıda bekleyen polis ekibi ile

karşılaştım ve tekrar içeriye girdim. Cezaevi güvenlik komutanı yüzbaşıya, "dışarda polis ekibi var, beni bekliyorlar, onlar gitmeden ben dışarıya çıkmayacağım" dedim. Birkaç saat dışarı çıkmadım ve bekledim. Polis ekibi gittikten sonra bir taksiye atlayarak doğruca Ümraniye'deki evime gittim.

21 Aralık 1979 Operasyonu

28 ay süren cezaevi yaşantım sona ermişti. İçerde geçen zamanımı mümkün olduğunca değerlendirmeye çalıştığımı düşünüyordum. Bir önceki döneme göre daha bilinçli, daha tecrübeli ve çok daha kararlıydım. Kaldığım yerden mücadeleye devam etmek ve kavganın orta yerinde olmak için sabırsızlanıyordum. Tahliye edilmiş olmama rağmen, legal bir çalışma içinde olamayacağım ama, en azından yarı-legal konumda, örgütsel görev yapabilirim kanısındaydım. Gelişmeler, düşündüğüm gibi olmadı.

Ankara ve Kayseri'de başlayan operasyon İstanbul'a sıçramıştı. Tahliye edilişimin ikinci günü, İstanbul Ümraniye'de bulunan kardeşimin evi basılmış gözaltına alınmıştı. Evlerimiz aynı mahalledeydi ve aynı anda benim evimde kuşatılmıştı. Kardeşimin alınmasına bir anlam veremiyordum. Örgütsel hiçbir ilişkisi olmayan, kendi halinde birisinin evinin basılarak gözaltına alınmasını benimle ilgili bir operasyon olarak düşünüyordum. Aynı anda evimin ablukaya alınması da bu kanımı güçlendiriyordu. Kardeşimin, Günay Karaca ve Haydar Yılmaz arasındaki bağlantıyı kuran kişi olduğunu daha sonra öğrenecektim.

Acilcilerin hazırladığı ölüm listesi ele geçti

● Acilciler öldürdükleri arasında Osmanlı Bankası eski genel müdürü Reşat Aksan'ın da bulunduğu açıklandı

THKP

● Eylemler

● Mersin'de

MERSİN (THKP-C)

● İzmir'de

İZMİR (THKP-C)

● Yakalananlar

Henüz hiçbir yoldaşla ilişki kuramamıştım. Özellikle İstanbul sorumlusu ve Genel Komite üyesi Haydar Yılmaz'ın benimle ilişki kurmasını bekliyordum. Kuşatma altındaki evden, bakkala alışverişe gidiyormuş havasını vermek için elime aldığım bir alışveriş torbasıyla sakin bir şekilde sokağa çıktım. Hava kararmıştı ve dışarda bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Elime, özellikle şemsiye almadım ve hemen dönecekmişim gibi hızla hareket ederek bakkala girdim. İki kişi peşime takılmıştı. Ben bunları kollayarak bakkaldan rastgele bir şeyler aldım ve kasap dükkânına yöneldim. Beni takip eden polisler, yağan yağmur nedeniyle peşim sıra gelmedi. Nasıl olsa dönecek diye düşünmüş olmalılar ki, biraz geride kalmalarını fırsat bildim ve köşeyi dönerek koşmaya başladım. İzimi kaybettirdim ama gidebileceğim hiçbir yer yoktu.

İlk aklıma gelen, Beylerbeyi'nde oturmakta olan üniversiteden arkadaşım, Adıyamanlı Halil Hullet'in evi oldu. Halil'le bir dönem aynı evde birlikte kalmıştık. Halil daha sonra evlenmiş ve Beylerbeyi'ne yerleşmişti. Bu eve bir kere gitmiştim. Ama aradan 3 sene geçmişti. Aynı yerde mi oturuyordu, bilmiyordum. Evi bulup bulamayacağımı bile bilmiyordum. Başka bir seçeneğim yoktu ve denemek zorundaydım.

Ümraniye'den Beylerbeyi'ne kadar yağmur altında, tarlaların arasından yürürken sırılsıklam olmuştum. Beni bu halimle görenlerin mutlaka şüpheleneceklerini ve polise bildireceklerini düşünüyordum. Sabaha karşı, saat 03.00 sıralarında evi buldum. Perişan bir haldeydim. Kapıyı çalayım

mı, çalmayayım mı, diye ikirciklendim. Her tarafim çamur içerisindeydi. Ayakkabımın bir topuğu düşmüştü ve topallayarak yürüyordum. Arkadaşımı evde bulamazsam, taşınmışsa veya evde başkaları varsa, gecenin bu saatinde ne diyecektim. Üzerimde yeteri kadar para da olmadığı için kendime giyecek bir şeyler de alamayacak ve sabah olup da her yer aydınlandığında, bu halimle kesin olarak yakalanacaktım.

Ev, müstakil ve bahçe içindeydi. Arkadaşıma ait bir iz bulabilir miyim düşüncesiyle, bir kaç kere evin etrafında dolaştım. Hiçbir belirtiye rastlamadım. Deneyecektim, başka çarem kalmamıştı. Kapıyı birkaç kere çaldıktan sonra, yanan ev ışığı ve ardına kadar açılan kapıda Halil'i gördüm. Dünyalar benim olmuştu. Sevgili arkadaşım, beni görür görmez boynuma sarıldı ve hemen içeriye aldı. Anlamıştı. Sobaya odun attı, üstümü değiştirdim ve sıcacık odada öğleye kadar bir güzel uyku çektim.

Örgütle İlişki Kuruyorum

Öğleden sonra evden çıkmaya hazırdım. Karşıya, Avrupa yakasına geçmek ve eskiden beri bildiğim bazı sempatizan ilişkilerini bulup yoldaşlara haber göndermek istiyordum. Teşvikiye de, çok eski bir ilişkimizin kitapçı dükkânına bu nedenle uğradım. Muzaffer beni karşısında gördüğü zaman tedirgin oldu. Tahliye olduğumu duymamış, cezaevinden kaçtığımı sanmıştı. Sorduğum kimi insanlarla nasıl ilişki kurabileceğim sorularına isteksiz cevaplar veriyordu. İstanbul'un en eski Acilcileri olarak bilinen bu ve benzeri arkadaşlar, hiçbir işin içinde olmazlar ama her şeyden de haberlerinin olmasını isterlerdi. Bunu bildiğim için uğramış olmama rağmen, cevap vermekteki isteksizliği karşısında derhal oradan uzaklaştım. Cağaloğlu'na gittim ve muhasebecilik yapan eski İYÖKD genel sekreteri Yusuf Doğan'ın bürosuna uğradım. Yusuf'tan aldığım kimi bilgiler sonucu birtakım sempatizan arkadaşlarla ilişki kurmayı nihayet başardım.

İstanbul Eylem Kadrosu ve Haydar Yılmaz Yakalanıyor

Tahliye olmamdan 15 gün kadar önce başlayan operasyonda, Günay Karaca yoldaş İstanbul'da yakalanmıştı. Tahliye olduğumun ikinci günü evimin ablukaya alınması üzerine ben kaçtıktan kısa süre sonra, Haydar Yılmaz, beni görmek üzere evime geliyor ve kapıyı açan eşim tarafından uyarıldığı için içeriye girmeden geri dönerek izini kaybettiriyor. Bu nedenle kendisiyle buluşamadım. Bir süre sonra onun da yakalandığını gazetelerden öğrendim.

İstanbul bölgesi eylem kadrosu ve yöneticileri ile görüşemeden adeta tek başıma kalmıştım. Bir ay gibi bir süre, eski ilişkiler ve kimi arkadaşlarla görüşmeme rağmen ciddi bir ilişki kuramıyordum. Asıl ilişkiler Haydar Yılmaz tarafından bilindiğinden, cezaevinden gelecek haberi beklemekten başka yapabileceğim bir şey yoktu.

Beklediğim haber çok geçmeden geldi. Haydar Yılmaz'ın Sağınalcılar Cezaevi'nden ziyaretçiler vasıtasıyla gönderdiği mektupta, ilişki kuracağım kişiler ve özellikleri yazıyordu. Ayrıca, Tepebaşı İş Bankası Şubesi'nin kamulaştırılması eyleminde ele geçmeyen paraların, kimlerde olduğuna dair bir de

liste göndermişti. İlk iş olarak belirlenen kişilerle görüşmeye başladım. Birçoğunu tanımıyordum. Ama onlar beni gıyaben tanıdıkları için kısa zaman da birbirimize alıştık ve çalışmalara kaldığımız yerden devam kararı aldık. Yakalanan yoldaşlardan arta kalan paraları belirtilen yerlerden aldığım için fazla bir maddi sorunumuz da yoktu.

Yıl 1980, "Acilciler" İstanbul Örgütünün Genel Durumu

1979 Aralık ayında tahliye olmuş, nefes alınama fırsat bulamadan evim basılmış, kaçağa düşmüştüm. Bununla da kalmammış, İstanbul eylem kadrosu ve yönetici yoldaşlar da yakalanmıştı. Tek başımaydım ve soluklanınama fırsat kalmadan bütün yükü omuzlamak durumundaydım.

İçerden gelen bilgi notu refakatinde bölgeleri dolaşmaya ve deşifre olmamış olan yoldaşlarla tanışmaya başladım.

Sınırlı sayıda yoldaşla ilişki kuruyordum. Kurduğum ilişkilerin eylem ve örgütsel deneyim tecrübeleri sınırlıydı.

Sanayi ve Ayazağa bölgelerinde belirli sayıda işçi arkadaş fabrikada çalışıyor ve bölgeleri ile sınırlı faaliyet yürütüyorlardı. Beyoğlu, Şişli ve Feriköy'de bulunan ilişkiler, üretime bağlı ileri sempatizan düzeyindeydi.

Bölgeyi çok iyi bilen, istihbarat yapabilecek konum ve imkânları bulunan kimi yoldaşlar vasıtasıyla ciddi ve

güvenilir bilgi toplama kaynaklarımızın olduğunu da öğrenmiştim.

İlk elden, birtakım istihbaratları değerlendirerek, günü geldiğinde buralara yönelik eylemler için alt yapı çalışmalarına başladım. Elimizdeki ham bilgilerin olgunlaştırılması için arkadaşlara görev verdim.

Bu dönemde, (1980'in ilk yarısı) Güney Kore'de yoğun öğrenci ayaklanmaları olmaktaydı ve elimizde Güney Kore ile ilgili çok ciddi bilgiler vardı. Güney Kore'nin İstanbul Başkonsolosu ile istediği an görüşebilecek durumda olan bir yoldaş, özellikle bu alana yönlendirildi. Güney Kore'de yeniden başlayabilecek bir öğrenci ayaklanmasında harekete geçebilecek bir konumda olmamız için tüm bilgilerin elimizde olması gerekiyordu.

Dönemin Adalet Partisi İstanbul İl Başkanı Hüsamettin Cindoruk'la ilgili de özel bilgiler edinmiştik.

Eşim Ümraniye'de bir ilkokulda öğretmenlik yapıyordu. Güvenliğim için sakıncalı olduğu gerekçesiyle istifa ettirerek mesleğini bıraktırıp izimizi kaybetmemiz gerekiyordu. İstifa etti. Kendime yeni bir ev buldum ve yeniden illegal yaşama geçtim.
Şirinevler'de, Sağmalcılar Cezaevi'nden tanıdığım Mahmut ve Muzaffer yoldaşların ailelerinin bulunduğu bölgeye yerleştim. HDÖ-Acil ayrılığında, Mahmut HDÖ saflarında kalırken, Muzaffer yoldaş bizden yana tavır belirlemişti. Buna rağmen her iki eve de girip çıkabiliyordum.

Bu arada çok önemsediğim yeni bir ilişkiye ulaştım. Haydar Yılmaz'dan gelen habere rağmen, uzun süre kontak kuramadığım Erzurumlu Kemal Turan ve Cihat isminde iki yoldaşla tanıştım. Küçük Bebek'te oturan bu yoldaşlar hem tecrübeli, hem de teorik seviyeleri diğerlerine oranla son derece iyiydi. Özellikle, Kemal Turan adlı yoldaşın ideolojik-teorik seviyesi bayağı gelişkindi. Kemal ve Cihat yoldaşları tanımış olmam beni rahatlatmıştı. Kimi görevleri onlarla rahatlıkla paylaşabilirdim. Kendileriyle konuştum. Her konuda aynı şeyleri düşünüyorduk.

Devrimci Sol (DS) Silahlarımıza El Koyuyor

1980'ler de, devrimci örgütler arası ilişkilerde ciddi sıkıntılar vardı. Dayanışma bilinci ve birbirlerini anlamaya çalışma neredeyse dibe vurmuştu. Abartmış olmamaya dikkat etmeme karşın söylemek zorundayım. Bu dönemde, devrimcilerin kendi aralarındaki çatışma ya da birbirlerine karşı tahammülsüzlük düzeyi, neredeyse düşmana oranla daha fazlaydı.

Bu sakat anlayışı, başımızdan geçen, bizzat yaşadığım bir örnekle anlatmak istiyorum.

Günü ve tarihini tam olarak hatırlamıyorum. 12 Eylül darbesinden kısa süre önceydi. Kemal ve Cihat yoldaşları bir eylem için Feriköy civarında bir bölgeye yolladım.

Yoldaşların her ikisi de silahlı. Üzerlerinde ki kimlikleri sahte. Belirtilen yere geldikleri zaman, kendilerini Dev-Sol'cu olarak tanıtan bir grup tarafından önleri kesilerek üzerleri aranıyor. Silahlarına ve kimliklerine el konuluyor. Yoldaşların, kendilerini tanıtmalarına, "Biz Acilciyiz, aranıyoruz, silahlarımız kalsın, ama kimliklerimizi verin" demelerine rağmen verilmiyor. Israrcı oldukları takdir

de öldürülecekleri söylenerek, “Bize Acilci olduğunuzu ispat edin, tanıdığımız bir Acilci getirin” denilerek yoldaşları bırakıyorlar. Kimliksiz kalan yoldaşlar, mahalle aralarından yürüyerek bana gelerek meseleyi anlattılar. Yoldaşlardan birini yanıma aldım ve aynı yolu takip ederek, olayın meydana geldiği bölgeye gittim. Aynı kişiler, toplu şekilde aynı yerde duruyordu. Bizi gördüler ve yanımıza yaklaştılar. Gerilerinde duran ve bölge sorumlusu olduğunu anladığım kişiyi tanıyordum. Beni görmüş, gülüyordu. Etrafımızı çeviren arkadaşlara, “sorumlunuz kim?” diye sormaya kalmadan yanımıza geldi ve koluma girerek “hadi bir çay içelim” diye beni kahveye doğru çekmeye başladı. Halâ gülüyor ve “gördün mü, seni nasıl ayağıma kadar getirdim” diye aklınca espri yapıyordu.

Aynı “sorumlu” arkadaşla, aylar sonra Gayrettepe’de, 1. Şube’nin işkence odasında karşılaştık. Ellerim kelepçeli gözlerim bağlıydı. Bir ara odada kimsenin olmadığı bir anda göz bantlarımı kaldırdım ve etrafa bakmak istedim. Bir de ne göreyim, yanımda, benimle aynı kelepçenin öbür ucunda gözleri bantlı bir vaziyette, işkenceden halsiz düşmüş duruyor. O da gözlerini açtı ve beni görünce aynı şekilde şaşırdı. Nasılsın dedim. “Aman sus, benim adım sahte” dedi. Fırsatı kaçırır mıyım, “ulan puşt, işte şimdi yaktım seni, arkadaşları rehin almayı sana gösteririm, her şeyini patlatacağım” dedim, gülüştük. Uzun yıllar sahte isimle cezaevi yattı ve aynı isimle tahliye oldu. Cezaevi’nde bile, hücrelerimiz karşı karşıya idi. Bazen pencereye tırmanır, havalandırmada bulunan tüm hücrelerin duyabileceği bir sesle, “İbrahim’i ayağıma kadar nasıl getirdiğimi anlatayım da duyun

millet" diye bağıra bağıra bu olayı anlatır, hep beraber gülüşürdük.

İşin esprisi bir yana, 12 Eylül öncesi ve sonrası devrimci örgütler arasındaki çelişki doruğa çıkmıştı. Mahalleler paylaşılmış, devlet güçleri ve sivil faşistlerin yaklaşmaması için kurulmuş olan barikatlar, diğer devrimcilerin de geçişlerine engel oluyordu.

Tarih: 21 Nisan 1980:
Yoldaşlarımız Firar Ediyor

Mart 1980'e gelindiğinde, İstanbul örgütlenmesinin alt yapısı aşağı yukarı büyük oranda tamamlanmış. Aralık darbesinin yaraları genelde sarılmıştı.

Bulunduğumuz tüm bölgelere birer sorumlu atanmış, bölge sorumlularından oluşan, beş kişilik bir il komitesi kurulmuştu. İlgili tüm bölgelerle bağlantı sorunumuz kalmamıştı.

Askeri eylemlerde görev alacak olan militanlar, (ikisi kadın) belirlenmiş, dörder kişiden oluşan iki ekip için gerekli teçhizatın teminine çalışılıyordu.

Adana ve Niğde bölgelerinden getirilerek İstanbul'da mevzilendirilen dört kişilik (iki kadın, iki erkek) kadro, esas olarak ülke çapında yarı-legal olarak yeniden çıkartmayı düşündüğümüz Cephe dergisinin basım ve dağıtımı ile ilgili hazırlık yapıyordu. Üsküdar'da kiraladığımız büro, Cephe dergisinin illegal dağıtım merkezi olarak kullanıma hazır hale getirilmişti.

İstihbarat çalışması ile ilgili iki kişi, bulundukları konum itibarıyla kendiliğinden belirlenmiş ve daha önceden ellerinde bulunan ham bilgilerin olgunlaştırılarak hazır hale getirilmesi için görevlendirilmişti.

Dışımızdaki devrimci hareketlerin sorumluları ile ilişkiler, sırası geldikçe benim tarafımdan zaten yürütülmekteydi.

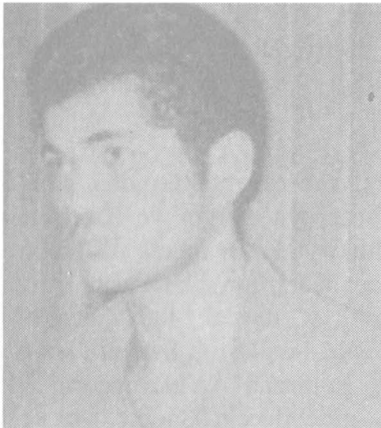
Tarih 21 Nisan 1980.

Hiç beklemediğimiz bir anda heyecan ve sevinci birlikte yaşıyorum. İstanbul Cağaloğlu'nda, basın toplantısı düzenleyen dönemin Adalet Bakanı, açıklamalar yapıyor ve "bundan böyle cezaevlerinde kuş uçurtmayacağız" diyor. Adalet Bakanı'nın bu açıklamayı yaptığı sırada, basın toplantısının yapıldığı salona gelen bir haber, başta bakan olmak üzere, orada bulunan herkesi şoke ediyor. "Sağmalcılar Cezaevi arabasıyla mahkemeye giden 22 mahkûm firar etti" haberi, basın toplantısına bomba gibi düşüyor.

Haberi duyduğum zaman Taksim'deydim. Eski THKO davası sanıklarından cezaevi firarisi, içerde Güney'ci olmuş, Binali Akpınar'la beraber, Sıraselviler'de bulunan Yılmaz Güney'e ait işyerinde, Binali tarafından bana aktarılan bir istihbarat üzcrine sohbet ediyorduk. Haberi alır almaz firar edenler arasında yoldaşlarımızın olup olmadıklarını öğrenmek için sağa sola haber göndermeye başladım. Gelen ilk haberler, Engin Erkiner, Haydar Yılmaz, Ali Sönmez ve İbrahim Büyüker'in firar ettiği yönündeydi. Bir süre sonra, Haydar Yılmaz'ın firar edenler arasında

olmadığı anlaşıldı. Diğer üç yoldaşı aramaya başladım. Önce Engin'in kaldığı yeri öğrendim, ardından İbrahim Büyüker'den haber aldım. Engin Erkiner, Emmi vasıtasıyla Ayazağa köyünde Ramazan isminde sempatizan düzeyinde bir ilişkimizin evine yerleştirilmişti. İbrahim Büyüker İstanbul'u iyi bildiği için kendi imkânlarıyla bir yerlere yerleşmişti. Ali Sönmez hakkında hiçbir bilgi gelmiyordu.

Aradan iki gün geçtikten sonra, Sanayi Dev-Genç bölge sorumlusu ve hapishane arkadaşım Halil'den haber geldi. Ali'in kendi evlerinde olduğunu söylüyor ve gelip götürmemi istiyordu. İstenilen yere gittim. 4.Levent'te bulunan bir gecekondu da, bir süre sonra yakalanarak idam edilen Ramazan Yukarıgöz ile birlikte kalıyordu.

İbrahim Yalçın (19 Ağustos 1977)

İstanbul askeri eylem kadrosunda görevli Fatoş yoldaşla beraber Engin'i almak üzere Ayazağa köyüne gittim. Fatoş ve Engin, kendilerine karı-koca havası

vererek belediye otobüsüne bindi. Ben, biraz geriden onları takip ediyorum. Otobüs bir süre sonra İstanbul 1. Şube polis merkezinin bulunduğu Gayrettepe'de durdu. Ortalık polis kaynıyordu. Herkesin elinde gazete vardı. Gazetelerin birinci sayfası firarilerin fotoğraflarıyla doluydu. Engin ve Fatoş, benden birkaç metre önde, ben arkada, taksi durağına doğru yürürken, önünde geçtiğimiz bir sivil polis arabasının yanında sohbet etmekte olan iki kişiden biri, Engin'e dikkatle baktı ve yanındakine "yahu şu geçen, cezaevi firarisi değil mi?" diye sordu. Bu konuşmayı duyar duymaz hızlandım ve Engin'lere yetişerek "çabuk olun tanıdılar" dedim ve tekrar geride kaldım. Engin'ler ilk taksiye atlayarak uzaklaştı. Atlatmıştık. Engin, Bahçelievler'e yakın bir yerde, Fatoş'un Niyazi ile birlikte kaldıkları eve yerleşti.

İki gün sonra, Ali Sönmez'i almak üzere Sanayi bölgesine gittim. Halil'i buldum. Halil'le birlikte Ali'nin kaldığı 4. Levent'te bulunan gecekonduya gittik.

Ali Sönmez, cezaevi arabasından atladıktan sonra, önce Kapalıçarşı'ya giriyor ve Kapalıçarşı'nın çıkış kapısını buluncaya kadar içerde uzun süre oyalanıyor. Polisin Kapalıçarşı'nın kapılarını kontrol altına almasına birkaç dakika kala dışarı çıkabiliyor. Kapının önünde karşılaştığı Sanayi Dev-Genç militanı ve firari Ramazan Yukarıgöz'le karşılaşıyor. İstanbul'da gidebileceği hiçbir yer olmadığından Ramazan'la birlikte gidiyor.

Yanımda yine Fatoş vardı. Aynı şekilde Ali'yi alarak bir otobüse bindik. Tesadüf o ki, Ali'nin önündeki

koltukta oturan kişi, cebinden çıkarttığı gazeteyi çarşaf gibi açtı ve başladı okumaya. Ali Sönmez'in fotoğrafı karşımızdaydı. Neye uğradığımızı şaşırdık. Ali olayın farkına varır varmaz yüzünü çevirdi. Dışarıyı seyrediyormuş gibi yaptı. Şimdi neresi olduğunu hatırlamadığım bir eve Ali'yi yerleştirdim. İbrahim Büyüker'den gelen haber, kaldığı yerin güvenli olduğu yönündeydi.

Hüseyin Yılmaz Keser Yakalanıyor

Haydar Yılmaz ve onunla birlikte yakalanan yoldaşların ardından, İstanbul örgütünün yeniden organize edildiğini anlatırken, basın yayın faaliyetine değinmiştim. 1979 yılı Türkiye'sinde illegal basın faaliyetinin halâ temel faaliyetler içinde olmasına rağmen, legal veya yarı-legal dergi çıkartma zorunluluğu da kendisini dayatır olmuştu. Örgütümüzün bu alandaki eksikliği herkes tarafından kabul ediliyordu. Vakit kaybetmeden basın faaliyetlerine önem verilmesi ve ideolojik–politik görüşlerimizin geniş kitlelere ulaştırılması gerekiyordu. Dışımızdaki devrimci örgütlerin sempatizan ve militan düzeyinde örgütümüze yönelik ciddi bir ilgi vardı. İlişki kurmak isteyenlerin neyi savunduğumuzu öğrenmek isteyişi, THKP-C ideolojisini savunan kimi örgütler içerisinde bile tartışma konusu olan "Öncü Savaşının Politik Sanatı" başlıklı yazının istenildiği anda bulunamayışı, konunun önemini ortaya koyuyordu.

İstanbul il örgütü içinde, basın yayın sorumlusu olarak görevlendirilen Niyazi Baysan'ın öncülüğünde ilk iş olarak, Cephe dergisinin düzenli şekilde çıkartılması kararlaştırıldı.

"Öncü Savaşının Politik Sanatı"nın da içerisinde yer aldığı Cephe dergisi yeniden yayın hayatına başladı. Ayrıca, "Sovyet-Sosyal Emperyalizmi Tezlerinin Saçmalığı, Kapitalim mi? Sosyalizm mi?" kitapçığı da legal olarak basıldı.
Cephe dergisi matbaadan alındığı zaman, dönemin Adana sorumlusu Hüseyin Yılmaz Keser İstanbul'a gelmişti.

Sağmalcılar Cezaevi firarı, Hüseyin'in İstanbul'a gelmesinden birkaç gün önce gerçekleşmişti. Hüseyin'in İstanbul'a geliş nedeni, örgütsel sorunları konuşmak ve Cephe dergisinin Güney bölgesine götürülmesi idi. İstanbul'da Engin Erkiner ve Ali Sönmez'le kısa birer görüşme yapmasını sağladım.
Hüseyin Yılmaz Keser, Cephe dergilerini alarak basın yayın işlerinden sorumlu yoldaşların evinden ayrıldıktan az sonra, ayrıldığı evden 200-300 metre ötede, elindeki paketlerin yırtılarak dergilerin sokağa dağılması üzerine, oradan geçmekte olan Jandarma timi tarafından yakalandı.

Niyazi ile birlikte basın yayın ekibinin kaldığı ve Engin'in de zaman zaman uğradığı evi bu nedenle boşaltmak zorunda kaldık. Hüseyin'in yakalanmasından kısa bir süre sonra, Ali Sönmez'i Adana'ya gönderdim.

Ali'nin İstanbul'da yapabileceği bir şey yoktu. Adana'da meydana gelen boşluğun doldurulması gerekiyordu. Adana'ya yerleşecek ve oradaki örgütsel durumumuzu genel hatlarıyla öğrendikten sonra yeniden bir araya gelerek ülke çapında yürütülen örgütsel çalışmayı birlikte koordine edeceğiz.

İstanbul örgütü kendine yeterliydi. Engin ve İbrahim Büyüker'in de faaliyetlere fiilen katılması faaliyetlerimizi daha da hızlandırmıştı.

Engin'in iyi korunması, mümkün olduğunca fazla dolaştırılmaması, belli görüşmeler dışında, benden başka kimseyle görüşmemesini düşündüğüm halde, yine de birçok yere gitmek zorunda kalıyordu. Sürekli yer değiştirmesi bir yerde uzun süre kalmaması gerekirken bu pek mümkün olmuyordu. Bir ara "Küçük Bebek" sırtlarında bir gecekondu bölgesinde bir eve yerleştirdik. Birkaç ay kaldığı evin önünde bir kişinin öldürülmesi üzerine oradan da ayrılmak zorunda kaldı ve İbrahim Büyüker'in Şirinevler'de ailesi ve çocuklarıyla birlikte kaldığı eve taşındı.

İbrahim Büyüker

Geçmişini bilmememe rağmen, hayatın içinde yetişmiş, toplumun her kesiminden insanlarla ilişki kurabilecek bir yapıya sahipti. Tepebaşı Gazinosu'nda çalışırken, Devrimci Sağlık-İş çevresindeki ilişkilerimizle olan bağı nedeniyle örgütsel ilişki kurulmuştu. Haydar Yılmaz tarafından bana aktarılan bilgi aşağı yukarı böyleydi. Daha doğrusu, ben böyle hatırlıyorum.

Becerikli bir yoldaştı. İdeolojik seviyesi düşük ama verilen her görevi yapmaya çalışan, kontrol edilebildiği oranda da başarılı olan bir yapısı vardı. Önüne konulan eylem hattının, genel olarak nasıl olması gerektiği belirlendikten sonra, eylem içinde inisiyatif alma ve aldığı inisiyatifi kullanabilme becerisi vardı.

Haydar Yılmaz dönemindeki eylemlerini de dikkate alınarak, askeri eylemlerin sorumlusu olarak görevlendirildi.

İbrahim'in haylaz mı haylaz ikiz erkek çocuğu vardı. Engin, İbrahim ile birlikte kalırken ne zaman karşılaşsak çocuklardan şikayet ediyor ve evde çocuklar yüzünden rahat edemediğinden, kitap

okuyamadığından yakınıyordu. Aradan bir süre geçti, Engin'in şikâyetleri durdu. Bu seferde İbrahim tedirgindi. Ne olduğunu sordum. "Engin bu eve geldikten sonra benim ikizlere bir hal oldu, eskiden gece yarısına kadar uyumayan çocuklar son günlerde ilk akşamdan sersem gibi olup habire uyuyorlar' 'dedi. Bu değişikliğin sebebini Engin'e sorduğum zaman bayağı gülmüştüm. Meğer her akşam çocuklara çaktırmadan sakinleştirici hap yutturuyormuş. İbrahim'e söylemedim ama.

Eylemler Başlıyor

1980 öncesi dönemde, silahlı mücadeleyi esas alan örgütlenmeler içinde, çok sayıda dişe dokunur askeri eylem yapmadık. Buna rağmen, bizim dışımızda yapılan kimi eylemleri bizim yaptığımız iddia edildi. Nedenlerini daha önce yazdığım için değinmeyeceğim. MLSPB (Marksist-Leninist Silahlı Propaganda Birliği)'nin Hüseyin Cevahir'in katili emekli deniz binbaşısı Cihangir Erdeniz ve MHP İstanbul İl Başkanı Recep Haşatlı'ya yönelik suikast eylemleri ile Devrimci-Sol (DS) tarafından gerçekleştirilen MHP senatörü Gün Sazak'ın cezalandırılması bunların en önemlileriydi.

Yapılan eylemlerin muhtevasını burada değerlendirecek değilim. Yalnız şu kadarını söylemek durumundayım. Devrimci şiddet eylemleri, özellikle de THKP-C'yi savunan gruplar arasında ciddi bir yarış havası içerisinde geçiyordu.

Örgütümüzün bu atmosferden etkilenmediğini söylemek doğru olmaz. Biz de bu atmosfer içindeydik. Ülke çapında ses getirebilecek bir eylem peşindeydik.

1971 döneminin Başbakanı Nihat Erim ilk hedefimizdi. Dragos'da ki evi daha önce tespit edildiği için biliniyordu. Ciddi bir koruması da yoktu. Nihat Erim'in cezalandırılması eylemini yaparsak, 12 Mart darbesinin hesabını sormuş olacağımızı düşünüyorduk.

Konuyu, Adana'ya gittiğimde Ali Sönmez'le konuştum. Hazır olmalarını söyledim. Sonradan anlaşıldı ki, Dev-Sol da aynı hedef üzerindeymiş ve bizden çabuk davrandılar. Nihat Erim'in öldürüldüğü haberi duyulur duyulmaz, Adana'da, eylemi örgütümüzün yaptığı söylentileri bu nedenle yayılmıştır.

Nihat Erim istihbaratı, Haydar Yılmaz tarafından bana, cezaevinden bilgi olarak gönderilmişti. Bu konuyu kaleme alırken Haydar'ı aradım, konuyu hatırlayıp hatırlamadığını sordum. Haydar'ın, Konu ile ilgili bana gönderdiği iletinin ilgili bölümünü aynen aşağıya aktarıyorum.

"Nihat Erim istihbaratı; senin bir hemşerinin getirdiği bilgi ki, sadece Dragos'da kaldığı yönündeydi ve olgunlaştırılması istihbaratını bizzat ben yaptım ve eylemin gerçekleştirilme planı bile aşağı yukarı kesinleştirilmişti. Sadece zaman açısından beklemeye alınmıştı. Biz erken yakalandık. Nihat Erim'in cezalandırılması onuru DS'li yoldaşların oldu. Hepimizin oldu. THKP-C ruhu işte budur. Dragos tepesi özel güvenliğe sahip, elitlerin ikamet ettiği panoramik bir tepeciktir. Erim'in cezalandırıldığı gün, cezaevi ring arabasıyla hastaneye gidiyorduk ve araba Kadıköy meydanından geçerken, 'Erim'i

cezalandırdık sıra sizde' sloganlarıyla selamladık eylemi. Halkın verdiği tepki görülmeye değerdi. Ring arabasının parmaklıklı küçük görüş mesafesinden en az 5 kişinin zafer işaretiyle selamlandık"

Geç kalmıştık evet. Elimizde kullanılmaya hazır başka da bir istihbarat olmadığı için de maddi sorunlarımızı çözmeye yöneldik.

Daha önce bahsetmiştim. Engin'lerin 21 Nisan'da hapisten kaçtıkları saatlerde, Taksim'den Sıraselviler'e inen caddenin sol tarafında, bir apartmanın zemin katında, Yılmaz Güney'e ait iş yerinde (sanırım Güney Filmcilikle ilgili idi) Binali Akpınar ve Yusuf Hayaloğlu ile görüşmemin konusu, Feriköy'de ve Aksaray civarında (TÖB-DER'in karşısında) bulunan iki yerde, altın koleksiyoncuları ile ilgiliydi. Binali Akpınar, "Elinde, ciddi istihbarat olduğunu, kendilerinin (Güney'cileri kastediyor) bunu yapabilecek militanlarının bulunmadığı için aklına benim geldiğimi, yapsa yapsa bunu siz yaparsınız" diye bilgi veriyordu. Daha sonra verilen adreslere yapılan baskınlara rağmen başarılı olamadık. Aksaray'da direnişle karşılaştık, Feriköy'de belirtilen adrese değil de, yanlış bir adrese girdik.

Binali Yıldırım ve Yusuf Hayaloğlu ile (her ikisi de şu an hayatta değiller) konuşmalarım daha sonra da devam etti. Zaman zaman bu arkadaşların kaldığı yere giderek sohbet ediyordum. Bir keresinde, Yusuf Hayaloğlu'nun benden bir ricası oldu. Gülten Kaya, Yusuf'un kardeşidir. Gülten o dönem MLSPB'den Hüseyin Şakül ile nişanlıydı. Hüseyin Şakül, MLSPB içerisinde ortaya çıkan muhalif bir hareketin başını

çekiyordu, kendi örgüt arkadaşları tarafından "sorunları tartışmak" maksadıyla bilinmeyen bir yere götürülmüş ve konuşma sırasından arkasından kafasına kurşun sıkılarak infaz edilmiş, Cinayet, "içimizdeki polisi cezalandırdık" diye üstlenilmişti. Yusuf Hayaloğlu'nun benden ricası, MLSPB'li arkadaşlarla ilişki kurmam ve Hüseyin'in cesedinin yerini öğrenmemdi. MLSPB'den tanıdığım arkadaşlara haber gönderdim, rica ettim. Gelen haber, Hüseyin'in Avcılar bölgesinde ıssız bir yerde olduğuydu. Bu haberi Yusuf'a aktarıp aktarmadığımı hatırlamıyorum.

12 Eylül'e doğru olaylar öylesine hızlanmıştı ki, tüm yoldaşlar hep birlikte durup dinlenmeden koşturuyorduk. Engin ve İbrahim'in resimleri "arananlar listesi' 'içinde duvar afişlerinde olmasına rağmen ikisi de koşturuyordu. Engin saçlarını boyamış ama görüntüsünde hiçbir değişiklik yoktu. Bu haliyle, bazen İstanbul dışına, Çorlu ve Çanakkale'ye kadar gidip ilişki yaratmaya çalışması, beni tedirgin ediyordu. Ama bu işlerin de mutlaka yapılması gerekiyordu.

Bütün olumsuz şartlara rağmen, 12 Eylül ve sonrasında, maddi sorunlarımızı aşmak için sürekli bir arayış içerisinde olduk.

İbrahim Büyüker'in getirdiği bir istihbarat sonucu Şirinevler'de yapılan eylemden sonra bir süre için rahatladık. Elimizde, külçe halinde ya da ezilmiş ve eritmeye verilerek yeniden işlenmek üzere olan altın vardı. Altınların bozdurularak paraya çevrilmesi bile sorun oluyordu. Son çare olarak, Haydar Yılmaz'ların

avukatı, İsmail ve Murat Genç kardeşlerin Aksaray'daki bürosuna giderek Av. Murat Genç'le sorunu çözmeye başladık. Her ikisi de devrimci olan Avukat arkadaşlardan Murat Genç ile Paris'te, uzun süre arkadaşlığımız devam etti. Maalesef bugün her ikisi de aramızda yoklar.

Tekrar ediyorum. Bu kitabı bir örgüt tarihi olarak okumamak gerekiyor. Bu kitap, birebir yaşadıklarımın dümdüz anlatımıdır.

Bizim tarihimizin bir bütün olarak yazılmasına mutlaka ihtiyaç olduğu kanaatindeyim. Bu tarihin yazılması, ama objektif yazılması, Türkiye solu içerisinde, özellikle de silahlı mücadeleyi savunan örgütler içerisinde yaşanmaması gereken ve fakat yaşanmış olan pek çok olumsuzluğun nedenlerine inilerek yazılması gerekiyor. Tarih yazımı için, eksik bilgilerin tamamlanması, parçaların, neden ve doğurduğu sonuçlarla genel bir değerlendirmeye tabi tutularak sentezlenmesi gerekiyor.

12 Mart 1971 sonrası, silahlı mücadeleyi savunmak adına yola çıkan illegal örgütlerde, bireyin rolü, militanların davranış biçimi ve sempatizanların ruh hali, dönemin nesnelliği de göz ardı edilmeden mutlaka yazılması gerekiyor.

Bugüne kadar, bizi yazanlar bizden değildi. Doğru yazmadılar. Eksiğiyle yanlışıyla kulaktan duyma anlatımlarla yazdılar. İşlerine geldiği gibi ve yönlendirme amacıyla yazdılar. İyi yönlerimizi

yazmak isterken, hiç hak etmeyenlerimizi kahraman ilan ettiler. Olumsuzluklarımızı yazmak isterken, bizleri karaladılar, Tarafsızlık adı altında "anarşist, goşist, maceracı" olarak tanımladılar. Bizi yazmak isterken, kendilerini yazdılar ve bundan nemalanmaya çalıştılar. Bizden olmayanların bizi yazmasına kimse dur demedi. Gerektiğinde malzeme bile verildi ve yalan yanlış anlatmalarına destek olundu.

Bizi yazmaya çalışanların pek çoğu, bizim mücadele anlayışımızı karalamak istiyor. Yolumuzun yol olmadığını anlatmaya çalışıyor ve en dürüst geçinenleri bile, "uslu olun, bir daha böyle şeylere kalkışmayın, hayatınızı yaşayın, kendinizi boşu boşuna feda etmeyin, iş olacağına varır" dediler. Yaşanılan sürece müdahale etmenin yol ve yöntemlerini konuşup tartışmadılar. Sürece müdahale etmeyin diye kestirip attılar ve edilgenliği önerdiler.
1950'den başlamak üzere, 1980'li yıllara kadar her on senede bir başa dönen sosyalist mücadelemizin, 1980'den sonra başa dönmeye bile mecalinin kalmaması ve tam 30 senedir belini doğrultamamış olması, ciddi ve üzerinde önemle durulması gereken arızalarımızın olduğunu göstermektedir.

Bizden olmadan bizi yazanları okuyup öğrenmek gerekir ama bunların yaptığı değerlendirmelere takılıp kalmak gerekmiyor.

Örnek olsun. "Dört İdam Bir Tanık" kitabında bizim Serdar Soyergin anlatılıyor. Bizden olmayan, bizi bilmeyen, bizim Serdar'ı bize anlattırarak yazıyor.
Biz neden yazmıyoruz?

SERDAR SOYERGİN / THKP-C HDÖ / 26-10-1980

İDAM EDİLİŞİNİN 33. YILINDA SAYGIYLA ANIYORUZ

Serdar Soyergin ile omuz omuza mücadele etmiş arkadaşlar neden yazmıyor? Serdar Soyergin'in bir solcuyu öldürmek için gittiği, öldürdüğü ve dönüşte, askerlerle karşılaştığı, çatışma sonucunda yakalanarak idam edildiği doğru mu? Elbette doğru değil. O halde, Serdar Soyergin gerçeğini bizim yazmamız gerekmiyor mu?

Nebil Rahuma, yazılmasaydı. Nebil gerçeği ortaya çıkmasaydı, Nebil nasıl hatırlanacaktı?

Nebil Rahuma yoldaşa yapılan komplo ortaya çıkartılmasaydı, bu ihanette rol alan katiller aramızda halâ dolaşıyor olmayacak mıydı?

O halde, tarafsızlık örtüsü altında yaşadığımız gerçekleri saklamakla kime veya kimlere, daha doğrusu neye, hizmet ettiğimizin farkında mıyız?

Ali Çakmaklı yoldaş için yazılanları okuyoruz. Karar alıp uygulamaya koyan katil ne yazıyor? " Bölgesel bir karardı, benim haberim yoktu" demiyor mu? Ali Çakmaklı'yı "biz öldürmedik, yanlışlıkla üstlendik" demedi mi?

Müntecep Kesici yoldaşı öldüren aynı katil zihniyet, Müntecep ve öldürdüğü öteki yoldaşlar için "şehitler mezarlığı" yaptırmadı mı?

Gökhan Saçın (Sami) yoldaşı işkenceyle öldüren aynı katil, yoldaşın fotoğrafını kullanmaya devam etmiyor mu?

Yaşar Enliçay ve Cuma Özarslan yoldaşlar bugüne kadar yazılmadı. Ben bu yoldaşları tanımam. Tanıyanlar bilenler yazmalıdır.

Ali Sönmez, Nisan 1980'de hapishaneden kaçtıktan sonra, kısa bir süre İstanbul'da kaldı. İstanbul'dan Adana'ya benim tarafımdan gönderildiğini yazdım.
Adana'ya gönderilmesinden bir süre sonra, daha önceden konuştuğumuz gibi, Fikret Öztürk'ü de yanıma alarak Ali'yle görüşmek üzere Adana'ya gittim.

İstanbul eylem kadrosundan Fikret'i, Adana Sebze Hal'inde yoldaşların yanında bırakarak Ali'yi aramaya başladım. Aramaya başladım diyorum çünkü, Ali Sönmez ile görüşebilmem için habire dolaştırıldım. Görüşünceye kadar beş saate yakın dolaştırıldım ve 5 kişi değiştirdim. Sinirlenmeye başlamıştım. Görüşmekten vazgeçerek dönmeyi düşünüyordum ki, 5. kişi tarafından Ali'nin bulunduğu eve götürüldüm.
Karşımda, takım elbise giymiş ve kravat takmış Ali Sönmez, tam bir bürokrat görünümündeydi. Ağır ağır hareket ediyor, sağa sola talimatlar veriyordu. Şaşırdım. Bulunduğumuz odada baş başa kaldığımız zaman kızgınlığımı belli ederek, akşama kadar

dolaştırıldığımı söyledim. “Tedbirli olmalıyız yoldaş” diyordu.

Ali Çakmaklı konusunda, Mihrac Ural’ın Adana Cezaevi’nde yazdığı “Karanlık Adam” yazısını burada gördüm ve okudum. Yazıyı ciddiye almadığımı ve bu yazıya katılmadığımı hemen orada, Ali’ye söyledim. O güne kadar Ali Çakmaklı’yı bir kere, 1977 Ağustos darbesi sırasında 1. Şube’de görmüştüm. Hakkında çok şey duymama rağmen özel bir sohbetimiz olmamıştı. Daha sonra, hiçbir kuşkuya meydan vermeyecek şekilde ortaya çıkan gerçeklerin de gösterdiği gibi, “Karanlık Adam” adlı yazı, Mihrac Ural’ın Ali Çakmaklı’dan kurtulmak üzere kaleme aldığı deli saçması sözde iddialar üzerine kurulmuştu. İstanbul’da dağıtılmak üzere bana verilen bu yazıyı, İstanbul’a götürmedim. Yolda otobüste bıraktım. Ali Sönmez’le birlikte, Ali Çakmaklı olayını konuşurken, Ali’nin bu konuda yazılmış olan “Karanlık Adam” yazısına tamamen inanmış olduğunu görmeme rağmen, bunun bir öldürme eylemine dönüşeceğini düşünemedim. Belki de konuyu ciddiye almadığım için üzerinde durmamıştım. İşin bu noktaya gelebileceğine inanmış olsaydım, engellemek için mutlaka daha sert karşı çıkar ya da Nebil Rahuma vasıtasıyla Ali Çakmaklı’yı uyarırdım.

Ali Sönmez’le konuştuğumuz ikinci konu, Antep’te yapılması düşünülen bir kamulaştırma eylemi üzerineydi. Adana bölgesinin, özellikle Sebze Hali’nden sağlanan günlük hasılatına karşın, maddi olarak sıkıntı içerisinde olduğu ve para sorununun giderilmesi için Antep’te bir kuyumcunun kamulaştırılacağını Ali’den öğrendim. Eylemin

başarılı olması durumunda İstanbul örgütüne de belli bir miktarının aktarılması konusunda anlaştık. Bunun dışında, örgütsel faaliyetlerimiz ve yapılması gerekenler konusu ele alındı.

Daha sonra, İstanbul'a döndüm.

Bu görüşmenin yapıldığı tarihi tam olarak hatırlamamakla birlikte, 12 Eylül 1980 yılının bir kaç hafta öncesi idi.

Mihrac Ural, 30 Temmuz'da Adana cezaevinden kaçmış ve 24 saat içinde, örgütün merkezi hiç bir yönetimine haber bile vermeden Suriye'ye kapağı atmıştı. Ali Sönmez ile yaptığımız bu görüşmede, Ali'nin yurt dışına çıkması ya da çıkartılması konusu kesinlikle gündeme gelmedi. Engin de dahil olmak üzere, hiç birimiz ülkeyi terk etmeyi düşünmüyorduk.
Adana'dan İstanbul'a dönmemden kısa bir süre sonra Antep olayı meydana geldi. Yoldaşımız Yaşar Enliçay vurularak, Cuma Özarslan yoldaşımız, polisler tarafından halkın gözü önünde sokak ortasında dövülerek öldürüldüler.

Ardından gelen 12 Eylül darbesi, Ali Çakmaklı'nın katledilmesi ve bir sure sonra da tıpkı Mihrac gibi, Ali Sönmez'in de hiç birimize haber vermeden Suriye'ye kaçması.

Ali Sönmez, bu güne kadar sağırları oynadı, susmakla yetindi. Susmaya da devam ediyor.

Aradan geçen bunca zaman sonra ne düşünüyor? Bilinmiyor.

Ali Sönmez'in Mihrac'la ilişkileri, Acilciler örgütünün tasfiye edilmesindeki rolü, bir zamanlar Mihrac'la arasında su sızmazken daha sonra onunla düşman kardeşleri oynamalarının nedenleri de biliniyor.

İstanbul: 12 Eylül 1980, Saat 04.00

Radyo ve televizyonlarda aynı anda başlayan İstiklal Marşı ve hemen arkasından Harbiye marşı. BBC TV2, "Nihayet gerçekleşti. Sürpriz olmadı" diye darbe haberini dünyaya duyuruyor.

Demirel hükümetinin aldığı 24 Ocak Kararları'nı uygulamak için, aylar öncesinden temel taşları döşenmiş olan 12 Eylül cuntasının ayak sesleri bütün Türkiye'de olduğu gibi, İstanbul sokaklarında duyulmaya başlanıyor.

Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD) tarafından yayınlanan, 1980 Yılı Raporu'nda, "Türkiye ekonomisinin kurtuluşu dışa açılmaktır" denilmiyor muydu?

Dışa açılmak için, ihracatın artması birinci şarttır. "İç talep, tahminlerin üzerinde büyümeye devam ettiği sürece bu olmaz. Bu şartlar altında dışarıya açılmamız hayal" demiyorlar mıydı?

"İç piyasada satmaktansa, ihracat yapmayı daha kârlı hale getirmenin aracı" olan "fiat-kâr" politikasının dizayn edilmesini olmazsa olmaz gören 24 Ocak kararları zaten yürürlükteydi.

Dönemin ana muhalefet partisi genel başkanı Bülent Ecevit'in, "şimdi izlenmekte olan ekonomik ve sosyal politika, bir dikta rejimine oturmadan uygulanamaz" diye karşı çıksa bile aldırış eden yoktu.

12 Eylül rejimi, toplumun karşısına dikilmiş tank ve postal sesleri ile her yeri kuşatma altına almıştı.

"Yüce Türk Milleti'nin Türk Silahlı Kuvvetleri, İç Hizmet Kanunu'nun verdiği TC'ni kollama ve koruma görevini Yüce Türk Milleti adına, emir ve komuta zinciri içinde yerine getirme kararını almış ve ülke yönetimine bütünüyle el koymuştur." diye başlayan 1 No'lu MGK (Milli Güvenlik Konseyi) bildirisi ile ülke, zapt-ı rapt altına alınmıştı.

"Sayın muhbir vatandaşlara Çağrı" diye başlayan bildirilerden tutunuz da, işçilere, emekçilere, öğrencilere, demokratik kurum ve kuruluşlara, sendikalara, derneklere ve meslek odalarına varıncaya kadar emir ve talimatlar ardı ardına gelmeye başlamıştı.

15 Eylül 1980 tarihli, Hacettepe Üniversitesi öğrencilerine duyurulan emir aşağıdadır.

kampüsümüzde 15.09.1980 günü öğle saatlerinde sıkıyönetim aleyhinde elle yazılmış bildiri atıldığı görülmüştür. Bu olayı yaratan kişiler ortaya çıkartılıncaya kadar araştırma sürecektir.

Bulunmadığı taktirde gurubun tümünün öğrencilik hakkı silinecektir... ideolojik olaylar 1 ay içinde bitirilecektir. Güvenlik kuvvetlerine ve idareye

yardımcı olunması zorunludur. ...Bu bilgi, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı emridir. Tebliğ olunur. /Rektörlük"

24 Ocak kararları ile yürürlüğe konulan ekonomik programın aynen uygulanacağına ilişkin 16 No'lu bildiri de şöyle deniliyordu;

"Ülkenin ekonomik durumunu düzeltmek ve daha iyiye götürmek maksadıyla yürürlüğe konulan ekonomik programla yapılan anlaşmaların ve protokollerin uygulanmasına devam edilecektir"

14 Eylül 1980 tarihli, TRT Haber Dairesi'ne gelen talimat, basın-yayın kuruluşlarının da unutulmadığını gösteriyordu.

a) Aleyhimize olmayan dış haberler verilecek
b) Anarşiyle ilgili haber verilmeyecek
c) Herkesi ilgilendirmeyen küçük yangın vb haber verilmeyecek
d) MGK bildirileri 3 defa SYNT bildirileri 2 defa yayınlanacaktır

e) TSK'nın yönetime el koymasıyla ilgili röportajlar yapılırken değişik semtlerde ve daha ziyade orta yaşlılarla yapılacaktır. Atatürkle ilgili DİA'lar yayınlarda yer alacak ve kalma süresi uzun tutulacaktır.

Bu talimatla, rejimin niteliği halktan gizlenecek, devrimci hareketlerden beklenen protesto gösterileri ve diğer eylemler halktan saklanacak, gençler konuşturulmayarak, herkes susturulacak, biz ne söylemişsek beyinlere bunlar kazınacak deniliyor. Belleklerin silinerek, yeniden yazılması hedefleniyor. Eylül rejiminin başı Kenan Evren, ilk basın toplantısında hedeflerini açıklıyor.

1-Milli Birliği kurmak
2- Anarşi ve terör önlenecek
3- Devlet otoritesi hakim kılınıp korunacak
4- Sosyal adalet, ferdi hak ve hürriyet ile insan hak ve hürriyetine dayalı laik bir cumhuriyet rejimi kurulacak.

Çok geçmeden asıl hedefler teker teker uygulamaya konulacak ve sözüm ona aldatıcı sözleri kimse hatırlamayacaktı bile. Devlet ve toplum yeni baştan düzenlenmekteydi.

Artarda çağrılar yapılıyor, emir ve talimatlar yayınlanıyor, "emir-komuta" bildirileri okunuyordu. Radyo ve televizyonlar, garnizon komutanlığı borazanına dönmüştü. Hasan Mutlucan bile her zaman, kahramanlık türküleri söyleme fırsatını bulamaz oldu. "Türkiyem, Türkiyem, cenettim. Benim şanlı milletim" diye başlayan kasetler, işportacıların

çığlıkları arasında satışa sunulurken, Türkiye cehenneme çevrildi.

11 Eylül günü itibarıyla grevde bulunan 51 bin işçi, derhal işbaşı yapmak zorunda kaldı. Grevler yasaklandı.

DİSK'li yönetici ve iş yeri temsilcileri, aynı gün, teslim ol çağrılarına uydu ve teslim oldu.

17 Eylül'e kadar teslim olmayıp da aranmaya başlayan sendikacılardan 950 tanesi, 17 Eylül 1980 tarihinde gözaltına alındı.

18 Eylül günü, gözaltında kalma süresi 15 günden 30 güne çıkartıldı.

20 Eylül'de Deniz Kuvvetleri eski komutanı Oramiral Bülent Ulusu'ya başbakanlık görevi verildi.
8 Ekim 1980'de Necdet Adalı idam edildi.
17 Ekim 1980'de Ziya Erdönmez öldürüldü.
26 Ekim 1980'de Serdar Soyergin idam edildi.
Ve. Ve. Ve...

Hep söylenir. Amerika Birleşik Devletleri, 12 Eylül darbesinden haberdardı. Darbe gecesi ABD başkanı Jimmy Carter'a, "Bizim çocuklar işi bitirdi" mesajının (siz bunu müjdesi olarak okuyun) bir toplantı anında iletildiği söylenir. Bu iddiayı ilk ortaya atan, Mehmet Ali Birand'dır. Birand'ın, "12 Eylül 04.00" adlı kitabında, ABD Ulusal Güvenlik Konseyi Türkiye Masası sorumlusu Paul Henze'den aktardığı bu haber, daha sonra Paul Henze tarafından "uydurmadır" diye yalanlanmasına rağmen, Mehmet Ali Birand, 2007'de

Henze ile yaptığı görüşmenin ses kaydı ve görüntülü yayınını deşifre ederek, “uydurma olmadığını” belgelemiştir.

ABD’nin “çocukları” işi bitirdikten sonra, her biri, birer “demir kıran, baş kesen” oldular. “Terör batağı”ndan kurtardıkları(!) ülkeyi “terör deryası”na attılar. Eee, olacağı buydu elbette. Kuduz itin tasmasını çıkartır sokağa salarsan, önüne geleni ısıracağını bilemezdim diyemezsin. ABD bunu bilmez mi? Elbette biliyordu.

MHP lideri Alpaslan Türkeş’in, “fikrimiz iktidarda biz içerdeyiz” diye yakınırken anlamadığı şey de zaten bu olsa gerek. Kullanıldıktan sonra işe yaramayan ve kullanım değeri biten bir malın korunmasına ne gerek var? Lüzum hasıl olursa paketler depoya koyarsın, lüzum hasıl olmazsa, kaldırır sokağa atarsın. Lüzum hasıl olmadığından MHP’nin sokağa atılmasını Türkeş anlayamadı ama, onun devamcılarının en azından bir kısmı bir süre sonra kullanıldıklarını ve sokağa atıldıklarını anladılar. 12 Eylül döneminde uzun süre hapis yatan bir faşistin, TV ekranlarında, “hapishaneden çıkar çıkmaz doğruca Deniz Gezmiş’in mezarına gittim, ruhuna Fatiha okudum” demesi bundandır.

12 Eylül döneminde Kürtler “Dağ Türkleri” ilan edilmişti. Genelkurmay Başkanlığı tarafından yayınlanan “Beyaz Kitap”a göre:
“Dağların yüksek kısımlarında, tepelerde yaz kış erimeyen karlar vardı. Güneş açınca üzerleri buzlaşan camsı parlak bir tabaka ile örtülürdü karın yüzü. Üstü sert altı yumuşak olurdu. Bu karın üstünde yürününce,

ayağın bastığı yer içeriye çöker, 'kırt-kurt' diye ses çıkarırdı. Doğulu Türkmenlere, Kürt denmesinin nedeni buydu. Bölücülerin Kürt dedikleri, yüksek yaylalarda, karlık bölgelerde yaşayan Türklerin karda yürürken ayaklarından çıkardıkları sesin adıydı aslında."

Belediye otobüsünde arkadaşına, "roj baş" diye hitap eden bir Kürt'ün günlerce işkence gördüğü ve 3 yıl hapis yattığını biliyorum. Kürt halkının özgürlük mücadelesi binlerce militanının kanlarıyla sulandı ve bugün gelinen noktada, newroz ateşinin en başında, zılgıt çekerek koşar adım zıplayan generaller görmeye başladık. Haklı mücadelelerinde kararlılıkla duranların siyasal üstünlüğü ele geçirdikleri bir sürecin içerisinde bulunuyoruz. Eylül darbesinin başı bile, Kürt halkının haklarından bahseder oldu. "Kart-kurt" soytarılıkları bitti. Tarih yeniden yazılıyor. "Asmayalım da, besleyelim mi?" diyenlerin resim yaptığı, beslediklerinin iktidar olduğu, astıklarının da hesaplarının sorulmaya başlandığı günleri yaşıyoruz. Hapishanelerde zulüm görenler, işkence görenler, sakat bırakılanlar, gaz bombalarıyla zehirlenenler, aç bırakılanlar, açlıktan öldürülenler, kitapları yakılanlar, işsiz bırakılanlar, işlerinden atılanlar, onbinlerce insan, aradan 30 yıl geçmesine rağmen halâ o kara günlerin travmasını yaşıyor.

Yaşananların unutulmaması bu anlamda önemlidir. Unutanları kınamanın, çekiştirmenin eleştirmenin gereği kalmamıştır. Unutmayanlara, gelecek kuşakların bilgi dağarcığına katkı sunmaları gerektiğini hatırlatmak ve yaşadıklarını, gördüklerini, bildiklerini yazmaları için uyarı yapmak gerekir.

Bahçelievler, "Kıpırdamayın, Eller Havaya"

Eylül rejiminin ilk haftaları. Kendimize göre tedbirli olmaya çalışıyoruz. Sokağa çıkma yasağı kalktıktan sonra örgütsel faaliyetlerimize eskiden olduğu gibi aynen devam ediyoruz. Zaman zaman Engin'le buluşuyor ve yapmamız gereken günlük işleri konuşuyoruz. Herkes işine bakıyor.

11 Eylül günü, darbeden bir gün önce, Antakya TÖB-DER başkanı Kemal Bayram İstanbul'a geldi, görüştüm. Engin'de benimle beraberdi ama Kemal'le görüşürken yanımıza gelmedi geride bizi takip ediyordu. Engin'in az ötemizdeki hali Kemal'in dikkatini çekmiş, olmalı ki tedirginleşti. Bana dönerek Engin'den bahisle, "şu arkamızda duran kişiye dikkat et bizi izliyor, ayrılalım" dedi. Güldüm, onun Engin Erkiner olduğunu söyledim. Çok şaşırdı ama rahatladı. 12 Eylül günü için yeniden randevulaşarak ayrıldık. Bir daha görüşemedik tabi. Darbe oldu ve ilişkimiz koptu.

Çok sonra öğrendim. Kemal de bir süre sonra Suriye'ye kaçmış. 1987'de Suriye'de karşılaştık.
Bir gün Engin'le birlikte Cağaloğlu'na kitapçılara uğramamız gerekiyordu. Latin Amerika gerilla hareketleri üzerine yazılmış kitaplardan birkaçını

aldıktan sonra Bahçelievler'den, sokak aralarında yürüyerek Şirinevlere, Engin'in kaldığı eve doğru sohbet ederek yürüyorduk. Aniden önümüze askeri bir jeep çıkıverdi. İçerisinde 5-6 kişilik bir jandarma timinin, "kıpırdamayın eller havaya" komutu ile durarak ellerimizi havaya kaldırdık. Aklıma ilk gelen şey, Engin'in tanınmış olduğu idi. Üzerimizi aramaya başlayan jandarmalar, elimde bulunan çantanın içerisindeki kitapları görür görmez, Engin'le uğraşmayı bırakarak benim etrafımı sardılar. Kitapları gören Jandarma komando yüzbaşı, beni arabaya alarak, Engin'e döndü ve "Sen gidebilirsin!" dedi. Halâ şaşarım. Yüzbaşı'nın ağzından, "Sen gidebilirsin!" sözünün çıkmasıyla Engin'in ortalıktan kaybolması bir oldu.

Evimi soruyorlardı. "Tamam, buyurun gidelim" dedim. Kendi evime götürecek değildim elbette. Kardeşimin evini tarif ettim. Kapının zilini çalan Jandarma komando yüzbaşısına kapıyı açan kardeşimin hanımı beni görür görmez, "buyurun, işte kardeşimin evi, ben de bu evde kalıyorum" dedim. Kardeşimin hanımı durumu anladı. "Buyurun" dedi. Yüzbaşı, açık kapıdan bir kaç adım içcriye girdi girmedi, tekrar geriye döndü ve bana "bak kardeşim, bu dönemde bu kitaplarla ne işin var, şimdi seni götürsem, derdini anlatıncaya kadar birkaç ay geçer, yazık değil mi" dedi. Cesaretlendim. Beni götürme niyeti yoktu. "Komutanım, okuduğumdan falan değil, oradan geçerken merak ettim aldım, benim neyime bunları okumak" dedim. Gözlerimin içine bakan yüzbaşıyı ikna etmeye çalışıyordum. Evi gören yüzbaşı, sanırım evin düzenli oluşundan etkilenerek,

“hadi hemşerim, işine gücüne bak” diye beni orada bıraktı. Askerlerle beraber çıktı gitti.

Engin, hızla İbrahim Büyüker’e gidiyor ve benim yakalandığını söylüyor. Sanırım aynı akşam, televizyon haberlerinde, bizim yakalandığımız bölgede, bir kişinin Jandarmalardan kaçarken vurularak öldürüldüğünü de duyuyorlar ve bu kişinin benim olabileceğimi düşünerek bayağı kaygılanıyorlar.

Bir iki gün sonra, Engin’le daha önceden belirlenen randevuya gittim ve çalışmalarımıza devam ettik. Şimdi düşünüyorum da, Benim yakalanmış olmama rağmen, evlerini değiştirmeyen Engin ve İbrahim Büyüker, acaba benim vurulduğumu mu sandılar ve o nedenle mi tedbir almadılar.

Suriye'den Gelen Haber; "Acele Adana'ya Gelin"

Aralık 1980 başında, şimdi kim tarafından getirildiğini hatırlamadığım bir haber aldım. Ben, Engin ve İbrahim Büyüker'in mutlaka ve bir an önce Adana'ya gelmesi isteniyordu. İbrahim Büyüker ile o sırada örgütsel ilişkimizi kesmiştik. Bu bakımdan, İbrahim'in gitmesi söz konusu değildi. Haberi Engin'e' aktardım. Suriye'ye değil, Adana'ya gelmemiz istense de, biz bunun Suriye'ye çıkmamız da isteniyor olabilir diye düşündük. Gitmeye karar verdik.

Adana'da, "küçük saat" civarında, "mavi köşe" adlı bir pastanenin önünde bizi bekleyecek olan yoldaşla buluşacağız. Randevu yerine, belirlenen saatten epey önce gelmiştik. Ortalıkta dolaşmaktansa, pastahane'nin hemen yanında bulunan bir sinemaya girerek randevu saatine kadar sinemada kalmayı uygun bulduk. Afişte güzel bir film vardı. İçeriye girdikten on dakika sonra, seyretmeyi düşündüğümüz film aniden kesildi ve onun yerine bir seks filmi gösterime girdi.

Engin'le birbirimize bakışıp, kalkıp kalmama konusunda kuşkuya düştük. 12 Eylül dönemindeyiz.

Dışarısı polis ve jandarma kaynıyor, adamlar açıktan açığa seks filmi oynatıyorlar, baskın olabilirdi. Buna rağmen çıkmaktan vazgeçtik, en iyisi içerde kalmaktı. Öyle de yaptık, filmi randevu saatine kadar seyrettik. Randevu saatinde beklediğimiz yoldaş geldi ve Meydan Mahallesi'nde bir eve götürüldük.

Güvenliğimiz için bir süre Suriye'ye gitmemiz ve ortalık duruluncaya kadar orada kalmamız isteniyordu. Uygun bulduk. Bir hafta bu evde kaldık. Ortalık korkunç derecede sıcaktı ve mümkün olduğunca evden dışarıya çıkmıyorduk. Adil Okay, Gülay Kerimoğlu ve Ali Haydar zaman zaman eve geliyorlar, her an gidebileceğimizi söyleyip gidiyorlardı.

İstanbul'dan yola çıkmadan önce, Engin'le konuşmuş ne yapacağımızı kararlaştırmıştık. Suriye'ye gidecek olsak bile, ben fazla kalmayacağım, en kısa zamanda yeniden ülkeye tekrar döneceğim. İstanbul'da güvenlikli bir yer ayarladıktan sonra, Engin de dönecek ve çalışmalarımıza kaldığımız yerden devam edeceğiz. Engin değilse bile benim İstanbul'dan fazla uzaklaşmamam gerekiyordu. Bu nedenle gidişimizi yoldaşlara bile söylememiştik, nasıl olsa yokluğumuzu fark etmelerine fırsat kalmadan dönmüş olacaktım.

Adana'da kaldığımız evin güvenlikli olmadığı, yanımıza gelip giden yoldaşların tedirgin oluşundan belliydi. Bir hafta geçmiş olmasına rağmen, ha bugün, ha yarın diye bekletiliyorduk.

Rahatsız olmaya başlamıştık, hangi gün gideceğimiz konusunda kimse kesin bir şey söyleyemiyor, Suriye'den Karataş'a gelecek motorun beklendiği söyleniyordu.

Engin'le yeni bir durum değerlendirmesi yaptık ve benim gitmekten vazgeçerek İstanbul'a dönmem konusunda hemfikir olduk.

Adanalı yoldaşlara düşüncemi aktardım ve "İstanbul'a dönüyorum" dedim. Memnun olmasalar da, karşı da çıkmadılar. Adana'da aranmakta olan birkaç kişi olduğunu, bunlardan bir tanesinin (Adana'da bisikletli olarak tanınan, Mustafa Taştan) yakalandığı takdirde Adana örgütünün çökebileceğini söylediler ve bu yoldaşı da İstanbul'a götürmemi istediler. Kabul ettim. Engin Erkiner'le vedalaşarak, yanıma aldığım üç kişiyle birlikte İstanbul'a döndüm.

Yakalanıyorum

12 Eylül öncesi Türkiye'sinde, radikal solun artan oranda kitleselleşmesine, 71 geleneğini sahiplenmiş olmasının büyük önemi vardır.

71 direnişi birazda 50 yıllık kulağı üzerine yatan TKP geleneğine olan bir tepki patlamasıydı aslında.

50 yıllık hareketi savunanların, bizim ve bizim gibi hareketleri eleştirmesi, bizlerin haklılığını yasallaştırmaktan başka bir işe yaramıyordu.

27 Mayıs ile birlikte başlayan dönemde, sosyal gelişmelerden kaygılanan ve siyasal silkinişten ürken egemen güçlerin, ta o zamandan başlamak üzere, yürürlüğe koydukları komplo ve kumpaslar, 12 Mart sürecinde denenmiş olmasına karşın tatmin edici bir sonuç alınalarına yetmemişti.

Devrimci hareketteki kitleselleşme kartopu misali büyümeye devam ediyordu.

Burjuvazi, uluslararası ortakları ile birlikte sürecin kesintiye uğratılması için, 27 Mayıs ve 12 Mart

döneminde edindikleri tecrübenin de yardımıyla, sosyal uyanış ve siyasal yükselişin topyekün bastırılarak yok edilmesi için harekete geçmişti. Görev, Eylül generallerine verildi.

Eylül'le birlikte, sosyal denge dışa bağımlı burjuva kesimleri lehine büyük oranda değiştirildi. İşçi ve emekçiler başta olmak üzere, en geniş halk yığınlarının hak ve özgürlük taleplerine "güçlü" devletin otoriter yönetim aygıtı kullanılarak karşı duruldu.

Dönemin, Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) Genel Başkanı Halit Narin'in. "eskiden işçiler gülüyordu, şimdi gülme sırası bizde" derken Metin Toker, Halit Narin'den arka kalır mı? "24 Ocak ve 12 Eylül tarihi bir fırsattır. 24 Ocak kararları ve 12 Eylül yönetimi Türkiye'nin otuz yıldır önüne çıkan en şahane fırsattır. Devlet bunu kaçırmamalıdır" diyerek cuntacıların akıl hocalığına soyunuyordu.

Devlet bu fırsatı kaçırır mı? 12 Eylül'den 2 ay önce (20 Temmuz 1980) genel başkanı katledilen "Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK)'u Genel Başkanı Abdullah Baştürk başta olmak üzere 51 sendikacı TCK'nın 146/1 maddesi uyarınca idamla yargılanmaya başlandı.

Ordu kılıcını çekmiş, halka gözdağı veriyordu.
Askeri tatbikatların bile isimleri değiştirildi.

"Hakimiyet milletindir 81 tatbikatı"
"Cumhuriyet fazilettir 81 tatbikatı"

"Ne mutlu Türküm diyene askeri tatbikatı" gibi isimlerle milli duygular şaha kaldırılmak istenirken, cuntanın başı Kenan Evren Erzurum'da, "...artık yeni aldığımız bir kararla ilk ve orta okullarda liselerde mecburi din dersi konulacaktır." diye bağırıyordu. Darbeciler, Elbistan'da "Turist Sevenler Derneği"ni bile bulup kapatırken, İstanbul'da İslami kesimin elinde bulunan "Milli Türk Talebe Birliği" (MTTB)'nin faaliyetlerine seyirci kalıyorlardı. Bugünkü cumhurbaşkanı ve başbakan olan zat-ı muhteremler adı geçen dönemde bu dernek içerisinde faaliyet gösteriyor, beslenip büyütülüyordu.

Aralık 1980'de gözaltı süresi 90 güne çıkartılmıştı. Aynı ay içerisinde Erdal Eren'in yaşı büyütülerek idam edildi. Katil, "asmayalım da besleyelim mi netekim" diye sokak sokak dolaşarak nutuk atarken, İlhan Erdost, Mamak zindanında, 16 Kasım 1980'de sopayla katledilmişti bile.

İşçilere saldıranların işsizlere saldırmayacağını söyleyen varsa yanılıyorlar. 12 Eylül faşizmi, işsizlere de saldırdı. İşsizler, İstanbul'da ellerine kelepçe vurularak Haydarpaşa garına getirilmek suretiyle şehir dışına sürgün edildi.

Eylül öncesi dönemin en kabadayı Ataürkçüleri bile şaşkın ördek gibiydi. "Atatürk"çü cuntacılar tarafından rahatsız edildikçe sızlanmaya başlamışlardı. Nadir Nadi'nin 12 Eylül cuntasının beyni ve MGK Genel Sekreteri Haydar Saltık'a sızlanarak, "ne yazacağımızı şaşırıyoruz, bari birer albay gönderinde

rahat edelim sizde bizde' 'derken aldığı cevap "gerekirse onu da yaparız" olmuştur.
Peki sonra ne olmuştur?

Ne olacak, emperyalist-kapitalist sistemin içi "ferah"lamıştır.

21 Temmuz 1985 tarihinde, ABD'nin eski başkanı Jimmy Carter, "12 Eylül hareketinden önce Türkiye'nin durumu savunma açısından tehlike arz ediyordu. Afganistan'ın işgal edilmesi ve İran monarşisinin devrilmesinden sonra Türkiye'deki bu istikrar hareketi içimizi ferahlatmıştır" diyor. Daha ne desin?

Alemdağ Askeri Cezaevi'nde yatarken TKP(B) davasından bir arkadaşla konuşuyordum. "12 Eylül gelip de herkes yakalanmaya başladığı zaman, biz hala olayın farkında değildik. Goşistler yakalanıyor, meydan bize kalacak sanıyorduk. Çok geçmeden, sıra bize gelmiş, sizden sonra bizimde enselerimizden tutarak buraya getirdiler" dedi. Espri olarak söylese bile içinde doğruluk payı da az değildi elbette.

Aslına bakılırsa, İstanbul olarak şahsen bende bir başka açıdan böyle düşünüyordum.

İstanbul örgütlenmesinin sağlam bir şekilde mevzilendiği konusunda kuşkum yoktu. Tek korkum, Hapisten kaçan firari yoldaşların sokakta tanınarak yakalanma ihtimali idi.

Özellikle Engin, saçlarını bile boyatmış olmasına rağmen görüntü olarak değişmemiş, bir kilometre

uzaktan da olsa görenler tarafından derhal tanınabiliyordu. Saçlarını sarıya boyamıştı ama bu haliyle daha fazla dikkat çekiyordu.

Dışarda fazla dolaşmasını istemiyordum ama dolaşmak zorunda olduğunu da biliyordum. Sokakta karşılaştığım kimi devrimci arkadaşlardan, Engin'i Beyoğlu'nda, ya da Aksaray'da gördüğünü söyleyen arkadaşlara rastlıyordum. Bunları duydukça korkularım daha da artıyordu.

Sonunda Engini Adana'da bırakıp İstanbul'a döndüğüm zaman biraz olsun rahatlamıştım.

Nakit paramız yoktu, Eylül'den sonra yaptığımız bir takım kamulaştırma eylemlerinde, elimizde bir miktar mücevher (pırlanta) vardı ama bunları satarak paraya çevirmek o günün şartlarında kolay değildi.

1980 yılı Aralık operasyonu, hiç beklemediğimiz bir yerde patlak verdi.

THKP-C Eylem Birliği taraftarlarından bir grup arkadaş adına bizimle görüşmek için İstanbul'a gelerek, Kemal Turan ile görüşen bir arkadaşın yer göstermesiyle başladı.

İstanbul İl komitesi üyemiz Kemal Turan, operasyondan bir süre önce, "Ege bölgesi THKP-C (Eylem Birliği) örgütünden ayrılarak arayış içerisinde olan bir grup arkadaşın bizimle görüşmek" istediklerini bana bildirmişti. Kemal'e, benimle görüşmeden önce, adı geçen arkadaş ya da arkadaşlarla kendisinin görüşmesini, ne

düşündüklerinin öğrendikten sonra, eğer uygun bulursa daha sonra benim görüşebileceğimi söylemiştim.

Kemal Turan bu görüşmeler sırasında, görüştüğü kişiyi evine getiriyor ve bir kaç gece birlikte aynı evde kalıyorlar. (Benim bundan haberim yoktu) Aynı şahıs İzmir'e dönüyor ve yakalanıyor. Sorgusu sırasında İstanbul'da Acilciler örgütü ile ilişkili olduğunu söyleyerek operasyon için İstanbul'a gelerek Kemal Turan'ın, Cihat yoldaşla birlikte kaldığı Yeni Bosna'daki evde Kemal ve Cihat yoldaşları yakalatıyor.

Kemal'ler yakalanmış ama bizim bundan haberimiz yoktu. Bir gün sonra, yine aynı bölgede kalan ve benimle en sık görüşen yoldaşlardan İl komitesi üyemiz muzaffer Erdoğan'la buluşmuştum. Muzaffer bana Kemal yoldaşların evlerinin olduğu mahallede polis ve jandarma olduğunu, Kemallerin de kendisiyle randevuya gelmediğini bu nedenle adı geçen yoldaşların yakalanmış olabileceklerini anlattı. Bu haber üzerine Muzaffer yoldaşa, "bölgeye bir göz atmasını yoldaşların yakalandıklarından emin olmasını ve kendisinin de derhal kaldığı yeri değiştirmesini özellikle tembihleyerek bir gün sonra, sabah saat 9.00'da, Merter'de bulunan Cevizlibağ otobüs durağında buluşmak üzere ayrıldım.

Ertesi günü sabah saat 08.00'de, yanıma Niyazi'yi de alarak Muzaffer'le bir gün önce kararlaştırdığımız randevuya beraber gittik. Merter'de Cevizlibağ otobüs durağına yaklaşırken durağın normal zamanlardan daha fazla kalabalık ve insanların ellerini önlerinde

birleştirmiş bir şekilde dolaştıklarını fark ettim. Biz randevu yeri otobüs durağına yaklaştıkça duraktaki çalkalanmayı hissetmeme rağmen yine de aklıma hiçbir şey gelmedi.

Muzaffer'le daha dün akşam konuşmuştum. Bölgeye gidecek ama kendi evine uğramayacaktı. O gece yakalanmış olsa bile sabah benimle olan randevusunu verecek değil ya diye düşünüyordum. Yanılmışım. Muzaffer o gece konuştuğumuz gibi davranmıyor. Kemallerin yakalandığını öğrenmesine rağmen aynı mahallede bulunan evine gidiyor ve gece geç saatte evi basılarak kendisi de alınıyor.

Otobüs durağına geldiğimizde etrafımız sarılınıştı ve aniden "kıpırdamayın eller havaya" bağrışmaları arasında 50 civarında bir polis grubu silahlarını üzerimize doğrultmuştu. Birkaç adım arkamda gelen Niyazi, geriye doğru kaçmak için bir hamle yapmasına rağmen ikimizde kıskıvrak yakalanmıştık.

“Tercüman Gazetesi”nde İşkenceli Sorgu

Cevizlibağ otobüs durağında, E-5 karayolu üzerinde gözlerimiz bağlanarak doğruca yolun karşı tarafında bulunan Tercüman gazetesinin kapalı otoparkına götürüldük.

Ellerimiz arkadan bağlıydı. Göz bağlarımızı açtılar, gömleklerimizi yırtarak arabanın arka koltuğunda silahların kabzasıyla göğsümüze vurmaya başladılar. Kaldığımız evleri ve başka randevularımızın olup olmadığını soruyorlardı.

Zeki Yumurtacı’yı öldürdüklerini, konuşmazsak bizi de öldüreceklerini bağırarak söylüyorlardı.

Ne Niyazi, nede ben evimizin yerini söylemediğimiz gibi, randevularımızı da vermedik.

Çok uğraşmalarına rağmen bizden bir şey alamayacaklarını anlamışlardı. Gayrettepe’ye birinci şubeye götürüldük. İşkenceye orada devam edeceklerini, bülbül gibi konuşturacaklarına emin olduklarını söylüyorlardı.

Akşam saat 21.00'e kadar polisleri oyaladık. Operasyon ihtimaline karşı bir gün önce Fatoş yoldaşı benim eve getirmiştim. Sabah evden ayrılırken, herhangi bir durumda saat 21.00'e kadar eve dönmediğimiz takdirde evi boşaltması gerektiği konusunda sözleşmiştik.

Saat gecenin 22.00'si olmuştu. Evlerimizi gösterebilirdik artık. Ayrı ayrı arabalarla ev göstermeye götürüldük. Fatoş'un evde ayrılmış olacağından emin olmama rağmen yine de ya evdeyse diye korkmaya da başlamıştım. Korkum yersizmiş. Fatoş evde yoktu. Saat 21.00'de evi tek etmiş. Rahattım artık, evde kimseyi bulamadıklarına göre benim açımdan olay kapanmıştı. Bundan böyle kimseyi yakalama şansları yoktu.

Yakalanan arkadaşlar içerisinde birkaç kişi hariç diğerlerinin tavrı son derece iyiydi.

Muzaffer'in yakalandığı an benimle olan randevusunu vermesi, Cihat'ın, beni kastederek "Recep yakalanmazsa hepimizi öldürecekler" diye paniğe kapılması, Kemal'in tecrübesizliği ve İbrahim Büyüker'in poliste benimle yüzleştirilmesi sırasında "anlat bakalım Recep efendi" diye özellikle beni ve Niyazi'yi tahrik etmeye çalışması, askeri savcılıkta bile olumsuz tavrını sürdürerek, sonuçta da bizlerle birlikte aynı cezaevine gitmek istememesi operasyon sürecinin olumsuzluklarıydı.

Pırlantalar Askere

Operasyon başladığı günlerde elimizde epey bir miktarda pırlanta vardı. Bozdurup nakit paraya çevirmek istiyorduk ama adı geçen dönemde bunu yapmak kolay değildi. Pırlanta piyasası konusunda hiçbir fikrimiz yoktu. Günlerce uğraştıysam da bir türlü ciddi bir ilişki bulamamış, saklaması için Kemal yoldaşa vermiştim. Yakalandığım zaman ilk aklıma gelen pırlantalar oldu. Kemal yoldaş yakalandığına göre pırlantalarda yakalanmış demekti. Bu durumda bunların nereden alındığı mutlaka bana sorulacaktı. Böyle bir durumda şu an gözaltında olan ve olaya karışmış arkadaşların durumu açığa çıkabilirdi. Ne zaman sorguya götürülsem, "şimdi pırlantalar sorulacak" diye beklememe rağmen bu konuda tek bir soru sorulmuyordu. Aradan bir hafta gibi bir zaman geçmesine rağmen pırlantalardan söz edilmiyordu. Bir ara polis nezaretinde tuvalete götürülürken koridorda Kemal yoldaşla karşılaştım ve pırlantalar ne oldu diye sorma fırsatım oldu. Merak etme diye cevap verdi ve geçip gitti.

Pırlantaların akıbetini tutuklandıktan sonra Selimiye kışlasında öğrendim.

Kemal ve Cihat yoldaşların birlikte kaldığı ev gece basıldığı zaman pırlantalar Kemal'in ceketinin yan cebinde imiş. Polis ve jandarma evi basıyor ve üst araması yapmadan yaka paşa polis arabasına bindiriliyorlar. Minibüsün arka koltuğunda, Kemal'in yanında oturan asker, Kemal'e dönerek, üzerinde suç teşkil edecek bir şey varsa cebine koymasını söylüyor. Kemal'de cebinde bulunan mücevherleri avuç avuç polise hissettirmeden askerin cebine koyuveriyor. Asker cebine konulan şeyin mücevher olduğunu nerden bilecek ki. Böylece ne mücevherler yakalandı nede böyle bir soru sorulmuş oldu.

Dev-Yol'cu Polis; "Acilcileri Sevmem Kardeşimi Öldürdünüz"

Gayrettepe siyasi şubede gözaltında bulunduğum sırada, Hücreme bir kişi getirildi. İzmir'den getirildiğini söylüyor ama hangi örgütten olduğundan bahsetmiyordu. 20 gün benim hücrede birlikte kaldık. Beni her sabah saat 08.00 dolayında alıp yukarıya, sorguya çıkartıyorlardı. Akşama kadar yukarda sorguda kalıyor, sorgudan sonra yeniden hücreye getiriliyordum. İzmir'den gediğini söyleyen kişi, sabah akşam hücredeydi. Sorguda her gelişimde, merakla ne oldu? Nasıl geçti? Diye soru sorar ve hep aynı şeyi tekrarlayıp dururdu. "Ben öttüm kurtuldum hemşerim"

Bir seferinde merak ettim sordum. "Sen ne zaman öttün de kurtuldun? Seni yukarıya çıkarttıklarını hiç görmedim" Olur mu dedi. "Senden sonra beni de sorguya alıyorlar senden az önce getiriyorlar". Olabilir diye düşündüm ama yine de kuşkuluydum. İşkenceden gelmiş hiçbir belirti yoktu.

Gayrettepe'de, Kars'tan yakalanarak getirilen ve polis olduğunu söyleyen bir devrimci vardı. Polis olduğu için onu hücreye koymuyorlar, hücreler kısmında

nöbetçi polislerin yanında durmasına müsaade ediyorlardı. Bu bakımdan o arkadaş da fırsatını bulduğu zaman hücreler arası haberleşme ve kimi konularda bizlere yardım ediyordu. Bir gün bana, hangi örgütten olduğumu sordu. Acilciler deyince, "Ben Acilcileri sevmem, kardeşimi öldürdünüz" dedi. "Yanlışın var, Acilciler böyle bir şey yapmaz" dememe rağmen, arkadaşın söylediği şeyin doğru olduğunu sonradan öğrendim. "Ben Acilcileri sevmem" diyen bu arkadaş, birkaç gün sonra tuvalete çıktığım sırada yanıma geldi ve "hücrende kalan puşta dikkat et itirafçı" dedi. Bunun üzerine bu kişiyle fazla muhatap olmadım. Meğer ben sorguya götürüldükten az sonra bunu da alıyorlar, sorgu odasında benim odamda tutuyorlarmış. Bu kişi THKP-C Eylem Birliği örgütünden bize katılmak için İstanbul'a gelerek Kemal Turan yoldaşla görüşen kişiymiş. Selimiye'de bu kişiyi Kemal'e tarif ettiğim zaman "evet bu kişi odur, ben senin bildiğini sanıyordum" dedi. Daha sonra bu kişiyi hiçbir zaman görmedim. Ne bizim davada yargılandı ne de İstanbul'da başka herhangi bir davada. İzmir'e götürüldüğünü duyduk doğru mu değil mi bilmiyorum.

Selimiye Askeri Cezaevi

12 Eylül döneminde, polis sorgusundan sonra mahkemeye çıkmak ve tutuklanmak o kadar kolay değildi. Gayrettepe'deki, siyasi şube sorgusundan sonra, Selimiye kışlasına getirileceksin. Kocaman demir kapılardan girişten hemen sonra, sol tarafa dönecek, çay ocağının yanında, giriş-kayıt bölümü bekleme odasında "hoş geldin dayağı" yiyeceksin. Kayıt yapıldıktan sonra, 100 – 150 metre uzunluğunda, geniş koridorun sol tarafında sıra sıra dizili olan, 7 koğuştan birine, bekleme odasında yediğin dayağın dozuna göre, ağır aksak yürüyecek, sırtına rastgele vurulan sopaları atlatmaya çalışarak kapağı atacaksın.

Kurtulduğunu sanıyorsan aldanırsın.

Osmanlı döneminde, süvari atlarının tımar yeri olarak kullanılan, eni-boyu on-on beş metre civarında olan koğuşlar, ışıksızdır. İnce uzun pencereleri ve kalın taş duvarlarıyla içinizin ürperdiğini hissedecek ve şaşkın şaşkın etrafı tanımaya çalışacaksınız.

Koğuşlarında ranza olacağını düşünmeyeceksin. Yerlere serili döşekler birbirlerine bitişiktir. Yataklar arasında, ayak basacak bir boşluk bile yoktur.
Bunları bilerek gireceksin Selimiye kışlasına.

Aralık 1979 yılında tahliye olduğum bu kapıdan, bir sene sonra, bu kez de tutuklu olarak girdim. Kayıt odasında bizi karşılayan yüzbaşı, 1979 yılındaki güvenlik komutanı olan aynı kişiydi. Beni tanıyacağını sandım. Tanıdı. Tanıdı ama 1979'dak "çiftlik"(!) değişmişti. "Ooo yine mi sen geldin" diyen sert bir sesle, "burayı bir sene önceki Selimiye'ye benzetme" der gibiydi.

Bekleme ve kayıt odasında, "dik durun lan, ellerinizi birleştirin, erlere ve erbaşlara komutanım diyeceksiniz" diye talimatlar peş peşe sıralanıyordu. Çevremizi saran askerler, her an üzerimize saldıracakmış gibi tetikte bekliyorlar. Hepsinin elinde birer jop, "göz üstünde kaş" arıyor gibiydiler.

Şükrü Selim Soylu yoldaşımız, ne kadar "dik dur" deseler de, bir omzunu eğik tutuyordu. Aslında normal hali böyle olmasına rağmen, "dik dur lan!" diyerek vuruyorlar ve her vurduklarında Selim biraz daha yamuluyordu. Sonunda dik duramayacağını anladılar da vazgeçtiler.

Sabahları saat 06.00'da kalkılacak. Gündüzleri döşekler üzerinde oturulacak.(Ayakta duracak yer yoktu zaten) Kesinlikle yataklara uzanılmayacaktı. Sabah ve akşam sayımlarında "hazır ol"da durulacak, ismi okunan, "buradayım komutanım!" diyecek. Yemeklerde "sofra duası", akşam saat 8.00'de herkes

yatmış olacak. Talimatlar şimdilik bu kadardı ve herkes bu talimatlara uymak zorundaydı.
Toplam 20 kişiydik. İbrahim Büyüker'in dışındaki yoldaşların büyük bölümü ile aynı koğuşa verilmiştik. Bir buçuk ay sonra ilk kez bir araya gelmiştik.

İki Fidan, Kadir Tandoğan, Ahmet Saner

25 Haziran 1981 tarihinde saat sabahın 03.20'si'nde idam edilerek katledilen Kadir Tandoğan ile yıllar sonra Selimiye'de tekrar karşılaştım. 16 Nisan 1980 tarihinde, İstanbul'da Amerikalı subay, Sam Novello ve CIA adına faaliyet gösteren, Ali Sabri Bayta'nın cezalandırılması eyleminden hemen sonra, Ahmet Saner adlı yoldaşıyla birlikte, silahlı çatışma sonucu yakalanmış ve idam cezasına çarptırılmıştı. Kadir, İstanbul Tozkoparan bölgesinde Acilciler örgütü taraftarı iken MLSPB örgütüne geçmişti. Acilciler taraftarı olduğu dönemde birkaç kez görüşmüş olmamıza rağmen, yıllar sonra karşı karşıya gelir gelmez birbirimizi tanıdık. Savcılık sorgusundan döndüğüm bir gün, bizim kaldığımız koğuşların baş tarafında bulunan demir parmaklı hücrelerden birinde kalıyordu. Kadir'in hücresi önünde bir süre bekletildiğim sırada, "nasılsın?" diye sorma fırsatım oldu. "İyiyim, sen nasılsın?" dedi. Daha fazla konuşmamıza izin vermediler.

Kadir'in ve Ahmet'in hücrelerin yanında bir başka idam hükümlüsü daha vardı. İsmini şu an hatırlamıyorum ama, birden fazla devrimcinin katili

bir faşistti. O da idam cezası almış, Yargıtay kararını bekliyordu. Akşama kadar askerlere bağırır, yalvarır veya bağıra çağıra dua okurdu. Aşırı gürültü yapması nedeniyle askerleri bezdirmişti. İdam cezası almış olanlara genellikle ses çıkartmayan askerler, bu kişiye karşı bazen sertçe, "ulan utanmıyor musun, bak bunlar da seninle aynı konumda. Hiç gürültü yapıp bağırıyorlar mı?" diye azarlıyorlardı. Ben duymadım ama Kadirlerin hücreleriyle bitişik koğuşta olan arkadaşlar anlattı. Kadir'in hücresinde bir radyo varmış, yandaki faşist her gün Kadir'e durumuyla ilgili Yargıtay'dan bir haber olup olmadığını soruyormuş. Kadir de her gün, "evet, senin dava Yargıtay da onaylandı, hazırlığını yap, bu gece seni asacaklar" diyormuş. Bunu duyan faşist, "doğru mu söylüyorsun Kadiiir" diye sabaha kadar bağırıyormuş. Kadir dalgasını geçiyor tabi. Selimiye'den ayrıldıktan sonra, orada bulunan arkadaşların daha sonra anlattığına göre, faşistin idam kararı onaylanıyor ve idam edilmesi için askerler tarafından hücreden zorla çıkartılıyor ve bağırarak gidiyor. Ahmet ve Kadir ise hücrelerinden alınıp götürülürken, koğuşlarda kalan arkadaşlara "hoşça kalın yoldaşlar!" diye sloganlar eşliğinde dimdik gidiyorlar.

Selimiye Kışlası'nda bulunan nöbetçi askerler özel olarak seçilmişlerdi. Cahil oldukları her hallerinden belliydi. Sivil yaşamlarında ne kadar ezilmiş, hakarete uğramış ve horlanmış kişi varsa, buraya gardiyan yapılmıştı. Kendilerine komutanım denilmesi için her türlü pisliği yapmaya hazırdılar. Komutanım olarak hitap edilmesi, sivildeki horlanmışlıklarının intikamını almak anlamına geliyordu ve bu bakımdan komutanım sözü onlar için kişilik sorunu olarak görülüyordu.

Tüm davranışlarında, tutuklulara karşı gösterdikleri her tepkiden bunu anlamak mümkündü.

MLSPB Militanları, Kadir Tandoğan – Ahmet Saner

İlginçtir. Kaldığımız koğuşta, dönemin ünlü mafya babaları da vardı. Bunlar her önüne gelene, “kendilerine bir şey yapılamayacağını, kaçakçılık işlerinde, ünlü generaller ve polis şefleriyle birlikte işbirliği yaptıklarını, yapılan tüm işlerde bu kişilerin haberdar olduklarını, pay aldıklarını ve gemilerle getirilen kaçak malların, sahillerde rahatlıkla boşaltılabilmesi için askerlerin kendilerine korumacılık bile yaptıklarını” anlatıyordu. Dedikleri gibi de oldu, bu kişiler sansasyonel haberlerle yakalandılar ve kısa zamanda sessiz sedasız tahliye edildiler.

Hasdal Askeri Cezaevi

Savcılık sorgularımız tamamlandı. Bazı arkadaşlar serbest bırakıldı. Benimle beraber, 11-12 kişi tutuklandık. Ben, İbrahim Büyüker ve Fikret Öztürk dışındaki arkadaşlar için örgüt üyeliği dışında başka iddia bulunmuyordu. Poliste, üzerimize ifade veren arkadaşlardan İbrahim Büyüker dışında herkes verdikleri ifadeyi Kabul etmeyerek, işkence altında alınmış ifadelerini reddettiler. Eylem kadrosunda yer alan yoldaşlardan ikisi, savcılık tarafından serbest bırakıldı. Tutuklanan arkadaşların içinde bulunan eylem kadrosundan sadece, Fikret Öztürk deşifre olmuştu. (İbrahim Büyüker, hem cezaevi firarisi idi hem de girdiği eylemler önceden biliniyordu) Kaldı ki Fikret Öztürk yoldaş bile mahkeme sonunda katıldığı bir eylemden dolayı 26 sene ceza almasına rağmen bu ceza Yargıtay'da bozuldu ve tahliye edildi.

Hasdal Askeri Cezaevi'ne geldiğimiz zaman, daha kapıdan adımımızı içeriye atar atmaz, bizi nelerin karşılayacağını anlamıştık. Fiziki işkenceleri saymıyorum. Bu cezaevinde aklımda kalan tek şey, tuvalet işkencesidir. Yüzlerce devrimcinin üst üste konulduğu Hasdal Kışlası'nda, tutuklular için ayrılmış

sadece iki tane tuvalet vardı. İnsanlar, tuvalet sırasının kendilerine gelmesi için akşama kadar koğuşların içinde acıdan kıvranır, zaman zaman pantolonuna işeyenler bile olurdu.

İşkenceden yeni çıkmıştık. Vücudum, elektrik deposu haline gelmişti. Ne zaman su içsem, elektrik çarpmış gibi sarsılıyordum.. Geceleri, birden bire yataktan fırladığım bile oluyordu. Bu durum bir yıla yakın devam etti.

Nebil Rahuma yoldaşın öldürüldüğü haberini ben bu cezaevinde öğrendim. Cezaevi'ne geldiğimiz ilk günlerde koğuşlarımızda televizyon vardı ve her akşam haberleri dinleyebiliyorduk. Bir akşam, haber saatinde, İzmir bölgesinde HDÖ operasyonunda yakalanan, bölge sorumlularından, Gözlük kod adlı Tevfik, itirafçı olarak konuşuyordu. Habere dikkat kesildim. "Bunlar, kariyer uğruna kendi arkadaşları Nebil Rahuma'yı öldürdüler" dedi. Öylece kalakaldım. Duyduklarıma inanamadım. Yanımdaki arkadaşlara sordum, doğru mu duymuştum. Nebil Rahuma'yı nasıl öldürebilirler? Mutlaka bir yanlışlık olmalı diye düşündüm. Bir gün sonra, birlikte tutuklandığımız arkadaşlardan Muzaffer Erdoğan'ın eşi ve annesi ziyarete geldiler. Muzaffer, ziyaret dönüşünde haberi doğruladı. Evet, Nebil Rahuma, biz yakalanmadan kısa süre önce kendi arkadaşları tarafından öldürülmüştü.

Hasdal Askeri Cezaevi'nde, ilginç bir uygulama vardı. İlk kez orada gördüm. Başka cezaevlerinde oluyor muydu bilmiyorum. Gündüzleri bazı tutuklular dışarı çıkartılıyor, akşam saatine kadar koğuşa

getirilmiyorlardı. Bizimle birlikte tutuklanan ve Ayazağa bölgesinde, Engin Erkiner'in hapisten kaçtıktan sonra bir kaç gün evinde kaldığı Ramazan adlı bir sempatizan da aynı durumdaydı. Sabah gidiyor, akşam geliyor ve kimseyle konuşmadan yatıp uyuyordu. Herkes gibi bizde şüphelenmeye başladık tabi. Nereye gidiyordu?

Ramazan'ın verebileceği, dışarda takip ettirebileceği ve birilerini yakalatabileceği bir ilişkisi yoktu. Buna rağmen, haftanın belli günlerinde giderek akşama kadar dışarda kalması, mide bulandırıcıydı. Bir gün kendisiyle konuştum ve durumu sordum. Ne yapıyorsun? Nereye gidiyorsun? Utanarak cevap verdi. "Bir şey yaptığım falan yok" dedi.

Cezaevi komutanının emriyle askerler tarafından evine götürülüp, hanımıyla birlikte olması sağlanıyormuş. Şaşırdım. Utanmıyor musun? "Bu yaptığın doğru mu peki?" diye vazgeçirmeye çalışmama rağmen, bir kaç kere daha gittiğini hatırlıyorum. Ramazan bu tür gidişlere başladığı andan itibaren ilişkimizi kesmiştik ve zorunlu kalmadıkça da kendisiyle konuşmama kararı almıştık. Sanırım birkaç ay sürmedi, tahliye oldu.

"İbrahim Yalçın Ziyaretçin Var"

Bir gün koğuşta, küçük tuvalet sıramın gelmesi için kıvranıp dururken, kapı açıldı. Nöbetçi asker, "İbrahim Yalçın kim?" diye sordu. Zaten kapının hemen arkasında tuvalet kuyruğundaydım. Benim, dedim. "Çık dışarı, ziyaretçin var" dedi. Haydaa, ne ziyareti bu? Bugün ziyaret günü değil. "Ben bilmem" dedi. "Komutanım çağırdı". Önce tuvalete gitmek istedim kabul etti. Rahatladım. Bundan sonrası önemli değildi. İsterlerse yeniden şubeye götürsünler, kimin umurunda. Tuvalet sırasında kıvranarak saatlerce beklemekten daha ağır işkence olabilir mi?

Nöbetçi subayının odasında, orta yaşın üzerinde bir başçavuş ayağa kalktı ve "hoş geldin İbrahim, geçmiş olsun" diyerek elini uzattı. Gayri ihtiyari elimi uzattım. Şaşkınlığımı anlamış olmalı ki, "beni tanımadın değil mi? Nerden tanıyacaksın?" gibi bir takım söz etti. Daha sonra, nöbetçi subayına dönerek, "komutanım, İbrahim'in babasını tanımanızı isterdim, memlekette Mızrap ağa olarak bilinir. Çok değerli bir insandır. Evinde misafir, sofrasında rakı eksik olmaz" dedi. Canım sıkıldı. Ama bir yandan da merak ediyordum. Kim bu adam? Kendisini tanıttı. Bizim

köylüymüş. Rıza hocadan benim burada olduğumu duymuş ve bir isteğimin olup olmadığını sormak istemiş. Kendisi de Hasdal'da tümende görevliymiş. Nöbetçi subay asteğmenle arasının iyi olduğu, senli benli konuşmalarından anlaşılıyordu. 5-10 dakika oturduk. Bu arada nöbetçi subay dışarı çıkmıştı. Bir isteğimin olup olmadığını tekrar sordu. "Fatoş diye bir arkadaşımızın olduğunu, onun mutlaka İstanbul dışına, mümkünse yurt dışına çıkması gerektiğini" söyledim. Rıza hocaya bu haberi iletirse, Rıza hocanın hanımı vasıtasıyla, eşimin bu haberi gerekli yerlere aktaracağını söyledim. Haberin Fatoş'a kadar ulaştığını, Fatoş'un benim bir akrabam vasıtasıyla Karamürsal'e gittiğini, Karamürsel'de yine akrabalarımın evinde bir süre kaldıktan sonra yurt dışına çıktığını çok sonra öğrendim. Başçavuşu bir daha görmedim. Ama bazen askerlerle haber gönderiyor ve bir isteğimin olup olmadığını sorduruyordu. Ben de, "selâm söyle, bir isteğim yok" diyordum.

Mehmet Avan Yoldaşımızı Yakalayan Dev-Sol'cu Jandarma

Hasdal Cezaevi'nde, aklımda kalan tek şey, sadece tuvalet kuyruğunda beklemek değil elbette. Akşam el ayak çekildikten sonra, koğuşta şenlik şamata gırgır yapmayı da ihmal etmezdik. Bizden kısa bir süre sonra, koğuşumuza, Devrimci Sol davasından 7-8 kişilik bir grup getirilmişti. İçlerinde Nard isimli bir arkadaş vardı. Kendisine, hangi operasyondan yakalandığını sordum. Sormaz olaydım. Dizlerinin üzerinde doğrularak, yanındaki ranzada oturan ve aynı operasyonda birlikte yakalandığı bir arkadaşına dönerek, tüm koğuşun duyabileceği yüksek bir sesle, "Bülbül deresi operasyonundan geldim abi" diye bağırdı.

Samimi sıcakkanlı bir arkadaştı. Bizim Acilci olduğumuzu öğrenince, Mehmet Avan diye bir Acilci arkadaşın şehirlerarası bir otobüste yakalandığında, asker olarak kendisinin de bulunduğunu anlattı. Ondan sonra kendisiyle hep dalga geçerdik, "Sen bülbül deresi operasyonundan geldin ha. Eee, Acilci yakalamanın sonu bu olur işte".

Arkadaşlarıyla konuşmazdı.

Aynı örgüt içinde yer almış insanların arasına, polis sorgusundan sonra husumet girmeye başlamıştı. Birbirleriyle konuşmama, konuşsa bile, sırf zorunlu kaldığı için veya laf olsun diye konuşma, taa o dönemden kalmadır. 30 sene sonra bile, yan yana gelmekten kaçınma, birbirinden uzak durma, selâmlaşmadan yüz çevirme oluyor. Bu olumsuz gelişmenin önemli bir nedeni, belki de esas nedeni, aşırı güven duygusunun yerle bir olmasıdır. Güven duygusunun yerini kuşku ve güvensizlik almıştır.

Metris Metris

Üstüne şiirler yazılan, şarkılara konu olan Metris. Eylül zulmünün İstanbul abidesi. İnsanlık onurunun ayaklar altına alınmak istendiği zulüm yuvası. Belleklerin silinip beyinlerin kuşatılmak istendiği işkence evi.

Güzel İstanbul'un, Sultan çiftliği 500 Evler de. Geniş bir alan üzerinde 5 bloktan oluşan zindan.

Metris:

23 Nisan 1980 tarihinde açıldı. 12 Eylül'den 8 ay sonra "hizmete" girdi. Bu işkence yuvasına ilk getirilen, Devrimci Kurtuluş ve Eylem Birliği davalarından yargılanan arkadaşlardır. Metris, A – B – C – D ve E adı verilen beş bloktan oluşmaktadır. A-Blok, cezaevi yönetimi. B-Blok, bir yanında kadın tutuklular, öte yanında üst katında hücreler. B-Blok'un orta katı B-2 koğuşu, geçiş dönemi tecrit koğuşu olarak kullanılıyor. C-Blok'un B-Blok'a bakan yüzünde, itirafçılar ve itirafçı adayları kalıyor. C-Blok'un diğer yanında bağımsızlar ve B-Blok'a bakan yüzünde siyasiler kalıyor. D-Blok ve E-Blok ise tamamen siyasiler için ayrılmış.

E-Blok'un dışa bakan yüzü "Sibirya" veya E-18 koğuşu, benim kaldığım koğuş.

Koğuşlar, banyo-tuvalet, yemek odası (gazino) ve yatakhane olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Her koğuşun, 3x6 metre karelik yemekhanesinde, iki masa, 10-15 sandalye bulunmaktadır.
Güvenlik Komutanlığı'nı Binbaşı Adnan Özbey'in yaptığı Metris'e ilk gelenler, karşılarında "askeri tutuklu ve hükümlüler için" uyulması zaruri talimatname ile karşılanır. Talimatnamenin bir kısmı aynen şöyledir:

a. Saç-sakal kesilecek.
b. Saat 6'da kalkılacak.
c. Sayım için uygun kıyafet giyilecek.
d. Gün aşırı traş olunacak.
e. Komutanım denilecek.
f. Komün yaşamak yasak.
g. Dilekçeler "komutanlık önüne" diye yazılacak.
h. Yatakhanede sigara içilmeyecek.

Binbaşı Adnan Özbey yönetimindeki Metris'in, İç Güvenlik Bölük Komutanı Fehmi Koçhisaroğlu ve yardımcıları, Yzb. Ömer Kavlak ile üsteğmen Yalçın Demirel'dir. "Devrimci tutukluları ehlileştirme ekibi"nin Selimiye'deki komutanı ise, Synt. Savcısı Faik Tarımcıoglu'dur.

Tam olarak hatırlamamakla birlikte, Mayıs ya da Haziran 1981'de Hasdal'dan Metris'e sevk edildik. Ben, Niyazi Baysan, Fikret Öztürk, Metin Gönen ve Adana'dan gelen Apo ile birlikte cezaevinin en son koğuşu E-18'e (Sibirya olarak anılırdı) verildim.

Daha nizamiye kapısından içeri adımımızı atar atmaz, etrafımız eli sopalı askerler tarafından çevrildi. Bir taraftan eşyalarımız didik didik aranırken, öbür yandan tekmelerle ayak bileklerimize vurulmaya başlandı. Cezaevi girişinden başlamak üzere koridor boyunca iki sıra halinde dizilmiş askerler bizi bekliyordu. Kapıdan koğuşa gidinceye kadar, koridor boyunca dizilmiş askerlerin sağlı sollu copları altında kendimizi koğuşa attık. Dış kapıdan koğuşa girene kadar, kimi arkadaşlarımızın kafası kırılmıştı bile. Cezaevi'nin en son koğuşuna götürüldüğümüz için, kapı altından koğuş arası çok uzaktı. Bu nedenle koşar adım gitmemize rağmen aldığımız darbeler, yakın koğuşlara giden arkadaşlardan daha fazla olmuştu. Niyetleri belliydi. Bizi yıldırmak ve işin başında gözlerimizi korkutarak, emir ve talimatlarına kayıtsız koşulsuz itaat etmemiz için prova yapıyor, tepkimizi ölçüyorlardı.

İki seneden fazla bir zaman kaldığım Metris, başlı başına bir kitap konusudur.

12 Eylül faşizminin cezaevlerinde uyguladığı baskı ve sindirme politikası sadece Metris'e özgü değil elbette. Türkiye'nin dört bir yanında, devrimci tutuklulara yapılan baskı ve boyun eğdirme politikası her yerde hayata geçirilmişti. Kimi cezaevlerinde büyük oranda "başarı" sağlamış olsalar da, başta Metris olmak üzere birçok yerde de yenilgiye uğramışlardır.

Metris'te ki başarısızlıklarının sırrı, devrimciler arasındaki ortak direniş tavrıdır. Mamak' ve Diyarbakır'da bu tavır baştan gösterilemediği için bu

cezaevlerindeki baskı ve şiddetin dozu daha fazla ve etkili olmuştur.

Mamak ve Diyarbakır'dan gelen haberler duyuyorduk: Buralardan gelen haberler korkunçtu. Acilciler'in yanı sıra, değişik örgütlerden kimi devrimcilerin bireysel direniş yaptığı, topyekün bir direnişin olmadığı, direnen yoldaşlara karşı uygulanan baskının daha da sertleşerek devam ettiği söyleniyordu.

Örgütümüzün MK üyesi Haydar Yılmaz ve militanları Halil Güven'in şahsında, Acilciler ismi, 12 Eylül zindanlarının direniş sembolü haline gelmişti. Bu gibi haberler beni ve yoldaşlarımı son derece gururlandırıyordu.

Diyarbakır Cezaevi'ni anlatmaya ne gerek, sağır sultanın bile duyduğu ve kimsenin inkâr edemediği gerçekler yeteri kadar biliniyor.

Diyarbakır Cezaevi Gerçeğini Araştırma Komisyonu Raporu'na göre, Diyarbakır cezaevinde yatan tutukluların devrimci olmalarının yanında, bir de Kürt olmaları, işkencenin dozunu iki üç katına çıkartmak için yeterli nedendir.

Rapora göre, bu cezaevinde uygulanan işkence yöntemlerinin belli başlıları şöyle sıralanmıştır.

"Falaka, köpek saldırtma, zincire vurma, germe, tepe, kule, ranza altı, kantar, kervan, sehpa, cop sokma, çek çek, pislik yedirme, ayakta bekletme, konuşma yasağı, mahkeme ve ziyaret yasağı.

Ali Erek, Mazlum Doğan, Önder Demirok, Cemal Kılıç, Seyfettin Sa, Mehmet Emin Akpınar, Aziz Özbey, Kenan Çiftçi, Bedii Tan, Ferhat Kurtay, Necmi Öner, Mahmut Zengin, Eşref Anyık, kimileri işkence edilerek, kimileri de bedenlerini ateşe vererek kendilerini yakarak öldürüldüler. Kemal Pir (7 Eylül 1982), M. Hayri Durmuş (12 Eylül 1982), Akif Yılmaz (15 Eylül 1982), Ali Çiçek (17 Eylül 1982), cezaevindeki işkenceyi protesto etmek için 14 Temmuz 1982'de başlatılan ölüm orucunda öldüler. Necmettin Büyükkaya, Cemal Arat (2 Mart 1984), Orhan Keskin (5 Mart 1984) cezaevlerindeki işkence ve baskıları protesto etmek için başlatılan ölüm orucunda öldüler. Remzi Aytürk, cezaevindeki işkenceyi protesto etmek için Ocak veya Şubat 1984'de kendini astı. Yılmaz Demir, cezaevindeki işkenceyi protesto etmek için Ocak 1984'de kendini astı. Suphi Çevirici, itirafçılığa zorlanıp daha sonra TV'ye çıkarılıp teşhir edilmesini protesto etmek için Mayıs 1986'da kendini astı. Mehmet Emin Yavuz, Şubat 1988'de açlık grevinde öldü"

Metris cezaevinin Mamak ve Diyarbakır cezaevlerine oranla tek ayrıcalığı, Toplu direniş.

Metris'te, toplu bir direniş geleneği yaratılmamış olsaydı, Mamak'ta ve Diyarbakır'da yapılan insanlık dışı işkence yöntemleri aynen uygulanacaktı. Uygulayamadılar. Ellerinden gelen her türlü yönteme başvurmalarına karşın, bine yakın tutuklunun aynı anda direniş gösterdiği eylemde başarılı olmak kolay değildi. Bu bakımdan, Mamak'ta Diyarbakır'da yaptıklarını Metris'te yapamadılar ve başarısız

kaldılar. Her yönteme başvurdular, tutuklular arasındaki dayanışmayı bölmek parçalamak için başvurmadıkları yol kalmadı. En masumane yöntemleri "ödüllendirme" idi. İdare, kendi aklınca, "koğuş temizliği değerlendirmesi" yaparak, temiz diye karar verdiği koğuşları, fazladan havalandırmaya çıkartmaya kalkıştı. Amaç koğuşlar arası dayanışmayı bölmekti elbette. Mükâfatlandırılan koğuşlar bunu kabul etmediler.

Metris'in Köfteci Subayları

"Subaydan köfteci mi olurmuş" diyenler olabilir. Metris Askeri Cezaevi'nde yatmış olanlar, bir değil birden çok köfteci subay olduğunu bilir.

Toplam 9 sene hapishane yattım. Bunun 6 buçuk senesi 12 Eylül döneminde geçti. Bu süre içinde, aşağı yukarı 6 ay, belirli aralıklarla açlık grevlerinde bulundum. En kısa olanı 5 gün, en uzun olanı 36 gün sürdü. Metris Cezaevi'nde, daha önce sözünü ettiğim, ön ilikleme ve "hazır ol"da sayım dayatmasına karşı, 19 Mayıs 1982 tarihinde başlattığımız açlık direnişi eylemi 29 gün sürdü. 22 Eylül 1981'deki ilk açlık grevi 19 gün sürmüştü.

29. gün, TDKP'den Mustafa Yıldırımtürk'ün, devrimci tutuklular adına, cezaevi idaresi iç güvenlik komutanı Fehmi Kocahisaroğlu ve sıkıyönetim savcısı Faik Tarımcıoğlu ile yaptığı pazarlık sonucu grevi sona erdirdik.

Açlık grevi direnişi eylemi sırasında, cezaevi idaresi, grevcileri bölme ve direnişi etkisiz kılmak için elinden gelen her şeyi yaptı. Açlık grevi sonucu, gözlerin kör olacağı, cinsel gücün yitirilerek iktidarsız kalınacağı anonsları yapılarak grevin sona erdirilmesi istendi.

Korkuya kapılanlar, açlığa dayanamayarak direnişten vazgeçenler, derhal koğuşlarından alınarak, "bağımsızlar koğuşuna" konuldu. Direnişe devam edenlerin iradelerini zayıflatmak ve açlık hissini arttırmak için, koğuşların bulunduğu koridorlara köfte arabaları getirildi. Ateş üzerine yağlı etler atılarak kızartıldı ve koğuş mazgalları ardına kadar açılarak et kokularının içeriye girmesi sağlandı. Hoparlörlerin sesi sonuna kadar açılarak sabahtan akşama kadar İstiklal Marşı okundu. Öyle zamanlar oldu ki, koğuş içinde yan yana olduğumuz arkadaşlarla günlerce bağırarak konuşmak zorunda kaldık. Çoğu zaman da, kulaklarımızı tıkamadan uyuyamaz olduk.

Cezaevi koridorunda et kızartıp köfte pişiren askerler, pişirdikleri etleri karşımıza geçerek iştahla yerken, "ister misiniz" diye sorarak, akıllarınca bizimle dalga geçmeye çalışmaları da işin cabası oldu. Bu durumdan rahatsız olan kimi er, ya da nöbetçi subay olsa bile, genelde, hepsi aynı kafa yapısı ile insani özelliklerden arındırılmış gibi hareket ediyordu. Kimi nöbetçi subaylar, mazgal deliklerinden bizimle sohbet ederek tavrımızı öğrenmek istiyor "Sayenizde köfteciliği de öğrendik" diye muhabbet yapmayı ve grevi daha ne kadar sürdüreceğimizi sormayı ihmal etmezlerdi.

Açlık grevleri süresince, akşam olup da sayım faslı bittikten sonra arkadaşlarla baş başa kaldığımızda, yataklarımıza uzanır "yemek tarifleri" yapardık. Herkes sırayla en beğendiği yemeğin nasıl yapıldığını anlatır, "afiyet olsun beyler, buyurun sofraya" der, sırayı başkasına verirdi.

36 gün süren açlık grevinin 15. gününe doğru, yine aynı şeyi yapıyor, koğuş arkadaşları bildikleri en güzel yemek tariflerini sırayla anlatıyordu. Bizim davadan Adanalı Apo diye genç bir arkadaş ikide bir yatağından doğruluyor ve "arkadaşlar acılı Adana kebap yapmasını bilen var mı?" diye soruyordu. Bir değil, her seferinde sorduğu bu soru dikkatimi çekmeye başladı. Apo'dan şüphelenmeme rağmen bir şey de demedim. Uyumak üzereydik, Apo yanıma geldi ve kimsenin duyamayacağı alçak bir sesle, "İbrahim abi, ben açlıktan öleceğim dayanamıyorum" demesin mi. Korktuğum başıma gelmişti. Grev uzadıkça, bırakıp "bağımsızlar koğuşu"na gidenler olduğunu duyuyorduk ama, bizden birinin "bağımsızlar koğuşu"na gidebileceğini hiç düşünmemiştim. Apo'ya, "sen şimdi git yat, yarın sabah konuşuruz" dedim. Sabah erkenden konuyu Niyazi'ye açtım. Apo'nun yaşı gençti. Dayanamıyor olmasını ayıplamıyordum. Yemek almasına razıydım ama, her yemek alanı bağımsızlara götürmeleri beni ürkütüyordu. Kaldı ki, açlık grevini bırakmak isteyen Apo bile, bağımsızlar koğuşuna gitmek istemiyordu. Niyazi ile birlikte konuşarak, her yemek vakti kapıya konulan yemekten, askerlere hissettirmeden Apo için bir miktar alacak bağımsızlara gitmesini engelleyecektik. Koğuşta bulunan diğer arkadaşlara da bu durumu anlattım. Herkes uygun gördü ve bizim Adanalı Apo, her yemek vakti karavanadan aldığı bir tabak yemeği utana sıkıla yedi. İdare de bu durumu fark etmediği için bağımsızlar koğuşuna götürmeye kalkmadı.

Dev-Sol'cu arkadaşlar bu konuda son derece katı bir tavır takınıyordu. Bir kısım genç arkadaşlarını

dayanamadığı için yemek yemelerinden dolayı, "hain" ilan ederek, zorla bağımsızlar koğuşuna göndermek istiyorlardı. Ben bu anlayışa hep karşı oldum. İlerde anlatacağım gibi, Sultanahmet Cezaevi'nde yine böyle bir sorundan dolayı, Bedri Yağan ile aramızda tartışma bile olmuştur.

Dursun Demirkol diye bir başka yoldaşımız vardı. Aynı koğuşta olmadığımız için, haber alamazdım, hep merak ederdim. Midesinde yara vardı ve zaman zaman mide kanaması geçirirdi. Açlık grevi sırasında ne durumda olduğunu, dayanıp dayanamadığını bilmek istiyordum. Duvardan duvara tıklama yöntemi (Mors alfabesi) ile yolladığım haberlere cevap da alamamıştım. Mahkememiz açlık grevi dönemine denk gelmişti. Tüm arkadaşlar cezaevi ring arabasında tek tek bir araya geliyorduk ki, bir baktım Dursun gülerek arabaya bindi. Halsizdi ama morali yerindeydi. "Nasıl gidiyor, durumun ne alemde" diye sordum. "Çok iyiyim, midemdeki yara kapandı. İçeriye bir şey gitmeyince, aç kalan mide, yarayı yiyerek kaynatmış, herkes mide kanaması geçirirken benim mide kanamam iyileşti" dedi. Dursun Demirkol, o günden sonra bir daha mide rahatsızlığı hissetmedi. Tüm açlık grevlerine katıldı ve hepsinden de "turp gibi" sapasağlam çıktı.

Açlık grevinde, ilk üç gün, bilemediniz dört gün, çok önemlidir. Bu günler, açlığın en çok hissedildiği günlerdir. Bundan sonrasında açlık pek fazla hissedilmez. Sonrası psikolojiktir. İradene sahip olduğun takdirde uzun süre rahatlıkla hiçbir şey yemeden dayanabilirsin.

Metris'te ve İstanbul'un tüm askeri cezaevlerinde yapılan açlık grevlerinin tümünde, örgütümüz taraftarı yada militanlarından tek bir kişi bile bağımsızlaşmadı, açlık grevine son vererek arkadaşlarını yüzüstü bırakmadı. Adanalı Apo'nun greve son vermesi bizim irademizle olmuştur.

Cezaevinden Sorguya

Tarihini tam olarak hatırlamamakla birlikte, HDÖ (Halkın Devrimci Öncüleri) örgütüne yönelik bir operasyon olmuş, örgütün önemli militan ve sorumluları yakalanmıştı. Yakalanan arkadaşlar benim de adımı vermişler. Kartal'da kamulaştırdıkları kuyumcu eyleminde elde edilen altınlardan bir kısmının, Nebil Rahuma tarafından bana aktarıldığını söylemişler.

Altınlar nerede diye soruyorlardı. Böyle bir olaydan haberimin olmadığını söylesem de inanmadılar, ellerinde detaylı ifadeler vardı. Buna karşın, olayın üzerinde çok ciddi bir şekilde durduklarını da söyleyemem. Kaldı ki, aradan epey zaman geçmişti, söz konusu altınları bulacaklarına, kendileri bile inanmıyordu. Sorgum sırasında, Nebil Rahuma'yı kastederek, hiç unutmadığım bir şey söylediler. "İçinizde bir adam vardı, onu da siz kendiniz öldürdünüz!"

HDÖ operasyonunda yakalanarak üzerime ifade veren arkadaşlardan F. K. ile Fransa'da karşılaştık. Uzun yıllar yurtdışında Lübnan'da kalmış, Gülten Çayan'la birlikte hareket ederken, üst düzeyde askeri eğitim gördükten sonra ülkeye dönmüştü 1977 başlarında. Bu

arkadaşlardan, İzmir bölgesine gelenlerin bir kısmı, Eylem Birliği'ne, İstanbul'a gelenlerin bir bölümü de Acilciler'e katılmıştı. Kızıl avukat olarak bilinen ve onunla birlikte hareket edenlerin bazıları da Ankara'da, küçük bir grup olarak var olmaya çalışıyorlardı.

F. K. ile bu dönem, Engin Erkiner'le beraber Yayladaki evinde görüşmüş ve Acil'e katılmaları konusunu konuşmuştuk. Yakalandığı zaman, kendisini örgütleyen kişinin de ben olduğum yönünde üzerime ifade vermesi, aynı köylü olmamız nedeniyle inandırıcı olacağı düşüncesiyle verilmiş bir ifadeydi. Kaldı ki, kendisiyle Fransa'da karşılaştığımızda da aynı şeyi söyledi. "Ben senin tahliye olabileceğini tahmin etmemiştim o nedenle böyle söyledim " falan dedi, üstüne düşmedim tabi.

Polis İfadeleri Koğuşlara Atılıyor

Metris Cezaevi, sadece işkence ve baskı demek değil elbette.

Metris gerçeği işkence ve baskı ile anlatılırsa eksik kalır. Metris'in özelliği, bir deneme alanı olmasından gelir.

İdare tarafından, kimi örgüt sorumlularının polis ifadelerinin, hoparlörlerle bütün cezaevine okunması, aynı polis ifadelerinin çoğaltılarak, sabahları koğuş kapılarının altından atılması. Cezaevi'nden idareye, mahkemeye yada Yargıtay'a gönderilecek olan dilekçelerin yazılış biçimine bile karışılarak, "kâğıdın beş santim altından başlanacak, yanlardan bilmem kaç santim boşluk olacak, paragraflar arası boşluk fazla olmayacak" diye insanları kışkırtarak, "ya kuzu kuzu itaat edersiniz, yada buradan bir daha çıkamazsınız" dercesine yıldırmaya çalışılması, kaba dayak ve falakadan çok daha öte bir şeydi. Daha önce yazmıştım, 1977 Ağustos yakalanmasından iki buçuk sene sonra tahliye edilmiş olmama rağmen, mahkemem sonuçlanmamıştı. Tahliyeden bir sene sonra yeniden tutuklandığım zaman, ilk davadan 146/1'den idam cezasıyla yargılanmama rağmen, bu

yeni davada yine aynı maddeden, 146/1 den ikinci kez idamla yargılanmaya başlamıştım.

Bunlar yetmezmiş gibi, aynı dönem içinde yeniden askeri savcılığa ifade vermeye çağırıldım. Maraş'ta yakalanan bir taraftarın üzerime verdiği "bizi örgütleyen kişidir" sözü üzerine, "örgüt üyesi" olmaktan 141/5'den yeni bir dava daha açılmıştı. Oysa, ben zaten İstanbul'da örgüt yöneticisi olarak idam istemiyle yargılanıyordum. Örgüt sorumlusu olan bir kişi, aynı zamanda bir başka şehirde örgüt üyesi olarak ayrıca yargılanamaz. Bu davanın normal olarak birleştirilmesi ya da düşmesi gerekirdi. Öyle yapılmadı. İstanbul'da, örgüt sorumlusu olduğum gerekçesiyle 15 yıl, Maraş'ta da, örgüt üyesi olduğum gerekçesiyle ayrıca 5 sene daha ceza aldım. 5 senelik cezamın bozulması için Yargıtay'a yazdığım "itiraz dilekçesi" nizama uygun olmadığı gerekçesiyle cezaevi nöbetçi subayı tarafından işleme konulmayarak, koğuşun içinde, koğuş arkadaşlarımın gözleri önünde yırtılarak atıldı. Dilekçenin, nizama uygun olmadığı gerekçesi, son derece gülünçtü. İtiraz dilekçem, sayfanın 5 cm altından başlamadığı gibi, sayfanın yan tarafındaki boşluklar da 3 cm değil, 2 cm imiş. "Emir ve talimatlara uy ve istediğimiz gibi yaz" dediler. "Yazmam" dedim. Yazmadım ve 15 senelik cezayı yattıktan sonra, ayrıca 5 senelik cezayı da yattım.

Metris bu bakımdan önemlidir. Poliste işkence zoruyla alınmış ifadeleri, kapı altlarından atarak, "bakın işte lider bildikleriniz neler konuşmuşlar, bunlara kanmayın. Bunları terk edin, devrimciliği bırakın ve bağımsızlaşın" diyorlardı. Devrimcileri,

devrimcilikten soğutarak karşı cepheye geçmeye, arkadaşlarını yoldaşlarını gammazlamaya özendiriyorlardı.

Kananlar oldu elbette. Kanmayanlar çok çok daha fazlaydı. Metris'te ki başarısızlıkları kanmayanların ezici çoğunluğuna bakıldığı zaman daha iyi anlaşılır.
11 Kasım 1982'de, Devrimci Kurtuluş davasından yargılanmakta olan Hakkı Kocaoğlu adlı bir arkadaşımız intihar etti. Hakkı'nın, içerdeki psikolojik baskılar karşısında ruhsal durumu bozulmuştu. Mahkemelerde defalarca "asılmasın"ı talep etmesine karşın, bu konuda tedavi edilmesi için hiçbir çaba gösterilmemişti.

İstanbul'un Metris'i, cuntacılar açısından devrimciliğin test edildiği merkez konumundaydı. Uzun süre, herkesi aynı konumda değerlendirip ona göre genel bir politika uyguladılar. Zaman içerisinde, politika değişikliğine gittiler. Metris'te kalıp da uslanmayacağına inandıkları bir kısım devrimciyi, yavaş yavaş başka cezaevlerine dağıtmaya başladılar.
Yıllar sonra öğrendik ki, "içerde, sağcılarla solcular arasında ayırım yapmıyoruz" diyenler, bir kısım tecrübeli katil faşisti hapislerden çıkartarak Avrupa ülkelerine "Ermeni avı"na yollamışlar.

Metris'te, Avrupa ülkelerinden herhangi bir yerde konsolosluklara yönelik bir eylem olsa, koğuşlarda "Ermeni" arandığına tanık olurduk. Nöbetçi subaylar, koğuş koğuş gezerek, "aranızda ermeni kökenli arkadaş(!) var mı, arkadaşlar" denildiğine tanık olurduk. Söylemezdik. "Yok!" derdik. Garbis Altınoğlu bilinen bir isim olduğu için gizlenmesi

mümkün değildi. Bütün cezaevine verilen bir aylık ziyaret yasağı, Garbis için üç ay olarak uygulanırdı. Her hafta yeni bir uygulama ve her seferinde yeni bir yasak kararına hepimiz alışkındık. Bir hafta, radyo ve tv'ler toplatılarak yasak konmuşsa, bir sonraki hafta, mutlaka başka bir talimat ya da yasak kararı alınır ve anons edilerek duyurulurdu. Hiçbir yasak veya talimat Metris Cezaevi'nde genel kabul görmemiştir.

Metris başta olmak üzere, İstanbul cezaevlerindeki direnişlerde, en kalabalık grup olan Dev-Sol'cu arkadaşların yer yer sekter tutumları olmasına karşın, önemli ve sürükleyici bir konumda olduklarında bilinmesi gerektiğine inanıyorum. Bununla birlikte, THKP-C (Eylem-Birliği) davasından yargılanan arkadaşların, ilk dönem devrimci örgütlerle ortak hareket etmelerine rağmen, bir sure sonra hiçbir ortak eylemin içinde olmadıklarını, genellikle, cezaevindeki yaptırımlara sessiz kaldıklarını ve uyduklarını da belirmek zorundayım.

Metris'te Neler Öğrenmedik Ki!

Metris Cezaevi'nde, sadece sopa yemeyi, yasaklara uymamayı öğrenmedik. Başka şeylerde öğrendik. Örneğin, Mors alfabesi ile haberleşmeyi öğrendik. Sigara paketlerinin içindeki alüminyum kâğıttan elektrik kablosu yapmayı öğrendik. Açlık grevi sırasında, "Made-in-Metris kabloları" ile su kaynatmayı ve şekerli suyu sıcacık yaparak çay niyetine içmeyi bu sayede başardık. Üzüm hoşafından şarap yapmasını bile Metris'te öğrendik. Rakamları harf yerine kullanarak, koğuşlar arasında haberleşmeyi sağladık. Don lastiklerinden ok yaparak, karşı koğuşlara mektup yollamayı da burada öğrendik. Devrimciler arasında dayanışmayı öğrendik. Birlikte hareket edildiğinde, kazanacağımızı, kaybetmeyeceğimizi öğrendik. Dışarıdayken birbirlerine kurşun atan devrimci örgütlerin, içerde, ortak düşman karşısında kol kola girebildiklerini gördük. Girmeleri gerektiğini söylerken ne kadar haklı olduğumuzu, bir kez de yaşamın pratiği içerisinde tanık olarak öğrendik. Açlık grevinin bittiği gün, idare tarafından verilen bulgur pilavı ve nohut'un özellikle pişirilmeden getirildiğini, yenmemesi gerektiğini bile Metris'te öğrendik.

Cezaevleri arası haberleşmeyi öğrendik. Küçücük kâğıt parçalarına sayfalar dolusu yazı yazarak, kırk defa katladıktan sonra naylona sarıp yutmayı, mahkeme saatinden önce büyük tuvalete giderek akşam yuttuğumuz haberleşme kâğıtlarını zorlayarak çıkartıp tükürükle temizledikten sonra, başka cezaevinden gelen yoldaşlarımıza, mahkeme anında vermeyi öğrendik. Biz Metris'te çok şey öğrendik.

Aylarca süren havalandırmaya çıkartmama cezasının aniden kaldırılarak, "hadi havalandırmaya" dediklerinde, çıktık çıkmasına da, havalandırmaya aniden düşen bir topun arkasında koşup oynamaya kalkınamayı da biliyorduk. Bunu bile öğrendik Metris'te. Ellerinde kameralarla pusuya yatmış askerlerin filmimizi çekerek, "Bakın işte, her şeyleri yerinde, keyiflerine diyecek yok, top bile oynuyorlar" diye yalan propaganda yapmalarına alet olmamayı da Metris'te öğrendik.

Metris'ten, Alemdağ Askeri Cezaevi'ne sevk edilirken, tecrübeli birer siyasi tutuklu olmuştuk. Gittiğimiz diğer cezaevlerinde bildiklerimizi hayata geçirecek kadar yetkinleşmiştik. Sorun yoktu, istedikleri yere göndersinler, istedikleri kadar baskı ve işkence yapsınlar. İnat etmeyi, söyleneni yapmamayı çoktaaan bellemiştik.

12 Eylül 1 Yaşında

Türkiye insanının aşağılandığı, horlandığı ve insani tüm değerlerinin yerle bir edildiği 12 Eylül sürecinin pasifikasyon politikasının en önemli araçları kuşkusuz, basın-yayın organlarıydı. Bunu görmek için fazla uzağa gitmeye gerek yok. 12 Eylül'ün birinci yıldönümünde, günlük gazetelerin manşetlerine bakmak yeterlidir.

Milliyet – "Sağ ol Mehmetçik"
Tercüman – "Huzur 1 yaşında / Allah orduya yardımcı olsun"

Hürriyet – "El ele kol kola koşa koşa mutlu günlere gidiyoruz... Kanlı nehirleri nasıl aştık, uçurumun kenarından nasıl nefesimizi tuttuk ve evet düzlüğe çıktık..."

Kenan Evren, Elazığ'da halka sesleniyor, "partileri cezalandırdık"

Türkiye insanı, daha bir yıl önce, "baba, karaoğlan, mücahit, başbuğ" diye yere göğe sığdıramadığı liderlerini yüzüstü bırakarak, Kenan Evren'i alkışlıyor. Yüzde altmışlara varan oy oranına rağmen

idam edilen Menderes'i yüzüstü bıraktığı gibi, yeni liderlerini de bırakıyordu
Faşist cunta şefi, "netekim, asalım mı?" diyecek olsa, urgan alıp koşacaklar.

Tipik doğu toplumu özelliğidir. Güçlü olanı haklı gören pragmatizm hastalığıdır. Sadece bakmakla yetinen, ama baktığını göremeyen, depolitize edilmiş toplum psikolojisidir.

Bugün Evren güçlüdür, "Evrenci" olur. Yarın, Demirel yeniden güçlenir, "bir bilen" olur, "kurtar bizi babaaa" diyenler çoğalır, şapkasını kapmak için meydanlar doldurulur. Evren, "tu kaka" olur.

Mehmet Barlas gibi gazeteciler, her dönemde okuyucu bulur ve ekranlarda "her devrin adamı" olmaya devam eder.

12 Eylül döneminde, Kenan Evren'ci olanlar, Evren sonrası dönemde, Mehmet Barlas gibi, "12 Eylül bir kâbus gibi geride kalmıştır. Devlet kurtarılmıştır" diyebilecek kadar yüzsüzleşir, geçmişi unutur, "dün, dündü" derler. "Bir kâbus gibi" ülke gündeminin başına çöken 12 Eylül karanlığına, hayatlarını ortaya koyarak karşı çıkanlar, yıllarca işkenceler altında direnenler, sokak ortalarında vurularak öldürülenler, yargısız infazlarda faili meçhul olanlar, sakat bırakılanlar, idam sehpalarında, boyunlarına, yağlı urgan geçirilerek öldürülenlerin, "yaşasın bağımsız Türkiye!" sloganları, söz konusu bile edilmez.

Yok sayılır, göz ardı edilmek istenir.

12 Eylül, "tu kaka" ilan edilse bile, 12 Eylül süreci sürekli kılınmaya çalışılır, beyinlere kazınmak istenir. Yüzsüzdürler, yüzsüzlükleri sınıfsaldır.

Apolitikleştirilmiş toplumsal katmanların, ellerine, spor kulübü şirketlerinin bayrakları tutuşturulur. Stad önlerinde "   mezar olacak" diye slogan attırılır. Paparazi programları, genç beyinlerin hayal dünyalarını iğdiş ederken, yarışma programlarıyla, insanları aşağılayan, hakaret ederek küçük düşürmek için her türlü hokkabazlığı yapan Mehmet Ali Erbil gibi saray soytarılarına sanatçılık unvanı bahşedilir. Eylemleri sınıfsaldır.

Eylül rejimi, sınıfsal bakış açısını karartmıştır.

Metris'i yazmak için hatırlatmak gerekiyor.

İstanbul'da Metris'te, Ankara'da Mamak'ta, Kürdistan'da Diyarbakır'da zindanlarda direnen koçyiğitler konuşmuyor.

Nazlı Ilıcak gibi şarlatanlar konuşuyorlar. TV kanallarında her gün boy gösteren ve 12 Eylül dönemine "veryansın eden" bu şarlatan kadın, o dönemde Kenan Evren adlı katilin de yağdanlığı görevini yapıyordu, karşısında el etek "hazır ol" vaziyette duruyordu. Kardeşi, iş adamı ve Güneş gazetesi sahibi Ömer Çavuşoğlu' da, "paşam, millet sizi baba gibi görüyor" diye yalakalık yapıyordu. "Paşam, annemin bir ricası var, size iletiyorum, bir basın affı çıkarmanız mümkün değil mi? Sayın devlet başkanım affı 141-142-163 maddeler dışında olarak çıkartabilirsiniz" diye bir de yol gösteriyordu.

“Barış Derneği’nin, Komünist Partisi ile ilişkisi varmış” diyen, Kenan Evren ve komutanlarının bir kez daha deşifre edilmesi gerekiyor. Sınıfsal bakış açısını yok etmek için yola çıkmış misyoner şarlatanların “Metris’i yazmadan önce, Metris’i Metris’te yaşayanların yazması gerekiyor.

Metris’i yazarken, Tuğgeneral Mehmet Yavuzer’i de yazmak gerek elbette: İstanbul İl Jandarma Alay Komutanlığı yapmıştır. Sultanahmet ve Sağmalcılar-2 cezaevlerindeki baskı ve işkencelerin emrini verdi. Ölüm orucunda dört devrimcinin katledilmesinde doğrudan sorumludur.

Tıpkı Tümgeneral Yusuf Haznedaroğlu gibiydi. Haznedaroğlu Maraş Sıkıyönetim Komutan Yardımcısı iken, işkenceleri bizzat yönetiyordu. İşkence seanslarında devrimcilere “biz sizi beton çukurlara gömmeyi bilirdik ama ah şu dengeler yok mu!” diyen faşist.

Metris’i yazarken Orgeneral İbrahim Türkgenci unutulur mu? 66. Tümen komutanlığı döneminde Metris'te ki işkencelerden sorumlu idi.

Alemdağ Askeri Cezaevi

1982 sonu, 83 başlarında Alemdağ Askeri Cezaevi'ne getirildim. Yarısı toprağa gömülü zemin katta, demir parmaklıklı ufacık pencereleriyle, hayvanların bile yaşamayacağı kadar sağlıksız bir yer. Askeri alan içinde ilk bakışta göze çarpan çirkin bir bina.

Kapıdan girdiğiniz zaman, koğuşlara iki sıra merdivenle iniliyordu. Biri küçük, diğeri büyük, iki veya üç koğuşu vardı. 100 kişiye yakın kapasitesi olan 2. koğuşa yerleştirildim. Üst katında revir koğuşu bulunan Alemdağ Askeri Cezaevi'nde havalandırma var mıydı? Hatırlamıyorum. Burada havalandırmaya hiç çıkartılmadım. 2 veya 3 ay kaldığım bu cezaevine niçin getirildiğimi bile bilmiyorum. Bu cezaevinde banyo ya da gitmedim, banyonun olup olmadığını da bilmiyorum. Avukat ya da ziyaret görüşüne de çıkmadım. Yasak mıydı? Hatırlamıyorum ama, çıkmadığımı iyi hatırlıyorum.

Metris'teyken biliyordum, 24 Aralık 1981 tarihinde bir ziyaret günü, siyasi şubeye alınarak sorgulanmak istenen arkadaşlarını vermeyen devrimci tutukluların başlattığı direnişi kırmak için, içeriye atılan gaz bombalarıyla iki devrimciyi, Hakan Mermeroluk ve Şerif Yazar'ı burada öldürmüşlerdi. Bu operasyon

sırasında yaralanarak hastaneye kaldırılan bir başka devrimci, Bahadır Dumanlı ise 3 Ocak 1982 tarihinde hastanede yaşama veda etmişti.

Operasyon, İstanbul Emniyeti'nin talebi üzerine bizzat 1. Ordu Komutanı Haydar Saltık tarafından verilen emirle yapılmıştır.

Operasyon sırasında orada bulunan bir devrimci o gün yaşadıklarını şöyle anlatıyor.

"O gün hava da yoğun bir lodos bulunuyordu, koğuşun ortasında yoğun bir sis bulutu kalmıştı. Koğuşta bulunan herkesten iniltiler, kusmalar ve bayılmalar, haykırışlar geliyordu. Ellerimizde bulunan havlu ve limonlar ile önce kendimizi ayıltmaya çalışıyorduk. Cezaevi müdürü olan binbaşı içerideki faciayı gördüğü zaman bizlere kazma kürek atarak 'çocuklar demirleri kırarak çıkın' diye çırpınmaya başladı.

Ve 24 Aralık 1981 tarihinde Alemdağ Askeri Cezaevi'nde yaşanan 'savunmasız insanlara' yapılan 'orantısız güç' uygulaması sonrasında Şerif Yazar ve Hakan Mermeroluk yaşamlarını yitirdi. Sorguya giden arkadaşımız, onlar benim yüzümden öldü diyerek psikolojik bunalıma düştü."

Emir – komuta zinciri içerisinde, 12 Eylül sabahı, saat: 03.00'de, Bayrak Harekâtı ile başlayan ve saat: 04.00'da milli güvenlik kurulu adına yayınlanan ilk bildiri, "Yüce Türk Milleti' diye başlıyordu. "Yüce Türk Milleti; büyük Atatürk'ün bize emanet ettiği ülkesi ve milletiyle bir bütün olan, Türkiye

Cumhuriyeti devleti, son yıllarda izlediğimiz gibi dış ve iç düşmanların tahrikiyle, varlığına rejimine ve bağımsızlığına yönelik fikri ve fiziki haince saldırılar içindedir. Devlet, başlıca organları ile işlemez duruma getirilmiş, anayasal kuruluşlar tezat veya suskunluğa bürünmüş, siyasi partiler kısır çekişmeler ve uzlaşmaz tutumları ile devleti kurtaracak birlik ve beraberliği sağlayamamışlar ve lüzumlu tedbirleri almamışlardır. Böylece yıkıcı ve bölücü mihraklar faaliyetlerini alabildiğine arttırmışlar ve vatandaşların can ve mal güvenliği tehlikeye düşmüştür. Atatürkçülük yerine irticai ve diğer sapık ideolojik fikirler üretilerek, sistemli bir şekilde ve haince, ilkokullardan üniversitelere kadar eğitim kuruluşları, idare sistemi, yargı organları, iç güvenlik teşkilatı, işçi kuruluşları, siyasi partiler ve nihayet yurdumuzun en masum köşelerindeki yurttaşlarımız dahi saldırı ve baskı altında tutularak bölünme ve iç harbin eşiğine getirilmişlerdir. Kısaca, devlet güçsüz bırakılmış ve acze düşürülmüştür.

Aziz Türk Milleti; işte bu ortam içerisinde Türk Silahlı Kuvvetleri, İç Hizmet Kanunu'nun verdiği Türkiye Cumhuriyeti'ni kollama ve koruma görevini Yüce Türk Milleti adına emir ve komuta zinciri içinde ve emirle yerine getirme kararını almış ve ülke yönetimine bütünü ile el koymuştur. Girişilen harekâtın amacı, ülke bütünlüğünü korumak, milli birlik ve beraberliği sağlamak, muhtemel bir iç savaşı ve kardeş kavgasını önlemek, devlet otoritesini ve varlığını yeniden tesis etmek ve demokratik düzenin işlemesine mani olan sebepleri ortadan kaldırmaktır. Parlamento ve hükümet feshedilmiştir. Parlamento üyelerinin dokunulmazlığı kaldırılmıştır. Bütün yurtta

sıkıyönetim ilan edilmiştir. Yurt dışına çıkışlar yasaklanmıştır. Vatandaşların can ve mal güvenliğini süratle sağlamak bakımından saat 05.00'den itibaren ikinci bir emre kadar sokağa çıkma yasağı konulmuştur. Bu kollama ve koruma harekâtı hakkında teferruatlı açıklama bugün saat 13.00'teki Türkiye Radyoları ve Televizyonu'nun haber bülteninde tarafımdan yapılacaktır. Vatandaşların sükûnet içinde radyo ve televizyonları başında, yayımlanacak bildirileri izlemelerini ve bunlara tam uymalarını ve bağrından çıkan Türk Silahlı Kuvvetleri'ne güvenmelerini beklerim."

Zaman ilerledikçe, darbe lideri Kenan Evren'in "Yüce Türk Milleti" adına el koyduğu ülkede, ölüm olayları, "asmayalım da besleyelim mi?" diyen mantığın iki dudağı arasında çıkacak söze göre uygulanıyordu artık. Yakın tarihimizin en korkunç kıyım ve zulüm hareketi olarak tarihe geçecek olan faşist darbe ile demokratik kitle örgütlerinin tamamı kapatılmış, yönetici ve üyeleri işkencelerden geçirilmiş, devlet tepeden tırnağa ve adeta askeri hiyerarşiye göre yeniden yapılandırılıyordu. İlerici devrimci demokrat görünümlü her kurum ve kişiye karşı koyu bir düşmanlık dalgası yaratılmaktaydı. Kürt ulusu üzerindeki baskı ve zulüm daha da ağırlaştırılmıştı.
Alemdağ Askeri Cezaevi'nde, her cezaevinde olduğu gibi, bütün örgütlerden devrimcilerle doldurulmuştu. Buraya gelmeden kısa süre önce birinci koğuşta yakalanan "tünel olayı" nedeniyle denetim oldukça sıklaştırılmış olmasına rağmen gözle görülen bir baskı yoktu.

Bizim davadan Fikret Öztürk'le beraberdik. Tarihini pek hatırlamamakla beraber, İstanbul 1. Ordu Komutanı Haydar Saltık Cezaevi'ni denetime geldi. Tutuklu arkadaşların kibrit çöplerinden yaptığı gemi ve benzeri hediyelik eşyaları gördüğü zaman, "bakın işte rahatınız yerinde, daha neden şikâyetçisiniz" sözüne karşılık, Fikret Öztürk'ün "o kadar beğendinizse buyurun biraz da siz yatın" cevabını aldı ve yorum yapmadan çıktı gitti.

Alemdağ Cezaevi serüvenim uzun sürmedi. Doğrusunu söylemek gerekirse fazla bir şey de hatırlamıyorum. Tek hatırladığım şey, Partizancı arkadaşlar tarafından içerde yazılan bir bildiriydi. Bildiri, Adana'da, kanalda boğularak ölen bir arkadaşlarının anısına yazılmıştı. Bildirinin sonunda ilginç bir cümle vardı ve bu nedenle hep aklımda kalmıştır. Olay anlatıldıktan sonra, bu konuda "Dünya devrimci ve komünist hareketinin bu olayda çıkartması gereken dersler olarak, yüzgeç bilmeyenin çimmeye girmemesi"nden söze diliyordu. Burada, yüzgeç derken yüzme, çimme derken yıkanmak anlatılıyordu. Herkes bunu anladığı halde, her iki kelimenin de yerel olması, tartışma ya yol açtı. Bu arada aynı koğuşta, Amerika'da doktora yapmış Partizancı bir arkadaş daha bulunuyordu. Yataklarımız yan yanaydı. Şakacı bir arkadaştı. Kendisiyle espri yapardık. "Amerika'da eğitim görüp, Türkiye'de yarı-sömürge ve yarı-feodal ilişkilerin hakim olduğu ekonomik yapı tespit etmek nasıl bir şeydir" diye sorar, aldığım cevaba hep birlikte gülerdik.

Alemdağ Cezaevi serüvenim fazla sürmedi. Kısa zaman sonra Sultanahmet Cezaevi'ne sevk edildim.

Sultanahmet Cezaevi, Kimler Geldi, Kimler Geçti

"Mahpusun içinde üç ağaç incir" türküsünü bilmeyeniniz yoktur. Bu türkü, Sultanahmet'i anlatır. Bu türküde geçen "üç incir ağacı"nın hikâyesini, 1983'de cezaevi avlusunda dönemin ünlü kabadayılarından Kürt İdris'in kendisinden dinledim. "Evet, üç incir ağacı tam şuradaydı işte, daha sonra kestiler" diye anlatmıştı.

Kürt İdris, Yalçın Küçük'le beraber aynı koğuşta kalıyordu. Kendisi iri yarı, Yalçın hoca, Kürt İdris'e oranla ufak tefekti. Yan yana avluda volta atarken arkalarından bakar gülerdik. "Yavru ile Kâtip" derdik. Toprağa gömülü hücrelerinin duvarlarında, mahkûmların zincire vurulduğu pranga demirlerinin halâ yerli yerinde durduğu Sultanahmet cezaevi, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e devredilen sayılı ünlü mekânlar arasındadır.

Sultanahmet Camii ve Topkapı Sarayı'nın yanı başında yer alan Sultanahmet Cezaevi, bugün beş yıldızlı "Four Seasons" oteli olarak faaliyet gösteriyor. Dillere destan meşhur Geceyarısı Ekspresi filminin geçtiği bu cezaevinde, 12 Eylül döneminin ünlü şarkısı:

"Kahraman ırkıma sızmış ihanet
Bütün yüreklerde acı ve nefret
Düşmanlarım mert değil hepsi de namert
Türk'e Türk'ten başka yoktur dost nimet
Ata'nın verdiği ilkelerle coşalım
O'nun gösterdiği hedeflere koşalım
Türkiyem Türkiyem cennetim

Benim eşsiz milletim" şarkısı, Müşerref Akay adlı bir kadıncağızın cırtlak sesinden, işkence seanslarının fon müziği olarak dinleniyordu. Asker potinleriyle tekmelendiğimiz ve coplarla kafamızın kırıldığı o meşhur avluda bugün, Mozart'ın 40. Senfoni'si eşliğinde sofralar kurulduğunu duyuyoruz.

Sultanahmet, Nazım Hikmet Ran'ın, "Memleketimde İnsan Manzaraları"nı yazmaya başladığı cezaevi.
Kemal Tahir'in, "Esir Şehrin Mahpusu"nda anlattığı zindan.

Orhan Kemal'in, "72. Koğuş" adlı kitabına konu olan zulüm yuvası. Can Yücel, Deniz Gezmiş, Necip Fazıl Kısakürek, Aziz Nesin, Vedat Türkali ve Yılmaz Güncy'lere, uzun yıllar mesken olan taş duvar.

Konuşmaya kalksa, cumhuriyet dönemi siyasal tarihini bir çırpıda anlatacak bilgi birikimini küflü hücrelerinde saklayan sır küpü.

"Sabah serinliği gün ağarıyor
Demir taş, küf yosun
Sen böyle gecenin ortasında
Olan bitenden habersiz
Uyuyor musun?
Güvercin sesi çocuk sesi tren sesi
Parmaklıklara yakışmayan ne varsa
Duvarlarında
Güneş bütün gün çağıradursun

Elden ne gelir
Yaşamak böyle kanlı akarsa
Maviliğin dibinde böyle gözyaşları
Kirli ağır durgun
Daha bir süre akıp gidecek
Duvarlarında
Vedat Türkali"

"Demir taş küf yosun" duvarlarında, bugün aramızda olmayan onlarca arkadaşımızla beraber, saatlerce sloganlar attık ve hep birlikte kol kola işkencelere yattık.

Dursun Karataş, Bedri Yağan, Sinan Kukul, Abdullah Meral, Hasan Telci, Haydar Başbağ, Fatih Öktülmüş, İbrahim Erdoğan, Mürsel Göleli

Bugün aramızda yoklar. O günleri yaşayanlar bilirler.

Karar Duruşmasında Arbede

Aralık 1979 operasyonunun karar mahkemesine çıktığımız zaman Sultanahmet Cezaevi'ndeydim. Birden fazla avukatımız olmasına karşın, ayrıca hepimizin ortak bir avukatı daha vardı. Akrabam, Hasan Uçak.

Toplu savunmamızı yapması için cezaevine gelen Avukat Hasan'la defalarca konuşmuş ve savunmada izlenmesi gereken yöntem üzerinde hemfikirdik.

Savunma aşamasında avukat arkadaş, öyle bir başlangıç yaptı ki, gören de, hepimizin sokaktan toplanmış birer masum(!) kişi olduğumuzu sanacak.
Şok olmuştum.

Daha fazla dayanamadım ve ayağa kalkarak bağırmaya başladım. "Ben bu savunma yöntemini kabul etmiyorum ve avukatımı azlediyorum. Kendi savunmamı kendim yapacağım " dedim. Askeri savcı ve hakimler, benim susturulmam için askerlere işaret ederken ben bağırmaya devam ediyordum. Askerler üzerimi çullanmış ağzımı kapatmaya çalışırken, avukat arkadaşımız yaptığı yanlışın farkında olmalı ki, savunmasının mantığını değiştirerek Mahir Çayanlar ve Deniz Gezmiş'lerin isimlerini anarak

mücadelelerinden övgüyle söz etmeye başladı. İkna olmamıştık tekrar ayağa kalkarak, "Avukatımı reddediyorum. Bu savunma beni ve arkadaşlarımı bağlamıyor" diye tekrar bağırmaya başladım.

Mahkeme başkanı ile savcı arasında geçen fısıldaşmadan sonra avukatın susmasını ve benim konuşmamı istediler. "Avukatımı azlettiğimi" benim adıma konuşmaması gerektiğini söyledim. Askeri savcı, "Avukat sadece seni savunmuyor, burada bulunan herkesi savunuyor" dedi. "Hayır, bu arkadaşlar da azlediyorlar, hepimiz azlediyoruz" dedim. Bunun üzerine, mahkemeye bir süre ara verildi ve bizleri dışarı çıkarttılar. Mahkeme salonu kapısında tüm arkadaşlarla konuştuk ve ortak bir karar aldık. Yeniden salonu alındığımız zaman, askeri savcı tüm arkadaşlara tek tek, "avukatı azledip azletmediğini" sormaya başladı. Tüm arkadaşlar "azlettiklerini" söylediler.

Bunun üzerine avukatlar dışarıya çıkartıldı ve yeniden kısa bir ara verildi. Salonu girdiğimiz zaman, Karar verilmişti. Okunmaya başlandı.

"İbrahim Yalçın dosyasının bu davadan ayrılarak 1977 davası ile birleştirilmesine, Fikret Öztürk'ün 26 sene ve diğer tüm sanıkların 6 yıl 8'er ay ağır hapis cezası ile cezalandırılmasına oy birliği ile karar verilmiştir" Okunan kararda, 6 yıl 8 ay hapis cezasının gerekçesi olarak, toplu bir şekilde avukatımızı azletmemiz, "örgüt üyeliğinin delili" olarak gösteriliyordu. Bu davadan 26 yıl ceza alan Fikret Öztürk'ün cezası, Yargıtay'da bozuldu ve diğer arkadaşlar gibi bir süre sonra o da tahliye edildi.

Sultanahmet Cezaevi'nde, benim dışımda kalan diğer yoldaşlar tutuklu değil, artık hükümlü idiler.

Bundan böyle, 1977 Ağustos darbesi ile yakalanıp 2 yıl altı ay sonra tahliye olduğum ve bu davanın tek tutuklu sanığı olan Muharrem Kaya ile birlikte yeniden yargılanacaktım.

Yalçın Küçük'le Aynı Koğuşta

Sultanahmet Askeri Cezaevi'ne geldiğim zaman yazar Yalçın Küçük'de buradaydı ve Kürt İdris adlı dönemin meşhur kabadayısı ve mafya babası ile birlikte aynı koğuşta kalıyordu. Bir ara, "hocam, Kürt İdris'le aynı koğuşta kalman doğru değil, istersen bizim koğuşa gel" diye rica ettim. Yalçın hoca bana, daha önce aynı teklifi Halkın Kurtuluşu'ndan arkadaşların da yaptığını ve reddettiğini anlattı. "Evladım, ben sizinle aynı koğuşta kalırsam, siz de ben de rahat edemeyiz. Yarın, bir gün, Andraopov tv'de gözükse, siz küfretme ihtiyacı duyacaksınız, ben alkışlamak isteyeceğim, ikimiz de rahat edemeyeceğiz" diye kabul etmediğini anlattı.

Kendisine, bizim koğuşta böyle bir problem olmayacağını, Andrapov (SSCB Devlet Başkanı) için istediği kadar alkış tutabileceğini şaka ile karışık anlattım. Böylece bizim koğuşta ve TKEP'li arkadaşlarla birlikte aynı komünde kalmaya başladık. Başucunda sürekli not aldığı kartonların asılı olduğu ranzasında, sabaha karşı uyanıp not aldığı bir çalışma temposu içerisinde bulunan hoca, "Aydın Üzerine Tezler" adlı 5 ciltlik kitabının bir ya da iki cildini bu koğuşta yazdı, ya da bu kitapların omurgasını burada şekillendirdi.

Cezaevinde ne zaman bir olay olsa, askerlerden biri hocanın karşısına dikilir ve “doktor, bütün bu olaylar senin başının altında çıkıyor” derdi. Hoca, sakin bir yüz ifadesiyle “evladım, ben doktor değilim” dese de, onlar yine de, “her ne bok’san işte, ama bu olaylar senin başının altında çıkıyor” demeyi adet edinmişlerdi.

Yalçın Küçük;
"Beni Karamürsel Sepeti Sanmayın"

Yalçın hoca'nın kibar ve yumuşak görünümlü bir mizacı olmasına karşın, inatçı bir yanı da vardı. Buna, doğru bildiğinden şaşmayan, kendisi için yapılan eleştirilerden zerre kadar etkilenmeyen bir "özgüven" de denilebilir.

1983 Temmuz-Ağustos açlık grevleri başlayacağı sırada aynı koğuşta ve aynı komünde diğer yoldaşlarla (Alaettin Özden, Muzaffer Erdoğan, Niyazi Baysan, Doğan Tan) birlikte kalıyorduk. Bu dönemde, TKEP ve Acil arasında siyasi birliği hedefleyen bir ittifak anlaşması vardı ve bu nedenle TKEP'den Dursun Karataş (DS'li Dursun Karataş değil), Cuma Şat ve diğer arkadaşlar da bizimle birlikte aynı komünde idi.
Yeni bir açlık grevi hazırlığı için örgüt temsilcileri arasında görüşmeler yapılıyordu.

DS adına Bedri Yağan ile görüşürken, Bedri, "İbrahim, biliyorsun bu grev uzun sürecek, Yalçın Küçük sizin komünde, istersen hoca'ya söyle, dayanamayıp grevi bırakırsa sizin adınıza hoş olmaz" dedi. Bedri'ye, "Hoca'nın bizim koğuşta ve komünde kalması bizi bağlamaz. Hoca ne Acilci ne de TKEP'li. Hocanın kim olduğunu herkes biliyor, ama yine de

kendisine söylerim, ne düşündüğünü öğrenirim" dedim.

Koğuşa döndüğümde Yalçın hoca'ya şaka ile karışık durumu anlattım. "Hocam, haberin olsun, bu grev tahminimizden de uzun sürecek, ne düşünüyorsun" dedim. Bana döndü ve "ne yani, beni ufak tefek gördün de, Karamürsel sepeti mi sandın, ne kadar sürerse sürsün efendim, ben de sizlerle birlikte katılacağım" dedi. Dediğini de yaptı. Öyle kı, birçok arkadaştan daha dayanıklı ve daha kararlı şekilde uzun süre devam etti. Kaçıncı gündü tam olarak hatırlamamakla birlikte, bir gün ziyaret dönüşü, merdivenlerden çıkarken başı döndü ve rahatsızlık geçirmeye başladı. Hastaneye kaldırıldı ve birkaç gün hastanede kaldıktan sonra tekrar koğuşa geldiğinde, açlık grevini bırakmasını söyleyen arkadaşların ısrarları nedeniyle bıraktı.

Açlık grevi sırasında bizim yoldaşlardan Dursun Demirkol, Kürt İdris'le aynı koğuşta kalıyordu. Cezaevinde sadece Kürt İdris'te bir radyo vardı ve bu nedenle Dursun yoldaş, buradan dinlediği haberleri havalandırmada bizlere aktarıyordu. BBC haber bülteninde, "Yalçın Küçük'ün açlık grevi sırasında komaya girerek hastaneye kaldırıldığı ve durumunun ağır olduğu" haberinin verildiğini Dursun'dan öğrendik.

Yalçın Küçük'le, o güne kadar ilgilenmeyen radikal soldan militan arkadaşlar, açlık greviyle birlikte Yalçın hoca'ya yoğun bir ilgi duymaya başladılar. Aynı şekilde. Yalçın hoca'nın da radikal sol ile daha yakından ilgilenir olması bundan sonra olmuştur.

Yalçın Küçük, Acilciler'i cezaevinde tanıdı. "Ben sizleri böyle bilmezdim. Sizi, silah kullanan ama teori ile ilgilenmez bilirdim, beni yanılttınız" diye espri yapmayı da ihmal etmezdi. "Beni de örgütünüze alın, bunun için ne gerekiyor" dediğinde, aynı espriyle cevap verir, "4 adet vesikalık fotoğraf ve özgeçmişini yaz ver hocam" der gülerdik. Bir gün, havalandırmada volta atıp sohbet ederken bana döndü ve ciddi bir ses tonuyla aynen şunları söyledi. "İbrahim, anladığım kadarıyla Mihrac Ural'ı çok önemsiyorsun. Ben İskenderun doğumluyum, buraların insanlarını bilirim. Kaypak olurlar, fazla güvenme" dedi. İtiraz ettim, Yalçın Küçük hayattadır. Bu sözü söylediğini unutmuş olacağını sanmıyorum. Ben bu sözü unutmadım. Mihrac Ural'ın yaptığı pislikler tek tek ortaya çıktıkça hep bu sözü hatırladım. Acaba hoca'nın bildiği bir şey vardı da, bana söylemedi mi, diye düşünürüm. Yıllar sonra, Yalçın hoca'nın bacanağının Konsolosluk görevlisi olarak Suriye'nin başkenti Şam'da görev yaptığını öğrendikten sonra, Hoca'nın 1983 tarihinde Sultanahmet Cezaevi avlusunda bana söylediği bu sözün anlamını çok daha önemser oldum. O günden bu güne kafamı kurcalayan bu sözün cevabı Yalçın Küçük'tedir. Bana söylenen bu söz, öylesine mi söylenmiştir, yoksa bilgi veya duyum üzerine mi bilmiyorum. Sorunun cevabı Yalçın Küçük'tedir.

Yalçın Küçük'e neden bu kadar yer verdiğim sorulabilir. Şu nedenle önemli gördüğüm için veriyorum.

12 Eylül zulmü altında, cezaevlerinde yatan binlerce aydın arasında, ilk kez, sadece bir Yalçın Küçük, hem

devrimciler arasında onlarla birlikte aynı koğuşta kalmış, hem de onlarla birlikte yapılan eylemlere katılmıştır. Diğerleri bu tavrı göstermediler. Metris Cezaevi'nde DİSK ve Barış Derneği tutsakları vardı. Ayrı koğuşta ve devrimcilerin yaptıkları eylemlerin dışında yaşıyorlardı. Barış Derneği tutsaklarından İstanbul eski Belediye Başkanı Ahmet İsvan'ın hanımı Reha İsvan dışındakilerin hemen hemen tümü, bir Yalçın Küçük tavrı göstermemişti

Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'ne Sürgün

1983 açlık grevinden bir süre sonra, havalandırmada, askerlerle devrimci tutuklular arasında kavga çıkmış ve her iki taraftan da yaralananlar olmuştu. Kavganın olduğu saatlerde ben, yoldaşlarla beraber cezaevinin en üst katında, penceresinde deniz gören koğuşumda oturuyordum. Havalandırmadaki kavgadan haberim bile yoktu.

Açlık grevi sırasında "üzüm hoşafı"ndan yaptığımız şarabın kıvama geldiğini düşünerek açmaya çalıştığım esnada, şişenin tıpası fırlayarak kaşımı yaralamıştı. Askerler havalandırmada kavga eden tutukluları tespit etmek için koğuşları dolaşırken, sıra bizim koğuşa geldiği zaman, kaşımdaki yarayı gördüler. "Komutanım, kavga edenlerden birisi de buydu" diye beni gösterdi. Yalçın Küçük olaya müdahale etti. "Hayır yanılıyorsunuz, İbrahim koğuştan dışarı çıkmadı" dese de dinleyen olmadı. Eşyalarımı toplayarak dışarıya çıkmam istediler. Havalandırmaya indiğim zaman, benimle birlikte birkaç kişinin daha dışarıya çıkartılmış olduğunu gördüm.

Daha yeni açılan Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'ne sevk edileceğimiz söylenerek, kapı altında, doktor muayenesinden geçmek için soyunmamız istendi.

Soyunmayacağımızı, ve muayene edileceksek böyle de edilebileceğimizi bildirdik. Zorla, üsteğmen doktorun odasına sokularak soyunmamız için ısrar ettiler. Soyunmamak için direnirken etrafımızı saran askerler tarafından coplanmaya başlandık. Yanımda bulunan arkadaşı yere düşürmüşler copluyorlardı. Ben kendimi üsteğmen doktorun muayene masasının arkasına atarak sırtımı duvara verip masayı ileri geri oynatarak kendimi savunmaya çalışıyordum. Üzerime gelemeyen askerler, masanın karşı tarafında coplarıyla kafama vuruyorlardı. Yere düşmemiş olduğum için tüm darbeleri kafama almaya başladım. Bir süre sonra, doktorun uyarısı üzerine, saldırı durmuştu ama, ayakta duramaz haldeydim. Alnım şişmişti, gözlerim kararıyor, başım dönüyordu. Sersemlediğimi anlayan doktor, askerlere bir kova su getirterek başımdan aşağıya döktürdü ve beni kusturmaya çalıştı. Oturmamı istediler ve ardından ellerimi kelepçeleyerek ring arabasına bindirdiler. Araba doluydu ve hep birlikte Sağmalcılar Özel Tip cezaevine sürgüne gidiyorduk. Yoldaşlarımdan ilk defa ayrıldım ve artık tek başınaydım.

Tek Tip Elbise (TTE) Dayatması

Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi, 6 Temmuz 1983 tarihinde açılmıştı.

Her biri diğerinden yalıtılmış, üçerli gruplar halinde, toplam 12 bloktan oluşan özel (hücre) tip cezaevi.
Geniş bir alan üzerinde inşa edilmiş dört parçalı bir yapı.

Dört parça, A, B, C – D, E, F – G, H, İ ve K, L, M olmak üzere, ilk ikisi sağ, diğer ikisi sol bölüm blokları olarak adlandırılmışlardı.

Her bölümün görüş günleri ve iç yönetimleri ayrı ve sadece dış güvenlik sistemleri aynıdır.

Bunlardan başka, G ve M blokları tarafında 96 hücre vardı.

1983 Temmuz-Ağustos ayında yapılan 27 günlük açlık grevi sırasında Sultanahmet'te olduğumu, bundan önce yazmıştım.

Sultanahmet'ten, Sağmalcılar Özel Tip'e doğru yola çıktığımız zaman, doktor muayene odasında yediğim dayağın etkisiyle yarı baygın bir haldeydim.

Sağmalcılar'ın kapısında bekletilmeden ilk içeriye alınan ben oldum. Birlikte olduğumuz arkadaşlar kapıya vurarak rahatsız olduğumu bildirdikleri için, bekletilmedim.

Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'nde girişin sağ tarafında küçük odaya komandolar eşliğinde doktor muayenesi için giriliyor. Az önceki Sultanahmet faslı yeniden başlayacaktı.

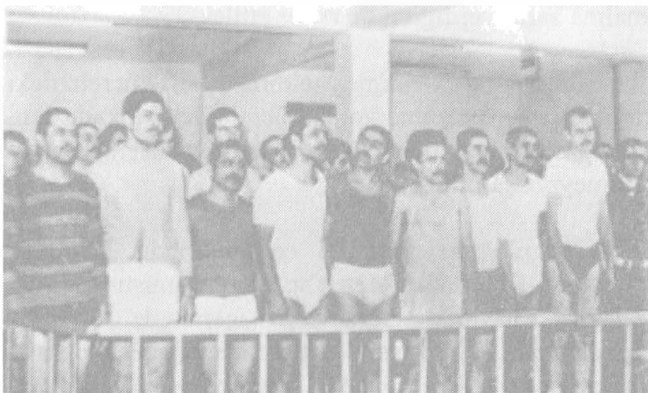
Muayene için yeniden soyundurmak istiyorlardı. Amaçları elbette muayene etmek falan değil. Arama bahanesiyle taciz etmek gözdağı vererek dövmek ve Sultanahmet'ten farklı olarak da saç traşı yaparak Tek Tip Elbise (TTE) giydirip fotoğraf çekmek istiyorlardı.

Daha önce buraya gelmiş olan arkadaşlardan biliyorduk. Önceden alınmış karar doğrultusunda, hiç kimse soyunmayacak, TTE giymeyecek vc saçlarının asker traşı edilmesine razı olmayacaktı.

Soyunmamı isteyen Jandarma komandolarına, soyunmayacağımı söyledim. Biliyordum. Soyunmak istemeyenlerin arka tarafına geçen bir askerin vurduğu tekme ile sendeleyen tutuklunun üzerine çullanan askerler, tutukluyu havaya kaldırarak zorla soyuyor ve TTE giydirdikten sonra ellerini kelepçeleyerek zorla saç traşı yapıyor ve fotoğraf çekip döverek hücresine götürüp ellerini çözerek içeriye atıp kapıyı kapatıyorlardı. Bütün bu işlemler sırasında sürekli coplanıldığını söylemeye gerek yok sanırım. Çırılçıplak soyulduktan sonra, çarmıha gerili biçimde yüzükoyun havada tutularak coplanan tutukluya

parmak atmak, tükürmek ve hakaret etmek işin bir başka yanı.

Soyunmayacağımı söylediğim askerlerin üzerime saldırmasına, başlarındaki subay engel oldu. Alnımdaki şişten dolayı vurmamalarını ve sadece ellerimi tutarak (kıvırarak) üstümdekileri soyup saçlarımın kesilmesini söyledi. Zaten direnecek takatim kalmamıştı, gözlerim kararıyor, başım dönüyordu. Ayakta zor duruyordum. İtina ile ellerimi arkadan tutarak çırılçıplak ettiler ve zorla TTE giydirerek ellerimi kelepçeleyip saç traşı yaptılar. TTE ile fotoğrafımı da çektikten sonra tek kişilik hücreye bıraktılar. TTE giydirirlerken, "bak ne güzel de yakıştı, Beymen! Beymen!" diye dalga geçiyorlardı.

Devrimciler 12 Eylül mahkemelerinde yargılanıyor

5 veya 6 metre karelik tek kişilik hücrelere giren herkes, ilk önce üzerindeki TTE'yi çıkartıp yırtıyor, ya paspas olarak kullanıyor veya pencereden havalandırmaya atarak don ve atletle kalıyordu.

Aynı şeyi yaptım. Hücreye girer girmez ilk işim elbiseyi çıkartmak oldu. Pencereden havalandırmaya atmak için ranzaya çıkmak ve pencereye uzanmak gerekiyordu, bunu yapamadım. Yan hücrelerde bulunan arkadaşlardan gelen sesleri duyuyordum. Kim olduğumu soruyorlardı ama cevap verecek durumda da değildim. Yatağa uzandım, gözlerimi kapattım, baş ağrımın geçmesi için uyumaya çalıştım. Birkaç saat geçti geçmedi, hücremin kapısı açıldı, asteğmen doktor ve askerler içeriye girdiler. Alnımdaki şişlikten dolayı "beyin kanaması" riskinden bahsediyorlardı. Muayene edip giderken hücre kapımın önüne bir nöbetçi koyup, saat başı içeri girmesini ve uyuyup uyumadığımı kontrol ederek kendisine haber verilmesini istiyordu. Gitmeden önce, TTE'yi çıkartarak yırttığımı ve özerime zimmetli olan devlet malına zarar verdiğimi de rapor ettiler.

İki gün sonra, kendime geldim. Yan hücrelerdeki arkadaşlarla tanıştım, karşı hücrelerdeki arkadaşları, ranzamın başucu demirlerine basarak pencereye çıkıp görmeyi başardım.

TTE uygulaması, İstanbul cezaevlerinde 10 Ocak 1984'de ilk defa Metris'te başlatılmıştı. Metris cezaevi, İstanbul cezaevleri içerisinde stratejik konumdaydı. Tüm yeni yaptırımlar önce Metris'te başlatıldı. İlk önce buranın düşürülmesi öngörülüyordu. Burası düşerse, diğer yerlerin de düşeceği düşünülüyordu.

10 Ocak 1984 tarihinde Metris'te başlayan TTE uygulaması, Davutpaşa Askeri Cezaevi komutanı Binbaşı Adnan Özbay'ın, Metris'e atanmasıyla

başladı. İki haftalık yoğun baskıdan sonra, elbise giymeyeceğine inandıkları ve umutlarını kestikleri tutukluları Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'ne sevk ettiler. Ardından diğer cezaevlerinde de aynı şeyi yaptılar. Bu bakımdan, Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi bir yanıyla, akıllanmaz uslanmaz devrimcilerin toplama kampı gibiydi.

Hücrede Günlük Yaşam

Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi, önce tek ve üç kişilik hücre tip olarak düşünülmüş. Daha sonra üç kişilik yerler altı kişi olarak düzenlendi. 5-6 metre kare olan hücrelerde, bir ranza ve tuvaletten başka hiçbir şey yoktu. Yemekler, demir kapının alt tarafında küçük bir boşluktan veriliyordu. Havalandırmaya bakan, demir parmaklıklı küçük pencereden dışarıyı görmek için ranzanın üstüne çıkmak gerekiyordu. Karşı hücrelerle konuşmak için saatlerce parmak uçlarımızın üzerinde dikili durmak zorunda kalıyorduk. Üç katlı hücrelerde altmış kişi aynı havalandırmaya bakardık. Benim bulunduğum üçüncü kat hücrenin sol tarafında, birkaç hücre ötede, TDKP davasından Mustafa Yıldırımtürk'ü hatırlıyorum. M. Yıldırımtürk'ün sesi tiz olduğu için diğer bloklarda kalan arkadaşlarla, harflerin rakamla kodlandığı şifreli haberleşmeyi genellikle Mustafa bağırarak diğer bloklara yazdırırdı. Örneğin, 35 dendiği zaman A harfi, 21 dendiği zaman B harfi anlamına gelecek yazışmaları, başka bloklara bildirmek için saatlerce bağırmak gerekirdi. M. Yıldırımtürk hiç üşenmeden tüm siyasetlerin haberleşmesini bazen günlerce bağırmak suretiyle sabırla yapardı. Bu arada askerler, çatıların üzerine

çıkar, haberleşmeyi engellemek için onlar da bağırırdı. Mustafa, aaa diye bağırdığı zaman askerlerde aynı ses tonuyla beee, ceee diye bağırmalarına rağmen, karşı taraf, bu ayrık seslere aldırmadan Mustafa'dan gelen sesi ayırt etmesini bilirdi. Aynı havalandırma hücrelerinde bulunup da, karşı karşıya olan hücreler arası konuşma parmakla havaya yazı yazmak biçiminde olurdu. Askerler buna da bakarlar ama anlayamazlardı. Karşılıklı parmakla havaya yazı yazma konusunda öyle ustalaşmıştık ki, ne kadar hızlı yazarsak yazalım birbirimizin ne yazdığını rahatlıkla okuyabiliyorduk. Konuşmak isteyen her iki kişi de aynı hizadaki hücrelerde kalıyorlarsa, o zaman da, yazan kişi elini pencereden dışarı çıkartır, diğer arkadaş da pencereden uzattığı ayna ile öbür arkadaşın elini gördükten sonra başla diye bağırırdı. Birbirlerini görmeyen iki kişi, 20 metre mesafeden de olsa ayna yöntemiyle rahatlıkla haberleşirdi. Tabi havanın güneşli olduğu aylarda aynı şekilde karşı duvara aynadan yansıyan ışıkla yazı yazmak da başka bir yöntemdi.

Hücrelerde, kitap ve gazete okuyarak günümüzü geçirirdik. Her hücre, kendisi için gazete almazdı, aynı katta bulunan hücrelerde bulunan arkadaşlar olarak, ortak tüm gazeteleri alırdık. İlk başta bulunan hücredeki arkadaş tüm gazeteleri alır. Önce birini okur ve pencereden yan hücredeki arkadaşa verirdi. Böylece sabahtan öğle sonuna doğru tüm gazeteleri okumuş olurduk.

Daha önce söylediğim gibi, Sağmalcılar Özel Tip Cezaevine getirilen tutuklular, "akıllanmaz uslanmaz" oldukları için, burası diğer cezaevlerine göre biraz

daha rahattı. Örneğin, Metris'te her gün yapılan baskı ve işkence burada yoktu. Burada bulunanlar, daha önce bütün o baskılardan geçmiş, kabul etmemiş ve kendilerinden umut kesilmiş olanlardı. Bu bakımdan hücrelerimizde don ve atletle tek başımıza oturuyorduk. Havalandırma ve görüş gibi şeyler tamamen yasaklanmıştı. Sayım nizamına geçerek tekmil vermek veya "komutanım" demek gibi şeyler burada yoktu.

Benim bulunduğum havalandırma çevresindeki hücrelerde, karşımda, Nevzat Çelik, İbrahim Yirik, TDY'den sanıyorum Teoman diye bir arkadaş ve DS'den İbrahim Erdoğan, Bedri Yağan, Dursun Karataş, HDÖ'den Halil Yavaş, Züber Yıldız, MLSPB'den Süleyman Sadık Öge ve Çayan Sempatizanları'ndan Erdoğan Tatlav ve Tuncay Sarptunalı adlı arkadaşların isimlerini hatırlıyorum.
Sağınalcılar Özel Tip Cezaevi'nde TTE giymediğimiz için, ilk önceleri giyilmesine itiraz etmedikleri eşofmanlarımızı zorla geri aldılar. Kilot, atlet ve ayakkabılarımızla kalmıştık.

Don atlet ve ayakkabı dediğime bakmayın. Sağmalcılar'da ayakkabılarımız da toplandı. Mart 1984 tarihinde, Sultanahmet Cezaevi'nden Sağmalcılar'a getirilen, TİKB davasından bir arkadaşın, ayakkabısının topuğunda bulunduğu söylenen bir dinamit kapsülü nedeniyle, koğuşlara baskınlar düzenlenerek tüm ayakkabılarımız toplandı. Aylarca ayakkabısız dolaştık. Sonunda, mest ve terlik serbest bırakıldı.

“Kasımpaşa Küme Düştü mü?”

Ayakkabı operasyonu yapıldığı günlerde üç kişilik hücre koğuşta kalıyordum. DS davasından bir arkadaşla beraber iki kişiydik. Bir gün öğleden sonra kapımız açıldı ve içeriye, sırtında torbası olan ufak tefek bir arkadaş girdi. Kaşı patlamış, yüzü gözü kan içindeydi.

Sırtındaki boş olan torbayı yatağın üzerine attı ve bize döndü ve soran gözlerle, “Kasımpaşa küme düştü mü?” dedi. DS’li arkadaşla birbirimize baktık. Ne diyeceğimizi şaşırdık. İkimiz birden, “Ne Kasımpaşa’sı? Ne küme’si?” dedik. Sonradan öğrendik ki, Bizim Apo müthiş bir Kasımpaşa Spor taraftarıymış. Metris’te haber alamadığı için, ligin sonlarına doğru Kasımpaşa’nın küme düşüp düşmediğini öğrenememiş. Belki haberimiz vardır diye bize soruyormuş.

Apo (ismi, Abdullah veya Abdurrahman olabilir) Partizandan ayrılan GKK (Geçici Koordinasyon Komitesi) davasından yargılanan İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) öğrencisiydi. GKK’nın yöneticilerinden biri olduğunu daha sonra öğrendik tabi.

Koğuşumuza geldiği gün, “buda nereden çıktı” diye hafife aldığımız Apo, ayakkabı operasyonu sırasında, koğuşa dalan askerlere karşı direniş tavrı ile sempatimizi kazandı. Hep neşeliydi. Heyecanlı konuşmalar yapardı. Yanında hapis yatılacak güvenilir bir arkadaş olduğunu kısa zamanda kanıtladı.

Ayakkabısız kalmıştık. Mest ve terlik giyecektik. Hayatımda mest giymemiştim. Nasıl olduğunu bile bilmezdim.

Koğuşumuzda ilk mest Apo’ya geldi. Kendi kendine,“ Haydi hayırlı olsun bakalım” dedi. “Bismillahirrahmanirrahim” diye besmele çekerek mestini giydi. Bir süre sonra benim de bir mestim olmuştu. En azından betona yalınayak basmaktan kurtuldum.

Muharrem Kaya'nın Donu(!)

Mahkeme günümüz geldi çattı. 1980 Aralık ayı operasyonunda ikinci kez yargılandığım dava dosyam, diğer yoldaşların dosyasından ayrılarak, 1977 Ağustos davası ile birleştirilmişti. Bu davanın tek tutuklu sanığı Muharrem Kaya (Engin Erkiner ve Ali Sönmez kaçmıştı) yoldaşla birlikte, bir kez daha ve yeniden yargılanacaktım.

TTE giymediğimiz için mahkemelere don ve atletle çıkıyorduk. Ayakkabılarımız da toplanınca, terlik ve mest ayakkabılar gelinceye kadar bazı arkadaşların yalınayak mahkemelere çıktığı bile oluyordu. Yarın mahkememiz vardı. Muharrem Kaya benim kaldığım blokun arka tarafındaki hücrelerden birinde kalıyordu. Gece yarısı Muharrem ile bağırarak konuşmaya başladık. Bana, "ne giyeceksin?" diye sordu. Şort giyeceğimi, kendisinin de bir şort bulmasını söyledim. Mahkemelere gidiş gelişler sırasında "üst baş araması" yapacağız diye, zorla elbise giydirdiklerini biliyorduk. Zorla elbise giydirildikten sonra, eller arkadan kelepçelenerek cezaevi arabasına (Ring) bindirilenler, elleri arkadan kelepçeli olduğu için, birbirlerinin elbiselerini dişleriyle yırtarak çıkartıyorlar ve cezaevi arabası Selimiye'ye gelinceve kadar tüm elbiseler yırtılmış oluyordu. Bazı hallerde

elbisenin dikiş yerleri çok sağlam oluyor ve elbisenin bir parçası üzerimizde kalıyordu. Bu durumda mahkemeye, ayağımızda kalan pantolon veya sırtımızda lime lime olmuş ceket parçasıyla girdiğimiz bile oluyordu.

Mahkeme sabahı koğuştan alınarak "kapı altı" denen bölüme getirildim. Elbiseler hazırlanmış bizi bekliyorlardı. Arkama geçen jandarma erinin dizime vurduğu tekmeyle sendeledim. O sırada başıma çullanan diğer askerler hemen pantolon ve ceket giydirdiler. Ellerim kelepçelendi, ceketim düğmelendi, arabaya bindirildim. Muharrem'i benden önce arabaya bindirmişler, üzerindeki elbiseyi yırtmaya çalışıyordu. Selimiye'ye geldiğimizde, hiçbirimizin üzerinde TTE kalmamıştı. Hepsi yırtılmıştı. Arabadan inip de mahkeme salonuna doğru giderken Muharrem'in ayağındaki don dikkatimi çekti. Başladım gülmeye. Muharrem bu ne hal?

Ayağında kirli ve daracık bir don. Göbek dışarda, üzerindeki atlet bir başka alem. "Neden şort giymedin?" derken gülmekten kendimi alamıyordum. Şort bulamadığını, ancak bunu giyebildiğini söyledi. Sevgili Muharrem'in o günkü görüntüsü halen gözümün önündedir. Eskiden "çocuk maması" paketlerinin üzerinde tombul yanaklı, ablak suratlı bir bebek resmi olurdu. Nerden aklıma düştü bilmiyorum ama, Muharrem'i bu haliyle görür görmez o resim aklıma geldi. Bu benzerliğe gülüyordum.

Bu bizim ilk mahkememizdi. Üç senedir babamı görmemiştim. Mahkeme salonunun kapısında babamla karşılaştım. Beni gördüğü zaman yüzündeki

şaşkın bakışları halâ unutamam. Donmuştu sanki, tek kelime konuşmuyor, öylece bakıyordu. Sadece bakıştık, hiç konuşmadık. Köye gittiği zaman, beni görüp göremediğini soranlara, "vallahi gördüm görmesine ama ne olduğunu anlamadım, ayağında naylon bir terlik, üstünde bir atlet, bir de don vardı, çırılçıplak etmişler bizim oğlanı" dediğini sonradan duydum.

Mahkeme salonuna, askeri savcı ve hakimlerin aval aval bakışları altında girdik. Önce salona almak istemediler, sonra fikir değiştirip kısa bir ifademizi almak istediler. "Yaz kızım "diye, zabıt kâtibine talimat veren hakim, "Sanıklar, İbrahim Yalçın ve Muharrem Kaya'nın mahkemeye adaba ve edebe uygun olmayan kıyafetlerle gelmeleri nedeniyle salondan çıkartılarak duruşmanın gıyaplarında yapılmasına karar verilmiştir" dedikten sonra "çıkın çıkın" diye adeta zorla dışarıya çıkartıldık. Elbiselerimizin ve ayakkabılarımızın elimizden alındığını, zorla TTE giydirilmek istendiğini ve bu durumu protesto ettiğimizi söylememize rağmen, söylediklerimizin hiçbiri kayıtlara geçirilmedi ve yaka paça salondan çıkartıldık.

Hapiste Olmak

Hapiste olmak, kapalı kapılar ardında, daracık bir odada, başucunda hiç sönmeyen gri ışığın altında, bir gün, iki gün, üç ay, beş ay değil, yıllarca yaşamak, kimilerine göre dayanılması güç, korkunç kâbus gibi görülse de, sanıldığının aksine, korkunç sayılmaz aslında. Önemli olan, orada neden bulunduğunun bilincinde olmaktır.

Hapiste bulunmanın nedenlerini kavramışsan, kafan berrak, geçmişin aydınlıksa, içinde kuşku yoksa, hapiste yıllarca sırtüstü yatarsın. Günleri haftaları ayları değil, yılları tüketir çıkarsın. Yok eğer, "eyvah! ben ne yaptım" diye düşünmeye başlarsan eğer, aylar falan değil günler bile geçmez olur hapiste. Korku bedene işlemişse, beyin örümcek ağı gibi örülmüşse, kafa karmakarışık olmuşsa, hapishane duvarları döner dolaşır kapkara zindan olur, zebaniler başucuna yerleşir ve sen zindan karanlığında boş bir saman çuvalı misali ayakta duramazsın, arkadaşlarına yoldaşlarına kızarsın, davana sırt çevirirsin, hayata küsersin, tövbekâr olursun içerde.

Kendinle barışık olacaksın hapiste, ağız dolusu küfredeceksin. Ama sımsıkı sarılmasını da bileceksin

yaşama. Yaşama sevincini yitirenler için, hapiste pişmanlıktan acıdan ıstıraptan başka şey yoktur.

Metris'te, Halil Kaya diye biri vardı. İhtilalci örgüt militanı olarak içeri düşmüştü. Açlık grevlerinin ilerleyen günlerinde idarenin talimatları doğrultusunda sabah akşam "açlık grevini bırakın" diye anons yapar, eski yoldaşlarını ve tüm devrimcileri tövbekâr olmaya çağırırdı. THKP-C Eylem Birliği' militanlarından, Tütünçiftlik eyleminde bulunmuş, Beykoz'da silahlı kuşatma altında çatışarak bilmem kaçıncı kattan atlayıp belini incittiği için yakalanmış Tevfik Safran ve Necdet diye bir arkadaşı vardı. Metris'te. Pişman olmuşlardı. Tesadüfen mahkeme salonlarında karşılaştıkları devrimcilere, "ulan orospu çocukları, siz halâ devrimci misiniz?" diye küfrediyorlardı. Selimiye'de, gözlerimizin içine baka baka ve dişlerini sıkarak küfredip önümüzden geçtiklerine tanık oldum. "Kurtulmuş" ve "tüm sıkıntılarından arınmış" gibi görünmek istedikleri halde, sıkıntılı bir şekilde hızla uzaklaştılar yanımızdan.

Hapishaneye hazır olmadan düşersen zorlanırsın. Ne istediğini bilerek mücadeleye girmişsen ve istediğin şeyin karşılığını ödemeye razı olmayı peşinen kabul etmişsen, o bilinçle mücadele içerisinde yakayı ele vermişsen, delikanlı gibi yatarsın. Beleşçiler hapis yatamaz. Halil Kaya, Tevfik Safran, Necdet veya Şemsi Özkan olursun hapiste.

Gözlerini tavana dikip derin düşüncelere dalmayacaksın içerde. Detaylarla uğraşmayacak ama, firari düşler kurmayı da ihmal etmeyeceksin. Benim gibi on kez teşebbüs edip bir kez olsun kaçamamış

olsan bile, on birinci teşebbüsün rüyasını gerçeğe dönüştürmekten asla vazgeçmeyeceksin.

Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'ne geldiğim zaman saatim yoktu. Sultanahmet'ten buraya sevk edilirken kafama inen coplardan başımı korumaya çalışırken kırılmış param parça olmuştu. Bu nedenle, ne zaman uyanırsam uyanayım, ilk işim saati öğrenmek olurdu. Henüz elimi yüzümü yıkamadan önce yan hücredeki arkadaşı uyarmak için duvarına vururdum. Önceden anlaşmıştık. Saat 9 ise, dokuz kere duvarı tıklardı. Her gün bir kaç kez bu yöntemle zamanı kontrol eder, yemek saatine daha ne kadar var öğrenmeye çalışırdım.

"İki Kitap Verecek, İki Kitap Alacaksın"

12 Eylül cuntacıları iş başına geldikleri günden beri, "iyi eğitimli organize suç örgütlerinden" çok daha fazla örgütlü ve hazırlıklı olduklarını gösterdiler. Cezaevlerinde uygulamaya koydukları politikanın bile en ince ayrıntılarını düşünmeleri bu bakımdan son derece önemlidir.

Devrimci tutuklulara verilecek kitapların sayısından tutunuz da, kitapların kalınlığına varıncaya kadar her şey, planlı ve programlı idi. Harp Akademileri'nde son derece modern araç ve gereçlerle eğitim gören komuta kademesinin kurmay subayları tarafından uygulamaya konulan her zorbalık, devrimci tutuklular tarafından büyük bir ustalıkla karşılık bulmakta gecikmezdi.

Örneğin, açlık grevleri ve direnişlerle elde edilen kitap okuma hakkımızı vermek zorunda kalmış olmalarına rağmen, bu hakkın kısıtlanması için her seferinde yeni yeni zorluklar çıkarmayı da ihmal etmediler. Her tutukluya, haftada iki kitap verilecekti (ziyaretçiden gelen kitap), ama bu kitapların içerde biriktirilmesi yasaktı. Kitaplar içerde birikmeyecekti. Bu nedenle ziyaretçilerden gelen iki kitap, tutukluya verilirken, karşılığında iki kitap alınacaktı.

Buna karşın bizim geliştirdiğimiz taktik kurnazca olmuştur. Bir hafta önce gelen kitabı okuduktan sonra birkaç parçaya bölmek suretiyle çoğaltılıyor ve yeni gelen kitap karşılığı olarak bir kitap, iki ya da üç kitap olarak veriliyordu. Bir süre sonra her koğuşta yeniden kitap yığılması olduğunu görerek durumu fark ettiler ve gelen her kitabın kalınlığına göre kitap istemeye başladılar. Gelen kitap ile alınan kitap kalınlığı uymuyorsa kitap vermemeye başladılar. Buna da çare bulduk. Günlük gazeteleri keserek kitap boyutuna getiriyor ve elimizdeki kitapların kapağını, kendi yaptığımız "gazete kitapların" üstüne geçirip askerin eline veriyorduk. Çoğu okuma yazma bilmeyen askerler ilk önceleri bunu da anlayamadı ve komutanları uyanıncaya kadar bu yöntemle bir süre daha idare ettik.

Sözün kısası, içerde günler geçmiyor değil, geçiyor. Çoğu zamanda çabucak geçiyor üstelik.

Sağmalcılar'da Banyo

Sağmalcılar Özel Tip'in, sadece adı değil, aslında her şeyi özeldi. Cezaevine İlk geldiğim sıralarda, iç işleyişin nasıl olduğu konusunda habersizdim ve bu nedenle bir süre acemilik çektim.

Örneğin, buraya yeni geldiğim ilk günlerin birinde, hücremin kapısı açan askerler "duş almak için" çıkınamı istediler. Sevinmiştim. Hemen hazırlık yaptım ve soyunmuş bir vaziyette koridorun başındaki duşa gittim. Başımda asker bekliyordu. Bana, "iki dakika zamanın var" dedi. Ciddiye almadım, lafın gelişi söylüyor sandım. Duşa girdim, vananın başındaki nöbetçi asker "hazır mısın?" dedi ve suyu açtı. Ben daha başımı yeni sabunlamıştım ki su kesildi. Hemşerim ne oluyor falan demeye kalmadan "çık dışarı" demez mi. Yapma etme başım sabunlu kaldı, desem de nafile. "Komutanımın emri böyle" diyor, suyu açmıyordu. Kafam sabunlu olduğu halde hücreme geri dönmek zorunda kaldım.

Artık öğrenmiştim. Bundan sonraki duş alma günlerinde tecrübeli olduğum için, soyunup duşun altına giriyor ama başıma su dökmüyor, sabunu elime bile almıyordum. En fazla elimi yüzümü yıkayıp

çıkıyordum. Askerlerin, “sen hiç ıslanmamışsın!” demesine aldıran kim.

Açlık Grevi, Ölüm Orucu

10 Nisan 1984 tarihinde Metris'te, Tek Tip Elbise (TTE) 'ye karşı yeni bir açlık grevi başlatılmıştı. Eylem, aynı anda İstanbul'un bütün cezaevlerine olduğu gibi Sağmalcılar'a da sıçradı. Siyaset temsilcileri arasında yapılan görüşmeler sonucu karar alındı. Eylemin mümkün olduğunca uzun erimli ve sonuç alıcı biçimde yürütülmesi konusunda tüm siyasetler aynı görüşteydi.

"Yaşasın süresiz açlık direnişimiz, tek tip elbise giymedik giymeyeceğiz" sloganıyla yeni bir direniş başlatıldı. Her açlık direnişi eyleminde olduğu gibi, günde üç defa, sabah öğlen ve akşam olmak üzere birer bardak şekerli su dışında hiçbir şey alınmayacaktı.

Açlık direnişi, siyasetler arası yoğun tartışmalardan sonra oybirliği ile karar alınıp başlatıldığı halde, zaman ilerledikçe tartışmalar da yoğunlaşarak devam ediyordu. Eylem başlamadan önce ve eylem süresince Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'nde, daha önce anlatmaya çalıştığım nedenlerden dolayı, fiziki bir baskı yoktu. Bütün baskılar Metris üzerinde yoğunlaşmış ve Metris'te bulunan devrimcilerin teslim alınmasına yönelik korkunç bir terör

estiriliyordu. Baskı arttırıldıkça, çözülmelerin ve bağımsız koğuşlara geçişlerin olması, Metris'in yöneticilerini umutlandırmıştı. Uslanmayacak olan tutukluları Sağmalcılar'a gönderiyorlar ve uslanarak teslim olacağını düşündükleri tutuklulara baskıyı artırıyorlardı. Böyle olunca, bizim Sağmalcılar'daki direnişimiz bir yerde Metris'teki baskıları protesto eylemi olarak da değerlendirilebilirdi. Siyasetler arası tartışmalar da zaten bu eksen üzerinde yapılmaktaydı.
Ziyaret, avukat ve havalandırma ve mahkemelere çıkma yasağı gibi sorunlarımız olmasına karşın bunlara alışmıştık artık. Tek Tip Elbise giymediğiniz sürece yasaklar devam edecek deniyordu ve bizler de giymeyeceğiz, devam etsin der gibi tavır alıyorduk.
Açlık direnişinin bitmesine birkaç gün kala DS ve TİKB dışındaki tüm siyasetler grevin bitirilmesi konusunda kendi aralarında tartışmaya başladı. Acilciler olarak ben de aynı görüşteydim. Bana göre de artık bu grevin sürdürülmesi idarenin işine geliyor ve "giymezseniz siz bilirsiniz, giymediğiniz sürece de her şey yasak" diyen vurdumduymaz bir tavır içerisinde idiler. Grevin, yanılmıyorsam 33. Günü DS ve TİKB'nin karşı çıkmasına rağmen bitirilmesi kararı alındı. Akşamüzeri bitirilmesi yönünde aldığımız kararı DS'li arkadaşlara bildirdik. Bu karar üzerine DS'den bir haber geldi ve bir iki gün daha beklememizi, DS olarak kendi aralarında konuyu tartıştıklarını söylediler. 36. Gün kararlarını bildirdiler. "Biz, TİKB ile birlikte ölüm orucuna başlıyoruz" dediler.

Yapacak bir şey kalmamıştı. 36. Gün açlık grevine son verdik. DS'den ve TİKB'den arkadaşların bir kısmı açlık direnişini ölüm orucuna çevirdiler.

Ölüm orucunun devam ettiği süre içinde yapılan tartışmalara ve karşılıklı suçlamalara burada değinmeyeceğim.

Bu konuda söylenmesi gereken söz, bu eylemi sürdüren arkadaşların devrimci mücadele içindeki kararlı duruşları ve ölümleri pahasına gösterdikleri kararlılık karşısında saygıyla eğilmek gerektiğini özellikle belirtmekle yetineceğim.

14 Haziran 1984 - 63. gün, Abdullah Meral
17 Haziran1984 66. gün bir saat arayla Haydar Başbağ ve Mehmet Fatih Öktülmüş.
24 Haziran 1984 73. günü Hasan Telci aramızdan ayrılarak unutulmazlarımız oldular.

26 Haziran 1984'te, 75. gün eylem bitirildi.

Abdullah, Haydar, Fatih ve Hasan. Dördü ile de değişik cezaevlerinde birlikte bulundum, kararlılıklarına ve mertliklerine tanık oldum. Türkiye devrimcilerine örnek olması ve ilelebet saygıyla anılmaları gerektiğine inanıyorum. Hak ettikleri saygınlığın sonsuza dek korunması hepimizin görevi olmalıdır. Onlar, Türkiye devriminin ölümsüz kahramanlarıdır.

Eşber Yağmurdereli ile Mektuplaşmalar

1980 tarihinde Eşber Yağmurdereli'nin babası Hasip amcayı birkaç kez evinde ziyaret etmiş, Eşber'den haber almıştım. Samsun'da yattığını biliyordum. Bu bakımdan, yakalandıktan sonra, gerek Metris'te, özellikle de Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'nde Eşber'le bir süre mektuplaştım. Eşber, dışardaki gelişmelerden haber alamadığından şikâyet ediyordu. Biz daha şanslı sayılırdık. Bulunduğumuz cezaevlerine her seferinde gelen yeni tutuklu arkadaşlardan az da olsa kimi haberleri alabilme şansımız vardı.

Örneğin, Eşber "Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi" (FKBDC) kuruluşunu duymuş olmasına karşın, kimlerden oluştuğunu ve hedefleri konusunda bir fikri yoktu. Bunları anlatıyordum.

Örgütlerin ve belli kişilerin isimlerini kodlayarak yazıyordum. Devrimci-Yol (DY) demiyordum, "Deli Yaşar" diyordum. Teslim Töre demiyordum, "Hani şu bizim köyde Törelerin Teslim emmi var ya, işte o" diye bahsediyordum. Abdullah Öcalan değil de, yukarı köyün muhtarı "Abdurrahman emmi" diye yazıyordum. Mihrac'a, Bizim Memo diyordum (Miro olduğunu bilmiyordum) ve aynı yöntemle sorduğu

sorulara da yine bi şekilde cevaplar vererek çok güzel anlaşıyorduk. FKBDC içinde yaşanan tartışma konularını ve belirlenen hedefleri de, köyde meydana gelen kavgayı anlatır gibi aktarıyor, sonunda da barıştıklarını ve hangi konularda fikir birliği içerisinde olduklarını yazıyordum.

BURSA

Biri avukat olan 10 kişi yakalandı

Gizli örgüt, Bursalı bir işadamı ile milletvekilini kaçıracaktı...

Eşber Yağmurdereli ve arkadaşlarının yakalanışı Bursa Hakimiyet gazetesine bu şekilde yansımıştı.

Bir gün, cezaevi güvenlik komutanı hücreme girdi, elinde Eşber'e yazdığım uzun bir mektup vardı. Kaç senedir içerde yattığımı sordu. "Beş senedir içerdeyim" dedim. Eşber Yağmurdereli'nin kim olduğunu merak ediyordu. Bizim köylü olduğunu, gözlerinin görmediğini ve uzun süredir kan davası nedeniyle hapis yattığı için, köyden haberler yazdığımı söyledim. İnanmadı. "Beş senedir içerdesin ve köyden haber yazıyorsun öyle mi?" diye alaylı alaylı yüzüme baktı ve "öyle şeyler yazıyorsun ki, sanki dün köyden gelmiş gibisin. Bildiğim kadarıyla ziyarete de çıkmıyorsun. Peki sen bu haberleri nerden alıyorsun?" dedi. Haber falan almadığımı, üzülmemesi için haber alıyormuşum gibi hepsini

kafamdan uydurarak yazdığımı anlattım. Bir süre yüzüme baktı ve "ben bu hikâyeye pek inanmadım ama bu mektubu da yollayacağım" dedi ve çekip gitti. Peki ben bu haberleri nerden alıyordum? Sultanahmet Cezaevi'nde, Alaettin Özden'den duyduklarım ve Metris'te yatan (Suriye'den döner dönmez yakalanmıştı) İlhan Kamil Turan'ın Sağmalcılar'a, bana yolladığı notlardan öğrendiğim bilgilerdi.

Cezaevleri Arası Haberleşme

Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'nde, mahkemeye çıkacak olanlar herkesin ilgi odağı olurdu. Her akşam, hücre penceresine tırmanan arkadaşlar, "yarın mahkemesi olan var mı?" diye havalandırmaya bakan tüm hücrelere seslenir, sorardı. Mahkemesi olanlara en az üç beş haberleşme notu mutlaka verilirdi. Diğer cezaevleri ile haberleşmenin tek yolu buydu. Selimiye'nin nezarethanesinde herkes bir arada olduğu için, başka cezaevlerinden gelenler ile haberleşme olanağı vardı. Orada notlar alınır, notlar verilirdi. Küçücük pelür kâğıtlara son derece küçük harflerle yazılan notlar naylonla iyice sarıldıktan sonra ateşle eritilen naylon ile adeta lehimlenir ve öyle verilirdi. Notu alan arkadaş, aldığı bu notları akşamdan yutar ve sabahleyin Selimiye'de büyük tuvalet yaparak çıkartmak suretiyle muhataplarına verirdi.

Haberleşme için hazırlanmış notları yutarak midemizde taşımaktan başka hiçbir şansımız yoktu. Mahkeme gidiş-dönüşlerinde zorla elbise giydirilirken, gırtlağımızı sıkan askerler tarafından ağzımız da açılıyor ve gırtlağımıza kadar bakılıyordu. Öyle ki, ağızlarını açmakta zorlandıkları

arkadaşlarımızın, ağızlarına cop sokarak arama yaptıklarını biliyorduk. Bu bakımdan notları yerlerine ulaştırılmak için yutmaktan başka çaremiz yoktu.

Yutarak taşınan notlar, çoğu zaman siyasetler arası sert tartışmalara bile konu oluyordu. Örneğin, A, B, C, D siyasetlerinin notunu taşıyan bir arkadaş, bazı hallerde bu notlardan birini ya da birkaçını çıkartamayabiliyordu. Bu durumda, not yerine ulaştırılmamış oluyor ve notu yerine ulaştırılmayan siyaset, notu taşıyan arkadaşı suçlayabiliyor, bizim notumuzu özellikle çıkartmadın diyebiliyordu.

TKP-ML ile MLSPB arasında meydana gelen ve üç gün süren tartışmanın sonunda, TKP-ML'nin notunu taşıyan arkadaşın, üç gün sonra, zorlayarak notu çıkartıp sahiplerine iade etmesiyle tartışma kapandı ve olay uzun süre anlatılarak gülünen bir komediye dönüştü.

Sağmalcılar Cezaevi yönetimi, akla hayale gelmeyecek yöntemler uyguladığı halde, devrimci tutuklular arasında haberleşmeyi engelleyemedi. Haber akışı kesintisiz devam etti.

Türkiye'de, belki de ilk defa bir cezaevinin havalandırması bile tel örgülerle kapatılmıştır. Sağmalcılar Cezaevi'nin havalandırması tel örgülerle kapatılmış olduğundan tesadüfen içeri giren kuşların bile bazen saatlerce çıkış yolu aradığına tanık olduk. Kış aylarında kar yağdığında, havalandırmaların üzerindeki tel örgüler buzla kaplanır, gökyüzü görülmez olurdu.

Bir Kez Daha Tahliye Ama

TTE açlık grevleri, yasaklar ve baskılar devam ederken arada bir mahkemeye çıktığımızda oluyordu. 1977 davasının tanıkları, 1978 tarihinde mahkemede dinlenmiş ve beni tanımadıklarını söylemişlerdi. 1984-85 tarihinde aynı tanıklar yeniden mahkemeye çağırıldı. Tanıklardan bir tanesi, salona girer girmez beni göstererek, "evet efendim buydu" demesin mi? Şaşırmıştım. Ayağa kalktım ve tanığın yalan söylediğini, 1978 tarihinde, beni tanımadığını söyleyen bu kişinin, 1985 tarihinde "tanıdım" demesi mahkeme tarafından da ciddiye alınmadı.

Muharrem ile birkaç kez mahkemelere çıktıktan sonra, şimdi hangi tarihte olduğunu hatırlamadığım, sondan bir önceki duruşmada, mahkeme başkanı, bana dönerek "hangi tarihten beri içerde" olduğumu sordu. Gözaltına alındığım tarihi söyledim. Heyet kendi arasında fısıldaşmaya başladı ve ben Muharrem'e dönerek, yavaş bir sesle "bak, galiba beni tahliye edecekler" dedim. Mahkeme başkanı bana döndü ve "hayır bu tarihte değil, sen bu tarihten 28 gün sonra tutuklanmışsın" dedi ve mahkemeyi 28 gün sonraya attı. 28 gün sonra ben 15 senelik bir mahkûmiyetin karşılığını yatmış olacaktım. Bu nedenle, bir sonraki

mahkemede tahliye olacağım neredeyse kesinleşmiş oldu.

Hapiste 28 gün nedir ki? Çabuk geçti. Sağmalcılar Özel Tip Cezaevi'nin E-Blok hücrelerinden birinde kalıyordum. Mahkeme günü gelip çatmıştı. Tahliye olacağımın sinyalleri bir ay önce verilmişti. Bu bakımdan bayağı heyecanlıydım. Akşam, değişik siyasetlerden birkaç haber pusulası yuttum ama, Selimiye'deki heyecandan olsa gerek, tuvalete gidip o kadar zorlandığım halde hiçbir pusula çıkmadı. Pusula çıkmayınca ben ne yapabilirdim ki.

Muharrem Kaya ile birlikte çıktığımız son mahkeme oluyordu bu. "İçerde kaldığım süre göz önünde bulundurularak tahliye" edilmeme karar verildi. İçerde kaldığım süre, 15 yıllık mahkûmiyetin karşılığına denk düşüyordu. Bu durumda bana verilecek ceza belli olmuştu. 168/1'den, yani "silahlı çete yöneticiliği"nden.

Genelde böyle oluyordu. 146/1'den yargılananlar sonunda, 168/1'den yargılanarak 10-15 yıl arası ceza alıyorlardı.

Cezaevine geldiğim zaman, hücremin penceresinden tüm havalandırmaya anons ettim, "beyler benden bu kadar, benim elim artık durmaz, asılacak olanlara Allahtan rahmet, müebbetliklere ya sabır" diye şaka yapmaya başladım. Havalandırmadan sesler yükselmeye başladı. Hemen çıkacağımı zanneden arkadaşlar dışarıya haber yollamak için birbirleriyle yarış ediyorlardı. Türkiye Devriminin Yolu (TDY) örgütünden çok şakacı bir arkadaş bas bas

bağırıyordu. "Arkadaşlar bu cuntanın bize yaptığını gâvur bile yapmaz, baksanıza şefleri dışarı çıkartıyorlar, bizim gibi garibanları yatırıyorlar, akşama yeni bir slogan atalım. Sem-pa-ti-zan-lar dı-şa-rı, şef-ler i-çe-ri!". Hemen ardından da nasıl slogan attım amma, diye kendi kendini tebrik ediyordu. Gırgır ve şamata ile geceyi ettik. Tahliye olan arkadaşlar için, tahliye gecesi, herkes hücrelerinin penceresine tırmanırdı. Hep birlikte "eğlence gecesi" yapardık. Tahliye olan kişinin de mutlaka bir türkü okuması nerdeyse gelenek olmuştu.

Şafak Türküsü adlı şiir kitabıyla büyük sükse yapan Nevzat Çelik, bu tür gecelerde mutlaka üç beş şiir okurdu. Nevzat şiir okumaya başladı mı, bazı arkadaşlar şakacıktan "yeteeeeeeerrrr!." diye bağırırdı. Bu arkadaşların koparttıkları gürültüye rağmen Nevzat, birbiri ardına şiir okumaya devam ederdi. "Beni burada arama anne" adlı şiirin okunması sırasında, TDY'li arkadaş her seferinde devreye girer, "Nevzaaat, annen seni Beyoğlu'nda arayacak değil ya. Başka nerde arayacak, kadıncağızı dolaştırıp durma, doğru adres ver" diye şaka yapar, herkesi kahkahaya boğardı.

Tahliye olduğum gece, Nevzat'ın okuduğu şiirlerden sonra, sıra bana gelmişti ve havalandırmada bulunan hücrelerdeki tüm arkadaşlar hep bir ağızdan tempo tutmuş türkü söylememi istiyorlardı. Bildiğim bir tek türkü vardı, onu söyledim (!)

"Garadan eniyordum,
Çağırsan duyuyordum,
Sesine kibrit oldum,

Üflesen yanıyordum.
Aha da gelin ne diyon,
Söylüyon söylemiyon,
Ben askere gidiyom,
Daha da bana ne diyon?"

Bizim köye ait olduğunu bildiğim bu türküyü kendi köyümün şivesi ile söylerdim elbette.

Saat, sabahın 03.00'üne yaklaşırken, TDY'li arkadaş, Eşber Yağmurdereli'nin babası, Hasip amcanın eşimle bana yolladığı şiir kitabını "Hasip amcadan şiirler" diye bağıra bağıra okurken, geceyi sonlandırmıştık. Geri sayım başlamış, tahliye havasına girmiştim.

"Eşyalarını Topla Gidiyorsun!", ama Nereye?

Sabahleyin erkenden uyandım. Gözüme uyku girmemişti zaten. Kısa bir süre dalmıştım hepsi o kadar.

Hemen serbest bırakmayacaklarını biliyordum. En az üç gün bekletiyor ve başka bir olaydan dolayı tutukluluk durumu olup olmadığını araştırıyorlardı. Üç gün tetikte bekledim. Gelen giden yok. Ben heyecan ve sabırsızlıkla beklerken hiç beklemediğim bir anda hücremin kapısı açıldı ve "eşyalarını topla hazırlan, az sonra geleceğiz" diyen askerin sözü daha bitmeden yerimden fırladım ve doğru pencereye tırmanarak havalandırmaya bağırdım. "Eyvallah arkadaşlar, ben gidiyorum" dedim. "Güle güle!" sesleri arasında, hızla eşyalarımı toplayarak beklemeye başladım. Karşılıklı hücrede kaldığımız MLSPB davasından Süleyman Sadık Öge'nin tahliyemi haber alır almaz yolladığı notu almış ve bir gün sonra yutmuştum. Tahliyem geciktikçe iki günde bir çıkartıyor, temizliyor ve yeniden yutuyordum. "Eyvallah arkadaşlar gidiyorum" dediğim zaman, Süleyman karşıdan bağırmaya başladı; "İbooo, tamam mı, emanet emniyette değil mi" Süleyman, Lübnan'dan Paris'e kadar bir yığın adres bulunan notunun, midemde olup olmadığını soruyordu.

Tahliye Değil Sevke Gidiyorum

Hücremin kapısı açıldığında, beni almaya gelen askerlerin kalabalığı ve de idari bölüm yerine başka tarafa yönelmeleri dikkatimi çekti ve "beni nereye götürüyorsunuz?" dedim. Konuşmuyorlar ve "görürsün acele etme" diyorlardı. Kısa süre sonra ellerimin arkadan kelepçelendiğini ve cezaevi arabasına götürüldüğümü anladım. Cezaevi arabasında, Dev-Sol, HDÖ ve Çayan Sempatizanları davalarında idam cezası alan ve sivil cezaevlerine sevk edilecek olan arkadaşlar vardı. Hem onlar, hem de ben karşılıklı şaşkınlık içerisindeydik. Bir süre sonra araba hareket etti ve İstanbul dışına çıktığımızda, artık tahliye edilmediğimi anlamış olmama rağmen, neden edilmediğimi bir türlü anlamıyordum. Arkadaşlarla cezaevi arabasında yaptığımız yorumlara göre, ciddi bir yanlışlık(!) sonucu benim bu arabaya bindirildiğimi ve bir iki gün içerisinde yanlışlığın düzeltilerek salıverileceğim(!) konusunda hemfikir olduk. Yanılmıştık.

Gerede Cezaevi

Bolu'nun Gerede kazasında araba durdu ve inmem istendi. Cezaevi infaz savcısı başta olmak üzere, müdür ve gardiyanlar beni bekliyorlar. Bir idam mahkûmu(!)nun böyle küçük bir cezaevine getirilmiş olmasından dolayı rahatsız oldukları gözlerinden okunuyor. Cezaevi savcısına, " idam mahkûmu olmadığımı, tahliye olduğumu ve bir yanlışlık sonucu buraya getirildiğimi" anlatmaya çalıştıysam da inandıramadım. "Hayır evladım sen tahliye değil, üstelikte iki kez idamdan yargılanıyorsun" diyor ve beni, bu cezaevinde tutmalarının sakıncalı olduğunu, en kısa zamanda Bolu Kapalı Cezaevi'ne göndereceklerini söylüyordu. Söylediği gibi de oldu ve bir gün sonra, geniş bir güvenlik altında Bolu Cezaevi'ne sevk edildim.

Bolu Cezaevinde Sübyan (Çocuk) Koğuşu

Gerede'den bir gün sonra, Bolu kapalı cezaevinde de aynı tören(!) le karşılandım. İdamla yargılandığım iddia ediliyordu.

Cezaevi savcısı beni odasına aldı ve tüm ısrarlarıma rağmen tahliye değil, üstelikte iki kez idamla yargılandığımı anlattı. Buna karşın en kısa zamanda İstanbul'a sıkıyönetim mahkemesi adli müşavirliğine durumumu sorarak, beni bilgilendireceğine de söz verdi. Demokrat bir insan olduğunu, konuşmaları arasına serpiştirdiği sözcüklerle bana anlatmaya çalışıyor ve "Müdür beye dikkat et provokasyonlarına gelme" diye de uyarıyordu. Bir ara, kendi kardeşinin de Mamak'ta yattığını söylemeyi de ihmal etmedi.

Cezaevinde, "benden başka siyasi tutuklu olmadığı ve tek kişilik bir yerlerinin de bulunmadığı" için, sübyan koğuşu olarak adlandırılan çocuk koğuşunda kalmamın, güvenlik açısından daha uygun olduğunu anlattı. Adli mahkûmların bulunduğu diğer koğuşların, siyasi bir mahkûm için riskli olabileceğini söylüyordu. Çocuk koğuşunda kalmaya razı oldum.
Bolu cezaevinde ne kadar kaldığımı tam olarak hatırlamamakla beraber fazla bir süre kalmadım. Bu cezaevinde müdür, savcı için "oda sizden" diyerek,

savcının solcu olduğunu, savcı da "müdür beye dikkat et, pezevengin tekidir" diyerek, müdürün sağcı olduğunu anlatıyorlardı.

Bolu cezaevinde belli bir süre yattıktan sonra, cezaevi savcısı bir gün beni çağırdı ve İstanbul sıkıyönetim mahkemesine benim için yolladığı faksa gelen cevabı yazıyı okudu.

Örgüt Üyeliğinden 5 Sene Ceza Almışım(!) Haberim Yok

İstanbul'dan gelen habere göre, 141/5 maddesi uyarınca, Acilciler örgütü üyesi olduğum gerekçesiyle 5 sene ceza almışım ve şimdi onu yatıyormuşum.

Örgüt yöneticisi olduğum gerekçesiyle aldığım 15 senenin karşılığını yatmış, şimdide örgüt üyeliğinin karşılığı olan 5 seneyi yatacakmışım (!)

Savcı, bu haberi bana bildirdiği zaman durumu anladım.

1983 tarihinde Metris cezaevinde yatarken, K.Maraş'ta yakalanan bir sempatizan arkadaşın, "bizi İbrahim Yalçın örgütledi" diye ifade vermesi üzerine, İst. 3.No'lu Askeri mahkemesi savcılığında ifadem alınmıştı. İfademin alındığı zaman, ifademi alan savcının bile, "önemli değil, sen zaten yöneticilikten yargılanıyorsun ama usulen bir şeyler söyle" dediği davadan 5 sene ceza aldığımı ben çoktan unutmuştum (!)

Metris cezaevinde, bu ceza bana tebliğ edildiği zaman, Yargıtay'a, 15 gün içerisinde itiraz hakkım vardı ve onu kullanmıştım.

İtiraz dilekçemde, benim, THKP-C Acilciler örgütü yöneticisi olarak yargılandığımı, yönetici olarak yargılanan bir kişinin, sadece Kahramanmaraş değil, tüm ülkede aynı örgütün doğal olarak üyesi olacağını ve bu nedenle bu davanın ya düşmesi veya ana dava ile birleştirilmesi gerektiğini belirtmiştim.

İtiraz Dilekçem Cezaevinde Yırtıldı

Yargıtay'a yazdığım itiraz dilekçesi, Metris cezaevi güvenlik komutanı tarafından gönderilmedi.

1983 tarihinde, Metris cezaevinde tek tip elbise giymediğimiz için geniş çaplı bir direniş vardı ve cezaevi bu direnişi kırmak için çok yönlü bir saldırı başlatmıştı. Siyasi tutuklu değil, askeri tutuklu olduğumuzu iddia ediyor ve askeri bir disiplin içerisinde, "emir ve talimatlara" uymamızı zorunlu kılıyorlardı. Biz bunu reddediyor, "asker değil, siyasi" tutuklu olduğumuz konusunda ısrar ederek direniyor ve hiçbir talimata uymuyorduk.

Cezaevi güvenlik komutanının, Yargıtay'a yazdığım itiraz dilekçesini yırtma gerekçesi de bu nedenle oldu. Ben dilekçeyi yazıp kendisine verdiğim zaman, yanında bulunan askerden bir cetvel(!) isteyen komutan, dilekçemin başlangıç ve bitiş aralıklarının talimatlara uygun olmadığını, sayfanın 5 cm aşağısından başlayıp, alt tarafındaki boşluğu da aynı şekilde, 5 cm bırakmadığımı, yan taraflardaki boşluklarında, talimatlara uygun bulunmadığı gerekçesiyle, kabul etmeyeceğini ve talimatlara uygun yazmam gerektiğini bildirerek dilekçeyi tekrar bana iade etti ve yeniden yazmamı istedi.

Talimatlara uygun dilekçe yazmayacağımı kendisine bildirdim. "ben böyle yazdım ve bu bir itiraz dilekçesidir" dedim.

İtiraz dilekçem bu nedenle gönderilmedi ve yırtıldı.
Bu durumda, bana verilen 5 senelik cezaya itiraz etmemiş olduğumdan, Yargıtay tarafından onanarak kesinleşmiş olduğunu, Bolu cezaevinde öğrendim.
Böylece, aynı dönem içerisinde, örgüt yöneticiliğinden 15, örgüt üyeliğinden de 5 sene ceza almış oluyordum. Örgüt yöneticiliğinden almış olduğum 15 senenin karşılığını yatmış, şimdi de örgüt üyeliğinden aldığım 5 senenin karşılığını yatmaya başlamıştım.

Bu durumun tam bir hukuk skandalı olduğu ortadaydı ama hiç bir itiraz mercii de bulunmuyordu. Kabul etmek durumundaydım.

Bolu'dan Adapazarı'na Disiplin Cezası ile Sevk

Bolu cezaevi müdürünün her fırsatta beni bir yerlere sevk ederek, başından savmak için uygun zaman kolladığını hissediyordum. Kendisine göre, "sol"cu savcının izinli olduğu bir gün, sabah erkenden sevk edileceğimi ve eşyalarımı toplamamı söylediler.

Böylece, Aralık 1980 tarihinde başlayan 3. dönem hapishane hayatımın son durağı olan Adapazarı cezaevine, ikinci kez gelmiş oldum.

Adapazarı cezaevini tanıyordum. 1979 tarihinde Rıza Salman ile birlikte bu cezaevinde beraber yatmıştık. Buraya geldiğim zaman, cezaevi müdürünün değişmemiş olduğunu gördüm. Beni tanımış ve hiç hoşlanmamıştı. İlk iş olarak, benim buraya geliş nedenimin, Bolu'daki disiplinsizlik nedeniyle olduğunu ve 15 gün hücre cezası verildiğini söyleyerek hücreye alındım. Hücre cezamı tamamladıktan sonra, normal bir koğuşta cezamı tamamlamaya başladım.

İnfaz Kanunu Ve Tahliye

Mart 1986 tarihinde, "Ceza ve İnfaz Kanunu"nda yapılan yeni bir düzenleme nedeniyle, tahliye olacağım kesinleşmiş oldu.

Oysa aksilikler(!) bir türlü yakamı bırakmıyordu.

İnfaz kanunu yürürlüğe girmiş tahliyeler başlamış ve bitmişti bile. Ben hala içerdeydim ve bir türlü tahliye edilmiyordum.

Tahliyelerin bittiği ve normal sürecin başladığı anonsu yapılır yapılmaz, koğuş kapısına gelerek başgardiyandan müdürle görüşme talebinde bulundum. Koğuşa gelen cezaevi müdürüne, "benim cezalarımın bitmiş olmasına karşın neden hala bırakılmadığımı" sorduğum zaman, aldığım cevap karşısında bir kez daha şaşırmıştım.

Cezaevi müdürüne göre, ben hala "iki kez idam cezası ile tutuklu yargılanıyordum'(!)

Ağustos 1977, Aralık 1980 davalarından yargılandığım iki ayrı dosyanın birleştirilerek 15 sene ceza aldığımı bilerek karıştırıyorlar ve son beş senelik

cezamın da bitmiş olmasına rağmen beni bırakmak istemiyorlardı.

Cezaevi müdürüne, davamla ilgili geniş bir bilgi verdim ve "ben tahliyeyim. Eğer, beni bu gece de burada tutarsanız, ben bu cezaevini yakarım, git bunu savcıya aynen söyle. Bu işin sorumlusu sensin, hesabını da sen verirsin" dedim.

Müdür inatla, "sen tahliye ol, ben bileklerimi keserim" diyordu.

En sonunda, cezaevi savcısı tarafından idareye çağırıldım ve durumumu bir kez de savcıya anlattım ve "dosyalarımı bir kez daha inceleyin, ben tahliyeyim" dedim.

Savcı, anlattıklarımı dikkatle dinledikten sonra, "evladım sen koğuşuna dön, ben senin dosyalarını tekrar inceleyeceğim" dedikten yarım saat sonra, "eşyalarımı toplayarak" kapı altına gelmem için anons yapıldı. Müdür ve savcı, kapı altında beni bekliyorlardı. "Dosyamın yanlış incelenmiş olduğunu, tahliye olduğumu ve infaz kanununun ilk günü çıkmam gerekirken, 4 gün fazla yattığımı" söyleyerek özür dilediler. Kendilerine, 4 gün değil tam beş senelik hapis cezasının karşılığını bile fazla yattığımı anlatmama rağmen, anlayıp anlamadıklarına aldırmadan cezaevinden adeta zorla(!) tahliye oldum. "Özgürüm"

Son Söz Yerine: Biz Hapiste Yatarken

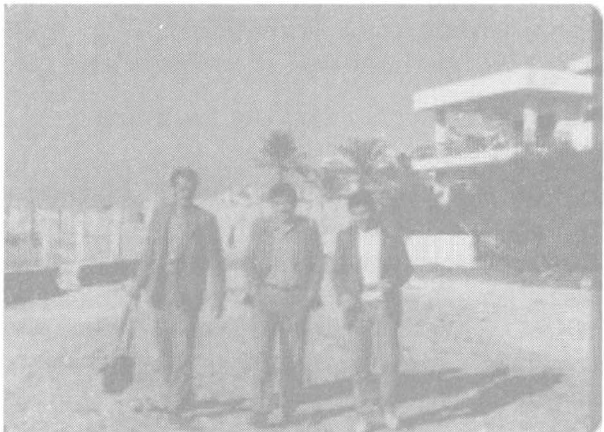
Biz hapiste yatarken, yoldaş bildiklerimiz, Ortadoğu'da bir ülkenin gizli servisi ile kol kola sarmaş dolaş olmuşlardı. Bilmiyorduk.

THKP-C (Acilciler) örgütünü adım adım tasfiye ederek gönüllü işbirlikçiliğe soyunduklarından habersizdik.

Biz hapiste yatarken, Müntecep Kesici yoldaşımızı öldüren elamanlar, "bunun bir kaza sonucu olduğu"nu söylemişlerdi. Yalan söylediklerini, Müntecep Kesici yoldaşımızın, gizli örgütler elinde kullanılan örgütümüzün içerisine düşürüldüğü bu duruma itiraz ettiği için bilinçli bir provokasyon sonucu katledilmiş olduğunu nerden bilebilirdik ki, yıllar sonra öğrendik.
Biz hapiste yatarken, tüm değerlerimiz bir avuç işbirlikçi tarafından paraya çevrilmiş Acilciler örgütümüzün ismi paravan olarak kullanılır hale getirilmişti. Bilmiyorduk. Engelleyemedik. Geç kalmıştık.

Biz hapiste yatarken, Suriye'ye, "ülkeye dönüp savaşmak için eğitim yapacağız" diye götürülen yoldaşlarımız her türlü hile ve fitne ile susturulmuş, susmayacaklarından emin oldukları Avrupalara

gönderilmiş, gönderemedikleri, Türkiye'ye dönmekte ısrar edenler de "İhbar edilerek" yakalattırılmıştı. Bilmiyorduk. Geç öğrendik.

İbrahim Yalçın (ortada) Ortadoğu'da biz hapiste yatarken, Filistin'de, Filistinlilerin kendi aralarında çıkan çatışmalara bizim yoldaşlarımızın da katıldığından habersizdik.

Biz içerde, siyasi sohbetler yapar, Filistinliler arası savaşın, emperyalist güçlerin işine geldiğini söyler, "böl ve yönet" politikalarına karşı Filistinli kardeşlerimizin alet olmaması gerektiğini söylerdik.
Bu savaşa içimizdeki ihanetin, Suriye muhaberatı ile kol kola girerek alet edildiğimizden de habersizdik
Biz hapiste yatarken, Kuvvettin Külekçi yoldaşımızın Filistin Kurtuluş Örgütü (FKÖ)'nün elinde esir olduğunu, kendilerine karşı savaştırıldığı için işkence ile öldürüldüğünü bilmiyorduk.

Ayrıca, üç yoldaşımızın daha FKÖ militanlarınca esir alındığını, Selahattin Kaya, Süleyman Kılıç, Vedat

Erdal'ın da, Filistinli kurşunlarıyla öldürüldüklerini duymamıştık.

Biz hapiste yatarken, Merkez Komite (MK) üyesi Hanna Maptunoğlu yoldaşımızın Filistinliler arasındaki iç savaşa katılmayı reddettiği için, içimizdeki ihanetin talimatıyla tutuklanarak Suriye'ye getirildiğini de bilemezdik. Hanna'ya kurulan komplo aklımıza gelir miydi?

Biz hapiste yatarken, yoldaşlarımızın Filistin kamplarında eğitim gördüklerini, yetkinleşerek silahlanıp ülkeye gireceklerini ve faşist cuntaya karşı savaşacaklarını sanıyorduk. Umutla heyecanla o günü bekler, yoldaşlarımızın hakkında duyduğumuz olumsuz sözlerin sahiplerine karşı acımasız olurduk.
Biz hapiste yatarken, gazeteler yazardı. "Filistin'den gelen Acilci teröristler ülkeye adımlarını atar atmaz yakalandı" derdi, inanmazdık. Yüz kişi girmişse beş kişi yakalanmış sanırdık. Yakalatıldıklarından, arkalarından ihbar edilerek ihanet tuzağına düşürüldükleri aklımıza gelir miydi?

Biz hapiste yatarken, ülkeye dönmek isteyen yoldaşlarımızın engellendiğini, dönmekte ısrar edenleri de, "sınırı geçer geçmez kafasına sıkın" denebileceğini nasıl düşünebilirdik ki?

Günay Karaca'yı bu biçimde öldürmek istedikleri kimin alına gelirdi.

Biz hapiste yatarken, yoldaşlarımızın birbirlerine düşürüldüğünü, Muhaberat tarafından kuşatıldığımızı, yoldaş bildiğimiz, oysa Muhaberat tarafında "sırtlan"

kod adıyla içimize yerleştirilmiş olan sözüm ona "sekreter"in, 1978 Mart'ında yakalanır yakalanmaz, "Acilciler'i ehlileştirmek(!) için, yemin ettiğini" nasıl bilebilirdik ki?

Ve biz hapiste yatarken, "yoldaşlarımız, Mamak'ta, İstanbul cezaevlerinde direniyorlar" diye kuru gürültü yapıldığını ve arkamızdan "açlık grevleri ile kendilerini cezalandırıyorlar" diye alaya alındığımızı da bilmiyorduk.

Biz hapiste yatarken, MK yedek üyelerimiz Zihni Alan ve Gökhan Sacın'ın içimizdeki işbirlikçiler tarafından öldürüleceklerini de bilmiyorduk.

Kendilerini kahraman diye tanıtan soysuzların, yıllar önce polisle anlaşarak Acilciler'i bitireceğim diye söz verdiklerini, Muhabarat adına çalıştıkları yetmiyormuş gibi MİT adına da çalıştıkları, ikili oynadıklarını, oynayacaklarını nerde ve nasıl bilebilirdik ki?

İçindekiler

Ey Hayat

(THKP-C – Acilciler Anıları)

İbrahim Yalçın

21 Mart 1951 tarihinde Elbistan Küçükyapalak Köyünde dünyaya geldi. İlkokulu köyünde, ortaokul ve lise son sınıfa kadar Elbistan'da okudu. 1969-70 ögretim yılında Kahraman Maraş lisesinden mezun oldu. Lise'den sonra Eskişehir'de Gökçekaya baraj inşaatında iki yıl çalıştı. 1973-74 Öğretim yılında bugün Marmara Üniversitesi İşletme Fakültesi olan Galatasaray İşletme Yüksekokulu'na girdi. Aynı yıl, kalmakta olduğu Atatürk Öğrenci Sitesi (AÖS)'nde sağcı öğrencilerle devrimciler arasında çıkan bir kavgada yaralı yakalandı ve 45 gün Sağmalcılar Cezaevi'nde kaldı.

1977 yılında, son sınıf bitirme sınavları sırasında devrimci bir eylemde THKP-C (Acilciler) militanı olarak yeniden yakalandı ve TCK'nın 146/1 maddesinden idam talebi ile yargılandı ve Aralık 1979 tarihinde tahliye oldu. Bir yıl sonra, 12 Eylül 1980 askeri faşist darbesinden kısa süre sonra yeniden tutuklandı ve tekrar idam talebi ile yargılandı, 1986 yılının ilk yarısına kadar tutuklu kaldı.

27 senedir Paris'de yaşayan İbrahim Yalçın'ın Kasım 2000 yılında Ütopya yayınlarından çıkan "Eylül Portreleri" adında bir şiir kitabı, Şubat 2013 yılında Nokta Kitap'ın yayınladığı "Sol İçi Şiddet ve Nebil Rahuma Olayı" ile İrfan Dayıoğlu ile birlikte hazırladığı Kibele yayınlarından çıkan "Bir Örgüt Bir Yaşam Mehmet Koç" adında kitapları bulunuyor.

ISBN: 978-9944-339-84-1
9 789944 339841